Povesti nemuritoare
VOL. 18

POVEŞTI AROMÂNE

Ţila

INTR-O VREME ÎNDEPĂRTATA, cand umblau balaurii pe pământ, de-i întâlneau şi oamenii, a fost o femeie, poale lungi şi minte scurtă. Numele ei era Ţila.

Într-una din zile, luându-şi curmeiul, porni în pădure după lemne. De şuie ce era, nu şi-l strânse frumuşel la subţioară, cum face toată lumea, ci-l tot târa pe jos. Şi tărâş-grăpiş ea merse, până ce capătul curmeiului se prinse de un scaiete. Ţila, abraşa, nu se gândi să-l descurce de acolo, ci îşi puse puterile cu spinul şi trage ea, ţine spinul şi iar trage din nou ca o toantă, până ce-l smunci cu rădăcini cu tot. Când colo, ce descoperi? O comoară întreagă, numai galbeni de tot felul, de la cei mai mărunţi până la cei mai mari.

„Ei, îşi zise Ţila, până aci nu-mi văzură ochii potcoave galbene.” Şi astfel îşi umplu poala cu ele, ca să le ducă acasă, spre a-şi potcovi porcii, că numai de ei făceau pot-covioare aşa de mititele. Zărind de departe pe bărbatul ei, prinse a-i striga şi a ţopăi:

— Bărbate, bărbate, ghici ce am în poală?

— Ce ai? o întrebă el.

— Ce să am, potcoave pentru porci.

Smintita de ea, credea că sunt potcoave. Când desface poala, strălucirea îi luă ochii, dar ca să nu se dea de gol prin vecini, fiindcă o cunoştea cine-mi este, se prefăcu şi el a crede că sunt adevărate potcoave de porci şi le în-dosi în casă, spre a potcovi

râtanii. Apoi cu ea înainte alergă la spiniş, mai culese ce mai rămăsese şi întorcân-du-se acasă, îngropa monedele în chelar. Dar, pe când el le făcea nevăzute, Ţila se iţea pe la uşă şi află ascunzişul.

A doua zi după ce plecă bărbatul ei la câmp, aude Ţila un olar.

— Schimbăm strachine, oale şi ulcioare, cu lână, că limări şi potcoave vechi!

Cum auzi, ea îşi zise: „N-ar vrea şi cu potcoave de porci?” Şi fuga fuguliţa prin chepeng, intră în chelar şi poc, poc! cu un târnacop, dezgropa galbenii, luă un pumn în poală, şi-i strigă olarului:

— Hei, olare, dai străchini pe potcoave de porci?

Acesta pricepu că-i minte scurtă, nu pierdu vremea, ci o întrebă dacă are multe la fel.

— Un chiup întreg, răspunse ea.

— Dacă mi-l aduci, ţi-oi da străchinile şi oalele şi ul cioarele toate.

Când auzi Ţila de una ca asta, bucurie mare: credea că-l potcoveşte pe olar. Repede făcu schimbul, dete galbenii, luă olăria şi înzorzonă casa cu ele.

6

Apoi ieşi pe prag să-şi aştepte bărbatul, să-i dea veste despre şoalda ce i-a jucat-o olarului. Cum îl zări, de departe începu:

— Bărbate, bărbate, ce-am făcut?

Şi tot sărea şi ţopăia de besmetkâ ce era. Bărbatul păli dintr-o dată, temându-se de vreo ispravă, dar tot nu-şi închipui una ca asta.

Cum intră în casă şi dete un ocol cu ochii, ce să vadă?

Străchini, oale, chiupuri, ulcioare fel de fel.

— De unde le-ai scormonit, bată-te să te bată!

— De unde puteau să fie? De la un olar: i-am dat potcoavele şi am luat oalele, ca să împodobesc casa.

— Vai de mine ce mi-ai făcut!

Şi când o luă la palme, ea ţipa ca din gura şarpelui.

— Nu mă bate, că-ţi aduc alte potcoave, se milogea dânsa. Şi la ce s-o mai bată şi la ce să-i mai scoată ochii? O lăsă în plata domnului. Ce-i făcut, e făcut. Dar el se mâhnise aşa de tare, de-i pierise pofta de mâncare.

Într-una din zile, când Ţila se prăjea la soare în ogradă, că de nicio treabă nu era în stare, trecură pe lângă casa lor cămile împărăteşti încărcate cu comori. O cămilă mai greu împovărată şchiopăta şi rămase mai în urmă. Ţila o trase de căpăstru şi se furişă cu ea în grajd. Cum era în amurg, nici nu o luă în seamă careva.

* Pică atunci şi bărbatul întors de la câmp. Sări la el Ţila lă-i dea de ştire că ce a găsit ea n-a mai găsit nimenea. Bărbatul, cum era prea chibzuit, bănui că iar i-a adus

7

vreo visterie. Când văzu cămila, nu întârzie s-o descarce şi să-i dea drumul.

Apoi trimise pe Ţila după apă şi până la întoarcerea ei a băgat averea în fundul pământului, de nici naiba să nu-i dea de urmă. A doua zi nu mai plecă la câmp. Îi era frică de vreun pocinog al femeii.

Dar şi împăratul năimi a doua zi un telal pentru cămila prădată, juruind jumătate din galbeni celui care va da în vileag pe hoţ.

Când telal-ul ajuns^e pe uliţa lor, bărbatul o ascunse pe Ţila sub o albie şi o ciocănea la cap cu o tingire ca să nu audă porunca împărătească.

— Tacă-ţi gura, Ţila, îi striga el, că vin ciorile şi-ţi scot ochii!

Dar până la urmă, cum făcu şi cum drese Ţila că tot fugi de sub albie şi se înţelese cu crainicul că ea va da la iveală hoţul.

Astfel, fură aduşi pe nepusă masă şi ea, şi bărbatul ei la palat.

— Măi, oameni buni, nu vă puneţi cu femeia mea, că-i o tehuie, zbiera soţul.

Dar nimeni nu-l auzea. Spre norocul lui, judecătorul care trebuia să-i judece, suferea de un ochi şi era legat. O întrebă judecătorul:

— Măi femeie, ce comoară ai găsit tu?

— Cum ce comoară? Un balaur plin cu potcoave de porci.

„Ţicnită mai e”, gândi în sinea lui judecătorul.

8

— Şi când s-a întâmplat asta?

— Când veniră ciorile de ţi-au ciugulit ochiul!

Şi-i dă un bobârnac în ochiul bun al judecătorului, **de-i** scăpărară numai stele verzi.

— Nu v-am spus că e trăsnită, făcu bărbatul.

Se încredinţară de asta cu toţii şi-i dădură drumul. Numai aşa rămaseră ei cu punga doldora de bani.

Berbecul de aur

A FOST ODATĂ un împărat care avea o fată neînchipuit de frumoasă: ochii ei albaştri erau ca azurul cerului, iar pletele ei dalbe străluceau ca razele soarelui.

Fiind singură la părinţi, fusese crescută cu mare grijă şi pază. Aşa de mult se temea tatăl să nu i se întâmple ceva, să nu i-o fure careva, încât îşi zăvorise copila într-o cetate care se afla pe o insulă în mijlocul mării. De jur împrejurul apelor străjuia oaste, ca să nu se poată apropia nimeni de **fiica** împăratului. Numai o şerbă îi ducea zilnic hrana pe o luntre legată cu frânghii şi, în afară de oamenii casei, nimeni nu avea voie s-o vadă măcar la faţă.

Când ajunse la vârsta căsătoriei, împăratul dete sfoară În Iară că-şi va mărita fata cu cel care se va învrednici *tu* ajungă în acea insulă; bizuindu-se pe oastea sa puternicii, era încredinţat că nimeni nu va pune piciorul acolo.

9

Celor ce voiau să se încumete la aşa o ispravă, le da răgaz de nouăzeci şi nouă de zile spre a-i aduce semnul cerut, ca dovadă că au putut pătrunde până la ea, altminteri undB le stau • picioarele le va sta capul.

Multă vreme nu îndrăznise nimeni a-şi primejdui zilele, dar în cele din urmă s-a ivit un viteaz fără pereche, care să vină să-i ceară mâna domniţei. Acesta se tot chitise cum să-şi ajungă ţinta. El avea un prieten mare cărturar, căruia i se încrezu şi-i ceru sfatul.

— Asta e mare greutate, îi răspunse înţeleptul. Fă-mi rost de zece ocale de aur şi am să închipui un berbec în care să încapă

un om şi să mai aibă lec şi de merinde pe câteva zile, iar la ochi să aibă două deschizături prin care cel ascuns să poată vedea în afară, fără să fie băgat în seamă..

.

Zis şi făcut. Cărturarul se duse la un meşter aurar, iar acesta făuri berbecul aşa cum i se ceruse. Apoi îl aduse acasă, oploşi pe tânăr înăuntru, îl înzestra cu merinde pentru mai multe zile şi-l scoase la piaţă, prefăcân-du-se că vrea să-l neguţeze. Se grămădi lumea să-l vadă, dar nimeni nu fu în stare să-l cumpere, că omul cerea pe el trei mii de galbeni şi cine ar fi putut să dea atâta bănet?

Merse buhul despre berbec până la urechea împăratului şi acesta trimise după el, să vadă ce fel de marfă este? Cum îl zări, îl îndrăgi, fiindcă era de mare maistru măiestrit. Numaidecât îl iscodi de preţ. Omul îi spuse că

nu o de vânzare, dar dacă îi place, îl poate opri vremelnic În curie, să-l privească până ce se va sătura. Asia mulţumi pe împărat şi-i zise:

— Lasă-l aici, că la mine oricând îl vei găsi, nu se pierde.

A doua zi fata care ducea hrană la domniţă o înştiinţa de lot ce auzise vorbindu-se despre berbecul de aur.

— Pare că e un berbec viu! adaose ea.

Domniţa stărui din răsputeri pe lângă tatăl ei să-i trimită frumoasa jucărie, ca să-i treacă de urât. Şi el îi împlini voia.

Fata, care toată ziua şedea singură şi nu mai putea de pustietate, se bucură cum îl văzu şi-şi petrecea tot timpul jucându-se cu el. Nu mai voia cu niciun chip să se despartă de el.

Dar tânărul adăpostit în berbec isprăvise merindele şi sta cu sufletul strâmtorat. Până îi veni în minte un gând de mântuire. Îndată ce adormi domniţa, trase capacul şi pe furiş se hrăni din bucatele ei de pe masă, apoi se adăposti iarăşi în berbece şi închise la loc capacul. Tot aşa se îndestula zi cu zi, de rămânea fata flămândă. Atunci, socotind ea că şi berbecul se hrăneşte din merticul ei, ceru să i se aducă un adaos de mâncare.

Dar după o bucată de vreme, cum domniţa se zbenguia în joc cu berbecul, hoţul ascuns îşi-pierdu răbdarea, trase capacul şi

sări afară. Ea se sperie grozav la început, dar el, şiretul, o luă aşa de frumos şi drăgăstos şi cu graiul mieros:

11

— Domniţă drăgălaşă, minunăţie vie, nu fi supărată pe mine, iartă-mi cutezarea ce am avut să vin la tine; numai dragostea şi mila m-au silit să fac ce nimeni n-a făcut, ca să te scap din temniţa în care ai încăput. Tatăl tău nu vrea nimănui să te dea, de aceea el te ţine închisă aşa. Şi de la orice peţitor cere lucrul cel mai greu de înfăptuit: să răzbată în cetate, să-i aducă un semn că a ajuns până la tine. Iar dacă nu-l poate aduce, peste viaţă îi pune cruce. Tot astfel s-a învoit el şi cu mine. Mi- a sorocit nouăzeci şi nouă de zile, ca să-i dau dovada asta, şi de nu i-o voi aduce, va cădea şi pe capul meu năpasta!

— Cum se poate? Vai de mine, îţi dau semne câte vrei, răspunse fata.

Şi deodată, ca o vrabie de sprintenă, zbură prin casă, cotrobăi prin lăzi şi scoase un inel, un ceasornic de aur şi o şuviţă aurie legată cu panglică de mătase albă şi-i făcu o scrisoare cu jurământ de iubire pentru el.

Ei petreceau împreună ca fratele cu sora, erau fericiţi şi uitaseră de lumea toată, când veni omul împăratului cu rugămintea să înapoieze berbecul stăpânului său. Cât de mult stărui împăratul să i-l mai lase, acesta nu vru în ruptul capului.

Odată ajunşi acasă, cărturarul întrebă pe prieten:

— Ai făcut vreo ispravă? Ori s-au dus banii pleavă în vânt?

— N-am dat greş până acum. Vom vedea mai departe.

12

Au trecut nouăzeci şi nouă de zile ca nouăzeci şi nouă de ceasuri şi tânărul fu chemat la împărăţie să dea răspunsul. El asigură pe împărat că are semne din cetate şi scoase mai întâi inelul. Împăratul luă inelul în mână, îl corectă pe amândouă feţele, pricepu că e al fetei, dar cu toate astea nu-l primi:

— Inelul, zise el, nu e singura chezăşie. Argintarii de uzi le fac şi pe tine aidoma, nu numai un inel. Îl vei fi cumpărat de la vreun giuvaergiu. Mai ai altă dovadă?

Peţitorul scoase din buzunar ceasornicul cu pecetea fiicei.

Împăratul îl căută cu de-a-mănuntul, văzu că e ceasul fetei, dar se împotrivi:

— Nici asta nu-i temeinică mărturie. Sunt multe ceasornice asemănătoare în lumea asta. Alta mai ai?

Tânărul scoase atunci la iveală şuviţa de păr şi o puse în vază.

— Nici asta nu e un lucru pe care să mă bizui eu, deşi la culoare şi strălucire seamănă cu pletele fiicei mele.

La urmă scoase răvaşul şi împăratul nu mai dezise dovada scrisă de mâna ei. De data asta, neavând încotro, ci fu silit să se ţie de cuvânt şi astfel pregăti o nuntă împărătească, la care luai parte şi eu, să aduc vestea şi povestea, ca să vă bucuraţi cu toţii, copiii mei, să nu ullaţi

Că omul deştept şi cutezător Răzbate în lume mai uşor, De stă deasupra tuturor.

13

Fiul săracului şi fiul bogatului

A FOST ODATĂ un domnitor, care îşi pusese în gând să cutreiere cetăţile din cuprinsul ţării. Voia să afle cum se poartă şi trăiesc oamenii sub cârmuirea lui. Dar nu ştiu cu ce prilej rămăsese să înnopteze într-o cetate îndepărtată, unde nici el, nici însoţitorii lui nu cunoşteau pe nimeni. Şi voind să tragă undeva, bocăni la o uşă pe la o casă de om nevoiaş şi împovărat cu o droaie de copii. Acesta îl primi cu toată bucuria.

A doua zi dimineaţa, domnul se vorbi cu acest om necăjit să-i dea de suflet pe unul din copii, pe care îl ochise de la început, căci îi păruse mai deosebit decât ceilalţi, fiind mai aşezat şi mai cuminte. Părinţii îi răspunseră într-un glas:

— Toţi sunt copiii tăi; măria ta să aleagă pe care vrea!

— Eu îl vreau pe acela de acolo, cuviincios şi cumpănit!

Şi aşa domnul luă pe alesul lui la curte şi-l dete la carte. Şi nu greşise în alegerea lui, căci feciorul, minte ageră, se ciopli repede şi se dăscăli în toate; de aceea îl şi iubeau şi domnul, şi doamna.

După ce fu gata cu şcoala, încredinţat că băiatul e înzestrat cu toate darurile dorite, se gândi să-l facă moştenitor,

socotindu-l bun de ginere, căci el ca domnitor bătrân şi înţelept preţuia pe oameni, nu după neam şi

bogăţie, ci după vrednicie. Nevoind a face singur pasul aresta, întrebă şi pe soţia sa, dar ea nu se învoi cu dân-NIII. Doamna ţinea mai mult la mărire, cerea ca ginerele «fi fie din neamul domnitor.

De aci se iscă zarvă şi după multă îndoială şi cioc-nealâ între ei, gândi domnul să cadă la o învoială.

— Ca să nu fie pe deplin după cum ţinem fiecare dintre noi, atunci să trimitem în ţări străine doi feciori, pt al nostru şi pe un boieraş cărora să le dăm câte o corăbii’ cu oameni înarmaţi şi câte dotlă mii de galbeni. Iar după vreme de un an, care din doi se va alege cu mai mare câştig şi mai mare vază, acela să ne fie ginere.

Doamna nu se împotrivi, dar ca să-şi facă pe plac, chemă pe feciorul de domn dorit de dânsa şi-i numără pe ascuns încă două mii de galbeni ca să-l ajute să iasă învingător faţă de alesul soţului ei.

Amândoi feciorii s-au înfăţişat înaintea de.r. Nului şi doamnei, primiră poruncile şi porniră la drum în aceeaşi zi, dar pe două căi deosebite.

Coconul, când s-a văzut cu atâta bănet în chimir, su-indu-se în corabie se călători departe, sigur fiind că se *n* întoarce în ţară înaintea celuilalt şi cu mai multă vază şi avuţie.

După un drum de mai multe săptămâni, otgoni într-o Oftate, unde se afla o vestită farmazoană, gata de a te fermeca văzând cu ochii. Auzind de venirea fiului de domn, îl pofti la masă şi după ce ospătară cu prisos din toate bunătăţile, îi zise:

— Ai să auzi ce n-ai mai auzit şi ai să vezi ce n-ai mai văzut: o pisică jucăuşă, care sare şi joacă în două labe douăzeci şi patru’ de ore necontenit, în timp ce cu celelalte două ţine dinainte două sfeşnice cu lumînări aprinse. Ce crezi despre minunea asta?

— Ce să cred? Nu cred nimic. Unde poţi vedea vreodată

ciudăţenia asta?

Ba se poate vedea! Dă mâna încoace, să facem prinsoare-

— Poftim, făcu feciorul.

— Pe ce? îl ispiti ea.

— Pe tot ce vrea doamna, răspunse feciorul.

— Eu zic pe toată averea ta, iar de nu se va adeveri cele ce-ţi spun, ţi-o voi plăti-o îndoit, încheie dânsa şi el nu o dezise. Ca lucrul să fie mai întemeiat, făcură carte şi legătură de la care să nu se abată niciunul.

Tânărul se bucură că dintr-odată, fără multă osteneală, se va îmbogăţi. Nenorocitul nici nu bănui pe ce mâni intrase.

Au adus pisica şi i-au pus două sfeşnice cu luminări aprinse în labe, au chemat şi un toboşar care începu a-i descânta şi, bat- o pustia de mâţă sprinţară, juca şi ţopăia întocmai ca omul. Şi jocul ţinu douăzeci şi patru de ceasuri, după cum i-a fost vorba ei. Doamna, după tocmeala lor, culese tot avutul lui, şi el rămase despoiat pe drumuri. Abia de se putu pripăşi la o brutărie, unde ca să nu moară de foame, căra apa cu sacaua.

16

Feciorul, sărac, despărţindu-se de tovarăşul lui, se îmbarcă şi uitând de griji o luă razna oriunde o nimeri. Ajunse şi ci după vreo câteva săptămâni la un ostrov împădurit şi înflorit în mijlocul mării. Rămase uimit minu-iiândii-sc de frumuseţea priveliştii şi zise oştenilor:

— Staţi, voinicilor, să ne oprim aici.

Şi se urcară cu toţii pe mal, şi cum alesul domnitorului se plimba pe acolo, se izbi de o lespede mare, legată cu patru lanţuri. Chemă pe oşteni şi le porunci să tragă de lanţuri şi să ridice marmura. Şi după ce ei o săltară din loc, ce să vadă? Un drum care cobora adânc pe sub pământ.

Un moş cu barbă albă le ieşi înainte şi-i întrebă ce caută pe tărâmul lui? Flăcăul îi istorisi toate pe rând, împărtăşindu-i şi gândul cu care îl mânase părintele său în lume.

— Pe unde vei merge departe, vei da de domnul acestui ţinut, care se luptă de nouă ani cu duşmanul său şi nu-l poate doborî. Când te vei apropia de cetatea lui să o despresori, te vei sui şi vei ridica steagul în semn de biruinţă. Atunci vei fi chemat de el şi răsplătit.

Şi iată că după umblătură de multe zile, însoţit de oştenii săi, ajunse în focul luptei; tăindu-şi drum cu sabia, despresura cetatea şi înălţă steagul biruinţei şi astfel mintui pe bătrânul domnitor. Acesta îl chemă mul-ţumindu-i binefăcătorului:

— Cere tot ce doreşti, că toate ale mele sunt şi ale tale.

2 13 17

— Dăruieşte-mă după voia ta, îngână sfios feciorul.

— Să-ţi dau pe fiica mea de soţie şi să te înscăunez m locul meu? — Asta nu pot primi fără a înştiinţa mai înainte pe tatăl meu.

Domnitorul îi ticsi corabia cu toate bunătăţile şi scumpeturile, îi dărui pungi doldora de galbeni şi giuva-ericale, îi îmbrăcă pe oşteni cu haine nouă-nouţe; el mulţumi pentru toate aceste daruri şi-şi luă rămas bun.

Când se despărţise de moşul cu barba albă, acesta îi ceruse:

— La întoarcere, să te abaţi şi pe la mine, să-mi laşi şi mie o părticică din avutul ce vei dobândi.

Însă moşul voise să-l încerce şi să vadă dacă este un om de treabă şi de cuvânt, că lui nu-i ardea de îmbogăţire. Aşa că la întoarcere feciorul trecu pe la moş, să-i facă parte din averea dobândită, dar el îl opri:

— Nu-mi trebuie nimic, fătul meu. Am vrut numai să te încerc, ca să aflu omenia şi dărnicia ta.

Şi astfel, tot plutind pe mare zile întregi, nimeri şi el la vestita farmazoană. Şi lui i s-a întâmplat tot aşa ca şi fiului de domn. După prânzul mare, îl luă cu aceeaşi poveste. Dar nici el nu se încrezu poveştilor ei şi se rămaşi tot pe avere.

Şi unde începu pisicuţa, ca o spiriduşă să joace tontoroiul în două labe, cu luminările în celelalte două, s-o tot priveşti şi să te cruceşti.

18

Trecură aproape douăzeci şi trei de ceasuri şi toboşarul tot mai cânta şi bătea din tobă şi pisica tot mai să-ren şi se da în vânt.

Se apropia ceasul al douăzeci şi patrulea şi feciorul U frământa şi sta ca pe ghimpi. Deodată, ce-i veni în minte? Rupse

un ciucure mare, care spânzura la sofaua Unde se aşezase şi odată ţuşti: pisicuţa aruncă lumână-IIIc şi fuga după ciucure, crezând că e un şoarec să-l prindă.

Şi astfel femeia pierdu rămăşagul şi feciorul câştigă |ocul, După cum le fu prinsoarea,. El îi luă averea şi plecă.

între astea, auzind că tovarăşul lui căra apa cu. Sa-caua la o brutărie din apropiere, îl căută şi, cum îl găsi, 11 ajută să-şi facă rost de o nouă corabie şi le cumpără haine şi lui, şi oamenilor.

Se înapoiară cu toţii acasă: corabia feciorului sărac era toată plină de comori, oştenii lui spilcuiţi, parcă • . Coşi din cutie, iar corabia feciorului de domn, goală şi Oltenii cu mantii sărăcăcioase, de-ţi era mai mare mila.

Abia atunci văzu şi doamna ce dreptate avuses# soţul ci şi-şi aminti de vorba că omul sfinţeşte locul, nu locul pe om.

Au făcut o nuntă mare şi cum domnul era împovărat de ani, s-a lăsat de domnie şi a înscăunat în locu-i pe tinerele său, care astfel a ajuns la mărirea visată, având parte *până* la adânci bătrâneţe de toate bunurile şi bucuriile lumii.

19

Curcubeta

IATĂ O POVESTE ca nealta, auzită şi povestită.

A fost odată, cam de multişor, sunt ani de când trăia o femeie din greu, singuratică şi neajutorată de nimeni. Se zmăcina ziulica întreagă, că nu are şi ea un copil, care să-i deschidă uşa, să nu fie singură cuc. Se scula şi se culca tot cu acelaşi gând să aibă şi ea un sufleţel în casă, să-i lumineze nopţile şi zilele.

Aşa de mult îşi dorea o fetiţă, că într-o seară adormi rugându-se:

— De aş avea o fetiţă, fie măcar şi o curcubeta 1

în vis i se arătă o ursitoare, care o povăţui să îa calea pădurii neumblate, unde va găsi ce. Doreşte.

A doua zi, încrezută visului, biata femeie se pregăti de cale şi o luă încetişor la deal spre pădure. Tot rătăci prin desiş, până ce pierdu cărările şi încăpu într-un rămuriş. Când şi-aţinti ochii, văzu un colţişor care semăna a sălaş omenesc: cu acoperiş însăilat de scânduri, cu pereţi din truifthiuri de copaci şi cu o uşă

din împletitură de nuiele. Se tot suci şi se învârti, dar nu zări pe nimeni. Şi cum era istovită de cale lungă, bătu în leasă:

— Cine sade aici?

Deodată se înlătură un trunchi şi i se năluci dinainte Muma-Pădurii, care o pofti înăuntru. Acolo, ce-i văzură ochii? Masa şi scaunele erau numai buturugi, patul o scorbură mare, peste care era întins un aşternut de frunze

20

Ijfl muşchi verde şi moale. Pe masă era o oală cu floarea-Şarpelui, iar într-un ungher se aflau adunate tot felul de buruiene de leac.

Muma-Pădurii, privind-o cu ochii, ca orice vrăjitoare, II ghici vrerea, apoi scotoci prin ierburi, găsi o curcubetă» $l o descântă.

După ce isprăvi, îi dărui femeii curcubetă. Încă nu apucă să calce la înapoiere pragul casei şi Curcubetă prinse a glăsui. De bucurie şi de dragă ce-i era, biata femeie se purta cu dânsa ca şi cu un ou, de teamă să nu se Spnrgă.

într-o zi. Beta văzu fete din vecinătate coborându-se la râu după apă şi zise mamei sale că vrea şi ea să se ducă OU ele,

— Cum să te duci, draga mea, că tu nu poţi umbla?

— Ba eu pot, mamă!

Când văzu mama că-i peste putinţă să-i strice voia, o lăsă la râu cu fetele. Ea merse de-a rostogolul de sosi mai CUrând decât toate suratele. Acolo se ţinu mai deoparte.

Unele au început să se scalde, altele să spele, înălbeau sun întindeau pânza, fiecare cu lucrul ei.

Beta îşi scoase cămaşa de pe ea şi ce să vezi? Nu mai era o curcubetă, ci o sânziană. Feţişoara ca spuma, perişorul ca aurul şi ochii negri ca măslina! Şi rumenă-ru-mcioqră ca bujorul, o minunăţie vie!

Intră şi ea în apă să se scalde şi tot jucându-se îi pică inelul cu piatră scumpă în râu. Fata se afundă în apă şi-l Caută scormonind prundul.

21

Dar iată că trecu pe acolo călare, în armură, un fiu argintat şi

luminat de împărat. Îl adusese aţa să-şi adape calul tocmai pe unde se afla mândreţea de fată jucăuşă. Cum îi auzi tropotul, ea se dete la fundul apei şi rămase tupilată acolo, să nu fie zărită cumva de tânăr.

S-apropie el să-şi adape calul, dar n-a fost chip; tot îşi pleca botul şi se izbea înapoi speriat.

— Gare ce are zmeul meu de se sperie?

Mai încercă o dată, zorindu-l spre apă, în zadar, că se da tot înapoi.

— Mânca-te-ar dihăniile, de te-ar mânca! Ce ai astăzi de te încăprui aşa?

Cum era curios, descăleca şi se aplecă să bea el întâi din apă şi îngenunchind, minune mare! Se oglindea în apă făptura fetei cu mai multă strălucire ca soarele!

Se apropie el către marginea apei şi o întrebă frumos cum o cheamă şi ce caută acolo? Ea se plânse că-i alunecase inelul în apă şi-l caută prin pietriş, pe unde s-o fi rătăcit.

— N-ai nevoie de asta, îi răspunse el, că inele poţi avea de la mine câte vrei.

Şi odată îi aruncă o pungă plină de inele cu pietre nestemate, care de care mai scumpe. Apoi se rugă de dânsa să iasă din râu; dar ţi-ai găsit fata să asculte! Cu nimic n-a putut s-o înduplece. Beta scotea inelele din pungă şi le punea pe degete numărându-le:

— Un ineluş, două ineluşe, trei ineluşe...

Cum înceta de numărat, iar o lua de la capăt J

— Un ineluş...

Trecând o babă, care-şi făcuse drum într-acolo, coconul de împărat fugi şi o opri să-i ceară ajutor. După ce mi vorbi cu dânsa, se prefăcu el că pleacă şi se îndosi după un copac.

Cum fetele celelalte se risipiră care încotro spre casele lor, să ducă vestea minunei întâmplate, lăsând albiile la inal, vine babornişa şi se puse să spele. Dar cefei de spă-lal? Răsturna albia pe dos şi se făcea că punea apă să npi’lo.

— Nu, aşa, mătuşă, sări Beta, nu se spală aşa!

— Dar cum se spală, că eu nu ştiu altfel, zise baba. Beta tot o învăţa, dar mătuşica făcea tot de-a-ndoa- lolea.

— Nu aşa, mătuşă, nu se spală aşa! strigă fata încă 0 dată.

— Deh, fata mea, dacă eu nu mă pricep, de ce nu vii Iu încoace să mă înveţi? i

Fata, tot apropiindu-se să-i arate, nu luă seama că era afară din râu. Tânărul ieşi din ascunzătoare şi puse mâna pe ea. O urcă pe cal şi fuga la palat. Noroc că târându-şi cumăşuţa după ea, a putut să şi-o tragă peste cap.

Când dădu de ştire părinţilor săi că şi-a găsit mireasă:

— Cum, fiul meu, izbucni împărăteasa-mamă, dintr-o celnl. C plină de fete nu ai ales decât pe cea mai pocită?

Fusese aspru mustrat, dar feciorul nu se dete bătut. Ştia el ce nu ştia nimeni şi îi era de ajuns. Împărăteasa-

mamă, după ce plânse şi se frământă ceasuri întregi de du^ rere şi nu-l putu clinti, închise ochii şi-l lăsă de capul lui.

Lumea se mira ca un fiu de împărat să se însoare cu asemenea trâznaie, se spunea chiar că nu era în toate minţile. Se făcu nunta, dar ce nuntă? În loc de joc şi cântece, numai plânsete şi vaiete!

Dar când râmaseră singuri, mirele şi mireasa, ea îi spuse:

— Să te fereşti de un singur lucru, să nu te atingi de cămaşa curcubetei ce ţi-o las în seamă, altminteri are să fie foc şi pară.

Astfel îşi petreeură vreme îndelungă laolaltă. Până când într-o zi au fost chemaţi la o nouă nuntă împărătească, a singurei lui surori.

— Deh, făcu împărăteasa-mamă, toate măririle din lume merg cu nurori la nuntă, numai eu fără noră, că doar n-o să car o tărtăcuţă după mine!

Foarte mâhnit plecă fiul cu părinţii săi la nuntă, fără Beta. Ea l-a văzut pornind cu lacrimile în ochi; deşi ea ştia bine că în văzul lumii mai avea încă zile de trăit sub înfăţişarea asta, se hotărî să meargă şi ea la nuntă, chiar dacă o va plăti cu preţul vieţii. Scoase cămaşa ei de curcu-betă şi sosi tocmai când se juca hora mare. Se încinse şi ea alături de mireasă. Toată lumea fu cuprinsă de mirare şi se auzea un murmur. Cine să fie? O fată sau o zână din alte tărâmuri? Numai unul singur ştia adevărul şi nu mai putea de bucurie.

împărăteasa zise împăratului:

— Vezi ce frumuseţe de bălăioară! Asta era pentru b a i ul ui nostru. Şi-şi şterse cu năframa o lacrimă de |K’ gene.

Fiul ei o aude şi-i spune:

— Nu-ţi strica inima, dragă mamă, că asta e chiar aleasa şi mireasa mea şi nora ta ursită.

— Cum poate să fie ea? Unde e pielea ei de tăr-tficulă?

— A rămas acasă, răspunse fiul.

împărăteasa, fuga la ea acasă, aprinde focul şi arde cămaşa de dovleac.

în clipa aceea, de unde juca sprintenă şi fericită, Beta dete un chiot de durere, o podidi plânsul şi aşa se muie tyl se subţie sărmana de ea, până se făcu o zburătoare; luându-şi zborul se anină pe o ramură de arbore din grădina palatului. Fiul de împărat fugi după ea urmărind-o din creangă în creangă, tot mai sus până nu-i mai zări urma.

Numaidecât porni el în căutarea ei; aflând despre vrăjitoarea din pădurea întunecată o luă pe drumul pe care îl bătuse mama Betei odinioară şi dibuind pe unde era rămurişul mai stufos, nimeri drept la sălaşul Mumei-Pădurii. Aceasta cunoştea zorul care îl aducea într-acolo. Chemă şoimii şi le porunci să întindă laţuri prin toată pădurea ca +>ă prindă pe nenorocita fugară. Sta feciorul cu Inima tremurândă, având tolba de săgeţi aruncată pe umăr, ■ nu cumva să i se întâmple pasării ceva. Dintr-un frun-

zar întunecat pasărea neştiutoare se apropie ciripind şi căzu în laţ.

Muma-Pădurii pregătise pentru ea o minune de balsam din buruienile multe ce le avea, iar pasărea îl bău şi se învoită dintr-o dată, luând înfăţişarea dinainte, de fată frumoasă, cum pe pământ nu mai era niciuna.

De aci înainte nu mai avea nevoie să se ascundă în că-măşuţa ei de curcubetă. Feciorul de împărat o cuprinse în braţele lui şi iute ca vântul şi ca gândul zbură până acasă. Aci se nunti cu ea, o nuntă de poveste, înzestrând-o cu toate podoabele din

vistieria împărăţiei, printre care multe inele cu pietre scumpe. N-a fost uitată nici mama Betei, care se bucură şi ea până la moarte de o viaţă cum nici măcar în visul ei nu-şi închipuise.

Mintea şi Norocul

MINTEA ŞI NOROCUL s-au întâlnit la casa unui em. Acesta i-a primit cu dragă inimă şi i-a rugat să lucreze fiecare cu ce poate: Norocul să-i care averi cu sacul, iar Mintea isteţime cu carul.

Şi aşa, în scurtă vreme omul nostru întrecu în bogăţie chiar pe împărat, că avea argint cât stelele cerului şi nisipul mării, şi minte, de i se duse vestea de înţelept ce era, că vorbele ieşite din gura lui plăteau cât aurul.

26

linpai’iilul, dacă-l văzu aşa de înstărit şi cuminte de mi mai tivea pereche, îl luă de ginere. Şi ajutat de Noroc ţi <1P Minte, ajunsese omul în culmea măririi.

Pin A aci totul a mers ca pe roate. Dar într-o zi, din Voi’lift în vorbă, Mintea şi Norocul au început să se în-Bilore.

— Ce mai tura-vura, zise Mintea, poftim la întrecere, ni-iit.fi ce poţi fără mine; iată eu mă dau la o parte şi rămâi Nlnffur, pe seama ta.

— Prea bine, încheie Norocul, şi cu tine şi fără tine.

Mintea se călători din casa omului, şi Norocul rămase i!<> capul lui. Purcese să-i care la averi, de nu mai ştia tindo să le poată aciola; îl noroci astfel, că pe ce punea mâna omul, totul se preschimba în aur.

Norocul îi merse tot sporind, dar Mintea i se scurtă fet mai mult. Niciun cuvânt ca lumea, niciunul la locul Iul. De unde până atunci toţi se îmbulzeau la el după un uf ni, omul se prosti aşa de tare, de râdeau şi copiii.

Între timp, se pregăti o mare sărbătoare la palat. Crai din cele patru colţuri ale lumii erau poftiţi la ospeţie unde ginerele împăratului avea locul de frunte; doar vuia pă-mântul de vâlva ce o făcuse cu avuţia şi cuminţia lui.

Cu toţii se ospătară frumos, numai ginerele se purtă ca un

găman. Când împăratul întinse cu mâna sa fieşte-efiruia câte o ramură cu mere de pe masă, mesenii toţi cu-rfiţiră merele şi le mâncară, numai ginerele, ca un netot, Înghiţi ramura de mere cu frunze cu tot. Musafirii strâm-bară din nas şi se uitară unul la altul înciudaţi. Împăratul,

să intre în pământ de ruşine, nu altceva. Ceru să-l umfle pe sus, să-l ducă la spânzurătoare, că numai astfel îşi putea plăti ruşinea suferită.

Era aproape să-i tragă ştreangul la beregată, şi ginerele care altădată era cu vorba aşa bogată, acuma tăia numai palavre. Înşira vrute şi nevrute, şi toca din gură, sărăcuţul de el mergea de-a racul cu mintea.

Iar Norocul, câte nu învârti spre a-l mântui, dar în deşert. Când se asigură că nu-i merge roata şi că e vai de capul omului, se dete bătut şi se supuse Minţii:

— Te rog, surată, scapă-4 de la pieire, ca să nu-l port pe sufletul meu viaţa-mi toată. Eu am făcut-o lată, tu să nu faci ca mine, Minte aşa de înzestrată şi lăudată!

Mintea miloasă nu zăbovi şi se aşternu la lucru. Voinicul îşi veni în fire şi i se păru că s-a deşteptat ca din-tr-un somn adânc. Limba i se dezlegă dintr-o dată.

— Ce v-aţi năpustit la mine, ce aveţi cu mine? Unde s-a mai pomenit spânzurat ne judecat! Luaţi-mă şi între-baţi-mă şi dacă îmi veţi găsi vreo vină, să-mi daţi o pedeapsă şi mai haină.

Şi astfel a fost nevoit chiar împăratul să-l judece. Acesta îi zise:

— Nu ţi-e de ajuns batjocura ce mi-ai făcut la masă? Ai mai văzut om să rumege frunze şi ramuri?

— Nu e vina mea, când am socotit că un dar împără tesc nu-l despreţuiesc decât neobrăzaţii şi nerozii. Ca să-mi cinstesc împăratul, am făcut ce nimeni n-a făcut. Dar nu-

inul i» U ţilu ce am pătimit în mine, crezând că am să fiu I Atiilnl de tine.

împăratul îşi dete seama că ginerele nu semăna cu cel

Uliwiliue. Se simţea parcă stingherit de vorba lui. Îl pofti ■ tin nou la sfat, că mulţi aşteptau să mai audă o vorbă cum- p Miilln pentru toate nevoile lor.

De atunci se pomeni Norocul rămas slab de minte. *\) c* aci şi vorba; mai bine un dram de minte decât un car ilc noroc!

Piatra fermecată

A FOST UN BIET OM scăpătat şi bătut de nevoi, numit Mitruş, singurul sprijin al unor părinţi încovoiaţi de bttU’âneţe. De lucrat, lucra el, dar nu-i mergea cum voia fi pace!

Dacă văzu şi văzu că în zadar se trudeşte şi se zbate pe acasă, se socoti în sine:

„Hai să primenesc aerul, să mă port în străinătăţi pe undeva, că cine ştie ce noroc dă peste mine”. Dar se vede că nu plecă într-un ceas bun, că nici pe acolo nu se pricopsi. Munci trei ani de-a rândul şi agonisi numai trei flulbeni. Îi aruncă în pungă şi luă calea spre casă cu dor de ai săi.

Umblă, umblă cale lungă şi când rămase puţin până să ajungă, întâlni o ceată de băieţi, care legaseră un dine şi stau gata să-l bată. Lui i se făcu milă:

— Ce să. Vă dau că să lăsaţi în pace câinele *’t*

— Un galben! răspunseră toţi într-un glas.

— Poftim! şi scoase din pungă banul, luă câinele şi înainta spre casă.

Mai merse o bucată şi văzu alţi băietani. Aceştia legaseră o pisică şi o chinuiau. Lui Mitruş i se făcu milă şi de ea:

— Hai să vă dau un galben şi să-i daţi drumul.

— Dă-ni-l! îi ziseră cu toţii.

Şi după ce le zvârli şi lor bănuţul, plecă îndată cu pisica.

În pungă îi mai rămăsese încă un ban. Dar nici de el n-avu parte până acasă, că aşa era felul lui. Că trebuie să-ţi meargă şi norocul, dar aşa îi era dat pesemne. Mai încolo întâlni şi pe alţii, care prinseseră un şarpe şi voiau să-l omoare. Dar Mitruş, milos cum era, se înduioşa şi pentru şarpe şi plăti pentru el gologanul

rămas, îl aruncă într-o desagă şi porni iarăşi la drum.

Când se apropie de satul lui, i-au ieşit în cale oamenii, după cum. Era datina.

— Vine Mitruş, vine Mitruş!

Omul venea din străinătate îndepărtată, unde petrecuse trei ani, nu glumă! Şi astfel îi săreau toţi înainte, care îi strângea mâna, care îl îmbrăţişa, care îl săruta, până

30

i Jip Inserate poposiră acasă. Întinseră masa, mâncară şi Miul'A cu ce brumă avură şi la urmă îi zise maică-sa: Acum, fiule, să vedem ee ne-ai adus din neagra lirjunalulc.

lai a ce am adus! Le arătă câinele, pisica, şi scoase illu ilr; ni); a şarpele şi le înşiră de-a fir-a-păr tot ce păţise.

('lud auziră şi văzură părinţii toate astea, grozav se ml l i n l r a. Sărmanii de ei se aşteptau să vie cu câştiguri littiinasi' şi cu lucruri multe şi mărunte şi el vine cu prostia fi sfiracia.

Trecură zile de atunci. Înstrăinatul şedea huzurind pe ni ana. Oamenii ziceau:

- *N* u vezi dacă s-a dus, ee procopseală? Gaură în **«|}/i I**

('linele cu pisica trăiau la Mitruş şi petreceau ca fraţii; Mimai şarpele se rugă de el să-l ducă înapoi la părinţii Iul, că va fi răsplătit bine de ei. Să nu aibă nicio teamă elml are să vadă şerpăria lor, că nu îi vor face niciun rflu, şi să ceară mai presus de orice, de la tatăl lui, imparului şerpilor, cel cu trei capete încoronate, „piatra fermecată”.

Mitruş luă aminte toate astea şi încolăcind şarpele, o întinse la drum. Umblă cât umblă, până ce intră la curtea şerpilor. Acolo, ce să vadă? peste tot şerpuiau şi şuierau lot felul ide târâtoare, de te cuprindea groaza. Dar lui Mitruş nu i s-au speriat ochii: ştia dânsul că nu i se va Inlâmpla nimic.

31

Şerpoii, când îşi aflară puiul, se săltară de bucurie, că ei de mult îi semnaseră numele în pomelnicul celor plecaţi din lume. Îl poftiră să spună tot ce-i doreşte inima, că un astfel de bine nu se răscumpără uşor. Îi că-rară pe dinainte saci cu galbeni şi cu

tot felul de scumpe-**turi.** Mitruş însă ştia ce să ceară, că nu era om nechitit şi încă îl învăţase şarpele.

-• Vreau, zise, „piatra fermecată”.

Nici nu le trecea lor prin minte că Mitruş le va cere talismanul acesta, care avea darul, cum îl puneai în gură, sub limbă, să împlinească pe loc orice dorinţă. Se suciră, se învârtiră, că le venea anevoie să dea piatra; pe vrute, pe nevrute, ca să nu-şi calce cuvântul, i-o dăruiră.

O îndoşi numaidecât la sân, îşi luă rămas bun de la şerpărie şi drum bun, băiete, către casă.

Nu intrase bine în ogradă, potrivi piatra sub limbă şi se rugă:

„Gasa mea, facă-se în clipa asta un palat mai luminat decât al împăratului!”

Abia răspicase cuvântul şi ce să-i vadă ochii? Căscioara lui, răsărită cât un boi de om, se mări ca un palat aşa de înălţat şi luminat, de-ţi lua vederile privindu-l. Toţi oamenii rămaseră buimaci la vederea lui şi se întrebau:

— Cum putu omul acesta să facă aşa minune?

Până şi împăratul se minuna şi el şi tot clătina din cap şi nu- i venea să creadă ochilor. Îl chemă pe Mitruş şi-l întrebă:

— Cum ai putut închipui astfel de minunăţie?

— Am rostit un cuvânt tainic!

— Dacă nu ţi-a fost greu să-l înalţi, până mâine să-mi • ţterni o cale argintată între palatul tău şi al meu. De Vel izbuti, îţi voi dărui jumătate de împărăţie şi pe fiica fliea de soţie.

— S-a făcut, măria ta, răspunse Mitruş.

Fuga acasă, pune piatra sub limbă şi cum a cerut: „tttt se bată o cale de argint de la împărat până la mine” |-n desfăşurat numaidecât un drum alburiu, lucios, între Cele două palate.

Aşa că împăratul trebui să-şi ţină cuvântul dat, să-l În de ginere şi să-i facă parte din împărăţie.

Dar vezi că nenorocul îl păştea şi nu îl păsui să se bucure prea curând de marea fericire.

Împăratul Arapilor, care ceruse mâna prinţesei, de filuda că ea se căsătorise cu altul, căuta răzbunare şi trimise la curtea acestuia pe un arap spre iscodire. Arapul iscodi ce iscodi şi prinse de veste despre taina puterii lui Mitruş. Şi, într-un miez

de noapte, când Mitruş uitase p» «masă piatra nestemată şi era cufundat în somn, se sui hoţeşte în iatacul lui şi o fură.

— Piatră, zise el, vreau să mă aflu la stăpânul meu, împăratul Arapilor, de peste mare!

Când se sculă Mitruş, caută piatra, nu găseşte piatra. I'lesnoa de ciudă, când privi în jurul său şi nu mai zări Iţicl im palat, nici nimic din toate măreţiile, fiindcă arapul, trccând pe mare, ceruse pietrei să piară toate.

k33

Tocmai când stătea mai îndurerat şi plănuia cu închipuirea lui cum să străbată marea, că nu era uşor lucru s-o străbaţi toată, se pomeni lângă el cu Mitului şi Cuţului, dragii lui. Se vede că şi pisica şi dinele erau vrăjiţi, că pricepură îngrijorarea stăpânuâui lor:

— Nu te învenina, că ne învrednicim noi să-ţi aducem înapoi piatra.

Şi într-o fugă, amândoi, Cuţului având în spate pe Mi-» ţului, vânturându-se pe mare, se aciolară la curtea îrnpă-. Râtului Arapilor. Era pe înserate când Cuţului se pripăşi la poartă, iar Mitului se sui şerpuind ca o hoaţă de pisică, în casă. Cum pândea, nevăzută dintr-un colţ, odată îi ieşi dinainte un şoarece. Hop! Se repezi la e, l şi-l prinse în gherişoare.

— Nu mă papa, se rugă sărmanul şoricel, că şi eu ţi-oi fi de folos!.

— Te las, miorlăi mâţa, dacă peste noapte te strecori la arap şi pui laba pe piatra de sub limbă.

Şi numai după jurământul dat, rămase şoricelul nevătămat. El se săltă pe masă, îşi muie codiţa în solniţa cu piper roşu; apoi, pe nesimţite, ajunse la patul împăratului Arapilor şi cum acesta se afla adâncit în somn, îi furişă eoada în nară. Împăratul strănută şi piatra sări cât colo. Atunci şoricelul o luă în bot şi fuga cu ea la pisică. Pisica o apucă şi ea în bot şi fuga eu ea la câine. Apoi amândoi într-un suflet alergară până la ţărmul mării.

34

"~ Acum, hămăi Cuţului, încalecă pe mine şi ţine în-ileminifl piatra în dinţi; să nu-ţi cadă în apă, că te-ai dus |H> oopră.

Tocmai când se străduia să răzbată mijlocul mării, M i veni

câinelui, că se întoarse spre pisică şi-i spuse:

— Aş vrea să ştiu cum arată piatra fermecată.

Dar cum să-i arate piatra câinelui, că i-ar fi căzut din bot?

— Sau îmi arăţi sau te dau huştiuluc în mare! îl apu- 0*se curiozitatea pe Cuţului.

MHuiui, înfricoşat, vru să-i dea o lămurire şi huştiuluc! piatra în mare.

Acum ce să se facă ei? Cum să se ducă acasă fără piatră? Tot pisica, mai drăcoasă între astea, ochi în apă Un peşte şi-l prinse în gheare.

— Nu mă înghiţi, că ţi-oi fi bun şi eu la ceva, doar eu

MÂH t mai marele peştilor.

— Te las, dacă îmi aduci piatra fermecată din fundul mării. Împăratul peştilor face numaidecât adunare de peşti, dar nimeni nu ştia de piatră. Se numără şi văd că lipseşte o plevuşcă, cel mai măruntei peştişor dintre ei. Îl căutară ţ! pe acesta şi-l descoperiră tocmai când scotea piatra la liman.

Şi mâţa pune mâna pe talisman şi dă drumul peştelui-Impărat, şi tot fuga, într-un suflet, ajunseră la stăpânul lor acasă, pe care îl găsiră bolnav de moarte din pricina talismanului. Dar chiar de când i-au vestit întoarcerea

3 35

lui Cuţului şi Mitului, de cum au fost zăriţi în largul mării, se mai desmetici el socotind că-i a bine, iar când văzu piatra se şi înzdrăveni cu totul, tare ca fierul şi ca oţelul.

Şi cu piatra fermecată îşi înălţă din nou un palat împărătesc, de se lăfăi cu toate bunurile şi fericirile lumii…

Ta na-Că pita na

A FOST OARECÎND un om care la bătrâneţe rămăsese fără soţie, dar avea mângâierea celor trei fete ale sale. Într-o zi tatăl şedea pe un stei de piatră proptit după. Casă, şi cum sta aşa cu mintea călătorinda, se pomeni cu cea mai înaintată în vârstă că-i zice:

— Spune-mi, tată, de ce eşti aşa bătut de gânduri?

— Aşa mi-a venit, mie, dar n-am nimica, îngână el. Şi nu vru tatăl să-i dea vreo desluşire. Dar fiindcă ea stărui şi-l înduioşa cu vorba ei aruncată într-o doară că „de ce sunt fiica ta şi la bine şi la rău”, oftă bătrânul şi-şi deschise inima:

— Cu ce poţi, fata mea, să-mi ajuţi tu mie? La ne voia mea numai un bărbat îmi poate fi de folos. Necazul meu e că m-au chemat la război, şi eu, nevoiaş şi slăbit de greul anilor, nu mă mai simt în stare să-mi fac da-

lofit» pentru ţară. Dacă trăia fratele tău, mie nu mi-ar II puniit.

Viii (le mine, ce fel de tată eşti tu? îmi închipuiam prt nvcii grija nunţii mele şi tu te amărăşti pentru că le ti II chemat la război?

Bătrinul, încremenit de uşurinţa şi nepăsarea ei, ră-Rlme cu ochii înlăcrimaţi. Peste puţin se apropie şi fata mijlocie:

— Spune-mi, tată, de ce stai mohorât şi te căinezi aşa?

— Lasă-mă, fata mea, nu mă cihăi de cap, că tu eşti fată şi nu te priveşte pe tine!

— Nu, tată, nu se poate, trebuie să ştiu! Eu sunt fiica tit şi la bine şi la rău.

Tatăl ei, temându-se să nu-i răspundă la fel, n-a vrut «ft-i ’âncredinţeze păsul. Dar fiindcă stătu mult de capul Jiul, în cele din urmă îi făcu pe voie:

— Uite, draga mea, ce să fie? Iată m-au chemat sub ne mo şi trebuie să plec!

— Vai,. Ce fel de tată eşti tu? Credeam că-ţi băteai fapul cu măritişul meu şi tu te necăjeşti că te-au chemat sub arme?

De ce se temuse nu scăpase. A îngh iţit-o şi pe asta,

firmanul tată, a plecat capul pe piept şi mai tare şi a rămas tot îngândurat. Puţin după asta, trecu pe acolo şi fata mezină, Tana. Şi ea îl iscodi:

— Spune-mi, tată, de ce stai aşa de supărat şi în grijorat?

Tatăl, fiind dezamăgit de celelalte surori, tăcu molcom.

Părea că are gura cusută.

— Te rog, nu-mi ascunde mie necazul. Deşi sunt fată, la

vreme grea mă fac fecior de dragul tău.

Tatăl, mut! Nici cu cleştele nu-i scoteai vorba din gură,

— Nu te mai îngrijora, că mi-i de ajuns aleanul meu.

— Trebuie să-mi spui. Să ştiu că vine potop şi nu mă las până nu-mi destăinui ce te doare.

— Le-am spus şi surorilor tale, dar mi-au făcut obrazul de ruşine!

— Trebuie să-mi spui şi mie, poate că ţi-oi răspunde altfel decât ele.

Mai mult ca să scape de ea şi nu ca să aibă vreun, folos, bătrânul îi făcu pe plac:

— Ce să fie, fata mea, m-au chemat la război. Pe mine m-au părăsit puterile şi nu am niciun băiat de tri-* mis în locul meu şi iată-mă bătut de soartă! ′

— Pentru asta te amărăşti şi-ţi scurtezi zilele? Nu-ţî mai face inimă rea, că mă duc eu în locul tău.

— Cum o să de duci, că eşti o biată fată?

— Las’ să fiu! Fă-mi rost de un port bărbătesc şi de un murg de călărit, dă-mi flintă, un paloş, o căciulă, s-o pornesc în zbor la drum.

Bătrânul mângâiat de curajul voinicesc al ei, se descreţea, îi râdea barba şi-i curgeau lacrimile în ochi de bucurie privind odorul lui. Puse de-i croi un port de oştean pe măsură; îi arcăni un sirep din herghelie, care

«linca pământ şi bea nouri, şi-i aruncă pe umeri armele, «pol Îi cuvântă:

— Deschide-ţi ochii bine, să mă scoţi cu faţa curată. 1 «leama şi nu te da de gol, că dacă vor prinde de veste, mare ruşine este! Dacă pe acolo vei intra în oraş, caută Mft umbli pe la dughenele de puşti şi săbii, nu pe la inele

<l cercei şi alte podoabe femeieşti, să nu te bagi între fe mei, ci să stai numai între bărbaţi şi flăcăi.

Şi aşa a învăţat-o bătrânul cum să se poarte şi ea • Uculta cu luare-aminte, că toate erau sfaturi întemeiate iji rostite numai înspre binele ei. La urmă i-a dat bine-cuvântarea şi i-a urat fierbinte:

— Drum bun, fiica mea! Domnul te aibă în pază şi *n&* auzim

numai de bine.

Tana-Căpitana a sărutat mâna părintelui său; a încins voiniceşte paloşul şi, luându-şi rămas bun de la suluri, s-a repezit spre cal.

— Stai să te ajut, strigă tatăl, ca să încaleci, dar el nici nu isprăvise vorba, că ea şi sărise în şa.

Moşul, privind-o în goana calului, şi-a zis în sine, cu mândrie: „E mai dihai ca un flăcău!”

După cale lungă, lungă, ajunse la împărat:

— Eu, măria ta, sunt fiul lui Mişchia, Domnul Mun ţilor. Tatăl meu, neputincios de bătrâneţe, m-a trimes pe mine în locul lui la război. Şi iată, am venit, că de tineri, măria-ta, ai mai multă nevoie la luptă.

împăratului îi plăcu înfăţişarea. „Se vede după purtare şi vorbă că e voinicul-voinicilor”, zise măgulit în

sine. Şi-l dete ca tovarăş fiului său. Pornind odată împreună să vadă grajdurile împărăteşti, Tana-Căpitana începu să se poarte voiniceşte. Cum a intrat înăuntru, şi-reată, s-a apropiat de cel mai nărăvaş cal, ca să nu dea de bănuit; ştia doar că voinicii-voinicilor pot înfrâna caii cei aprigi.

Prinţul, ademenit de glasul ei, după firea ei, după faţa gingaşă, nu-i venea a crede că e fecior. Stăpânit de îndoială, se duse la mamă-sa şi i se destăinui:

— Dragă mamă, îmi pare că nu mă înşală ochii şi că tovarăşul meu nu poate fi fecior. Mi se pare că e fată.

— Spune-mi cum arată, unde e găzduit şi ce a întrebat?

— Întâi şi întâi a întrebat de caii cei mai nărăvaşi din grajdurile noastre, dar

în mine tot mu-ndoi, E o fată la război.

Mamă-sa îl povăţui să se ia pe urma lui, când vor trece pe la târgul cu bogăţii, să vadă pe unde va stărui mai cu drag, pe la lucruri femeieşti sau bărbăteşti.

Până una alta, porni oştirea la război. Fata mereu căuta să fie în fruntea tuturor. Unde plouau gloanţele, acolo se îmbulzea şi ea şi însufleţea pe tineri să nu dea înapoi, ci să se arunce în foc.

Era neîntrecută în curajul şi în bărbăţia ei. Datorită ei înaintară mai repede pe câm-pul de luptă şi în cele din urmă învinseră pe duşman.

40

Aşa l-a uimit şi încântat pe fiul de împărat, că nu se mâl despărţea de dânsa:

— Fârtate, am să-ţi fac daruri pentru vitejia ta!

Şi el o purtă pe la prăvălii cu podoabe femeieşti, cu Inele, cu cercei, cu marame, dar ea de-abia îşi îndrepta ftchli spre ele:

— Astea toate sunt bune pentru fete, nu pentru bă

ltii.

Tana-Căpitana se oprea numai la puşti, la pistoale, Ift săbii şi la

paloşe, tot la lucruri care şed bine barbutului.

Fiul de împărat se întoarse şi povesti mamei cele liiiâmplate.

— Ei, dragul meu, fetele nu dau buzna la război, că le tremură inima de spaimă. Apoi, oricum să fie, când vede găteli femeieşti, fata chiar dacă nu le cumpără, se Ullă măcar cu coada ochiului. După cum vezi, nu şi-a Aruncat nicio privire asupra lor. O fi, dar, fecior.

— Mai pune-l la încercare şi cu altceva, zise maică-sa,

işnză sub perna ta şi a ei câte o steblă de busuioc şi să li< uiţi dimineaţa dacă busuiocul de sub căpătâiul ei s-a Vestejit, e fată cu adevărat.

Dar Tana-Căpitana prinse de veste, se sculă de cu noapte şi schimbă busuiocul cu unul proaspăt. Când se deşteptă, el dimineaţa şi se duse să vadă busuiocul ei, era Uliii proaspăt decât al lui.

Îi zise iar mamă-sa i

41]

— Deh, fiul meu! De bună seamă că-i fecior!

Cum el încă se mai îndoia, mamă-sa îl sfătui să-i mai întindă şi o altă capcană. Şi aşa se făcu că pornind cu voinicul la plimbare,

cum deteră de un râu, îl pofti la scăldat. Mai întâi ea se lăsa greu, îi spunea lui că fiind om de munte nu ştia să înoate. El stărui:

— Nu-mi strica voia, că apa nu-i afundă.

Când văzu, şireata, că i s-a înfundat, a dat buzna la râu cu cal cu tot şi s-a pomenit dincolo. Şi de pe malul celălalt strigă feciorului:

Vezi cosiţele Şi rochiţele!

Şi scutură capul o dată, de-i căzură pletele aurite până la genunchi.

Feciorul scoate inelul de aur din deget, îl aruncă şi o nimereşte drept în dinte pe fată, care râdea, şi dintele dintr-o dată se auri.

Apoi ea dete pinteni calului şi o luă vânt în fugă înapoi la tatăl ei, care o aştepta cu nerăbdare.

Din acea clipă când fata pieri în umbra codrului, feciorul de împărat nu mai avu linişte şi pace. După ce în zadar răsturnase copacii căutând-o, se înţoli ca un fusar, încarcă un roib cu fuse, cu prisnele şi furci şi luă satele razna, doar va da de frumuseţea de fată a lui Mişchia, Domnul Munţilor.

Dia sat în sat striga:

A2

Hai la fuse i.:."
Cine ia fuse?
Haide, fată cu dinte înnoit,
Fată cu dinte aurit.

.La urmă ajunse şi în satul lui Mişchia. Dar Mişchia şi*» i unim numeros, jumătate de sat îi purta numele. Cum «o descopere? începu a umbla din poartă în poartă i

Hai la fuse, Cine ia fuse?
Hai, fetelor frumoase!

Când trecu pe lângă fermecata casă a fetei, aceasta Ieşi afară să cumpere fuse:

— Fusare, fusare, cum dai fusele?

Dintele aurit, ce-l zări, îi întări convingerea că este niultdorita lui iubită.

— Cum ţi-i voia, draga mea! Cu un taler de făină,

«l (> grâu, de mei, cu ce o fi.

Dar lui nu-i era de câştig, că nu-i ardea de negustorie. Fata se întoarce din casă cu o strachină mare de mei, fft meiul avea mai multă căutare pe vremea aceea. Când iipucă să-l toarne el în traistă, se făcu că greşeşte la tur. -nnt, şi ţot meiul se risipi pe jos.

— Nu-i nimic, că ţi-aduc altul.

— Nu vreau altul, ăsta mi-e norocul, fata mea.

’43

Şi se puse să adune grăunte cu grăunte tot meiul. Dar până să-l culeagă se întunecă şi Tanei îi fu milă de el şi-l adăposti noaptea în casă cu învoirea tatălui ei. Odată intrat, tatăl gândi că fusarii au năravuri să fure fete şi ca să nu-i joace renghiul, ascunse pe fată într-o ladă. Dar fu-sarul chiar asta voia. Aşteptă până ce adormiră cu toţii, umflă în spate lada şi iute pe cal, cu ladă cu tot, pieri ca o nălucă.

Pe la cântători se apropia de oraş. Prinseră cocoşii să cânte:

„Cucurigu!”

Fata din ladă gândea că sunt cocoşii din ogradă:

*

Bată-i pe cocoşi pustia-i bată! Tată, ce mă ţii aşa-ncuiată? Dă-mi drumul, tată, Să mă scol odată!

Dar, zărind prin crăpătura capacului, îl cunoscu pe fiul de împărat, care îşi luase căciula din cap, şi zise:

Tată, *nu cocoşii noştri au cântat, Ci cocoşii fiului de împărat!*

Odată ajuns la el acasă, deschise lada s-o scoată afară; fetei îi veni mai bine să intre în pământ de ruşine. Şi cum tace piatra,

aşa şi ea tăcu. În deşert i-au vorbit feciorul, tatăl său şi mama sa. Cu toţii în casă se făcură foc de necaz, că ea amuţise dinadins, dar n-aveau încotro; au rugat-o o dată, de două ori, de nouă ori, dar de

pomană. Aşa se hotărî ea să nu sufle un cuvânt vreme de Un an, pentru toată păţania ei. Aşa împietrită o cununară OU fiul de împărat. Zi cu zi se roti, p-aci să se încheie anul. Era nici mai mult nici mai puţin decât un an fără trei zile, când prinţul stărui încă o dată pe lângă ea: „Ai să vorbeşti sau HU?” Şi ea tot tăcea; atunci şi-a luat nădejdea de la dânsa Şi se hotărî să se însoare cu o fată de împărat din vecinătate.

Incepând pregătirile de nuntă nouă, mama soacră o Chemă pe Tana şi-i zise:

— Du-te şi adu-ne colacul de la balaur, ca să facem (• spălul de nuntă.

Dar ei, pasămite, voiau să scape de ea, de aceea o trimiteau la balaur. Sărmana de fată ieşi din casă şi se aşeză la marginea drumului, plângând şi oftând din adânc.

O bătrână, care nu era alta decât ursita ei îndurătoare, o întâmpină vorbindu-i:

— De ce plângi, fată, şi nu ţi-e milă de tine?

— Cum să nu plâng, maică, săraca de mine? Iată şi lată ce mi s- a întâmplat şi-i povesti totul de-a fir-a-păr.

— Ştergeţi ochii, fata mea, şi ia-o la drum, să nu te temi, că nu vei păţi nimic rău.

Tana ascultă povaţa bătrânei, o porni la drum. Pe căita pe unde mergea i se puse de-a latul un gard căzut pe Jos. Ea, fată cuminte, îl ridică şi apoi trecu mai departe. După mai mult mers îi tăie drumul un măgar costeliv de-i Jiumărai toate coastele, li culese un braţ de frunze şi i-l

puse dinainte. Ceva mai încolo dete de o fântână plină cu paie şi noroi. Tana o curăţă, o spălă şi apoi bău.

în cele din urmă ajunse la balaur. Dar balaurul nu era acasă. O găsi numai pe fata balaurului, şi-i zise:

Fii bună, dă-mi colacul, Că mi se însoară bărbatul.

Puica balaurului, necoaptă la minte, i-l dete. Cum fugi Tana cu colacul, iată şi fiorosul de balaur.

— Ce ai făcut, muşca-te-ar şarpele, holbă ochii la fiică-sa şi fuga după Tana.

Urla balaurul:

— Fântână, fântână, prinde-o!

— Cum o să fac una ca asta, că tu mă umpleai cu noroi, mă tulburai şi apoi beai, iar fata mă curaţi, mă spălă şi apoi băii din mine.

— Măgar, măgăruş, pune mâna pe fată!

— Ei, aş! Altă treabă n-am! Tu nu mi-ai aruncat nimic de mâncare şi ea mi-a pus dinainte un braţ de frunze.

— Gardule, strigă balaurul, prinde fata, că mi-o aduse aci ursita

rea.

— Lasă-te pe nădejdea asta, se repezi gardul, că tu mă calci în

picioare şi treci, dar fata m-a ridicat şi apoi a trecut.»

Şi odată ce păşi dincolo de gard, fata era mântuită, fiindcă balaurul nu ieşea peste marginile împărăţiei sale.

46

Astfel se întoarse ea teafără şi cu colacul. Când dădură cu ochii de dânsa, toţi se mirară cum de a* scăpat din ghearele balaurului; numai fiul de împărat, care o vrtzuse în război, nu se miră deloc. El o mai rugă o dată na spuie o vorbă, dar dânsa ba.

Atunci veni împărăteasa mamă şi-i zise!

— Să porţi apa cu ciurul şi să stropeşti calea de la mire la mireasă!

Cum ieşi Tana din casă, o podidi un plâns de ţi se rupea inima de mila ei. Iar se ivi ursita şi o întrebă «

— De ce plângi, fata mea?

— Uite, maică, aşa şi aşa mi-au zis să fac şi să dreg.

— Nu plânge, fata mea, că ajutată de soartă vei putea îndeplini tot ce ţi s-a poruncit.

Şi baba chemă dintr-odată păsările cerului. Acestea Mr> îngrămădiră în ciur şi cu paie, cu fire de frunze şi glod, astupară toate găurelele. Şi astfel putu să care Tana tipa cu ciurul şi stropi toată calea.

— Acum trebuie s-o mături, îi porunci iar împăra ţi ’asa-mamă. Se aşeză fata din nou pe plâns şi veni ursita În chip de babă. Ea chemă vânturile, cerându-le să facă ilrnmul oglindă.

Nu rosti încă vorba din urmă şi dete un vânt, care Iftâtură calea şi o făcu netedă ca în palmă.

Sosi ziua de cununie a feciorului de împărat şi Tana nu scotea o vorbă. Spre seară se deschise alaiul cu mirii În frunte şi toată lumea cu câte o făclie îi urma; după toţi

A7

venea Tana, care avea o făclie de zadă. Şi cum ardea zada, picura pe mina ei răşina, gata s-o frigă.

Cei dimprejur, de teamă că marama ei luase foc, dădură ţipăt:

Te-ai ars, mută, Mută şi pierdută!

Se făcu o mare vâlvă, căci feciorul de împărat părăsi mireasa şi alergă spre dânsa. Mai era o clipă până la împlinirea anului, de când ea sta mută. Când trecu şi clipa aceea, el i-a auzit în sfârşit glasul. Sări în ajutorul ei şi-i zise:

— Astăzi se împlineşte un an de la nunta noastră; mai bine să sărbătorim această zi ca cea mai frumoasă zi a vieţii noastre.

Au făcut o mare petrecere, au jucat şi săltat de bucurie şi l- au adus şi pe tatăl fetei să ia parte şi astfel toate ale trecutului au fost uitate, de au trăit cu toţii zile luminate şi de soartă binecuvântate.

POVEŞTI BUIGARE

(Traducere din limba bulgară de MIHAIL MAG1ARI)

Fuga animalelor

A FOST

ODATĂ un bou care a muncit la stăpânul Iul ani mulţi cu credinţă şi răbdare, nădăjduind că, atunci când va îmbătrâni, stăpânul îi va da demâncare pe lăturate şi-l va lăsa să se odihnească şi să-şi isprăvească Bilele în pace, dar s- a înşelat. Bătrâneţea a venit pe nesimţite şi el tot mai trăgea la carele grele şi la plug. Dar cel mni greu era să treiere bucatele, învârtindu- se într-un loc cât era ziua de mare sub soarele clar şi arzător de Bugust. Ba, pe deasupra, după atâta suferinţă, bătrânului bou îi mai puneau şi botniţă, ca să nu îmbuce ceva din griul de treierat. Bietul animal răbda şi-şi spunea în gând: Clnd o să isprăvim de treierat şi la toamnă de însămânţat, o să-mi dea drumul să mă odihnesc şi eu. Ore stăpânul meu nu vede că nu mai am putere de muncă?

Treieratul s-a terminat. Veni şi toamna, arară ogoa- rele şi le însămânţară cu griu. Abia atunci căzu pe capul boului

năpa sta cea mare

,

când îl auzi într-o zi pe stăpî n spun îndu

— Le fiilor săi:

„Bin e c- am ispră vit cu sem ănat ul, pent ru că bătrî nul bou nu mai e bun de mun că; a slăbi t mult şi n- o s-o mai ducă iarna asta, ca la prim ăvar ă să

mai avem vreun folos de pe urma lui. E timpul să-l tăiem şi să-l facem pastrama".

Când auzi una ca asta, se gândi şi-şi spuse în sinea lui î

„Omule nemulţumit! Atâţia ani ţi-am muncit cu răbdare, şi-n cele din urmă, când m-au lăsat puterile, în loc să-ţi fie milă de mine, să mă laşi să mor liniştit, tu vrei să mă tai? Ce rău ţi-alm făcut eu ţie? Nu ţi-aim tras ca-: rele încărcate, nu ţi-am arat tarlalele de pe care ai strâns ta grâu minunat cu care te-ai hrănit pe tine şi pe toţi copiii tăi? Ba ai mai vândut din el şi ai luat un preţ bun. Nu ţi-am treierat griul, când îmi puneai botniţă ca să nu îmbuc cumva din grăunţele pe care le-ai arat şi le-ai semănat cu ajutorul meu? Iar apoi, când am rămas nevolnic, tu, în loc să-ţi fie milă de mine şi să mă laşi să mă odihnesc, mă tot

îmboldeai cu şişul de fier de mi-ai făcut pielea ciur. Şi pentru tot binele pe care ţi l-am făcut, nu-mi îngădui nici măcar acum, la bătrâneţe, să mă odihnesc şi să mor în pace, ci vrei să mă tai! Asta nu se mai poate răbda! Am să-mi iau câmpii şi am să mă duc în codrul pustiu!”

Aşa gândi bătrânul bou şi porni în fugă spre codrul pustiu.

Pe drum se întâlni cu un cocoş, care-l întrebă:

— Unde alergi aşa, boule?

Boul îi povesti toată istoria sa. Auzind-o, cocoşul s» puse:

— Rogu-te, ia-mă şi pe mine să fugim împreună, fiindcă şi eu am auzit-o pe stăpâna mea spunând copiilor

ffil: „Să-l tăiem pe cocoşul acela bătrân, pentru că nu mai e bun decât de tocană!”

Boul îl luă sub ocrotirea sa şi porniră amândoi la drum. Mai merseră ei puţin şi întâlniră un măgar care-i întrebă:

— Unde aţi pornit-o aşa, boule, şi tu, cocoşule?

Aceştia îi povestiră că se duc în cele pustietăţi, din pricina stăpânilor răi şi nerecunoscători. Atunci măgarul, luălţându-şi urechile, zise:

— Vă rog, luaţi-mă şi pe mine, fiindcă nici stăpânul meu nu-i mai bun ca ai voştri. Niciodată nu-mi dau jos Mamarul de pe spinarea-mi jupuită. Toată ziua mă încarcă cu poveri grele, din pricina cărora nu pot merge repede, fli el, în loc să mă lase să mă mai odihnesc, mă altoieşte CU toiagul pe spinare, de parcă ar da într-un lemn.

îl luară şi pe acesta şi porniră mai departe. Merseră ce merseră până ce întâlniră o pisică.

— Încotro aţi luat-o, boule?

El îi răspunse că şi-au luat câmpii şi din ce cauză.

— Rogu-vă, spuse pisica, luaţi-mă şi pe mine cu voi! Pentru că stăpânul meu are copii rău, care mă chinuiesc toată ziua, jucându-se cu mine. Nu le ajunge că le prind şoareci, dar au mai făcut şi nişte cărucioare mici la care mă înhamă să-i car! Asta e treabă pentru mine? De aceea nu mai pot răbda şi am să fug şi eu!

O luară şi pe ea.

Pe drum mai întâlniră un iepure, care-i întrebă:

— Încotro aţi luat-o, boule?

51

Cu toţii răspunseră că şi-au luat câmpii.

— Ştiţi ce – zise iepurele – luaţi-mă şi pe mine că nu mai am pace din pricina vânătorilor, care mă hăitu- iese tot timpul.

îl luară şi pe el şi porniră cu toţii în fugă până ajunseră într-o pădure pustie. Acolo găsiră hrană din belşug şi linişte destulă, încât nu mai puteau de bucurie.

Când dete frigul, că iarna se apropia cu paşi repezi, boul spuse:

— Dragi prieteni „trebuie să ne dăm osteneala şi să ne facem o casă pentru a nu muri de frig la iarnă.

Dar ceilalţi începură să dea înapoi. Măgarul zise:

— Eu, când o fi ger, am să-mi întorc coada împotriva crivăţului şi am să ies din iarnă; n-am nevoie de casă.

Cocoşul spuse şi el:

— Eu am’ să mă urc într. —un copac şi am să cânt me reu; eu ies din iarnă.

Pisica şi ea:

— Eu am să mă vâr într-un copac seorburos, am să torc mereu – hâr-mâr – şi am să ies din iarnă.

Iepurele spuse şi el:

— Eu din tufiş în tufiş şi din lăstăriş în lăstăriş voi ieşi din iarnă.

Atunci boul, văzând cum stau lucrurile, se apucă de treabă şi-şi făcu singur o casă, punând drept acoperiş blana unui lup, pe care l-a găsit mort şi l-a jupuit cum se cuvine.

52

După ce termină lucrul, boul bătrân se satură de iarbă, *no* adapă, intră şi se încuie în casa lui călduroasă, unde wlormi liniştit.

Într-o noapte de iarnă se iscă furtună mare şi se lăsă flerul. Atunci prietenii boului dădură fuga peste el şi-l rugară să-i oploşească în casa lui, căci altfel au să moară *(\c* frig. Cel dinţii s-a dus măgarul şi începu să ragă cu lacrimi în ochi:

— Boule, frăţioare, deschide-mi, că mor de frig! i

— Cară-te de aici, răspunse boul, întoarce-ţi coada împotriva frigului!

Măgarul începu să plângă şi boului i se făcu mila, aşa că-i deschise.

în urma lui veni şi cocoşul şi strigă:

— Deschide-mi, boule, că mor de frig!

— Hai, mişcă-te de aici! Du-te şi cântă prin copaci, ca să scapi de iarnă!

Apoi i se făcu milă şi-l oploşi şi pe acesta. Tot aşa s-a întâmplat şi cu pisica şi cu iepurele. După ce-i mustră la început, îi iertă şi-i primi pe toţi în casa lui caldă. Aici era bine şi toţi se încălzeau şi se veseleau.

într-o noapte friguroasă de iarnă se auziră urletele lupilor flămânzi.

Măgarul spuse:

— Boule, auzi nişte fete care cântă. Am să zbier şi eu!

— Bagă-ţi. Minţile-n cap, zise boul. Ce să caute fetele în pădurea asta pustie!

53

Măgarul n-a ascultat şi zbieră odată cu glasul lui puternic, cât putu mai tare. Lupii sosiră îndată, înconjurară casa şi strigară:.

— Prieteni buni, deschideţi să vedem cine ne-a chemat aici!

Toţi îngheţară de frică, mai ales măgarul, fiindcă el zbierase şi era foarte iubit de lupi.

Atunci boul zise:

— Deschideţi să vedem ce vor.

Ceilalţi au deschis uşa. Lupii se bucurară din cale afară şi cum intrară spuseră:

— Prieteni buni, ia auziţi aici un cântecel.

— S-auzim, zise boul. Şi lupii începură:

— Ce-am căutat, am găsit... Boul zise:

— Acum să vă cântăm şi noi ceva: Lupii răspunseră:

— Bine, să v-auzim şi pe voi. Şi boul începu:

— Ce-aţi văzut pe acoperişul casei, asta vă aşteaptă şi pe voi!

Lupul bătrân spuse celor mai tineri:

— Ieşiţi şi vedeţi ce e pe acoperiş!

Aceştia îl ascultară şi când văzură acolo sus blana de lup se speriară şi fugiră care încotro. Cum îl văzură singur, toţi

tăbărârā pe lupul cel bătrân.

54

Boul cu coarnele, măgarul cu copitele, pisica cu ghearele, cocoşul cu clonţul, iar iepurele alerga de jur-împre-Jur în căutarea unei puşti ca să tragă în el.
Apoi, cum era într-un hal fără de hal, boul îl luă în coarne şi-l azvârli pe uşă afară. Lupul se sculă şi o luă la Kănătoasa. Pe unde trecea, frunzele copacilor şi conurile Inglieţate de brad îl ciocăneau pe spate. Când ajunse la tovarăşii săi, le spuse că iepurele a tras după el cu puşca fii alicele cădeau ca ploaia pe spinarea lui.
Apoi, de frică şi de oboseală, căzu jos şi muri

Fructul cel mai valoros

A FOST ODATĂ un tată care avea trei feciori. Într-o zi îi chemă la dânsul şi le spuse:
— Am să vă dau la fiecare câte o pungă cu galbeni. Mergeţi în lume şi căutaţi fructul cel mai valoros. Care dintre voi mi-l va aduce, am să-i dăruiesc jumătate din averea mea,
Feciorii luară pungile cu galbeni şi porniră fiecare în trei părţi ale lumii în căutarea fructului celui mai de preţ.
’După trei ani se-ntoarseră cu toţii la tatăl lor.
— Ei, zise acesta, întorcându-se către feciorul cel mai mare – ce mi-ai adus?

55

Băiatul îi răspunse:
— Fructul cel mai valoros, tată, este acela care e cel mai dulce. Eu ţi-am cumpărat un ciorchine de strugure. Dintre toate fructele pământului nostru, acesta e cel mai dulce.
— Bine ai făcut, spuse tatăl, mi-ai adus un fruct tare bun.
Dar tu ce mi-ai adus? şi se întoarse către feciorul cel mijlociu.
— Tată, eu m-am gândit că fructul cel mai valoros este acela care se găseşte cel mai rar. De aceea m-am dus în ţările sudice

şi ţi-am cumpărat fructe rare, ce nu cresc pe la noi. Uite: nuci de cocos, portocale, curmale, banane; din fiecare câte puţin, ca să ai de unde să-ţi alegi: poftim, ia ce-ţi place!

— Bine ai făcut, fiul meu, mi-ai adus fructe minunate. Am să-mi aleg una din ele, zise bătrânul.

Apoi se întoarse către feciorul său cel mai mic:

— Dar tu, fiule, ce mi-ai adus? De ce te-ai întors cu mâinile goale?

— Este adevărat, tată, că m-am întors cu mâinile goale, însă banii pe care mi i-ai dat nu i-am risipit pe fructe scumpe, ci m-am înscris la o şcoală. Trei ani de zile am tot învăţat. Fructele pe care le-am cules nu se văd, pentru că ele se află în inima şi în mintea mea. So-cot, tată, că acestea sunt fructe valoroase…

Auzind aceste cuvinte, tatăl se bucură şi zise:

u mi-ai adus fructele cele mai scumpe, fiul meu! meriţi ata făgăduită, pentru că nu există fruct ai valoros ca ţătura.

<Mora răsfăţata

A FOST ODATĂ un bărbat şi o femeie care aveau o lingură fată. Era foarte frumoasă şi părinţii ei o răsfăţau, |1 im-i dădeau voie să pună mâna pe nimic. Au venit fuscrii s-o ceară de noră, dar mama le spunea tuturora:

— Fiica noastră e tare răsfăţată şi nu ştie să facă de PUlei unele. Când i se face frig, ea începe să strige: „Apro-Jlllili-mă!” şi noi atunci facem numaidecât focul în sobă ’|l *o* apropiem de el ca să se încălzească.

Dar îndată ce se încălzeşte prea tare strigă: „Depăr-I ti^i-mă!” şi noi o luăm de lângă foc.

Cum auziră una ca asta, cuscrii îşi luară picioarele la Ipliiare.

Odată a mai venit un bătrân şi a întrebat:

— Am auzit că aveţi o fată frumoasă. Am venit s-o ##i" de noră.

Mama fetei îi spuse şi lui aceeaşi poveste:

— Bogdanka noastră este foarte răsfăţată. Nu se pri-fwpe la niciun fel de treabă.

pătrimii spuse: ■ Păi aşa cum aţi învăţat-o, aşa ne vom purta şi noi

5Z ea.

Au dat^o şi au şi făcut nunta.

Bătrânul avea trei fii şi două nurori.

A doua zi după nuntă toată lumea se apucă de lucru, numai Bogdanka stătea împodobită şi nu punea mâna pe nimic.

A venit şi ora prânzului. S-au adunat cu toţii şi s-au aşezat în jurul mesei. S-a aşezat şi Bogdanka. Celelalte nurori aduseseră mâncarea şi puseră în faţa socrului o pită mare. El o luă, o rupse în bucăţi şi o împărţi.

— Dar pentru nora mai tânără? întrebă soacra.

— Ea nu-i flămândă, răspunse bătrânul. Când un om nu munceşte, nu-i e foame.

— După masă se apucară cu toţii din nou de lucru. Bogdanka şedea şi nu punea mâna pe nimic. Se adunară din nou la cină. Socrul a luat pita, a rupt-o în bucăţi şi a împărţit-o.

— Dar pentru Bogdanka? făcu din nou soacra.

— Ea nu-i flămândă, răspunse bătrânul. Când un om nu munceşte, nu are poftă de mâncare.

Cinară, mai vorbiră despre trebile de a doua zi şi se culcară.

S-a culcat şi Bogdanka, dar nu putea închide ochii de foame.

Aşteptă cu sufletul la gură să se lumineze de ziuă. Cum se crăpă de ziuă, se sculă pe tăcute, se spălă pe ochi, mătură curtea, mulse vacile, dădu drumul vitelor. Se treziră şi ceilalţi. Când dădură cu ochii de Bogdanka se uitară unul la altul şi zâmbiră.

58

La prânz, cine puse masa cea dintâi şi se aşeză ultima? Bogdanka. Bătrânul rupse pita, îi dădu ei bucata cea mai Mitre şi spuse:

— Tu, Bogdanka, astăzi ai muncit mai mult decât toţi,

<1r aceea îţi dau ţie bucata cea mai mare.

A trecut o săptămână, două. Bogdanka se trezea din--de-

dimineaţă şi toată ziua n-avea astâmpăr. Se făcuse sprintenă şi harnică. Nimeni nu muncea ca ea. În (i Lreia duminică părinţii ei au venit să vadă cum o mai duce fata lor răsfăţată. Ai casei îi văzură de departe şi Ieşiră cu toţii să-i întâmpinc.

Bagdanka dădu fuga cea dintâi, deschise porţile şi Atrigă:

— Mamă!... Tată!... Coborâţi cât mai repede din că ruţă şi apucaţi-vă de treabă. Aici nu-i ca la voi; cine nu munceşte nu mănâncă.

ANECDOTE A

învăţat destyl

PPTÂR CEL ISTEŢ a păscut pe degeaba trei ani de r. Ile oile împărăteşti prin poienile din jurul Adrianopolu-lui. Veni şi timpul să fie slobozit. Vizirul îl văzu şi-l întrebă:

— Dacă l-ai slujit pe sultan timp de trei ani de zile, măcar ai învăţat ceva?

— Tare multe am mai învăţat, răspunse Petăr cel isteţ.

— Dacă ai învăţat aşa de multe, ia spune-mi: pămân-tul e mare?

— Nu e mare. Soarele îl înconjoară în douăsprezece ceasuri.

— Dar cerul e departe?

— Nu-i departe. Când trăsneşte în cer se aude peste tot pământul.

— Dar lumea cealaltă e departe?

— Asta-3 tare departe. Părinţii mei au plecat de mult de tot *acolo* şi nici până azi n-am primit scrisoare de la ei.

— Bravo! Ai învăţat într-adevăr multe, zise vizirul şi bătându-l pe umeri îi lăsă să plece.

Hoţul se dă singur în vileag

UN OM OARECARE avea nişte fân în podul casei. Vecinul a

aflat şi a început să-i fure din el. Gospodarii’1 a observat că zi de zi finul lui se împuţina şi a înţeles că cineva îl fură, dar nu ştia cine-i tâlharuî. Cum sta e) într-o dimineaţă şi se tot mira, se întâmplă ca şi vecinul

1 să fie prin apropiere. Pe om îl durea inima pentru **finul** furat, dar nu ştia cine este hoţul, ori vecinul său, ori Un altul, aşa că aduse vorba şi despre finul furat şi despre **hol-.** Din vorbă-n vorbă gospodarul zise:

— Am să-l găsesc eu pe tâlhar. Acela care-mi fură **ftnul** va fi cu musca pe căciulă.

Şi, într-adevăr, în aceeaşi clipă vecinul trece cu mâna **peste** căciulă, ca să alunge musca, fără să-şi dea seama **cfi** astfel se dă de gol.

Gospodarul observă şi-i strigă:

— Iată cum l-am prins pe hoţ! Şi-l apucă de mină.

V

Cine va munci şi cine va mânca

UN TATA spuse fiilor săi:

— Mâine mama va face o plăcintă. Cine vrea s-o mă- «Ince?

Fiul cel mai mare zise:

— Eu, tată, eu am s-o mănânc.

— Iar eu voi tăia purcelul de lapte. Pe acesta cine-l LV» mâhca?

— Tot eu, tată, eu îl voi mânca şi pe acesta, o ţinu ntruna fiul cel mare.

— Mâine, însă, ne ducem la arat. Cine va veni cu noi?

— Eh, tot eu, tot eu, de-acuma las’să mai meargă *şi* altul! — zise tot fiul cel mare.

LEGENDE

Despre meşteşugul olăritului

PE VREMURI, demult, de foarte mult timp omenirea trăia în stare primitivă, aproape sălbatică. Totuşi cultivau cereale, iar locuinţele şi le făceau din crengi împletite. Insă oriunde ar fi lăsat grâul, în scorburi, în peşteri sau în pivniţele caselor, totul era năpădit de furnici, şoareci, guzgani şi alte vietăţi, ori se strica din cauza ume- zelii. Mult timp şi-au bătut capul oamenii cum să facă să-şi poată păstra hrana. Atunci unei femei îi trecu prin minte să împletească un coş din crengi simţiri pe care l-a uns pe dinăuntru cu humă. După ce coşul s-a uscat, a turnat înăuntru grâul spre păstrare. Treaba asta le plăcu şi altor femei, care începură şi ele să împletească coşuri. Dar nu ştiu cum se făcu de se întâmplă o mare nenorocire – într-un sat izbucni un foc mare, care arse toate colibele de lemn. După incendiu oamenii au început să-şi caute lucrurile, dar n-au mai găsit nimic, afară de coşu-

file cu bucate care străluceau în cenuşe. Înăuntru, griul psese, crengile împletite de asemenea, numai huma ră-lăsese neatinsă, după forma coşurilor. Oamenii se mirară, le pipăiră – erau tari, le ridicară pe umeri – nu se ■părgeau, ba le umplură chiar cu apă şi tot nu se mulară… Astfel au început oamenii să-şi facă amfore pentru bucate, apă, miere şi altele. Le făceau din pământ, apoi te ardeau în foc. Aşa a început meşteşugul olăritului. Şi c bine să se ştie că a fost descoperit de o gospodină. De neoea, de vasele de pământ se servesc mai ales femeile gospodine.

De ce nu se întâlnesc soarele şi luna

LA ÎNCEPUT soarele copilărea pe pământ împreună CU surioara lui, luna, iar când a crescut a vrut să se în-**loare** cu ea.

Într-o bună zi se adunară toţi cumetrii, adică toate vieţuitoarele, ca s-o logodească pe fată. Printre ei fi fost invitat şi Moş Drăghici – ariciul. Fiecare din cumetri, cum descălecau, îi puneau calului sub bot traista cu orz. Tot vorbind despre nuntă întrebară şi pe moş Drăghici, care până atunci tăcuse şi se gândise tot timpul, Ce crede el despre una ca asta. Moş Drăghici cuvântă «Hliel:

— Nunta se va face numai dacă murgul meu şi-a mâncat orzul. Toţi începură să facă haz de înţelepciunea lui prostească, dar se duseră totuşi să vază ce mâncase calul ariciului. În traistă găsiră o piatră rece. Când îl întrebară de ce a pus asta în loc de orz, el răspunse:

— Dacă soarele şi luna vor să se însoare, se vor naşte alţi sori mititei care, toţi la un loc, vor pârjoli întreg pă-mântul de nu va mai rămâne fir de iarbă. De aceea mi-am zis că e bine încă de pe acum să-mi învăţ calul să mănânce pietre. El însă nu vrea, aşa că nunta nu se va face.

Celelalte vieţuitoare, după ce ascultară cu atenţie aceste vorbe înţelepte rostite de cel mai luminat cap – bătrânul cumătru moş Drăghici – hotărâră să facă în aşa fel încât soarele şi luna să nu se întâlnească niciodată, să-i despartă, fiindcă, altfel vor pârjoli întreg pământul. De atunci soarele şi luna fug unul după altul, ca roţile unui car, şi până în ziua de azi nu s-au putut întâlni ca să aprindă tot pământul-

POVEŞTI DIN CEHOSLOVACIA

(Repovestite de R0D1CA PÂNDELE}

Moş Matei şi Moş Gheorghe

ÎNTR-O ZI, Moş Matei se duse 3a vecinul lui, Moş Gheorghe, să vadă cum o mai duce. La poartă se întâlni CU băiatul acestuia, care tocmai pleca în sat după treburi, şi-l întrebă ce face taică-său.

— Tocmai se aşezase la masă, dar cum te-a văzut venind în

lungul drumului, a strâns toate bucatele.

— Dar de ce?

— Fiindcă zicea că eşti un mare mâncău şi marna le-a ascuns, cât a putut de repede.

.

— Pe unde zici că le-a ascuns?

— Gâsca a băgat-o în cuptor, şunca a suit-o pe soba, cârnaţii i-a băgat în oală, clătitele la loc în tavă şi cana cu bere sub laviţă.

Moş Matei nu-l mai întrebă altceva şi bătu în uşă.

— Să trăieşti, prietene, da’ ce vânt te aduce, îi zise Moş Gheorghe. Ce păcat că n-ai venit cu câtva timp mai-nainte să fi prânzit împreună. Noi tocmai am terminat de luat masa şi bucatele au fost aşa de gustoase, că nici oasele n-au mai rămas.

S – Poveşti nemuritoare, voi. 18

’65

’V- Sunt nemingiiat că n-am pulut să vin mai repede, dar să-ţi povestesc ce lucru extraordinar mi s-a întâm-plat pe drum.

— Ce ţi s-a întâmplat?

•— Pe drumul către tine am omorât un şarpe. Şi şarpele ăsta avea un cap tocmai cât şunca pe care o ţii pe cuptor, era mare cât gâsca din cuptor, avea o carne albă cum sunt clătitele din tavă, şi de lung, era aproape cât cârnaţii înghesuiţi în oală, iar sângele lui tare mai semăna cu berea din cănile de sub laviţă.

— Mult mai eşti isteţ, râse Moş Gheorghe, şi-şi invită prietenul la masă şi mâncară şi băură până nu mai. Rămase nimic prin cotloane.

Fratele Degeţel vorbeşte cu peştii

UN REGE mare şi puternic ţinea pe lângă curtea lui şi un măscărici, care-l făcea să râdă cu tot soiul de giumbuşlucuri. Pe măscăriciul ăsta îl chema Degeţel. Şi cum era obiceiul de a-i

tutui pe toţi şi de-a li se adresa spu-nându-le „frăţioare”, toţi, cu mic, cu mare, de la cele mai umile slugi şi până la rege, nu-i spuneau altfel decât Fratele Degeţel.

u

Degeţel nu era numai aşa. Un măscărici ca alţii O mie, ci era şi un om deştept şi cinstit, iar regele adesea îi. Cerea sfatul.

Odată, era într-o vineri, regelui şi dregătorilor de rang li se servi la prânz peşte prăjit.

Pe Degeţel îl aşezaseră tocmai în coada mesii. Printre pajii cărora întotdeauna le rămânea numai plevuşcă şi, nu rareori, doar oasele. În timp ce toţi se străduiau să aleagă bucăţica cea mai albă şi mai fragedă, fratele Degeţel se sculă brusc în picioare, luă un peştişor de coadă, îi şopti. Ceva, apoi şi-l duse preţ de o clipită la ureche, li lăsă pe acesta să cadă la loc în farfurie, luă altul şi făcu la fel. [Pajii începură să şuşotească şi să se înghiontească între ei» chicotind, iar regele îl întiigj) ă mirat:

— Ce năzbâtie mai pui la cale, acolo, în coada mesii „frate

Degeţel?

— Ah, frate împărate, zise măscăriciul, trebuie să ştii ca am avut un frăţior pescar, care a murit înecat. Şi chiar acu’ îi întrebai pe peştişorii ăştia mărunţei dacă au auzit de el.

— Ei, şi ţi-au dat veşti?

— Niciuna, Mărite. Mi-au spus că sunt prea tineri ca să-şi amintească de întâmplarea asta, şi că ar trebui să-t întreb pe peştii mai bătrâni şi mai mari, aceia care stau pe masă aproape de Maria ta, aşa că, rogu-te, îndură-te şt trimite oâţiva încoace.

24 ***67***

Regele râse din toată inima, luă o farfurie pe care o umplu vkf cu peştii cei mai arătoşi şi-i dădu măscăriciului, care-i împărţi cu pajii.

Fratele Degeţel şi hoţul

ODATĂ, fratele Degeţel, aflându-se în călătorie, poposi peste noapte la un han. Şi cum erau mulţi drumeţi, trebui să împartă

odaia cu unul dintre ei. Acesta era însă un hoţ faimos şi îşi pusese-n minte să-i şterpelească punga fratelui Degeţel, când îl va fura somnul. Dar fratele Degeţel, cum nu era prost deloc şi #moştea la oameni, îl dibui repede că nu avea gânduri prea curate. Şi stăteau aşa, amândoi întinşi în aşternutul proaspăt şi cald, în plină noapte, fără ca somnul, care le dădea târcoale, să se lipească de vreunul din ei. Hoţul îl aşteptă pe fratele Degeţel să adoarmă, ca să-i şparlească punga. Fratele Degeţel se străduia să stea treaz, ca nu cumva să fie jefuit.

După o bună bucată de timp, în care s-au tot deseântat unul pe celălalt, fratele Degeţel se ridică în capul oaselor şi zise mâniat:

— Ascultă, frate hoţule, ştiu de ce nu dormi: fiindcă vrei să-mi şterpeleşti banii. Şi nici eu nu vreau să dorm, tocmai ca să nu mi-i poţi lua. Din cauza asta n-o să mai adormim până mâine dimineaţă, aşa că uite ce zic eu: să

împărţim frăţeşte suma pe care o am şi să ne luăm fiecare grija. Şi pe dată îşi răsturnă punga pe masă, împinse jumătate hoţului care-l privea înmărmurit, iar restul î! băgă înapoi Apoi adormiră ca doi buni prieteni, fără să se trezească măcar o dată până la răsăritul soarelui.

Regele Vânt şi copiii împăratului

A FOST ODATĂ un împărat care avea doi copii. Erau o pereche foarte frumoasă: băiatul, chipeş ca un soare, fata, gingaşă ca luceafărul de dimineaţă.

Într-o zi, regele ieşi cu odraslele la plimbare, dar nici nu apucă bine să dea bice cailor, că-i cotropi o pală de vânt şi copila pieri de lângă ei de parcă o înghiţise pământul.

Plin de amărăciune, împăratul o căută încoace şi-n colo, trimise soli în toate colţurile împărăţiei, promiţând o răsplată de o mie de bani de aur celui ce-o va găsi, dar de nicăieri nu-i venea nicio veste bună.

În cele din urmă, băiatul îi spuse:

— Nu-ţi pierde speranţa, tată. Am să plec chiar eu în lume să-mi caut sora. Şi fără să mai zăbovească, se pregăti de drum.

Merse prin munţi şi văi fără număr, întrebă prin th-guri şi-n castele până departe, în satele pierdute de lume,

69

d&' nimeni n-o văzuse pe fată, nimeni n-auzise vreodată vorbindu-se de ea.

Tot mergând el aşa, ajunse lângă un lac mare, de pe care tocmai îşi lua zborul un stol de raţe sălbatice. Flăcăul îşi ridică puşca şi ochi în cea mai mare. Dar raţa îi strigă:

— Hei, prietene, nu trage! Poate ţi-oi fi şi eu de folos vreodată. Ştiu că umbli prin lume, să-ţi cauţi sora. Află că ea trăieşte în castelul Regelui Vânt.

Auzind cuvintele acestea, băiatul rămase uimit. Îşi aruncă puşca pe umăr şi porni mai departe. Nu după mult, se împiedică de un furnicar, care stătea de-a curmezişul drumului. Luă un băţ şi vru să-l împrăştie. Dar, dinăuntrul furnicarului ieşi o furnică zburătoare, care- i spuse aşa:

— Nu ne strica casa, prietene, pentru că ţi-om fi şi noi de folos vreodată.

Tare se mai miră flăcăul auzind-o vorbind cu glas omenesc. Dai- îşi văzu de drum fără să se atingă de furnicar. Merse el ce merse şi intră într-un crâng. Dar, abia începuse să se piardă printre copaci, că se împiedecă în mijlocul potecii de o buturugă veche de plop. Trase spada să o taie-n. Două când, dintr-o scorbură, ieşi Regina albinelor şi- i spuse aşa:.

— Nu sparge buturuga asta, prietene, căci ne-am făcut în ea stupi. Ai milă, că poate te-om ajuta şi noi vreodată.

70

Flăcăul, mirat de cuvintele acestea, ocoli buturuga şi-şi văzu de drum.

Când ajunse la marginea crârtgului, drept în faţa lui, văzu o stâncă înaltă, golaşă, şi pe vârful ei abia se zărea un castel: acela era castelul Regelui Vânt.

Încercă el să se caţăre pe piatră cu mâinile goale, dar nu avea nici măcar un fir de care să se agate şi vântul sufla cu atâta

înverşunare, că-l smulse de lângă peretele stâncii ca pe-o frunză. Ocoli stânca, doar, doar o găsi vreo spărtură, dar vântul îl suflă cu şi mai multă furie. Abia la a treia încercare izbuti să găsească un drumeag, îngust cât o palmă de copil, pe care să calce şi să ajungă la castel.

Bătu cu nădejde în poartă, dar nu-i răspunse decât ecoul. Împinse poarta şi păşi cu teamă în coridor, străbătu o încăpere largă, apoi încă una, şi încă una, fără să întâl-nească însă vreun suflet. În cele din urmă, într-un turn, îl găsi pe Regele Vânt, care privea afară pe geam şi sufla din toate puterile. Aici era cuibul vânturilor, de unde plecau toate spre cele patru zări.

— Bună ziua, cumnate, zise Regele Vânt, salutându-l pe tânăr.

Ce mi-ai adus?

— Nu ţi-am adus nimic. Am venit să-mi iau sora pe care tu mi-ai furat-o.

— Bine, zise regele zâmbind, dar mai întâi trebuie să-mi dovedeşti că meriţi. Şi-l luă de braţ conducându-l spre malul mării. Aici îşi scoase din deget un inel de aur, aruncându-l departe, în valuri.

71

— Dacă până miine dimineaţă vei reuşi să-mi găseşti inelul, vom mai vorbi despre sora ta. De nu, te poţi întoarce acasă. Zis şi făcut. Regele Vânt îşi luă zborul, iar tânărul rămase amărât acolo, pentru că nu ştia cum să facă să pescuiască inelul. Se plimba abătut de-a lungul ţărmului, când o raţă sălbatecă zbură drept spre el, şi i se opri la picioare şi-i spuse aşa:

— Nu te mai necăji, prietene! Ţi-am promis să te ajut, îţi aminteşti? Acum du-te să te culci şi eu îţi voi aduce inelul.

Fericit şi încrezător, tânărul plecă să se culce, iar dimineaţa, când se trezi, inelul sclipea pe degetul său.

În curând, Regele Vânt năvăli în odaie. Încruntă din. Sprâncene, văzând că prinţul îi întinde zâmbitor inelul, şi spuse:

— Bine, se vede că eşti un tânăr iscusit. Dar va trebui, " să mai treci printr-o încercare. Dacă vei reuşi şi de data asta, îţi vei recăpăta sora. Dacă nu, să te duci de unde ai venit. V

îl sui pe tânăr în cel mai înalt turn al castelului şi goli un sac cu seminţe de mac, risipindu-le spre toate colţurile împărăţiei sale.

— Până mâine dimineaţă să-mi aduni seminţele de mac, până la ultima, fără să se prăpădească vreuna din ele.

Şi Regele Vânt plecă în zbor, lăsându-l pe prinţ cu inima întristată. Cum să adune mulţimea de seminţe de mac, pe care vântul le împrăştiase spre colţurile lumii?

72

Se plimba încoace şi-n colo prin turn, copleşit de amărăciune. Dar, dintr-o crăpătură, îi apăru în falǎ o furnică zburătoare, care-i grăi astfel:

— Nu fi amărât, prietene! Ţi-am promis să te ajut, îţi aminteşti? Du-te liniştit să te culci şi voi aduna cu suratele mele seminţele de mac.

Prinţul, resemnat, se duse la culcare. Când se trezi, dimineaţa, seminţele erau acolo, făcute stivă, şi nu lipsea nici măcar una. Chiar în aceeaşi clipă sosi Regele Vânt şi din nou îşi încruntă sprâncenele, când prinţul îi încredinţa sacul cu seminţe.

— Prea bine, ai meritat să-ţi recapeţi sora. Poţi s-o iei cu tine.

Şi-l conduse pe prinţ într-o sală mare, unde se aflau douăsprezece tinere, care semănau între ele ca stropii de ploaie şi surâdeau, spunându-i:

— Bine ai venit, frăţioare, bine ai venit!

Tânărul privea nedumerit, când la una, când la alta, ne-ştiind ce să creadă.

Dar, dintr-o dată, Regina albinelor îi zumzăi la ureche, şoptindu- i:

— Nu te teme, prietene! Adu-ţi aminte că ţi-am promis ajutorul meu. Acum, priveşte cu atenţie încotro am să zbor, căci aceea este sora ta, pe capul căreia am să mă opresc.

Prinţul privi atent unde se aşezase albina, se apropie de fată, o sărută şi-i spuse Regelui Vânt:

— Ea mi-e sora.

73

’ Din nou îşi încruntă sprâncenele Regele Vânt şi mormăi’ înciudat:

— Bine, bine, puteţi să plecaţi.

Prinţul şi prinţesa nu aşteptară să le-o mai spună o ’dată, şi se

grăbiră să ajungă acasă, unde împăratul îi îmbrăţişa fericit că-şi regăsise copiii, băiatul chipeş ca un soare şi fata gingaşă ca luceafărul de dimineaţă.

Jemacek-tontul

A FOST ODATĂ un om care avea trei fii, un bordei şi un biet petec de pământ. Trăiau cu toţii în mare sărăcie şi, când cel mai mare dintre copii se ridică bine pe picioare, plecă în lume să-şi facă un rost.

Merse el ce merse şi, când ajunse în satul învecinat, începu să întrebe în dreapta şi-n stânga, dacă nu avea nevoie careva de o slugă harnică şi credincioasă. În cele’ din urmă, bătu la poarta unui boier, căruia i se dusese vestea că, de zgârcit ce era, nicio slugă nu făcea mulţi purici la el.

— Te tocmesc la mine, îi spuse băiatului, să-mi lucrezi un an de zile, dar cu o condiţie: indiferent ce s-ar întâmpla, n-ai voie să te mânii. Dacă uiţi cumva de învoială» pe ioc îţi tai nasul şi te azvhi în drum fără să-ţi plătesc

o para. Iar dacă mă voi înfuria eu, îmi tai tu mic nasu] şi-ţi plătesc simbria pe tot anul.

Băiatului nu-i prea miroseau a bine condiţiile bogătanului, dar, neavând încotro, încuviinţă cam acru şi rămase.

A doua zi se sculă în zori şi se duse la câmp să are, iar stăpân-sa îi pregăti demâncare. Aruncă într-o oală două verze, le sără şi le puse la fiert. Când băiatul se întoarse înfometat la prânz, i le puse în farfurie, spunându-i:

— Asta-i tot pentru azi. Băiatul rămase dezamăgit, dar amintindu-şi de învoială, îşi înghiţi necazul.

Ca din pământ se ivi lângă el şi stăpână-su, care-l întrebă mieros:

— Nu cumva nu te-ai săturat?

— Ba bine că nu, răspunse băiatul. Dar lăsă fiertura de varză neatinsă şi ieşi din casă.

A doua şi a treia zi, povestea se repetă aidoma.

— Te pomeneşti că te-ai supărat, îl iscodi boierul când sluga

se sculă de la masă pentru a patra oară cu burta goală.

— Cine nu s-ar supăra, cu un prânz ca ăsta, izbucni plin de obidă băiatul. Şi pe dată stăpânul îi tăie nasul.

Băiatul se întoarse acasă umilit şi fără bani, şi fără nas. Când veni timpul, fratele mijlociu spuse c-ar merge şi el să muncească la bogatul cu pricina, ca să se răzbune. Zis şi făcut. Dar, din păcate, după o lună se întoarse şi el la taică-său, cu capul în pământ, fără bani şi fără nas.

75

Atunci, cel mai mic dintre copii, căruia toţi îi ziceau Ianacek-tontul, le spuse:

— Trebuie să mă duc eu însumi la boierul ăsta şi să răzbun ruşinea pe care rie-a făcut-o.

Degeaba încercară toţi să-l convingă să renunţe la planul lui, socotind că, neghiob cum era, nu va rezista în slujbă nici măcar o singură zi. Dar toate rugăminţile fură în zadar, căci Ianacek plecă, iar ceilalţi rămaseră asteptân-du-l să se întoarcă şi el fără nas.

Dar Ianacek nu era chiar aşa de netot cum îl credea lumea.

Mâncă în toate zilele ce-i puneau stăpânii pe masă, mulţumea surâzând pentru fiecare căpăţână de varză fiartă şi boierul nu găsea niciun prilej să-l întrebe dacă era mulţumit sau nu.

Într-o zi, îl trimise pe Ianacek la târg cu grâu, spu-nându-i:

— Ianacek, ia-o înainte cu grâul ăsta spre târg, du-l la hambar şi aşteaptă-mă că sosesc şi eu din urmă.

Ianacek dădu fuga la târg, vându grâul, băgă banii în buzunar şi se duse la han, unde petrecu până seara târziu.

Apoi, ca şi cum nu s-ar *îi* întâmplat nimic, o luă chitind încetişor către casă.

Stăpânul, care-l aştepta cu sufletul la gură, îl întrebă unde zăbovise atâta şi ce făcuse cu grâul.

— Grâul l-am lăsat la hambar, aşa cum mi-ai spus, şi dacă am văzut şi-am văzut că timpu! trece şi nu mai vii, m-am dus la han. Ce-o să se întâmple cu grâul, nu ştiu,

76

poale s-o găsi careva să-l fure de acolo. Doar nu eşti furios,

stăpâne?

Boierul abia-şi mai putea ţine firea de mânie, dar se Itrăduia din răsputeri să se arate indiferent.

Mai trecură câteva zile şi din nou boierul îl trimise pe Ianacek la târg, de data asta cu o turmă de porci. Îi f l i idu o adresă, îi spuse pe cine să caute şi câţi bani trebuie să primească în schimbul lor. Şi Ianacek porni.

Pe drum întâlni un negustor, făcu pe loc ţârgul cu el, vinzându-i porcii, băgă banii în buzunar şi făcu calea-n-Ioarsă, plin de voioşie.

— Da' cum de venişi aşa de curând, îl întrebă mirat şi cam neliniştit boierul.

— Păi, grozavă stradă m-ai trimis sa caut, bombăni Iunacek. Noroiul mi-a ajuns până la cingătoare, iar pe porci i-a acoperit cu totul. Am încercat eu să-i trag afară, dar s-au înecat cu toţii. Nu-i aşa că nu te-ai supărat, stăpâne?

— Trăsni-te-ar Dumnezeu, să te trăsnească, cum să nu mă supăr? Mi-ai prăpădit o bogăţie…

— Şi un nas, râse Ianacek, şi îi reteză nasul la iuţeală.

Aşa şi-a răzbunat Ianacek cel prostănac fraţii, s-a întors acasă cu o mulţime de bani şi cu nasul boierului cel zgârcit *pe* deasupra.

De atunci, şi-au sporit gospodăria şi trăiesc cu toţii în belşug şi fericire.

77

POVEŞTI CHINEZE

(Repovestite de U YU-GIU)

Cei mai frumos bărbat

DOMNUL ZHOU din ţinutul Tzii era un om înalt de stat, întotdeauna spilcuit şi chipeş nevoie mare.

Ca orice om bogat, domnul Zhou avea mai multe con- soarte, adică era căsătorit cu mai multe femei deodată.

Prima dintre ele îi fusese hărăzită, cum era pe atunci obiceiul,

de voinţa părinţilor. Ea era doamna de lume care îl însoţea în societate, era stăpâna casei şi a întregii averi şi numai ea purta titlul de doamnă şi soţie. Celelalte se numeau, mai simplu, neveste, şi erau considerate slujitoare nu numai ale domnului Zhou, ci şi ale „soţiei”, de care trebuia să asculte orbeşte. Dacă se întâmpla să aibă aceeaşi reşedinţă cu soţia, era vai şi-amar de bietele neveste.

De vreme ce nu-se luaseră din dragoste, şi aşa cum se întâmpla de cele mai multe ori, domnul Zhou şi soţia sa nu erau legaţi prin niciun fel de sentimente. Înţelegerea lor era mai mult de ochii lumii.

într-o dimineaţă, după ce se pregăti, îşi puse haine de sărbătoare şi pălăria şi se opri o clipă în faţa oglinzii,

wlinirfnrlu- se satisfăcut. Întoarse capul şi o întrebă pe **ht i ţ în sa**

:

Spune-mi, ce părere ai: dintre mine şi domnul Mn, cel din nordul oraşului, cine e mai frumos? M-aş pulP/l oare măsura cu el?

Soţiu îj răspunse:

Fără îndoială că dumneavoastră sunteţi mult mai frumos.

Domnul Siu nici măcar nu s-ar putea măsura cu dumneavoastră.

Trebuie să spunem că acest domn Siu, care avea reşed i n ţ a în partea de nord a oraşului, era vestit în tot linului ca cel mai chipeş şi mai arătos bărbat.

Dar domnului Zhou nu-i venea să dea crezare spuselor soţiei. Se duse s-o întrebe şi pe nevasta sa favorită.

— Vai de mine, îi răspunse aceasta, ce-ţi trece prin cap? Cum s-ar putea compara oare domnul Siu cu un bărbat atât de frumos ca dumneata?

într-o dimineaţă, domnul Zhou primi un musafir care avea de rezolvat afaceri cu el. Din vorbă în vorbă gazda îi adresă şi musafirului întrebarea pe care o pusese soţiei şi nevestei favorite.

Musafirul îi răspunse:

— Dumneavoastră îl întreceţi, desigur, cu mult pe domnul Siu.

A doua zi se întâmplă ca însăşi domnul Siu să vină să-l Vadă pe domnul Zhou. Acesta îl măsură cu atenţie pe musafir, compară fiecare amănunt şi îşi dădu seama că, dimpotrivă, domnul Siu e cu mult mai frumos. Nici nu

79

se putea compara cu el. Se mai privi încă o dată în oglindă şi îşi întări şi mai mult această părere: era foarte departe de frumuseţea domnului Siu.

Domnul Zhou fu atât de necăjit, încât nici nu mai putu dormi în noaptea aceea. Se gândi mult şi, spre dimineaţă, înţelese.

„Soţia îmi spune că eu sunt cel mai frumos doar ca să se laude pe sine, să se fălească. Nevasta îmi spune acelaşi lucru ca să mă măgulească şi să-mi păstreze dragostea. Iar musafirul îmi spune că sunt cel mai frumos, doar pentru că are nevoie de mine.”

Gluma proasta

ERAU ODATĂ doi voinici, buni prieteni, dar care se vedeau rar. Pentru că unul locuia în vestul oraşului, iar celălalt în est.

într-o zi se întâlniră din întâmplare pe stradă. Nu se mai văzuseră tare de mult. Bucuroşi, s-au invitat reciproc la un pahar, să cinstească întâlnirea.

Intrară într-un birt şi după două-trei pahare, unul dintre ei zise:

— Ia să cerem o listă, să vedem ce au de mâncare. Aş mânca ceva carne.

— Păi, tu eşti din carne, eu sunt din carne, glumi celălalt. De ce să mai dăm banii. Hai să mâncăm din noi. Eu din tine şi tu din mine.

80

Acuma, trebuie să vă spunem că voinicii sunt oameni ni Lotul deosebiţi. Vorba şi fapta sunt la ei totuna şi nu se Icni de nimic. Nici de duşman, nici de suferinţă.

Primul înţelese că tovarăşul său a glumit. Dar, el tre-l i u i i i

să ia vorba în serios. Altfel, celălalt ar fi putut crede N ’. C teme de durere.

Aşa că scoaseră amândoi săbiile, fiecare tăie din celă-Inll o bucată şi începură să maniace. Se veseleau în eonii miiirc, beau pahar după pahar, vorbeau tare şi mai tăiau o bucată, înfuleeând-o. Pe feţele lor, nici urmă de durere, di’ suferinţă. Comandau mereu băutură, în timp ce sângele din ei se scurgea, şiroaie, sub masă.

Curioşii se adunară şi priveau cu gura căscată la acest Hpectacol îngrozitor: doi oameni veselindu-se cu băutura şi mâncând carne din propriile lor trupuri.

Dar cei doi voinici n-apucară să mai bea prea mult. (’azură amândoi sub masă şi-şi dădură sufletul, nu ca doi voinici ce erau, ci ca doi proşti care nu ştiau să deosebească o glumă proastă de un lucru serios.

Prostul lacom

ERA ODATĂ un om atât de lacom şi apucător, încât nu putea vedea la cineva un lucru, fără a încerca să-l fure, să-l facă al lui.

într-o zi, văzu că într-un templu nou se instalează un clopot mare şi l’rumos. Puse gând să-l fure, să-l ducă la el acasă.

Dar clopotul era greu. Avea câteva sute de kilograme. Cum să-l ia, cum să-l ducă?

Trebuie să spunem că pe vremea aceea arama era un metal foarte preţios, aproape ca şi argintul. Aşa că omul cel lacom, văzând că nu poate lua clopotul întreg, se gmdi să-l spargă în bucăţi. „Şi-aşa o să mă pricopsesc” ’ – îşi zise.

Luă cu el un ciocan mare şi porni, noaptea, spre templu.

Dar, pe drum, se gândi: „clopotul sună foarte tare când îi loveşti.

Cum să fac? Dacă mă aude cineva? u

. Mergând şi gândindu-se, găsi soluţia. Îşi astupă urechile eu ceară, să nu audă sunetul.

Deci, lacomul era şi prost. Credea că, dacă nu aude el, nu aud

nici alţii.

Leac pentru nemurire

SE SPUNE că un împărat de demult, care ca toţi împăraţii trăia în belşug şi fericire, era chinuit de gândul morţii. Cum să pleci din viaţa asta atât de frumoasă, gân-dea înălţimea sa, când nu ştii ce te-asteaptă dincolo?

82

Oare nu s-ar putea găsi un leac, ceva care să mă facă nemuritor?

Hotărî să caute un asemenea leac. Toată împărăţia primi poruncă straşnică să cerceteze, iar pentru cel ce va găsi se făgăduia răsplată împărătească.

Într-o bună zi veni la palat un om şi spuse că el a găsit leacul căutat. Avea, într-o cutiuţă de argint, un cocoloş de elixir. Susţinea că e un leac sfinţit, preparat cu sute de ani în urmă. Cine îl înghite, rămâne veşnic tânăr şi, bineînţeles, nu mai moare niciodată, nici de moarte bună şi nici de sabie sau de altceva. El venise din depărtare, mersese ani întregi, dorind să-i dăruiască împăratului acest elixir. Ceru să se înfăţişeze înălţimii sale.

Împăratul porunci să-i fie adus străinul.

La ultima poartă a palatului, acesta fu oprii de un ofiţer din garda imperială.

— E adevărat că elixirul adus de tine se poate mânca şi că te face nemuritor? întrebă ofiţerul.

— Acesta e adevărul, răspunse omul. Altfel, cum crezi că aş avea curajul să mă înfăţişez împăratului?

Atunci, ofiţerul se repezi la străin, îi smulse cutia din mână şi înghiţi elixirul.

Dus înaintea împăratului, ofiţerul susţinea că el nu are nicio vină.

— Înălţimea ta, eu l-am întrebat pe acest om dacă’ leacul adus de el se poate mânca şi el mi-a răspuns că da» Aşa că el e vinovat, şi nu eu.

83

De altfel, dacă el n-’a minţit şi leacul te face într-adevăr nemuritor, nu mă poţi omorî. Am devenit nemuritor, şi cum numai zeii trăiesc veşnic, eu sunt acum un zeu.

Iar dacă medicamentul adus de acest om nu-i decât d înşelătorie, cum vei putea, în bunătatea şi înţelepciunea măriei tale, să iei viaţa unui ofiţer de-al tău pentru un lucru de nimic?

împăratul fu nevoit să recunoască: ofiţerul avea dreptate. Aşa că, porunci ca omul să plece în treaba lui iar ofiţerul să-şi vadă mai departe de slujbă.

Acuma, dacă omul acela a fi spus adevărul, probabil că ofiţerul mai trăieşte şi azi. Dacă-l întiiniţi cumva, o să vă convingeţi că povestea aceasta e adevărată.

Cine mi-a spus-o mie a auzit-o chiar din gura ofiţerului cu pricina.

Feciorul şi fantoma

DE UNDE ŞI CUM, nu se ştie, în oraşul Li-ten începu să umble o fantomă. Oamenii şi-au dat seama de apariţia ei după isprăvile ce le făcea. Avea obiceiul năstruşnic de a lua chipul şi asemănarea unui om plecat sau care lipsea pentru o vreme. Bineînţeles, toate năzdrăvăniile pe care le făcea cădeau în seama omului respectiv, care, bietul, nu ştia nici cu spatele.

84

Un om bătrân şi respectabil, cunoscut de toată lumea, 10 <’; un întrecu într-o zi cu băutura. Mergea spre casă ameţit, pe două cărări. Fantoma luă înfăţişarea feciorului Râu şi îl întâmpină pe moşneag în drum. Se înţelege – nu <a sn-l ajute. Dimpotrivă, să-l chinuiască, să-i pună **tot** timpul piedici şi să-l tăvălească pe jos. Unchiaşul ajunse acasă cu chiu cu vai, numai cucuie şi vânătăi.

A doua zi dimineaţă îl chemă pe fiu şi-l mustră cu asprime.

— Nu m-aş fi aşteptat niciodată la asemenea purtare din

partea feciorului meu, pe care l-am crescut, l-am în- grijit şi l-am învăţat meserie. Chiar dacă eu am greşit, luând un pahar în plus, n-aveai dreptul să-mi faci una ca asta. Eu te-am făcut om. Iar tu te-ai purtat ca un duşman. De azi înainte nu te mai consider copilul meu. Sărmanul flăcău nu fusese niciodată ocărit în felul asta. Plângând, încercă să-i explice tatălui.

— Bine, dar chiar tu m-ai trimis, ieri, dis-de-dimi- neaţă, în satul vecin cu treburi. Ştii că am rămas peste noapte acolo şi m-am întors abia adineaori. Am dormit la rudele noastre. De unde socoti acum că te-aş fi chinuit şi te-aş fi bătut pe drum, când eu nici n-am fost acasă? Şi cum crezi că aş fi putut face eu una ca asta? Mai bine bate-mă, omoară-mă, dacă te-am supărat cu ceva. **Dar** nu-mi spune vorbe atât de urâte şi nu mă năpăstui,

Unchiaşul se gândi că fiul are dreptate. Fusese plecat din sat. Nu cumva o fi fost fantoma despre care tot vorbeşte lumea?

85

Trecură câteva zile de la această întâmplare.

Moşul se duse din nou la han să se cinstească în tovărăşia unor prieteni. De. Data asta însă îşi luă sabia cu el.

Feciorul, văzând că tatăl său pleacă spre han se gândi: „Dacă-i iese iar în cale blestemata de fantomă? *’ O luă după bătrân şi stătu în preajma hanului, aşteptându-l. Înăuntru nu putea intra pentru că obiceiul, buna-cuviinţă tradiţională, nu îngăduie ca două generaţii diferite – tată şi fiu – să bea la aceeaşi masă.

Moşul bău mai puţin ca data trecută, tocmai ca să poată înfrunta fantoma. Abia porni spre casă că-l şi văzu pe fiu venindu-i în întâmpinare.

— Ei, las’ că-ţi vin eu de hac, fantomă spurcată, zise el printre dinţi.

îl lăsă pe băiat să se apropie şi când îi fu la îndemână, fără să scoată o vorbă, îl despică dintr-o singură lovitură.

Şi uite-aşa îşi omorî bietul om feciorul său adevărat, de frica celui prefăcut.

Umbra fricosului

ERA ODATĂ un om cam slab de minte şi tare fricos. Din zori până-n seară tremura ca varga şi se speria de tot ce vedea, de tot ce-i ieşea în cale.

într-o seară, trebuia să se întoarcă acasă, venind din • talul vecin. De lapt, lui îi era teamă să meargă pe drum tlupa apusul soarelui. Dar, cum era o seară senină, cu luna plină, ce lumina ca ziua, şi cum tot n- avea de ales, i’; i luă inima-n dinţi şi porni.

Pe măsură ce se apropia de marginea satului, pe mă-|Ură ce casele se răreau şi trecătorii se împuţinau, groaza i ie strecura tot mai mult în suflet. Când se văzu singur pe drum, fără picior de om împrejur, inima i se făcu cât un purice.

Lumina lunii îi cădea din spate, luminându-i calea ca-n palmă. Se vedeau ca ziua copacii, fântânile de pe marginea drumului. Dar fricosul se temea şi mai tare. Inima i se Itrângea şi bătea să-i spargă pieptul, ochii i se holbau Bă-i iasă din orbite. Cu fiecare pas picioarele i se făceau lot mai grele, parcă avea încălţări de plumb.

— Hotărî să nu se mai uite înainte, pe drum, ci să meargă cu privirea în jos, la picioare. Dar, îşi văzu propria lui umbră: un cap cu părul măciucă.

„Aoleu! Ce stafie cu capul mare!” exclamă cu glas s t i ns şi picioarele i se înmuiară. Trupul i se chirci, apro-piindu-se de pământ. Umbra se îngheboşă odată cu el, ceea ce-l sperie şi mai tare.

— Vai, mamă, a apărut acum şi o stafie pitică! Drumul e plin de stafii. Ce să mă fac? Cum să ajung acasă?

Se gândi el cum să facă să nu mai vadă în ochi stafiile cele fioroase şi în cele din urmă găsi o soluţie.. Se întoarse

cu faţa spre lună şi porni de-a-ndăratelea. Într-adevăr, acum nu mai vedea nicio stafie.

Dar, înaintând cu spatele, mergea mult mai încet şi cum frica nu-i părăsise cu totul, se grăbea să*’ajungă cât mai curând acasă. Forţă picioarele. Obosi curând şi pe spinare începură să-i curgă şiroaie de sudoare rece ca gheaţa. Pe măsură ce se

grăbea şi era tot mai obosit şi mai agitat, î se părea că stafiile îl înconjoară din toate părţile. Erau gata-gata să se ciocnească de el. Nici nu mai ştia cum să mai meargă, cum să se mai ferească. Cu chiu cu vai ajunse bietul om până acasă. Dar, abia puse mâna pe poartă, că nu mai avu putere s-o deschidă. Zdrobit de oboseală şi de frică, se prăbuşi lângă poartă, cu capul înainte.

Dormi acolo, în neştire, până dimineaţa. Iar când se trezi şi- şi dădu seama unde se află, înlemni de frică: cum de-a putut el să *doarmă* afară? Dacă dădeau de el nişte stafii?

Metamorfoza

TRĂIAU CÂNDVA, demult, doi fraţi care se înţelegeau minunat. Ţineau unul la altul ca umbra la omul ei. Ce mai încolo-încoace, se pare că de-atunci a rămas vorba că „se au ca fraţii”,

Dar, nenorocirea vine când ţi-e lumea mai dragă. Aşa păţiră şi fraţii despre care vă povestim.

Într-o bună zi, adică, de fapt, într-o zi rea, pentru că lucrurile rele nu se petrec în zile bune, frăţiorul cel mic se Îmbolnăvi de o boală ciudată. Parcă îl apucase strechea. Se închise în casă, încuie uşile şi ferestrele, trase perdelele fi nu mai voi să dea ochii cu nimeni.

Degeaba veni fratele mai mare să-i aducă mâncare. Nu deschidea uşa. Încercă să-l ademenească, aducindu-i ceai fierbinte, dar uşa tot ferecată rămase.

îngrijorat, fratele mai mare se duse după medic. Acosta veni, dar nu fu chip să vadă bolnavul.

Şi aşa, fratele bolnav stătu închis în casă timp de. Ţfipte zile şi şapte nopţi, fără să mănânce sau să bea ceva. Nimeni nu ştia ce se petrece cu el, ce-l doare şi de ce suferă.

Dar, la sfârşitul celor şapte zile, bolnavul se transformase în tigru.

A opta zi, fratele cel mare auzi mişcare în cameră. I se păru foarte ciudat. Parcă ar fi fost înăuntru un tigru.

Cu teamă, dar şi din curiozitate, îngrijorat de soarta iubitului

său frate mai mic ce stătea închis acolo de-atâtea zile, fratele cel mare se apropie tiptil de uşă şi desfăcu zăvorul încet, cu meşteşug. Băgă capul, să vadă ce se potrece.

Dar celălalt, transformat acum într-un tigru fioros, se repezi cu gura căscată şi-l mâncă pe dată, cât ai zice peşte.

89

Aşa e când se transformă omul. Nu i se schimbă numai pielea. Nu capătă numai colţi şi gheare de animal. Dar i se transformă şi inima.

Şi, după cum, când era om ca toţi oamenii, nu ştia ce înseamnă să fii tigru, tot aşa acum, când devenise tigru, uitase cu totul că la început fusese om.

Şi îşi mâncă propriul său frate.

Prima impresie

PESEMNE CA ZICALA „peştele cel mare înghite pe cel mic” nu se potriveşte şi la şerpi, de vreme ce într-o baltă trăiau în bună înţelegere doi şerpi de apă, unul uritiş şi unul mic, mic de-o şchioapă. Acum, cică era o vară foarte secetoasă. Apa din baltă scădea în fiecare zi şi cei doi şerpi începură să facă planuri de mutare. Ştiau ei că nu departe de balta lor curge un râu. Acolo voiau să se mute.

Ei, dar uşor de zis şi greu de făcut. Mai ales că între baltă şi râu trece drumul mare. Toată ziua e circulaţie: oameni, care, turme. Ba unii umblă chiar şi noaptea. Şi, se ştie, oamenii când văd un şarpe, tăbărăsc pe el cu măciucile.

90

Cum să facă ei, cum să facă, apa scădea mereu de la o zi la alta şi mutarea se amâna mereu „pentru mâine”, căci drumul era mereu aglomerat.

Pământul începuse să crape de secetă şi şarpele cel mare nu mai putea rămâne în baltă. Spuse celuilalt:

— Dacă mai stăm aici o să murim de sete. Aşa, dacă încercăm să trecem drumul, tot avem o şansă de scăpare. Poate nu ne

vede nimeni.

Şarpele cel mic rămase pe gânduri.

— Da, trebuie să ne mutăm neapărat, zise el. Dar vreau să ajungem la râu, nu să ne lăsăm pielea în mijlocul drumului. Uite cum vom face: fiecare ia în gură coada celuilalt, şi ne facem ca o roată. Ne îndreptăm spre drum rostogoljndu-ne, pe unde-i mulţimea mai mare. Oamenii se vor speria, căci'aşa ceva n-au mai văzut niciodată. Vor crede că suntem cine ştie ce spirite sau zei. Cred că aşa vom reuşi să trecem nevătămaţi.

Făcură întocmai.

Trecătorii, nu numai că nu i-au atacat cu ciomegele, dar s-au oprit şi s-au închinat, şoptind unul altuia că roata «ceea care se rostogoleşte pe drum e un duh bun şi că aduce ploaie.

Mai târziu, pe locul prin care au trecut cei doi şerpi, Oamenii au înălţat chiar altare de rugăciune, în care trecătorii aprind şi azi tămâie.

Ca să vedeţi ce mult contează prima impresie. Doar nimeni nu văzuse acei „duh bun” decât vreme de câteva

91

clipe, în timp ce se rostogolea cu repeziciune de-a curmezişul drumului.

* Dacă l-ar fi observat cineva mai cu atenţie şi ar fi văzut-că sunt doi şerpi, desigur că nu s-ar mai fi păcălit nimeni.

— Vedeţi? Tocmai pe asta mizase şi şarpele cel mic: pe spaimă, pe surpriză, adică pe prima impresie. Şi reuşise cum nu se poate mai bine.

Banditul şi Cotonogeala

ERA ODATĂ un bătrân care avea doi fii. Omul nostru avea însă o fire tare ciudată. Voia să se deosebească de ceilalţi în tot ce făcea. Toate obiceiurile erau la el pe dos, toate lucrurile din casă erau cu picioarele în sus şi cu faţa la perete. Ce mai, toate din jur erau precum îi era firea.

Până şi numele copiilor erau la fel de ciudate. Cel mare se numea Banditul, iar pe cel mic îl chema Cotonogeală.

într-o zi, fiul mai mare trebui să plece undeva departe pentru o treabă deosebită. Bătrânul îl conduse până la poartă, îi dădu toate sfaturile de cuviinţă şi-şi luară rămas bun. Se uită tatăl după fiu până când acesta se pierdu în zai-e. Atunci îşi aminti că a uitat să-a spună un lucru

92

Important. Porni după el. Dar, după ce merse o bucată de drum, îşi dădu seama că nu-l mai poate ajunge. Începu.’HI~1 strige cât îl ţinea gura:

— Banditule! Banditule!

Trecătorii, văzând un om bătrân că strigă aşa în urma Unuia mai tânăr, alergară după fiu, îl prinseră şi-l legară hdeles.

Bătrânul înţelese că a făcut o greşeală şi alergă să rxplice oamenilor încurcătura. Dar cum el avea mersul Iţa. Încet, îl strigă pe fiul mai mic în ajutor:

— Cotonogeală! Cotonogeală! Scapă Banditul! Trecătorii începură să-l lovească, din toate părţile, rare cu ce apuca, pe feciorul mai mare. Şi erau cât pe-aci KU 1. Omoare în bătaie, dacă nu ajungea la timp Cotonogeală, să-l scape.

Tiei-Tăişuri

LACOMI ŞI ZG1RC1ŢI sunt toţi bogătaşii din lumea nsl; i, dar unul hrăpăreţ şi nesăturat ca cel despre care vă povestim acum, nimeni nu mai pomenise. Zi şi noapte era • liinuit doar de un singur gând, ce-l ardea ca para focului: cum să-şi sporească averea, cum să mai apuce, prin înşelăciune, ceva de la alţii. Dacă s-ar fi putut să adune «• I toată averea de pe lume, să nu mai lase nimic pentru n’suil oamenilor.

. 93

Lumea îl ocolea şi de multă vreme nimeni nu-i mai căuta vorba. Îl porecliseră „Trei-Tăişuri”.

Pe ogoarele sale nu mai voia să lucreze nici-un localnic. Ca să-şi mai găsească din când în când un lucrător, Trei-Tăişuri trebuia să se ducă departe, la oraş.

Mergând odată la târg, întâlni un om nevoiaş şi-l ademeni să

vină să-l slujească, să-i lucreze pământul.

Trei-Tăişuri avea obicei ca în fiecare an, după strân-gerea recoltei să-şi plătească lucrătorii nu din «rinele noi, adunate de aceştia cu sudoare, ci din cele vechi, rămase prin hambare şi magazii din anul trecut, sau cine ştie de când. În schimb, recolta nouă era dusă la târg şi vândută, preschimbată în argint. Cumpăra Trei-Tăişuri argintul cu ocaua şi adunase de-a lungul anilor o mulţime de calupuri pe care le ascunsese peste tot, prin locurile tainice.

De la o vreme începu să-l chinuiască gândul că va fi prădat. Visă chiar că l-au călcat hoţii şi i-au luat tot argintul adunat. Groaza i se cuibări în suflet. Nu mai putea dorini nopţile, se perpelea ca pe jar şi- 1 treceau toate sudorile.

Ca să se liniştească, hotărî să poarte calupurile de argint la el.

îşi făcu buzunare adânci, trainice, bine cusute, şi ie burduşi cu bucăţile de metal strălucitor, de care nu se mai despărţea niciodată.

Iată că în acea vară se porniră nişte ploi mari ce nu se mai terminau, de credeai că s-a spart bolta cerului.

Şuvoaie învolburate se rostogoleau din munţi şi apele nbut’l ale râului din apropiere se revărsară, inundând tot ului. Puhoiul năvăli atât de repede, că lumea nici n-apucă HI fugă. În casa lui Trei-Tăişuri, argatul Djan se uită ce *H (* miveze, la repezeală, de furia apelor. Îmbrăcă o haină teoftsă, luă câteva turte şi le băgă în sân, apoi se repezi «i f n i a. Văzând că apele cresc şi nu mai are unde fugi, se v i i t ur a într-un copac mare şi rămuros din curte.

Bogătaşul însă tot cotrobăia prin casă. Nu se putea ho-■ftrl oe să ia cu el şi ce să lase. Dacă ar fi putut ar fi luat lotul în spinare.

Apa îi ajunsese până la genunchi şi el tot nu ieşea.

Umbla apoi în apă până la brâu şi tot nu se îndura să fugă: îi mai rămăseseră câteva bucăţi de argint. În cele • lin urmă, înotând prin apa până la gât şi tras de şuvoi ieşi din casă şi-l văzu pe Djan în copac.

— Ajutor! Hei, Djan, salvează-mă! Nu mă lăsa! btrigă el la argat.

Om săritor, argatul i-a î nt i ns mâna şi l-a luat şi pe el în copac.

Erau salvaţi, amândoi.

Dar ploaia nu se mai opri toată ziua. Turnă cu găleata şi toată noaptea. Casele mai mici fură înghiţite de ape. După încă o zi, nu se mai vedeau nici casele mai mari.

Cei doi se urcau mereu mai sus, în copac. Mai trecu o zi. Djan scoase din sân o bucată de turtă, rupse o bucată ţ>i începu să molfăie. Bogatul scoase şi el o bucată de

afgint. Se uită la ea cu lăcomie: „Vai ce frumos şi strălucitor e'; îşi zise.

Şi tot aşa, cinci le era foame, ţăranul scotea câte o bucată de turtă şi mânca. Iar bogătaşul scotea argintul şi se uita la el, apoi îl punea din nou în buzunar.

Mai trecu o zi, apoi încă una.

Dacă văzu că apele nu se retrag, Djan micşoră porţia de turtă pe care-şi îngăduia s-o mănânce în fiecare zi. Bogatul flămânzea şi strângea în fiecare zi cureaua cu încă o gaură, uitându-se la argintul său.

După şapte zile, apele începură în sfârşit să mai scadă. Trei-Tăişuri ajunsese numai pielea şi ciolanele, iar Djan mai avea doar o bucată de turtă. Bogatul nu mai putu răbda şi-i spuse:

— Uite, îţi plătesc în argint bucata de turtă care ţi-a mai rămas.

Ţăranul se gândi. Toată viaţa muncise din greu, dar nu reuşise să adune atâta avere cât făcea această bucată de metal preţios. Dar, nici să moară de foame nu-i convenea.

— Dacă ţi-o dau ţie nu mai am eu ce mânca. Doar argintul nu ţi-a ţinut nici ţie de foame. Aşa că nu mă în- voiesc. Milă mi-e de tine, dar de mine mi se Mnge inima.

Apele vin repede şi se retrag încet. Mai trecură câteva zile. Djan mânca doar câteva fărâmituri pe zi. Bogătaşul însă nti mai rezistă. Slăbi în cele din urmă într-atâta, încât nu se mai putu ţine în copac.

Căzu în apă înecându-se cu buzunarele pline cu argint.

Ăşa este"

TRĂIA ODATĂ un bogătaş poreclit „Ardei-iute «. Era Un om tare zgârcit şi hain. Ce mai, lumea spunea despre îl că are suflet de câine.

Ardei-iute avea un argat, pe nume Ciau-ta, care nu era de prin. Partea locului. Venise din alt ţinut şi argăţea la boier de vreo şase-şapte ani.

Într-o zi, Ciau-ta se îmbolnăvi şi căzu la pat.

Ciocoiul începu să-şi facă fel de fel de socoteli 1

— Vasăzică, după ce că zace şi nu munceşte, mai trebuie să-l şi hrănesc.

Până la urmă se hotărî să-l gonească din bătătură.

Ciau-ta era un om dintr-o bucată. Cinstit şi drept, -muncise din răsputeri atâţia ani, dându-şi tot câştigul pe hrană şi pe straie. Iar acum, la greu, rămăsese fără sfanţ.

Porni la drum, târându-se ca vai de el, trăind din mila trecătorilor, şi ajunse cu greu în satul lui. Acolo, povesti păţania rudelor. De la rude o afiară sătenii.

Ticăloşia lui Ardei-iute umplu de revoltă sufletele oamenilor.

- — Cerule, câtă nedreptate şi lăcomie, se mirau toţi. Cu ce-a greşit sărmanul Ciau-ta să fie aruncat aşa pe drumuri? *

Oamenii hotărâră că argatul trebuie să se răzbune pe boier.

Dai’ cum? Uşor de zis, greu de făcut.

Chibzuiră ei îndelung şi până la urmă găsiră o cale.

— Punem mână de la mână, vindem care ce poate şi adunăm bani mulţi. Mai întâi trebuie să-l vindecăm pe Ciau-ta. Pe urmă…

Zis şi făcut.

După ce argatul se înzdrăveni de-a binelea, câţiva săteni merseră cu el Ia oraş şi-i cumpărară haine frumoase, bogate, şi o colivie cu un papagal. În scurt timp, învătară papagalul să spună numai aceste două vorbe: „aşa este”.

— Las’ că-i venim noi de hac lui Ardei-iute, se bucurau sătenii.

Lăsară să treacă vreun an.

Apoi, Ciau-ta îşi îmbrăcă straiele cele noi, se ferehe-zui, luă cu

ei şi colivia cu papagalul şi se arălă la curtea bogătaşului.

— Mă ardea dorul de dumneata, slăpâne, îi. Spuse eî. Nu te supăra, rogu-te, că am venit să te văd şi să te întreb de sănătate.

— O, dar ce înţolit eşti! Se vede că rut ţi merg prost treburile. Pe unde ai umblat mai bine de-un an? Ce-i cutia aia pe care-o duci în mină?

Boierul era uluit de schimbarea petrecuta cu argatul său. Îl credea mort de mult, şi când colo, uită-te la el. Nici nu mai ştia cum să-l primească mai bine.

— Vai de capul meu şi de treburile mele, i-o întoarse Ciau-ta. Abia-mi ciştig şi eu cile ceva de-ale gurii. Dar, ce să-i fac, zâmbi el cu subînţeles, ridicând colivia şi ară-lindu-i boierului papagalul, aşa mi-a fost mie dai pe lume.

Ardei-iute nu înţelegea deocamdată nimic: care soartă, flilua ′.′

De ce îi arată papagalul?

Dm’ argatul se făcea că nu pricepe curiozitatea stăpî-Jlului. Cum îl întreba de papagal, cum aducea altă vorbă, i i i M i: (l u – i şi mai mult nerăbdarea. În cele din urmă se li. I înduplecat şi-i povesti lui Ardei-iute, ca pe o mare \ lină, pe care nu trebuie s-o mai afle nimeni.

În timp ce mergea spre casă, bolnav şi flămând ca vai £• lume, minat numai de dorinţa de a-şi da sufletul acolo Unde se născuse, adormi într-o noapte la marginea drumu-[ul, în vis, îi apăru un moşneag cu barbă albă-albă şi lungă. Acesta îi spuse că undeva, într-o pădure, trăieşte un papagal care poate descoperi comorile îngropate, poate i „r. I aurul şi argintul ascuns în pământ.

A doua zi, povesti mai departe argatul, m-am dus la Ipcul CU pricina şi am cumpărat papagalul aproape pe ftimica. De-atunci, viaţa mea s-a schimbat. Am cu ce trăi, nu mal muncesc atâta, şi nu că mă laud, clar am mai şi bus câte ceva de-o parte. De-atunci, nu ne-am mai des-lurlii niciodată, eu şi papagalul meu, şi suntem cei mai buni prieteni. Ţin foarte mult la el.

Bogătaşul asculta cu gura căscată. Dar, parcă nu-i venea a crede.

— Nu înghit eu poveşti d-astea. Dacă aş vedea cu i i i ’ h i i mei, as mai crede. Dar aşa, numai după vorbe…

Argatul, că a spus adevărul, că lucrurile stau întocmai nun a povestit, boierul, că nu crede în ruptul capului, şi |i>i aşa până când se hotărâră să facă o încercare.

!

Merseră amândoi pe drum, argatul ducând cu luare-’aminte cuşca, până ajunseră la o îântână. Ciau-ta dădu târ-coale puţului, apoi se opri şi ridică în dreptul obrazului colivia, întrebând:

— Coco, frăţioare, nu cumva e-aseuns pe-aici ceva argint?

— Aşa este, răspunse pasărea vorbitoare.

Ciau-ta luă lopata, săpa puţin şi ce să vezi? Dădu la iveală o oală cu a rginti. Îi luară şi porniră mai departe. Ajunseră la malul unei bălţi.

— Nu cumva s-o.fi a f l î n d îngropat pe-aici ceva aur, Coco, frăţioare? întrebă din nou Ciau-ta.

— Aşa este!

Săpând, argatul dădu la iveală, sub privirile lacome ale boierului, o grămadă de monede de aur. Boierul nu se mai putu stăpâni:

— Ascultă, Ciau-ta, îi zise, îţi dau oricât, numai vinde-mi mie papagalul.

Argatul îi răspunse că i l-ar vinde cu dragă inimă, dar nu se poate despărţi de el nici în ruptul capului.

„Las” că mi-l vinzi tu până la urmă", îşi zise boierul în gând, în timp ce se întorceau acasă.

A doua zi, la conac se încinse o petrecere în toată legea. Masă bogată, băutură, l ă ut ar i, invitaţi tot unul şi unul – bogătaşii din sat şi rudele de la oraş ale lui Ar-dei-iute.

în loiul mesei, boierul povesti musafirilor că e pe cale I i Ura o afacere grozavă: şi le spuse în aşa fel, de parcă vin. Irca ar fi fost deja hotărâtă.

N ti să aibă ce face Ciau-ta. O să se ruşineze faţă ÎMI ultin lume şi o să accepte.

Bineînţeles, toţi oaspeţii săriră care mai de care să-i (■ I i i îi" pe Ardei-iute. Acesta ciocni cu toţi, mai bău două-li< i pahare, apoi se adresă lui Ciau-ta în gura mare. Dinadins ca să-l audă toţi:

îţi dau pe el oricât îmi ceri. Nici nu mă uit la preţ.

Ciau-ta se prefăcu oarecum încurcat şi-i răspunse: Cum aş putea să- 1 refuz pe omul care mi-a fost llfipm vreme cie aproape şapte ani? Mai ales în faţa atâtor rinslite feţe? Dar acest papagal e cea mai mare comoară a mea. Nu m-am despărţit de el nici zi, nici noapte, de cimi îl am. Dacă domnia voastră ţine cu tot dinadinsul, eu vi I vând. Numai să-mi daţi pe el preţul cuvenit.

Oaspeţii şi rudele boierului săriră în ajutor, să-l convingă pe argat.

— Pentru noi, şi tu, şi stăpânul tău sunteţi totuna, îi l inguşiră ei pe Ciau-ta. Nu ţinem mai mult nici la unul, nici la celălalt. Fii sigur că ţi se va da un preţ mulţu mitor.

Ardei-iute îşi freca mâinile şi rânjea cu gura până la urec’hi.

Nevasta veni lângă el şi-i şopti la ureche:

— Comoară ca acest papagal nu mai găseşti alta pe lume. Fă aşa fel să se învoiască. Dă-i de la bun început

toată averea: pământ, casă, livadă, tot. Numai de s-ar învoi.

Bogătaşul nu avea. Alta în cap decât să pună mina pe papagalul năzdrăvan. Chemă notari şi martori, întocmiră actele de vânzare şi le semnară cu toţii, punând degetul.

Averea lui Ardei-iute aparţinea de-acum lui Ciau-ta, iar papagalul intră în stăpânirea boierului. Acesta fu felicitat de toţi oaspeţii, care nu ştiau cum să-l mai linguşească, cum să se mai dea bine pe lângă el. Doar avea să devină, de-acum înainte, şi mai bogat.

Fericit la culme, Ardei-iute luă colivia cu papagalul şi porni, urmat de oameniiî lui, de rude şi de prieteni. Sărea şi alerga, bucuros că de-acum se va umple de aur şi argint.

Ajunseră la malul unei ape. Ardei-iute întrebă papagalul:

— Fraţi oare, e pe-aici ceva argint îngropat?

— Aşa este.

Săpară tot malul. Săpară şi în apă. Căutară zile şi nopţi. Nu

găsiră nici urmă de arginţi.

Plecară mai departe. Ajunseră, istoviţi şi supăraţi, la poalele unui deal.

— Se află ascuns pe-aici ceva aur?

— Aşa este.

Săpară ei ce săpară, clar nu găsiră nimic. Era şi de înţeles: dacă nu pusese nimeni, de unde să fie?

102

Ardei ’iute îşi dădu abia acum seama că mâncase o Jifti i deala grozava.

— Papagalule, nu cumva m-ai pă călit? A.sa este.

Ill Culmea desperării, cu ochii injectat? şi cu obrazul Vt’l’th’ vânăt de furie, Ardei-iute trânti colivia de pămlat, • a toată puterea.

Ai să mă bagi în pământ de supărare, pasăre Ipurctită!

Papagalul reuşi să iasă nevătămat dintre sfărâmături lo coliviei şi se cocoţase pe creanga unui copac.

— Aşa este, îi răspunse el cu glas strident. În timp Ce şi scutura penele ciufulite.

Spintecătorul de dragorii

CICĂ ERA ODATĂ un om care vo: a cu tot dinadinsul să fie ca nimeni altul.

într-o zi îi veni icleea să înveţe o meserie nemaiîntâl-’ Elită. Atunci, într-adevăr, nimeni nu va mai îi ca mine, • Îşi zicea el în sinea lui.

Vându toată averea, luă pe ea o sumă foarte mare, Vreo- mie de leani şi plecă în lume să găsească ua meşter.

Se întoarse în sat abia după trei ani,

103

Bineînţeles, toată lumea se adună, curioasă, să-l vadă şi să-l întrebe ce meserie grozavă a învăţat, ce meşteşug deosebit a deprins în acest răstimp.

— Ei, bine, poate n-o să vă vină a crede, se lăudă el în gura mare, dar am învăţat de la un meşter iscusit cum să fac să omor dragoni.

Sătenii au rămas cu gura căscată. Se uitau unii la alţii şi nu ştiau ce să zică. Apoi începură să se întrebe între ei:

— Aţi mai auzit aşa ceva?

— Aţi mai pomenit una ca asta?

Nimeni nu putea spune că a mai văzut, că a mai auzit undeva despre o asemenea meserie: omorâtor de dragon i.

— Şi cum faci ca să-i omori? întrebă unul cu neîn credere.

Omul nostru nu se lăsă prea mult rugat. Începu să le arate, să le demonstreze, cu gesturi largi, cum se ţpintecă un dragon. Făcea mişcări şi salturi ciudate, însoţite de explicaţii amănunţite: ce fel de cuţite şi arme se folosesc, cum se înjunghie dragonul, cu ce trebuie să-i spinteci burta, şi alte asemenea năzdrăvănii.

Sătenii l-au ascultat o vreme cu multă luare-aminte, apoi au început să râdă. Până la urmă s-au pornit toţi pe râs, în hohote, de se ţineau cu mâinile de burtă şi nu l-au mai lăsat pe spintecătorul de dragoni să-şi termine demonstraţia.

— Ai învăţat, într-adevăr, o meserie nepreţuită. Dar poate ne spui şi unde ai de gând s-o practici. Noi suntem

u l u i ţ i de iscusinţa ta, clar nu ştim unde ţi-am puâea găsi t «11 rirngon pe care să-l omori şi să-ţi arăţi meşteşugul, Dour ştii şi tu că dragoni nu există decât în basme.

Moimufele şi castanele

KRA ODATĂ un om căruia îi plăceau foarte mulf maimuţele. Avea pe lângă casă o ceată întreagă. Ştia să Ic dreseze, le vorbea ca şi unor oameni şi maimuţele îl înţelegeau. Cele mai bătrâne înţelegeau aproape tot ce le ■ punea.

Se ştie că mâncarea preferată a maimuţelor sunt cas* tonele.

Într-o zi, veni omul nostru, se aşeză î n t r e maimuţele Mile şi le povesti că de-acum î n a i n t e vor avea castane niulle-multe.

— Aşa că fiecare maimuţă va primi dimineaţa câte 1rei castane, iar seara câte patru.

Maimuţele înţeleseră, dar li se păru că vor avea parte de prea puţine castane. Numai câte trei în fiecare dimineaţă?

Începură toate să ţipe şi să facă o zarvă de nu se mai auzea nici în cer, nici pe pământ.

Ca ăă le potolească, dresorul se gândi să le inverseze porţiile: cea de d i m i n e a ţ ă să le-o dea seara, iar cea de seară, dimineaţa.

105

— Linişte.' Faceţi linişte! strigă el. Dacă vi se pare puţin „vă dau dimineaţa patru castane la fiecare, iar seara „trei. Acum, cred că sunteţi mulţumite, nu-i aşa?

De data aceasta maimuţelor li se păru că au într-adevăr mai multe.

Doar erau patru în fiecare dimineaţă.

Între cincizeci şi o sulă de paşi

ÎNTR-O BĂTĂLIE, soldaţii unui detaşament atacau cu multă vitejie pe duşman.

Dar. Î n t r e aceşti ostaşi curajoşi şi viteji erau şi doi fricoşi. Unul îşi pierdu boneta şi centironul, celălalt îşi rătăci sabia şi puşca. Alergau amândoi înapoi, cât îi ţ i n e a u picioarele. Primul alergase deja vreo sută de paşi, iar al doilea cam jumătate pe-atâta, adică cincizeci de paşi. Când se opriră.

Cel care alergase doar cincizeci de paşi strigă către celălalt:

— Ruşine să-ţi fie, laşule! Fugi clin faţa duşmanului î

Se şi găsise cine să-i facă celuilalt asemenea mustrare. Tocmai el, care fugise la fel de ruşinos. Doar că rămăsese cu cincizeci de paşi mai în urmă.

Parcă fuga nu-i tot fugă.

106

flieli-nici câinefui,

Ht \ ODATĂ un câhie atât de inteligent, încât înţele-i" i |iin, i şi vorbele omului. Pentru stăpânul lui câinele; Ml’i la era – lesne de înţeles – cea mai nepreţuită co-**1111 ■ i-i i, i.**

li. Ii’ câinele nu înţelegea numai vorbele oamenilor, ei 1» ■ ([Micea chiar şi intenţiile.

I >■ 11", ca orice fiinţă, câinele avea şi un cusur. Era tare |H i ’ i n i l i i i s când era vorba de găsirea unui loc potrivit p, ulm ceea ce câinii obişnuiesc să facă la un gard sau la nu pom.

I’tuă la urmă, cel mai mult îi plăcu lui chiar Rutina • în lila reşedinţei stăpânului. Era atât de încântat, încât.. Îi tic cfte ori trecea pe lângă fântână, nu lăsa să-i scape Ni i/la. Iiineânţeâes, avea grijă să nu-] vadă n i m e n i.

În Ir II zi însă îl văzu un vecin. Acesta ehdbzui şi hotărî i’) trebuie neapărat să-i spună stăpânului nelegiuirea pe llt’e o săvârşise câinele.

Dur c î inele i-a înţeles numaidecât i ntenţia şi nu l-a Umil Hă i n t r e în curte. Cum se apropia vecinul de poartă, < M-111 II muşca. Bir, vecinul, trebuie să spunem, era, din firea lui, foarte fricos,.’, ’ă cel mai tare se temea de clini.

’V.; i că, după vreo trei-patru încercări, văzând că nu | II 111.’ hilra, renunţă şi se întoarse acasă.

Iar stăpânul, necanoscând niciodată această batjocură, a continuat să-l iubească din toată inima pe înţeleptul său câine, – cile zile a avut acesta.

Mama de vânzare

ERA O VREME când, în China, oamenii se puteau vinde. Bărbaţii se vindeau ca slugi, fetele se vindeau ca soţii sau ca doici, mă rog, fiecare om de vânzare era dat după priceperea şi meseria lui.

La începutul acestui fel de negoţ ruşinos, se vindeau doar fete ca slujnice, ca neveste sau ca ţiitoare. Apoi începură să se vândă şi femeile mai în vârstă. Şi dacă ia început oamenii cumpărau oameni doar când aveau nevoie, după un timp au

apărut şi negustorii de oameni: cei care cumpărau ca să vândă din nou, mai scump. Uni: au câştigat din asemenea negoţ averi mari.

Într-un orăşel, t răia un om tare sărac. Ce n-avea el mai nimic pe lângă casă, dar de la un timp îi mergea aşa de rău, că vându tot ce văzu cu ochii. Rămăsese, în casa goaââ-goluţă, doar băirâna i ui mamă, care-şi târa bătrî-neţile de azi pe mâine.

Omului nostru îi veni icleea s-o vândă. Dădu ştire şi căută cumpărător.

Nu după mult timp, veni un amator, o văzu pe bateria femeie şi se înţelese cu fiul ei s-o cumpere ca slujitoare. Nul era foarte satisfăcut. Pe o slujitoare se căpătau l i. I i i i mai mulţi.

Lumea însă era foarte mirată de asemenea vânzare, Bvniru că nu se mai pomenise până atunci ca cineva să-şi VÂtidă un părinte. La poarta vânzătorului se adună o maro mulţime. Mama, care urma să fie vândută, plângea şi ’. I blestema fiul nerecunoscător. Dar în cele clin urmă i i i. I l a femeie n-avu ce face. Trebui să plece cu stă-pfnul ei.

Ieşiseră deja pe poartă şi se îndepărtau, cinci fiul nl oiv a şi-i ajunse din urmă. Căzu în genunchi în faţa Cumpărătorului, impiorându-l cu lacrimi în ochi:

Te rog să ai grijă de mama! E foarte bătrână şi tui poate face cine ştie ce treabă. Să fii bun cu ea şi să-i tl. Îi mâncare mai consistentă. Şi să o fereşti de oboseală…

Nenorocitul. După ce-o vânciuse, acum îi ducea grija!

Pcr. Ârea-Fenix

’UN YÂNÂTOIi colindă o zi întreagă şi nu reuşi să Jfineze decât un fazan. Se întoarse în oraş cu fazanul în lolbă.

— Ce ai, omule, în tolbă? întrebă un trecător. Ce pasăre e aia?

Văzând că trecătorul nu recunoaşte un fazan, vânăto-**rul** îl

păcăli.

— Cum, nu cunoşti? E o pasăre-Fenix.

— Ei, nu mai spune, se miră trecătorul. De mult auzisem eu de existenţa acestei păsări miraculoase. Dar, de văzut, nu văzusem niciodată. Ia să văd şi eu cum arată! Aş îndrăzni să vă întreb dacă nu cumva o vindeţi.

— Dacă ai buzunarele pline, poate să stăm de vorbă, răspunse vânzătorul.

Trecătorul scoase zece leani argint şi-i întinse vânătorului, rugându-l să-i dea în schimb pasărea.

Văzând atâta bănet, vânătorul începu să se coclească. Nu-i venea să creadă, gândmdu-se că celălalt glumeşte: rum să dea zece leani pe-o pasăre rănită?

— Parcă nu prea aş vinde-o, zise el.

Dar trecătorul insistă. Mai adăugă încă zece leani şi-i luă pasărea, lăsându-l pe negustor cu gura căscată şi cu banii în mână.

E locul să spunem că omul nostru, cumpărătorul, avea de mulţi ani un gând tainic, un vis al său. Ştiind că pasărea-Fenix aduce fericirea deplină, vuia să-i dea în ciar împăratului o asemenea pasăre.

Chiar în aceeaşi zi, începu să so pregătească pentru a merge la împărat. Pusese Cazanul î n t r – o cuşcă şi nu se mai uită la el.

A clima zi de dimineaţă, găsi pasărea moartă. Îl cu-p î n r. E o mare jale. Nu-i părea rău după banii aruncaţi. NM’I nu se gândea la asta. Dar regreta foarte mult că n-a Hpucul să-i ducă pasărea-Fenix împăratului. De su-BArai’c, se îmbolnăvi şi căzu la pat.

Vestea se împrăştie ca vântul. În scurt timp, toată huo află că acel om avusese o pasăre-Fenix, că voise S-0 i l. I r i i i. I se;! împăratului.

\l’l; i şi împăratul şi fu foarte impresionai".

Voinicul şi. Larii

DOI TIGRI uriaşi se luptau într-o zi pe culmea unui Biunte, umplând împrejurimile cu răcnetele lor fioroase.

Un luptător v o i ni c şi neînfricat, aflat prin apropiere, ’.cn. Isc sabia din teacă şi se repezi spre vârf, cu gând să Ijlingă la ei şi să-i răpună pe amândoi.

Un înţelept ieşit din întâmplare în calea voinicului, îl ini robă pe acesta încoti’o se grăbeşte, cu cine vrea să se kiple.

Nu vezi? răspunse voinicul. Vreau să folosesc prilejul de a omorî doi tigri dintr-o singură lovitură. Nu pol lăsa să-mi scape ocazia de a-mi face cunoscută în toată lumea vitejia mea fără seamăn.

— Bine, bine, răspunse înţeleptul zâmbind cu înţelegere. Numai nu ştiu dacă ai băgat de seamă că tu eşti urmi singur, iar pe munte sunt doi tigri. Sau poate ai de gând să le serveşti o masă? Nici pe-o masă n-ar avea ce pune din tine.

Şi, ia spune, cum le vei nimeri capetele, în învălmăşeala luptei? Dacă ai avea şi mintea ageră pe cât ţi-e braţul de tare, nu te-ai grăbi aşa. Ai aştepta până ce tigrul mai slab va fi sfâşiat de cel mai puternic, care va rămâne şi el cu răni grave. Atunci vei răpune f i a r a rămasă fără prea mare trudă şi fără să-ţi pui în joc viaţa. Cât despre mândrie, va fi la fel de mare, căci vei avea doi tigri morţi, iar tu vei fi cu totul nevătămat.

îl invită pe omul nostru la palat, îi mulţumi şi-l dărui însutit.

Scoica şi barza

O SCOICĂ uriaşă se lăfăia pe malul râului, într-d amiază senină de vară.

O mângâiau razele calde ale soarelui şi o desmierda unda răcoroasă ce spăla clin când în când ţărmul nisipos.

Păşind din întâmplare pe-acolo cu picioarele sale lungi, un cocostârc n-avu ce face şi-şi băgă în scoică ciocul său cât toate zilele.

Valvele se închiseră brusc, imobilizând ca într-o men-llluti pliscul cocostârcului.

•l'ână la urmă tot scap, zise barza către scoică. Vezi • i DZI u- are de gând să plouă. Mâine de asemenea va fi pale) şi secetă. Aşa că poimâine te vei usca şi vei muri, CU o netrebnică, ce eşti.

— Fină să mă usuc eu, nu ştiu dacă n-ai să te înăbuşi tu, cu limba ta ascuţită şi cu picioroangele tale cele lungi cu tot. Am să te ţin aşa toată ziua şi n-am să-ţi dau drumul nici mâine…

Disputa ţinu aşa o bună bucată de vreme. Niciunul (Untre cei doi nu se lăsa.

Norocul unui bătrin pescar, care tocmai trecea pe-< JI ('"1O. Le-a prins pe-amândouă de vii şi fără niciun jtfort.

Un tratament' eficace

TRĂIA DEMULT-DEMULT un medic foarte renumit". Vindeca orice boală. Însuşi împăratul, care suferea de o boală gravă, fusese tămăduit de bătrânul doctor. Fiul imp'ăratului fusese şi el tratat, şi tot de o boală socotită aproape de nevindecat.

Bineînţeles, faima doctorului crescu şi mai mult.

» 113

Un om bogat, pe nume Zhan, se îmbolnăvi într-p bună zi şi căzu la pat. Avea toată spinarea numai buboaie.

Trimise după medicul cel vestit şi acesta veni de îndată.

Trebuie să spunem că în vechea Chină, a-ţi arăta altuia trupul era considerat o necuviinţă atât de mare, încât nici bolnavul nu-şi lepăda vreodată veşmintele în faţa doctorului. Mai ales când avea de tratat o femeie, medicul nu-i putea vedea decât mina, sau chiar numai locul unde se ia pulsul. Restul era îmbrăcat, învelit şi acoperit cu grijă.

Lesne de înţeles că tratamentul se făcea mai mult pe ghicite, medicul trebuia să aibă calităţi extraordinare, să înţeleagă după puls. Temperatură şi după ritmul respiraţiei, ce are de făcut.

— M-ai chemat să te vindec, îi spuse doctorul cel vestit

domnului Zhan. Nu te tema de durere?

— Doctore, mă dau cu totul pe mâinile dumitale. Fă tot ce crezi. Consideră că nu mă tratezi pe mine, ci că-ţi oblojeşti propria-ţi spinare. Să faci cu spinarea mea exact ceea ce-ai face cu-a dumitale.

Având o asemenea învoială, doctorul îl consultă şi îl tratā cu multă atenţie şi grijă, după ştiinţa sa, şi în scurt timp domnul Zhan se vindecă deplin.

Altfel, dacă ar fi procedat ea toată lumea pe vremea aâ’eea, cine ştie vii ar fi suferit, sau dacă ar fi scăpat vreodată.

IM orchestra imperială

tNTRE VECHILE instrumente de cântat chinezeşti se nfl, i unul, asemănător flautului, numit liu.

Lfn împărat iubea foarte mult acest instrument, li plă-ii’, i nespus de mult sunetul lui cristalin. Dar nu voia să-l Bltelâ solo, ci numai într-o orchestră formată din sute de Wiemenea instrumente, care să facă să răsune tot palatul. A l u n e i era el foarte mulţumit.

Mulţi oameni care habar n-aveau să cânte din liu se Itrecuraseră, prin relaţii şi intervenţii, în orchestra îm-uarâtului. Ţineau instrumentul în mină şi mişcau din degete, făcându-se doar a cânta, clar nescoţând niciun sunet.

Un nobil, pe nume Kuo, care habar n-avea nici el să rin le clin liu, se duse la palat, se prezentă împăratului şi fu primit în orchestră.

Bineînţeles, pentru această muncă primea mulţi arginţi pe lună.

După moartea împăratului, se urcă pe tron fiul aces tuia. Şi lui îi plăceau instrumentele, şi el iubea muzica. Dar îi plăceau mai mult instrumentele solo, nu cele în grup. ■;

Aşa că domnul Kuo, la fel cu toţi cei ce făceau parte din orchestă, clar nu ştiau să cânte, dispăru î’ără ca măcar să-şi ia ziua bună.

SÂRMANVL moş Huan! Toată lumea îl compătimea. Şi pe bună dreptate; în viaţa lui a avut parte de prea puţine bucurii. Grijile şi necazurile s-au ţinut scai de el încă din tinereţe.

De fiecare dată când îşi aducea aminte cum şi-a pierdut nevasta şi a rămas cu cele două fele, îl podideau lacrimile; mezina nici nu mergea în picioare când a rămas fără mamă.

Moş Huan n-a mai adus în casă altă femeie şi a devenit pentru cele două copile şi mamă şi tată. Şi cât e de greu să creşti doi copii! Mai ales pentru un tată. Dar moş Huan nu s-a plâns niciodată nimănui.

Când se întorcea de la câmp, îl mai oprea cile un cunoscut să-l întrebe:

— Ce-ţi mai fac copilele?

— Ce să facă, răspundea el, cresc, săracele, dar nu ştiu ce-o să mă fac cu ele, că-s cam urâţele!

Cam aşa răspundea Huari celor ce-l întrebau de fiicele **lui.** Şi se ştie cum e în sat: gurile rele ale babelor fac imediat clin ţintar, armăsar.

— Cele două fete sunt aşa de urâte, că lui moş Huan îi e ruşine să le lase să se uite peste gard, spuseră ele o vreme, şi apoi îl lăsară în pace.

Moş Huan îşi văzuse de-acum cele două fete roări-şoare, şi le iubea ca pe l u m i n a ochilor clin cap. Mai de-

i’. Rali. Î şi-ar fi dat viaţa, decât să se despartă de vreuna? din ele.

Tocmai dragostea aceasta nemărginită îl făcu pe moş Huan să ţină fetele închise în casă şi să le ferească straşnio îi" ochii lumii. Veni şi vremea măritişului. Dar la poarta luJ moş Huan nu bătu niciun peţitor. Şi cum ar fi puiuţ să bată cineva, când cei cu fete de măritat scorneau bot Celui de vorbe?

■ Muma pădurii e mai frumoasă decât fetele lui Huan, spuneau unii.

Far o hârcă de babă se jură c-a văzut cu ochii ei pe Cele două fete ale lui Huan.

— Una n-are dinţi în gură; a doua e cocoşată şi c-un Ochi se uită la făină, iar cu celălalt la slănină. Mă rog, ducă le vezi îţi piere somnul, spunea ea, deşi habar n-avea de înfăţişarea celor două fete.

Despre u r î ţ e n i a fetelor lui moş Huan se duse vestea piaă în saleic ce! e mai îndepărtate.

într-o bună zi, cineva bătu la poartă. Întâi încet, apoi tot mal tare. Cete două fete se tot iţeau pe după perdele, ■i vadă cine bale, dar. Moş Huan nu le lăsa.

— Să nu ieşiţi decât după ce pleacă străinul, se răsti moşul, şi plecă spre poartă.

— Dună ziua, moşule, zise străinul.

— Bună să fie, precum ţi-e inima, şi, deschizând poarta, moşul îl întrebă pe necunoscut i

IIZ

— Ce treburi te aduc, tinere, pe la casa mea? N-ai putea veni altădată, dacă nu-i zor?

— Ba-i zor, ’ dar aici’ în drum nu-i loc nimerit pen tru vorbă, i se răspunse.

Moş Huan nu avu încotro şi-l invită pe necunoscut în casă, cu gând să termine cât mai repede discuţia cu el şi să-i arate poarta pe unde venise.

De cum intră în casă, necunoscutul, care auzise şi el atâtea despre fetele gazdei, nu-şi putu stăpâni uimirea când văzu toate strălucind de curăţenie, flori la ferestre şi pe masă. Mă rog, toată casa arăta de-ţi era mai mare dragul, dar fetele nu se vedeau nicăieri.

Moşul îşi dădu imediat seama cam ce căutau privirile tânărului, şi se bucura în sinea lui că-şi alungase fiicele în cămăruţa din spate, fără să-şi dea seama că ele auzeau totul şi vedeau printr-o ferestruică ascunsă de-o perdea, ca şi cum ar fi fost şi ele în cameră.

— Nu prea am vreme de pierdut, mai ales că mâine mă duc la pădure, îl luă repede moşul pe tânăr, iscodindu-l totodată cu privirile lui reci. Tânărul îşi dădu seama că moşul nu prea are chef să-l asculte, aşa că se hotărî să vorbească cât mai puţin şi să spună totul deschis, de la bun început.

— Ştiu că ai două fete. Eu am venit să ţi-o cer în căsătorie pe

cea mare. N-am văzut-o, dar o iau de nevastă oricum ar arăta.

— Mai întâi, am să-ţi spun că fata mea e urâta şi. N-d să-ţi placă.

Apoi, trebuie să ştii că nici avere n-are şi,

,118

după aceea, cum mi-aş da fata după unul pe care îi văd IH’ i i t r u prima oară în viaţa mea?

Vorbele moşneagului nu-l descumpăniră pe tânăr, CâU’C răspunse pe loc:

— Nu umblu nici după frumuseţe, nici după avers, Şi acum îţi voi depăna firul vieţii mele.

Aşa începu tânărul să povestească cum rămânând or-f. Iu de mic copil, s-a hrănit cu plinea amară a străinilor. Neamurile apropiate i-au luat toată averea şi, până de CUrând, se ştia cel mai sărac om din lume. De asta nici nu ie însurase. Niciun gospodar nu voia să-şi dea fata după im om sărac, deşi era frumos şi chipeş la trup.

„Dacă bogătanii nu vor să-şi lase fetele să se mărite CU un sărac, o fată de-a lui moş Huan, pe care nu-l prea încurcă averile, ca şi pe mine, îşi spusese tânărul, tot o Bă iau eu, fie ea oricât de urâtă”.

— Şi uite, pentru asta am venit la matale, moş Huan „încheie el.

Neastâmpăratele ele fete au văzut şi au auzit toată discuţia. Cea mai mare se roşi puţin, căci îl îndrăgise pe flăcău de cum îl văzuse intrând în casă.

La drept vorbind, nici lui moş Huan nu-i displăcu tânărul, clar în mintea lui mai iscodea unele piedici, poate-poate să-l facă pe tânăr să plece şi să-i lase fata în pace. ’— Fata mea nu vrea cu niciun chip să plece de la casa părintească şi, vezi bine, căsuţa ni-i cam mică, spuse moş Huan.

11?

— O să facem una nouă alături, răspunse tânărul.

— N-avem pământ şi nici cu ce l-am putea munci, nu se lăsă moşul.

— Nu vor fi oameni mai fericiţi ca noi, îi întorcea răspunsul

tânărul peţitor. Fără să ştie careva, continuă el, înainte de a muri. Mama a lăsat în păstrare, la cel mai bătrân om din sat, un diamant de mare valoare, cu condiţia să nai-] dea în ziua nunţii. Vezi, aşadar, că vom fi şi bogaţi. Moşul îşi dădea seama că nu-l mai poate alunga pe tinăr şi făcu ultima încercare:

— Să zicem că ţi-aş da fata, zise el, trecându-şi pal mele peste barba lungă şi privind şiret chipul timarului, dar vezi matale că- nu-i acasă şi n-ai s-o poţi vedea decât în ziua nunţii.

— Tare îndărătnic mai eşti, moşule, dar fie cum zici. Fata tot ai să mi-o dai însă de nevastă.

Şi uite aşa, nu avu încotro moş Huan şi trebui să-şi pregătească fata cea mare de nuntă.

Veni şi ziua sorocită. Pas să mai încapi în ograda lui moş Huan, sau măcar în uliţă. Tot satul se adunase acolo, vorbindu-se că acum moş Huan n-o să mai aibă încotro şi o să scoată la vedere pe cele două fete.

Când sosi mirele, apăru pe prispa casei şi moş Huan cu fetele lui. Cea mare era în găteli de mireasă, iar cea mică era îmbrăcată cu o rochie înflorată.

Toţi cei de faţă rămaseră muţi de admiraţie. Frumuseţea celor două fete întrecea orice închipuire.

Tânărul mire se zăpăci cu totul când îşi văzu aleasa ar li rămas împietrit locului dacă mulţimea nu l-ar fi împins spre prispă cu urări de fericire şi chiote de ve-lelip. Şi avu loc o nuntă ca- n poveşti.

Moş ’Huan n-a avut parte de timp nici cât ar bea un pahar cu vin. Unul termina şi altul începea să-i ceară pe i i i i v. I nă în căsătorie, aşa că moşul. Se resemna şi la o săp-l. R.r. Ină avu iar nuntă mare în bătătură. Asta-i novestea dospre cele două fele ale l u i moş Huan.

Şi cam de pe atunci a rămas printre flăcăi vorba: „Mă duc în petit, poate găsesc şi cu vreo „urâtă „de-a lui moş Huan”.

Un ajutor dat la timp

ÎNTR-O PRIMĂVARA, domnul Tuan avu asemenea ghinioane în negoţ, merse d i n rău în mai rău, î n c î t îşi risipi toată averea. Se văzu peste noapte sărac de n-avea ce pune-n oală.

Gândindu-se în fel şi chip cum s. L facă, pe unde să. Scoată cămaşa i se păru că întrezăreşte undeva o rază de’speranţă.

Căută un om de încredere şi—3 trimise la un prieten vechi, mic dregător, să împrumute nişte orez.

121

Prietenul, care aflase între timp tot ce i se întâmplase domnului Tuan, răspunse trimisului j

— Îl ajut eu mare plăcere, desigur. Să nu-şi iacă nici *un* fel de griji. Spune-i doar să aştepte puţin, până mai spre toamnă. După ce-mi strâng recolta, după ce-mi încasez arenda de la toţi ţăranii, am să-i trimit negreşit trei suie de arginti.

întorcându-se de la dregător cu mâinile goale, trimisul povesti domnului Tuan spusele vechiului său prieten.

Din întâmplare, cei doi se întâlniră chiar a doua zi.

Cu mânie abia reţinută, domnul Tuan îi povesti prietenului.

— Cum veneam adineaori pe drum, cineva mă striga din spate. Mă uitam înapoi şi nu vedeam pe nimeni. Până la urmă, observai un crap, zbătându-se între viaţă şi moarte, în şanţul săpat pe mijlocul drumului de roţile căruţelor.

— Ce-i cu tine aici? l-am întrebat.

— M-au adus apele tocmai din marea de est şi am ajuns până aici. Dar apele s-au retras şi uite că am rămas; pe uscat. Fii bun şi salvează-mă. Adu-mi un ulcior sau o găleată de apă şi varsă peste mine. Poate o mai duc cî-teva zile, până vin nişte ploi mai mari.

— Vai, se poate să te las aşa, zise domnul Tuan crapului. Te ajut numaidecât. Ai puţină răbdare, până mă duc la stăpânul ţinutului de est, să vorbesc să-mi dea

,122

Voie să trec prin ţinutul lui, până Ia marea de est. Dara mi dă voie, îţi aduc neapărat apă şi te salvez.

Ei bine, povesti domnul Tuan, mai departe, ce crezi? În loc să-mi mulţumească, crapul s-a supărat foc şi mi-a Itrifiat:

■ — Eu te-am rugat să-mi aduci puţină apă să-mi as-timperi setea. Dacă-i vorba să aştept atâta, poate oasele;., i mi le stropeşti, cu apa adusă tocmai din marea de est.

POVESTE CHINEZĂ

(Traducere din limba chineza, de EUFROS1NA DOROBANŢI!}

Nurorile clin oglinzi

ERA ODATĂ o eâmpie aşa de întinsă, încât un cal bun nu putea să-i dea ocol nici în zece zile. Acolo, pământul era nesfârşit, iar cerul de necuprins. Şi dacă te uitai în cele patru zări, nu vedeai decât linia cenuşie a orizontului. Numai în partea de sud-vest abia se zăreau contururile străvezii ale unor munţi. În această eâmpie se găseau numeroase sate mari. Şi mici. Într-un sătuleţ de aici, trăia o bătrână bună şi inimoasă, care avea doi feciori frumoşi şi deştepţi. Bătrâna dorea din tot sufletul să-şi vadă feciorii la casele lor. Şi să-şi crească nepoţii. Feciorii însă nu înţelegeau dorinţa mamei. Şi a trimis bătrâna peţitori în cele patru zări, care au umblat până şi-au făcut praf încălţările, dar nu au găsit nurori potrivite pentru feciori. De aceea, bătrâna mamă era tot mai mâhnită. In-tr-o noapte, neputând să doarmă, a coborât din kang * şi a ieşit în curte. Era miezul nopţii. Bătrâna şi-a îndreptat faţa spre cerul plin de stele şi oftând adânc a zis: „Cine ştie la ce fel de nurori se gândesc feciorii mei?”

1 Kang – pat chinezesc construit clin cărămidă şi lut, care se încălzeşte pe dedesubt.

Deşi bătrâna a rostit aceste cuvinte cu voce slabă, jlonptea Iiind nespus de liniştită, ea a crezut că a fost «u z i t a până şi de stele. Deodată, a văzut cu teamă cum se r idică plutind dinspre sud-vest o lumină aibă puternică, cin-, pe măsură ce se apropia, devenea din ce în ce mai ml undă, mai mare, ajungând cam cât luna de pe cer, care *H* coborât în curtea ei. Bătrâna a fost orbită o clipă, dar Imediat şi-a deschis ochii şi a văzut cum în cercul alb

şi luminos stătea un bătrân cu barba albă, cu un sceptru cu Capăt de dragon în mină. Bătrânul avea trupul mai luminos chiar decât cercul şi faţa strălucitoare şi blândâ. Barba lungă şi albă s-a mişcat şi o voce a spus:

— Ţi-am adus nurori la feciori! Bătrâna, întristată, a spus:

— Bătrâne, mă tem că te-ai obosit în zadar. Niciun fel de nurori nu pot niişca inimile feciorilor mei! Dar Unde-s nurorile? Unde sunt peţitorii?

Bătrânul a izbucnit în râs şi jucându-şi barba a zis 1

— Nu-i nevoie de peţitor oare să lege firul roşu 1 şi nici de caretă împodobită. Iată am aici două oglinzi ro tunde, colorate, şi să nu-ţi închipui că-i o păcăleală; nu rorile tale se află cu adevărat în aceste oglinzi. În fiecare un, la trei ale lunii martie, la miezul nopţii, dacă vei în- "drepta oglinzile spre sud-vest, oglinzile îţi vor arăta dru mul- care duce la nurori.

1 Credinţă populară după care mirii erau legaţi de firul roşu al soartei.

Zicând acestea, bătrânul scoase de la piept doua oglinzi mici, rotunde. Apoi, ca un soare care răsare, cercul luminos s-a înălţat în văzduh şi a început să plutească spre sud-vest, asemănându-se cu o cometă cate piere încet de pe boltă.

i Bătrina s-a întors în casă, şi-a sculat feciorii şi le-a dat câte o oglindă. Băiatul cel mare, uitându-se în oglindă, a văzut o fecioară îmbrăcată în roşu, care i-a zâmbit şi apoi şi-a plecat privirea spre o floare de bujor roşu, pe care o ţinea în mină. Feciorul cel mare, uitând pentru o clipă că fata ce-o vedea nu era decât în oglindă, <a spus:

— Mamă, înainte de a pleca capul, mi-a zâmbit, nu pot să nu răspund sentimentelor ei. Mamă! Dă-mi voie să mă însor cu ea!

La vorbele băiatului, bătrâna înlemni.

La rândul său, cel de al doilea fiu, uitându-se în oglinda lui, a văzut o fecioară îmbrăcată în haine verzi, care l-a privit cu blândoţe şi apoi şi-a plecat privirea spre o floare de bujor verde, pe care o ţinea în mână. Şi *el* a uitat pentru o clipă că fata pe care o vede nu este decât în oglindă şi a spus:

— Mamă, fata aceasta avea în privire ceva numai pentru mine, încât m-a mişcat. Mamă, dă-mi voie să mă însor cu ea!

Plângând şi râzând de bucurie, bătrâna le-a spus:

— Fiii mei, nu vă prostiţi, ceea ce aţi văzut nu erau decât nişte umbre în oglinzi. Cum o să va însuraţi cu ele?

12c1

Auzind cuvintele maieă-si, feciorul cel mare şi-a piept capul cu tristeţe, iar feciorul cel mic şi-a încruntat Iprfncenele cu mâhnire.

Au trecut câteva zile şi feciorii continuau să fie trişti M Ingânduraţi, încât biata mamă a fost nevoită să le des-Ifiliui iască spusele bătrânului.

La trei ale lunii martie, bătrâna le-a spus:

— Fiii mei, orice ar fi, nu pot să vă las să plecaţi inilndoi. Cine ştie ce primejdie vă paşte.

Feciorul cel mare a spus:

— Frăţioare, lasă-mă pe mine să plec primul!

Iar bătrâna a adăugat:

— Fratele tău. E mai mare docil tine, trebuie să-l laşi.’.. I plece primul!

La miezul nopţii, feciorul cel mare a ieşit în curie şi îndreptând oglinda spre sud-vest s-a uitat în ea. Deodată, în oglindă i s-a arătat o rază albă, care ducea până la Biunţii din sud-vest, ce nu mai apăreau ca nişte contururi, ci ca nişte stânci ciudate, acoperite cu păduri dese, cu vârfuri de fier. Şi văzând cu ochii această rază albă s-a. Transformat într-Un drum luminos. Băiatul cel mare şi-a luat rămas bun de la bătrâna şi de la frăţior şi a pornit De drumul ce i s-a arătat în oglindă.

Pe înserate, feciorul cel mare a ajuns la capătul drumului, la poalele munţilor. Ocolind poalele munţilor, a văzut o peşteră luminoasă’ în care şedea bătrânul îneon-uirat de lumină, Amintindu-şi ele vorbele mamei-, a re-

127

cunoscut în acesta pe bătrânul care-i dăruise oglinzile. Înaintând, a întrebat cu respect:

— Bunicule, am ajuns la capătul drumului. Încotro trebuie să ma îndrept spre a găsi fata din oglindă?

— Bătrânul l-a lăudat, zicându-i:

— Bravo, flăcăule, în sfârşit, ai venit! Fata pe care ai văzut-o locuieşte pe marele munte din partea de apus a acestor munţi şi pentru a ajunge la casa ei trebuie să treci mai întii muntele tigrilor şi prăpastia monştrilor apei. Fecioara din oglindă este în stăpânirea zgripţuroai-cei, care a transformat-o într-un bujor roşu şi a sădit-o în grădina clin spăl ele muntelui. Pentru ca ea să se transforme în om, trebuie să pătrunzi în grădină şi să îndrepţi oglinda asupra ei. Şi acum, după ce ştii toate astea, rămâne la voia. Ta dacă te duci sau nu.

;;

După ce s-a gândit, feciorul a spus:

— Bătrâne, dacă am ajuns până aici, nu mai pot să dau înapoi. ■ -v

— Dacă ai curaj să te duci, eu te voi ajuta. Îţi voi da un bici şi un franjure de mătase şi te voi învăţa cum să foloseşti aceste obiecte, dar să nu care cumva să uiţi ca atunci când le foloseşti să şovăi vreun pic, l-a sfătuit bătrânul.

Apoi a luat biciul şi franjurele şi le-a pus în. Mină băiatului, dându-i poveţe cum să le folosească şi numai după aceea i-a arătat drumul.

Pornind pe drumul arătat, după multe zile, băiatul a ajuns în apropierea vârfului muntelui, de unde, privind

drept înainte, a văzut cum din faţa muntelui alătura?, format din stânci ciudate şi acoperit cu păduri dese, se înalţă o ceaţă neagră. După un scurt popas, s-a îndreptat «■litre acest munte. Şi de ce mergea, de aceea era mai greu de mers; obstacolele deveneau din ce în ce mai mari. Clnd era mai obosit şi cu trupul lac de sudoare, din vârful muntelui s-au repezit doi tigri vărgaţi. Şi cât ai clipi din ochi, tigrii au ajuns în faţa lui, deschizându-şi gurile să-l înghită. Atunci băiatul a scos în mare grabă biciul dăruit de bătrân şi mişcându-l deasupra tigrilor, a spus:

— Tigrilor care păziţi muntele, ascultaţi! Am venit aici să caut pe cineva care-mi este drag. Lăsaţi-mi calea liberă!

După ce a spus aceasta, tigrii şi-au închis fălcile, şi-au plecat capul şi au rupt-o la fugă.

.

Ajungând şi mai sus pe creasta muntelui, băiatul a văzut prăpastia monştrilor apei. Nicio piatră, nici un’ copac, ci numai o apă cât un ocean. Cobormd pe coasta muntelui, a ajuns la marginea apei. A scos franjurele de mătase şi apucând capătul l-a aruncat în apă, zicând:

— Monştri ai apelor, faceli-mi o punte să trec să găsesc pe fata pe care am îndrăgit-o!

Cum a terminat de spus, din mijlocul apei s-au ridicat nişte monştri, cu coada de peşte şi corp de om, cu cap de om şi corp de broască ţestoasă, care apucând capătul firului l-au fixat pe celălalt mal al apei. Firul subţire s-a transformat într-o punte îngustă şi rezistentă. Mişcându-şi biciul, băiatul a pornit să treacă puntea, dac

129; 9 – Poveşti nemuritoare, voi. ÎS,

când era aproape de jumătate s^a. Uitat. În jos şi a văzut cum din apa verde îl priveau cu ochii roşii, holbaţi, monştrii. Ar fi fost mai bine dacă nu se uita, căci văzând aceasta şi-a pierdut cumpătul şi a început să se teamă dacă nu. E în pericol să cadă în apă de pe o punte atât deîngustă. Şi a şovăit!! Şi în această clipă picioarele au început să-i tremure, capul să^ se învârtească. Iar puntea – a devenit subţire, cât un fir de aţă, şi băiatul, a căzut în i apă afundmdit-se în adâncuri împreună, cu monştrii. A trecut un an. Văzând bătrâna că nu i se mai întoarce feciorul cel mare, era îngrijorată. A venit din nou trei ale lunii martie şi cel de al doilea fecior i-a spus:

— Mamă, anul trecut, în această zi, a plecat fratele meu. Acum mi-a venit şi mie riadul să plec în căutarea fetei din oglindă.

Bălrâna, speriată, a răspuns:

— Fiule, fiule, a trecut un an şi fratele, tău nu s-a ’mai- întors, cum de mai îndrăzneşti să spui. Că pleci? Bă iatul a adăugat:

— Mamă, fii fără grijă, eu mă voi întoarce neapărat.

Bătrâna ar fi vrut să ştie ce s-a întâmplat cu feciorul cel mare şi-i spuse feciorului cel mic:

— Du-te, dar ai grijă de tine şi să te întorci acasă chiar dacă nu găseşti fata. Să afli şi ce s-a întâmplat cu

{ratele tău.

La miezul nopţii băiatul a ieşit în curte’ şi îndreptând. Oglinda spre sud-vest s-a uitat în. Ea. Deodată, în oglindă i s-a arătat o

rază albă, care s-a transformat într-un drum

(130

aninos, ce ducea la munţii din sud-vest. Feciorul cel **mic** şi-a luat rămas bun de la mamă şi a plecat pe drumul arătat în oglindă.

Când s-a crăpat de ziuă, băiatul a ajuns la poalele muntelui, unde l-a întâlnit pe bătrânul înconjurat de lumină. Acesta i-a dat şi lui un bici şi un iran jure de mătase, l-a povăţuit şi pe el cum îl povăţuise pe frate-său, apoi a adăugat:

— Anul trecut, pe timpul acesta, a venit fratele tău, dar a căzut în prăpastia monştrilor apei. Hotărăşte-te tu singur dacă vrei să-ţi continui calea!

Auzind că fratele lui a căzut în prăpastie, cel de al doilea fecior a început să plângă şi a spus:

— Orice s-ar întâmpla, îmi voi continua drumul.

Bătrânul i-a arătat şi lui drumul care ducea la fata din oglindă.

Mişcându-şi biciul, băiatul a trecut muntele tigrilor şi a ajuns la prăpastia monştrilor apei. A scos franjurele, a tras capătul firului şi l-a aruncat în apă, spunând:

— Monştri ai apelor, am venit să caut fata din oglindă, faceţi-mi degrabă o punte!

Nu apucă bine să termine şi din apa agitată apărură monştri cu corp de om şi coadă de peşte, cu cap de om şi corp de broască ţestoasă, cu care prinseră firul de capăt şi-l fixară de celălalt mal, transformându-l într-o punte îngustă şi rezistentă. Băiatul pomi pe punte pocnind din bici. Deşi din apă se auzeau tot felul de zgomote ciudate, el nu a privit în jos şi a mers mai departe pe punte,

o» 131
13

sigur de sine. Şi aşa a trecut munte după murite, până ce a văzut o casă înconjurată de copaci bătrâni. Înainte de a ajunge acolo, a simţit un miros, plăcut. Băiatul, ur~ mând sfatul Bătrânulur, se îndreptă direct spre grădina din spate. Peste zidurile gradinei îşi întindeau ramurile tot felul da crengi înflorite, dar el nu le-a luat în seamă. A plesnit din bici şi acesta

s-a transformat într-o scară de frânghie, pe care a urcat pătrunzând în grădină, apoi frânghia «devenit din nou bici.

în mijlocul grădinii a găsit bujorul roşu şi bujorul verde, aşa cum îi spusese bătrânul, înfloriţi şi plini de parfum. Băiatul a îndreptat oglinda spre bujorul cel verde şi a spus:

— Fata-n verde!

Şi deodată bujorul verde s-a transformat în fata pe care o *văzuse* în oglindă. Bucuros, băiatul i-a spus:

— Fată-n verde, pentru tine am venit până aici, vrei să mă urmezi?

Fata l-a măsurat din cap pân-la picioare, chipul i s-a luminat de bucurie, dar, întorcându-se spre bujorul roşu, faţa i s-a întunecat, lacrimile au început să şiroiască ca nişte perle şi ea a zis:

— Cum m-aş îndura s-o părăsesc pe sora mea în roşu! Chiar dacă noi vom scăpa din mâinile zgripţuroai-cei, eu voi rămâne pentru totdeauna mâhnită. La auzul acestor cuvinte, bujorul roşu a început să-şi scuture petalele una câte una, ca nişte lacrimi care cad.

a 32

Băiatul, întristat, a înţeles că bujorul cel roşu e fata după care plecase fratele său. Dar cum s-o transforme fu om, dacă nu avea oglinda fratelui său? Fata-n verde 11 spus deodată:

— – Să mergem în casă, deoarece e timpul să se în toarcă zgripţuroaica!

Cum au intrat în casă, zgripţuroaica a şi ajuns în IJUrtea din faţă. Uitându-se printr-o crăpătură, băiatul a văzut că zgripţuroaica era îmbrăcată şi împodobită, dar. Ivea faţa şi mâinile acoperite de păr. Aceasta s-a oprit în curte şi a început să ocărască:

— Nemernico! Cine te-a transformat clin nou în om? Cine ţi-a îngăduit să ascunzi străini în casă? Şi lovind «"u picioarele în uşă şi-a prins poalele şi a început să le Bgite sţârmrjjâ un vânt puternic, care a cuprins toată încăperea. Dar oricât se înteţea vântul, fata fiind sub puterea oglinzii n-a mai putut fi transformată în floare. Văzând aceasta, zgripţui-oaica s- a prefăcut că e bucuroasă şi a spus:

— Tu eşti un copil bun, Fată-n verde, şi băiatul acesta îmi

place. Îţi dau binecuvântarea să te măriţi cu el.

Băiatul şi Fata-n verde nu au răspuns. Atunci zgripţuroaica, clipind, a adăugat:

— Ştii că avem cirezi de cămile şi cai, vaci şi oi şi mine teamă că în noaptea asta vom fi pi-ădaţi. Să meargă flăcăul cu mine să mă ajute, iar mâine veţi pleca împre ună. Zicând aceasta, zgripţuroaica a plecat.

’33

Arnărâtă, Fata-n verde a spus:

— Zgripţuroaica vrea să te piardă. Nu are niciun fel de cirezi. S-a dus să cheme animalele, sălbatice. Băiatul a liniştit-o, – spunându-i:

— Nu te teme, am biciul şi nimeni nu va putea să se apropie de mine.

Zgripţuroaica a dus băiatul pe un munte golaş şi s-a făcut nevăzută. Se lăsase noaptea. Tot muntele era acoperit cu ciulini şi nu se vedea nici urmă de cămile sau cai, vaci sau oi. După puţin timp, în întunericul care-l înconjura, au început să licărească nenumăraţi ochi de fosfor. Veniseră fiarele, dar niciuna nu cuteza să se apropie de băiat. Băiatul a căutat un loc mai neted şi s-a culcat, dormind până a doua zi dimineaţa.

Zgripţuroaica văzând că băiatul e teafăr, s-a prefăcut că plânge, zicând:

— Eu nu mai pot de dragul fetei acesteia şi după ce va pleca am să mor de dorul ei. Nu mă pot despărţi de ea, merg şi eu cu voi.

Auzind-o, Fata-n verde a ghicit că pe drum zgripţuroaica va căuta să-i piardă şi, cu multă înţelepciune, a spus:

— Bine, bine, dar la vârsta ta ai să te oboseşti de moarte mergând alături de noi, tinerii. Tu ai puterea să te măreşti sau să te micşorezi. De data asta, prefă-te mai mică şi te vom vârî în vaza aceasta de aramă, pe care *vom* purta-o *în* spate şi astfel, nu te vei obosi, ba, dim potrivă, în vază vei putea chiar să şi dormi, dacă vrei.

.<) ’, npţuroaica, care nu se gin (jea decât cum să ie vină de

hac celor doi, se prefăcu mică cât un şoarece şi intră în vază, fără să stea prea mult pe gânduri. Atunci tinerii astupară în grabă gura vazei şi o porniră la drum.

Ajungând la prăpastia monştrilor apei, aruncară vaza în apele verzui. Apoi, Fata-n verde se aşeză pe malul «pei şi începu să plângă.

— Zgripţuroaică afurisită! Ne-ai chinuit în fel şi chip pe mine şi pe sora mea şi ne-ai transformat apoi în flori.

. Surioară, cum să te părăsesc? Când ne vom revedea oare? Şi plânse Fata-n verde, plânse, iar lacrimile-i şiro- iau ca nişte şuvoaie, iar din copaci cădeau picuri ca de rouă.

Băiatul începu să se gândească la fratele său şi-l apucă plânsul şi pe el. Şi deodată, apa începu să strălucească şi ceaţa cea neagră deveni albă, împrăştiindu-se încet, încet în cele patru zări. Atunci bătrânul înţelept coborî din văzduh în cercul său luminos. Şi apucând sceptrul cu cap de dragon arătă spre apă, zicând:

— Monştri ai apelor, scoateţi-mi degrabă la mal pe feciorul cel mare!

Nici nu apucă să termine de spus, că monştrii cu coadă de peşte şi corp de om, cu cap de om şi cu corp de broască ţestoasă îl ridicară deasupra pe primul fecior. Bătrânul făcu un semn asupra lui şi acesta clipi din ochi şi zise: ’ – Am visat oare? Băiatul cel mic, văzându-şi fratele, îl îmbrăţişa cu căldură.

Bătrânul se ridică în văzduh şi se făcu nevăzut.

Plecară cu toţii în grădină şi feciorul cel mare îndreptă oglinda asupra bujoral. Ui roşu şi acesta se prefăcu într-o fecioară îmbrăcată în roşu, aşa cum o văzuse în oglindă. Fata-n roşu îl privi pe primul fecior şi-i zâmbi.

După multe peripeţii, amândoi feciorii ajunseră acasă, cu nurorile şi împreună cu mama lor petrecură zile multe şi fericite.

j

POVEŞTI JAPONEZE

(Repovestite de SANDA MENDELi şi GEORGE NICOLESCU)

Prinţesa luniî

A FOST ODATĂ un foătrân tăietor de bambus.

într-o bună zi, în timp ce îşi vedea de treabă, găsi o tulpină de bambus care strălucea ca soarele aproape de rădăcină. Minunându-se foarte, omul nostru se trase mai aproape de tulpină şi dădu cu ochii de o fetiţă cum nu se poate mai drăguţă, înaltă numai "de-o şchioapă şi aşezată în scobitura tulpinei de bambus de unde ţâşnea lumina.

întrucât moşneagul şi baba lui n-aveau copii, se gândi de îndată să ducă fetiţa acasă. Zis şi făcut. În căminul lor o crescură ca pe o adevărată fiică. După aceea, adeseori î se întâmplă bătrânului să găsească galbeni de aur în tulpinile unora dintre bambuşii pe care-i reteza, aşa că nu trecu multă vreme şi ajunse destul de înstărit.

Se scurseră vreo trei luni, în timpul cărora fetiţa creştea văzând cu ochii. Ajunse nu numai o femeie în toată firea, dar şi de o frumuseţe neasemuită. Era o asemenea încântare pentru cei doi bătrâni, încât numai uitându-se la ca şi uitau de toate necazurile şi suferinţele de care avuseseră parte în viaţă. Aşadar, o numiră pe fiica lor Prinţesa Kaguya, adică Prinţesa Lunii.

Frumuseţea aproape nefirească, nemaivăzută pe pă-mânt, a Prinţesei Kaguya făcu să i se ducă foarte curând vestea pe tot cuprinsul. Ţării. Drept care, o sumedenie de flăcăi chipeşi şi voinici veniră rând pe rând s-o peţească. Numai că ea nu vru să dea ochii cu niciunul dintre ei şi-i trimetea pe toţi de unde veniseră. Totuşi, neînfricaţi şi hotărâti să nu-şi piardă nădejdea din pricina purtării ei, cinci peţitori se întoarseră mereu la ea, zi de zi, măcar că ea nu le îngăduia niciodată s-o vadă. Erau cu toţii bărbaţi de neam mare, printre ei aflându-se şi un prinţ, bă-iatul împăratului.

Bătrânul ţinea foarte mult să aleagă un mire dintre cei cinci, aşa că-i vorbi despre aceasta Prinţesei Kaguya. Departe însă de a fi încântată, ea dădu fiecăruia dintre cei cinci peţitori o treabă cum nu se poate mai grea, zicând că-l va lua de bărbat doar pe cel ce va fi în stare să îndeplinească aşa cum se cuvine porunca încredinţată.

Ceea ce li se cerea peţitorilor era să-i aducă fiecare câte un dar preţios şi rar, adică un castronaş de piatră, o pânză care nu ia foc niciodată, ţesută din blana Şobolanului de foc despre care se spunea că trăieşte în China, nestematele care strălucesc în cinci culori pe capul balaurului Ryu şi un ghioc făcut de rând unică.

Mistuiţi de dorinţa fierbinte de a obţine mâna Prinţesei Kaguya, unii dintre cei cinci bărbaţi de neam îşi jertfiră rangul sau averea pentru a ajunge să capete dam-

î, iar unul dintre ei îşi pierdu chiar viaţa. Dar niciunul dintre cei cinci peţitori nu izbândi în căutările lui, lucru care nici nu trebuie să ne mire, întrucât toate darurile dorite de Prinţesa Kaguya nu se puteau afla pe lumea asta.

Într-un târziu, ajunseră şi la urechile împăratului vorbe despre frumuseţea fără seamăn a Prinţesei Kaguya, care nu voia să se mărite cu nimeni. Şi împăratul se hotărî s-o ia de soţie, aşa că-i spuse bătrânului s-o facă să se supună. Fireşte că moşneagul se bucură tare mult, dar Prinţesa Kaguya nu consimţi nici de data asta. Ba chiar zise că-şi va pune capăt zilelor, dacă va fi silită să se mărite. Numai că împotrivirea ei straşnică avu darul de a aprinde şi mai tare călcâiele împăratului.

într-o bună zi, când plecă la vânătaare, împăratul trecu pe la casa moşneagului şi încercă s-o ducă în palatul lui pe Prinţesa Kaguya. Dintr-odată ea se făcu nevăzută. Dându-şi seama că nu are de-a face cu o femeie obişnuită, împăratul îşi mută gândul de la ea şi se întoarse în palatul lui.

Trecură trei ani de la această întâmplare şi Prinţesa Kaguya se făcu tot mai frumoasă şi mai atrăgătoare. Dar în primăvara următoare, începu deodată să cadă tot mai des* pe gânduri, din pricini necunoscute, în nopţile cu lună, iar pe chipul ei frumos se aşternu o umbră de tristeţe. Uneori, în timp ce privea la Lună,

obrajii i se brăz-

139

dau de lacrimi. Pe măsură ce trecea timpul, tristeţea şi mâhnirea o copleşeau tot mai mult.

într-o bună zi, nemaiputând îndura s-o vadă în starea aceasta, moşneagul îi spuse Prinţesei Kaguya:

— Ce te necăjeşte, fetiţa mea, când vezi Luna?

— Ei, bine, răspunse fata cu lacrimi în ochi, demult am vrut să-ţi spun, dar până acum am tot şovăit.

Şi începu să-i spună următoarea poveste:

— Ca să-ţi destăinui adevărul adevărat, eu mă trag din Lună. Am săvârşit un păcat şi drept pedeapsă am fost tri misă să petrec o vreme aici pe Pământ. Acum, că păcatul mi-a fost iertat, o să vină o solie din Lună, în noaptea lu minoasă de la mijlocul lui Gustar, ca să mă ducă înapoi acolo.

Aşadar, va trebui să-mi iau rămas bun de la voi şi de la toţi ceilalţi, care au fost atât de buni cu mine în toţi anii aceştia. Iată de ce mă întristez şi-mi dau lacrimile.

Uimit la auzul unei asemenea poveşti, moşneagul zise:

— Cum pot să te las tocmai pe tine, pe care te-am scos dintr-un bambus şi te-am crescut până astăzi, să fii smulsă din preajma noastră şi dusă pe tărâmul Lunii?!

Trist şi mâniat, el se grăbi să-i spună şi împăratului.

Hotărât să împiedice ducerea Prinţesei Kaguya pe tărâmul Lunii, împăratul porunci comandantului gărzii imperiale să apere casa moşneagului în noaptea de 15 august cu două mii de ostaşi puşi sub ordinele sale.

140

Peste tot, în curte, în grădină, pe acoperişuri, erau d sumedenie de ostaşi cu arcuri şi săgeţi, gata să doboare orice fiinţă care s-ar vedea mişcându-se pe cerul nopţii. Ba, mai mult, în ungherul cel mai neumblat al casei -clădiră o încăpere tainică, anume făcută pentru a o putea păzi cu străşnicie pe prinţesa Kaguya,

În toiul nopţii, împrejurimile casei fură deodată scăldate de o lumină puternică, de parcă ar fi fost ziua în amiaza mare. Apoi,

dintr-un colţ al cerului, coborî pe nori o ceată de fiinţe îmbrăcate în straie ciudate, cum nu se mai văzuseră niciodată pe lumea asta. Ostaşii încercară să tragă cu arcurile, dar, nu se ştie din ce pricină, îşi pierduseră cu toţii puterea de luptă.

W hx timp ce trapele rămaseră încremenite, niciunul dintre arcaşi nemaiputând să sloboade vreo săgeată, solia de pe Lună trecu senină prin grădină, de parcă ar fi fost ţara nimănui. Intră în casă, o scoase pe Prinţesa Kaguya din tainiţă şi o urcă într-o caleaşca zburătoare.

Odată aflată acolo, ea îşi dezbrăcă rochia pe care o purta şi- şi puse un veşmânt adus de solia cerească. Prinţesa Kaguya, care plângea îndurerată la despărţirea de cei dragi, se prefăcu îndată într-o doamnă împietrită, din împărăţia Lunii, – frumoasă dar fără pic de simţire. Iar caleaşca păzită de ceata cerească se înălţă încet către Lună, lăsând în urmă pe cei două mii de ostaşi, nemişcaţi ca nişte stane de piatră, şi pe moşneag, şi pe babă vărsâod lacrimi fierbinţi,

141

Lupta dintre maimuţa şi rac

A FOST ODATĂ ca niciodată un rac şi o maimuţă. C’ând s- au întâlnit pe un drum de ţară, racul ducea în spinare un bob de orez, iar maimuţa un sâmbure de curmal. Maimuţa era lihnită de foame şi tare ar mai fi vrut să mănânce bobul de orez al racului.

— Dragă racule, zise maimuţa, ce-ar fi dacă ai schimba bobul tău de orez pe sâmburele meu de curmal?

Fireşte, racul nici nu vru să audă de o propunere atât de neroadă şi-şi văzu de drum. Dar maimuţa cea şmecheră şi linguşitoare se ţinea scai de el:

— Nu-ţi dai seamă că după ce mănânci bobul de orez rămâi sărac lipit pământului? Pe când dacă vei sădi sâm burele de curmal, el va încolţi curând şi va deveni un copac mare şi roditor. Iar din fructele lui te vei putea hrăni timp îndelungat, după gustul inimii. Hai să facem schimbul!

În cele din urmă, maimuţa cea guralivă reuşi să-l convingă pe rac să schimbe bobul de orez cu sâmburele de curmal. Maimuţa mâncă imediat bobul de orez, în timp ce racul duse sâmburele

de curmal acasă şi îl sădi într-un colţ al grădinii sale.

De atunci, se ducea în fiecare zi în grădină şi săpa şi «da eu grijă locul unde sădise sâmburele. Odată zise:

— Dacă nu încolţeşti să ştii c-am să te tai cu sapa 5

142

De teamă, sâmburele de curmal încolţi numaidecât. Atunci racul veni la el cu o foarfecă şi-i spuse:

— Dacă nu creşti repede, am să te tai cu foarfecă!

Fiindu-i din nou teamă, sâmburele de curmal crescu repede, până ajunse un copac înalt şi frumos. De data aceasta, racul veni cu o secure şi-i spuse:

— Dacă nu rodeşti, te dobor la pământ cât ai clipi din ochi!

Speriat de-a binelea, curmalul rodi peste noapte şi ia-tă-l în sfârşit un curmal plin de fructe.

în curând a venit toamna. Curmalele s-au copt şi au devenit de un roşu îmbietor. Maimuţa a intrat în ograda racului ca la ea acasă, s-a urcat în pom, s-a aşezat pe cea mai încărcată ramură şi a început să se înfrupte din delicioasele curmale. Observând-o, racul s-a apropiat şi i-a spus:

— Eu nu mă pot urca în pom. Rogu-te, rupe o curmală coaptă şi arunc-o jos.

— Bine, răspunse maimuţa.

Rupse o curmală verde şi o azvârli racului. Acesta muşcă din curmală, dar era îngrozitor de acră.

— Dă-mi una mai dulce, o imploră el pe maimuţă.

Dar maimuţa rupse din nou o curmală verde şi aruncă cu ea drept în spinarea racului. Rănit, sărmanul rac a trebuit să zacă mult timp la pat.

Racul avea mai mulţi copii, mici şi drăgălaşi. Dar din cauză că tatăl lor era ţintuit la pat, ei plângeau amarnic în fiecare zi. Impresionată de suferinţa răcuşorilor, o

143

viespe le promise că-i ajută să-şi răzbune tatăl. Zbură imediat prin împrejurimi şi răspândi vestea. O castană, un ac de cusut şi o piuliţă se oferiră imediat să-i ajute.

într-o bună zi, răcuşorii şi prietenii lor porniră spre casa

maimuţei. Din fericire, n-o găsiră acasă. Aşa că porniră imediat să pună în aplicare planul răzbunării. Castana se ascunse în vatră, răcuşorii în căldarea cu apă din bucătărie, viespea în oala cu fasole bătută, acul în aşternut, iar piuliţa se urcă pe acoperiş, chiar deasupra intrării, aşteptând întoarcerea maimuţei.

Pe seară, maimuţa veni acasă zgribulită de frig.

— Valeu, ce frig e, se plânse ea, înghesuindu-se cât mai aproape de focul din vatră. Castana, bine încinsă, ţâşni atunci din foc, izbind-o pe maimuţă drept în spinare. De usturime, maimuţa alergă la căldarea cu apă din bucătărie. Dar când vru să-şi răcorească arsura cu apă rece, răcuşorii îşi înfipseră cleştişorii în mina maimuţei. Înnebunită de durere, maimuţa îşi aminti că pasta de fasole alină durerile provocate de arsuri. Fugi la oala cu fasole, ridică capacul şi viespea bâzzz, bâzzz. Se năpusti asupra ei, înţepând-o de mama focului. Ca să scape de acul neîndurător al viespii, se gândi să se ascundă în aşternut. Aici altă surpriză – acul de cusut care abia o aştepta!

— Vai de mine! se văicări maimuţa. În propria-mi casă şi nu pot găsi un locşor unde să-mi oblojesc durerile!

Plângând, o zbughi spre ieşire. Piuliţa, care până atunci stătuse liniştită, bucurându-se de isprăvile prietenilor ei, făcu un salt şi poooc! în capul maimuţei.

Maimuţa se ridică cu greu de jos şi, abia vorbind de Burere, spuse:

— Iertaţi-mă, iertaţi-mă! N-am să mai fiu rea nici- ixlală.

Şi astfel, spre marea bucurie a răcuşorilor şi a prietenilor lor, maimuţa îşi ceru scuze, promiţmd să fie bună şi: i;’i se poarte frumos.

Issun-boshi

CU FOARTE MULŢI ani în urmă, undeva în Japonia, trăiau fericiţi doi bătrâni. Atâta doar că nu aveau copii, într-o zi s-au dus la un altar şi s-au rugat cu lacrimi în ochi:

— O, doamne, îndură-te de noi şi ne binecuvântează CU un copil, chiar de-ar fi cât un degeţel!

Curând după aceea, femeia aduse pe lume un prunc de toată frumuseţea. Atâta doar că băieţelul era tare mic, mai mic chiar decât degetul unui om. Dar şi aşa, cei doi soţi l-au crescut cu drag şi ţineau la el ca la ochii din cap. Cu fiecare zi copilul devenea tot mai înţelept şi mai bun. Numai că rămânea tot mic de stat. Toţi oamenii din împrejurimi l-au îndrăgit şi-i spuneau Issun-boshi, învăţăcelul. • într-o bună zi, Issun-boshi se hotărî să plece la Kyoto, capitala imperială, cu speranţa să obţină acolo o slujbă înaltă.' Drept care spuse părinţilor lui:

— Tată şi mamă, mă bate gândul să plec în cetatea de scaun, să văd şi să învăţ cât mai mult, pentru a putea ajunge şi eu cineva. Aş putea să vă părăsesc pentru o vreme?

Deşi îngrijoraţi de soarta copilului, părinţii îi dădură cu dragă inimă încuviinţarea, întrucât aveau mare încredere în înţelepciunea fiului lor. Dintr-un ac de cusut îi făcură o sabie micuţă-micuţă şi i-o. Puseră într-o teacă meşterită dintr-un pai, prinsă de cingătoare. Îi mai dădură un castronaş şi un beţişor pentru mâncat orez.

Issun-boshi porni de îndată la drum. Prin apropiere curgea un râu ce ducea chiar în cetatea de scaun. Trans-formând castronaşul în barcă şi beţişorul în vâslă, el călători zile întregi pe apă până ajunse la oraşul cel mare. Începu să se plimbe de colo până colo, până se pomeni în faţa unui palat mare şi frumos, în care locuia unul din cei mai puternici dregători. Issun-boshi se opri în faţa porţii şi strigă:

— Oameni buni! Hei, oameni buni!

Un slujitor veni în grabă, privi jur-imprejur şi, cum nu văzu pe nimeni, se pregătea să se întoarcă, când vocea răsună din nou:

— Oameni buni! Hei, oameni buni!

Glasul părea să vină dintr-o pereche de saboţi înalţi, aflaţi chiar în faţa porţii. Servitorul îl ridică cu grijă şi rnare-i fu mirarea când îl zări pe Issun-boshi.

— Mă numesc Issun-boshi şi am venit în cetatea de scaun să învăţ. Îngăduiţi-mi să intru în alaiul marelui dregător, se rugă el.

Întrucât acest pitic atât de mic şi de ciudat îi stârni mirarea, slujitorul îl luă frumuşel cu două degete şi-l duse în faţa dregătorului. Când fu aşezat în palma acestuia, Issun-boshi făcu o plecăciune tare frumoasă. Acest lucru plăcu atât de mult dregătorului şi oamenilor lui, încât se hotărî să-l ia pe pitic în slujba sa şi-i încuviinţă să locuiască la palat.

Cu toate că era atât de mic, Issun-boshi era foarte înţelept şi reuşea să îndeplinească cu mare iscusinţă poruncile primite. Devenea, cu fiecare zi, tot mai atrăgător. În ourând câştigă inimile tuturor celor din palatul dregătorului. Dar, mai ales, inima fetei acestuia, care îl îndrăcise atât de mult, încât nu se mai despărţea de el în ruptul capului.

Într-o zi, fidea dregătorului se duse la Kiyomizu, însoţită de Issun-boshi, spre a se ruga la templul zeiţei îndurării. Când se întorceau acasă, doi zmei ieşiţi la drumul mare săriră înaintea lor, cu gândul s-o răpească pe fată. Tssun-boshi, până atunci ascuns într-una din mânecile fetei, sări jos ca fulgerul, îşi scoase sabia făcută dintr-un ac şi strigă la zmei:

— Hei! Ştiţi voi cu cine aveţi de-a face? Ou Issun- boshi, paznicul fiicei dregătorului!

Asta nu-l împiedică pe unul dintre zmei să-l înghită cât ai clipi din ochi. Dar Issun-boshi era atât de mic, încât

se mişca în voie în pântecul zmeului. Îşi scoase acul ce-i slujea drept sabie şi începu să împungă în dreapta şi-n stânga în burta zmeului. Înnebunit de durere, zmeul îşi eliberă numaidecât prizonierul. Cum îl văzu din nou afară, celălalt zmeu se năpusti asupra lui, hotărât să-l strivească dintr-o singură lovitură. Numai că Issun-boshi sări cu în-demânare pe sprinceana zmeului şi-i înfipse sabia în ochi. Orbit, înnebunit de durere, cu lacrimi şiroindu-i pe obraji, zmeul o luă la sănătoasa, urmat de tovarăşul său.

Când se pregătea s-o ducă acasă pe fata dregătorului, care rămăsese plângând la marginea drumului, Issun-boshi găsi un ciocănel de lemn, uitat de zmei. Era comoara cea mai de preţ a acestora, numită „Uchide-no-kozuchi”, adică ciocanul norocului. Dacă vroiai să obţii ceva de la el, orice, n-aveai decât să-l învârţi. Aşa de mare fusese spaima zmeilor când au luat-o la

sănătoasa, încât îşi uitaseră până şi comoara lor fermecată. Issun-boshi luă ciocanul şi-l arătă fetei.

— Dragă Issun-boshi, zise ea, acesta este ciocanul no- rocului şi cu ajutorul lui poţi obţine tot ce doreşti: bani, orez sau orice altceva î

— N- «am nevoie nici de bani, nici de orez. Tot ce vreau e să cresc mare!

Fata învârti atunci ciocanul prin aer şi porunci:

— Ciocan fermecat, ajută-l pe Issun-boshi să crească mare!

Ca prin farmec, Issun-boshi începu să se înalţe *şi* să se înalţe, până deveni un tânăr samurai ţară seamăn de chipeş. Nu mult timp după aceea, Issun-boshi, acum un \'i-KBZ în toată puterea cuvântului, o luă pe fata dregătorului de soţie. Tinerii însurăţei plecară la casa părintească şi trăiră fericiţi împreună cu părinţii băiatului.

POVEŞTr JAVANEZE

(Repovestite de NICUUNA SCORŢARU)

Vulpea cu cioc

A FOST ODATĂ un om sărac pe nume Băgio, adică Norocos. Într-o zi Băgio s-a gândit:

„Pe mine mă cheamă Băgio, dar văd bine că de noroc sunt ocolit. Poate în alte părţi ale lumii voi putea să mă întilnesc cu norocul meu”.

Pe urmă şi-a strâns lucrurile şi a plecat în pribegie,

Au trecut câţiva ani. Într-o bună zi Băgio s-a întors în ţara lui,

bogat şi cu o nevastă nemaipomenit de frumoasă şi foc de deşteaptă pe deasupra. Dar vezi, nu este bine întotdeauna să ai o nevastă prea frumoasă. Oamenii de vază ai ţării, răi ca de obicei, au început să-l pizmuiască. Cu toţii aveau de gând s-o ia pe nevasta lui Băgio pentru ei. Chiar şi regele, un rege văduv şi bătrân, avea şi el acelaşi gând.

Într-o zi regele s-a prefăcut că era bolnav rău, nici din pat nu se mai scula, de ziceai că i-a venit ceasul morţii. Pe urmă a trimis după Băgio, să vină la el.

— Am visat azi-noapte, zise regele lui Băgio, că a venit la mine un bătrân, cred că era un zeu. Mi-a spus că eu mă pot înzdrăveni dacă beau sângele unei vulpi cu

cioc. Tu, care ai umblat prin lume, trebuie să ştii unde se poate găsi această vulpe. De nu, unde îţi stau picioarele, ucolo va sta şi capul tău.

Ce ar putea să iacă Băgio? A plecat şi el acasă şi a povestit toată nenorocirea nevestei lui.

— De acum te poţi considera văduvă, căci de paloşul nilăului nu voi scăpa, încheie el.

— Nu te necăji, îi răspunse nevastă-sa. Uite ce -trebuie ■îi faci. Aşa, aşa şi aşa.

Băgio, care ştia că nevasta lui era tare isteaţă, i-a urmat sfatul întocmai. S-a prefăcut că plecase după vulpea ou cioc, de dimineaţă, dar pe ascuns s-a întors acasă pe la căderea nopţii. Între timp, nevasta lui a pregătit o masă bogată, ca pentru o mare serbare, şi i-a invitat pe toţi miniştrii şi pe rege la masă. Numai că i-a invitat în aşa fel, încât să vină unul câte unul, nu cu toţii deodată. Primul care a venit era chiar sfetnicul regelui, un bătrân care avea un cioc de toată frumuseţea. Au stat la masă, glumeau, acesta nemaiputând de bucurie, crezând că a devenit alesul femeii. Dar nici n-a apucat să mănânce pe săturate, că s-a şi auzit o bătaie în uşă.

— Cine vine oare? întrebă sfetnicul.

— Bărbatul meu s-a întors acasă, îl cunosc după felul cum bate la uşă, răspunse femeia.

— Repede, ascunde-mă, să nu mă omoare! Femeia l-a băgat pe bătrânul sfetnic într-o ladă şi a

Jncuiat-o pe dinafară. Dar n-a venit Băgio, ci un ministru ol regelui. Iar se pun la masă, glumesc, râd, până deodată

bătăi în uşă. Un alt ministru, şi aşa mai departe. Ultimul ministru care a venit era ministrul de război cel negru cu

barbă sură. Când bătu la uşă regele, nu se mai găsi loc de ascuns. Atunci femeia îl puse într-un ungher ca o statuie, cu mâna stângă ţinând un sfeşnic, iar cu mâna dreaptă, 0 tavă plină cu fructe. Se puse şi regele la masă, glumea, râdea. Până la urmă regele a spus:

— Poţi să fii sigură că Băgio îşi va pierde viaţa. Vino la palat să devii nevasta mea.

— Dacă îmi vei îndeplini o dorinţă, răspunse femeia, îţi voi deveni soţie cu plăcere.

— Orice dorinţă ai, numaidecât ţi-o voi îndeplini-o.

— Dacă e aşa, lasă-mă să te călăresc de-a buşilea în jurul mesei.

Şi l-a călărit nevasta lui Băgio pe bătrânul rege, care mergea în patru labe în jurul mesei o dată, de două ori, de trei ori, până îi sângerară genunchii. Deodată bate cineva la uşă.

— Cine bate la uşă în miezul nopţii? întrebă femeia.

— Eu sunt, Băgio, bărbatul tău iubit.

— Dar cu vulpea cu cioc ce s-a întâmplat?

— Am prins-o, mâine o duc la palat.

Regele era înnebunit. Unde să fugă? S-a repezit dân-sul şi s-a băgat sub pat. S-a trezit într-o înghesuială mare. Căci subpatul era deja plin cu miniştrii lui. Căldura era înăbuşitoare, iar regelui, mort de oboseală, îi era nemaipomenit de sete. Băgio cu soţia lui, ca să râdă de ei, se-puseră la masă, stăteau de vorbă şi nu se mai duceau la

culcare. Deodată regele, care n-a mai putut de sete, a zărit Statuia care nu era altceva decât ministrul său de război, CU tava plină cu fructe. A făcut ce a făcut, până a pus mina pe o suliţă. Cu ea a vrut să înţepe un fruct de pe lavă, dar obosit şi bătrân cum era, mâna i-a tremurat şi, În loc să înţepe fructul, a

înţepat ochiul drept al ministrului. Ministrul de război s-a speriat, a aruncat tava, a aruncai, şi sfetnicul din mână. Dintr- odată în cameră s-a făcut boznâ, şi toţi miniştrii împreună cu regele au putut să fugă afară prin întuneric. A rămas doar bătrânul sfetnic, • ■el cu cioc. Vezi bine, el nu putea să iasă din lada cea încuiată. A tăcut chitic, neîndrăznind să scoată o vorbu-l i ţii sau să mişte.

A doua zi s-a adunat norodul în faţa palatului, vrând au vadă şi el vulpea cu cioc adusă de Băgio. Chiar regele care s-a prefăcut că era bolna\-, cu toată durerea lui de fjoiiunchi, a fost nevoit să iasă afară, căci aşa cerea datina. A venit Băgio cu alai mare, opt slugi duceau pe umori lada în care era sfetnicul. Ajuns în faţa regelui, |u pus lada jos.

— Rog întâi pe toţi miniştrii să vadă dacă vulpea cu cioc este în această ladă, a spus Băgio.

Au deschis miniştrii lada, în frunte cu ministrul de «fizboi, care avea ochiul drept bandajat, grăbiţi să vadă Aievea o vulpe cu cioc. Dar înăuntru n-a văzut decât pe" batrânul sfetnic, care ducea un deget la buze şi şuiera:

— Pssst, nu mă daţi de goV cumva! Şi eu ştiu ce aţi făcut voi aseară.

Miniştrii au pus capacul la loc şi au dat de ştire:

— Am văzut minunea, vulpea cu cioc este în ladă. Regele a rămas uimit. Nu putea să creadă că ar fi pu tut exista o vulpe cu cioc, o născocire de a lui.

— Rog pe maiestatea sa regele, să vadă în ladă ce este, zise iar Băgio.

, Regele, cu chiu cu vai, din cauza durerilor de genunchi, a coborât de pe tron şi a deschis lada.

— Pssst! şuieră iar sfetnicul. Dacă, mă scoţi din ladă, te spun şi eu norodului cum ai fast călărit toată seara.

Ca să *nu se dea* de gol, regele a declarat:

— Vulpea cu cioc nu poate fi arătată poporului, ca să nu-şi piardă puterea lecuirii.

De atunci, oamenii de vază cei răi nu au mai îndrăznit să se atingă de Băgio, şi a trăit Băgio în linişte până la «dânci bătrâneţi împreună eu nevasta lui cea frumoasă şi deşteaptă.

Femeia cea isteaţa

AU FOST ODATĂ doi fraţi de cruce, care nu se mai văzuseră de mulţi ani. Unul, Cromo, s-a însurat cu o femeie din satul lui, iar celălalt, Dipo, umbla prin lume. Într-o zi, Dipo trecu prin satul lui Cromo şi cei doi fraţi

se întâlniră. Bucuria lor era de nedescris. Dipo povestea despre călătoria lui şi ce-a mai văzut în lume, iar Cromo, despre căsnicia lui fericită, despre bivoli şi despre orează-ria lui. În sfârşit, Cromo l-a invitat pe fratele său să stea pentru câteva zile la el acasă. Ajunşi acasă la Cromo, acesta l-a înfăţişat nevestei sale şi i^a spus că ei erau fraţi de cruce şi că fratele lui va sta pentru câteva zile cu ei. Nevasta l-a primit frumos pe Dipo, ca o gazdă îndatorată ce era, dar în sinea ei a început să se gândească. „Ca să ţii un musafir la tine în casă, trebuie să tai păsări în fiecare zi, să cumperi şi alte şi alte bunătăţi scumpe. Dar toate astea n-ar fi nimic. Ca să primeşti un frate de cruce cu care nu te-ai mai întâlnit de mult timp, va trebui să faci şi un slamatan, adică praznic. Dacă bărbatul său va tăia singurul bivol pentru slamatan? Cu ce o să lucreze mai târziu?” Se frământa dânsa cum să scape de această pacoste care i-a căzut pe cap. În sfârşit, când bărbatul ei s-a dus în curte ca să prindă vreo pasăre, femeia a vorbit fratelui său:

— Frate Dipo, poate că încă nu ştii că bărbatul meu, de când a căzut din palmier, a prins o boală ciudată?

— Ce boală ciudată are?

— Uite ce, ţie pot să-ţi spun, doar sunteţi fraţi. A căzut odată dânsul din palmier şi de atunci s-a cam scrmtit puţin la cap. Câte odată, când îl apucă nebunia, îi vine pofta să taie un om. Şi atunci, fugăreşte pe oricine îl vede, ca să-l omoare.

— Cum poţi să ştii *cină* îl apucă nebunia?

— Atunci caută el secera, cum este acuma.

— Auleo, înseamnă că şi acum îl apucă nebunia şi poate vrea

să mă taie pe mine, a spus Dipo speriat.

— Ce să-ţi spun, cam aşa este. De altfel, nici nu ţi-aş fi spus de boala lui.

— Atunci te rog să mă ierţi, dar cred că ar fi bine să plec, a spus Dipo iar.

Abia a ieşit Dipo din casă, că s-a şi întors Cromo cu o pasăre în mină. A întrebat-o pe nevasta sa unde a plecat fratele său.

— Nu ştiu, răspunse femeia. Zicea că are o treabă grabnică în sat. Dar înainte de a pleca mi-a lăsat o vorbă pentru tine. Dacă vii repede, să-l ajungi din urmă şi să-i aduci o seceră. I-am spus să te aştepte, dar zicea că n-are timp.

— Dar de ce nu i-ai dat-o? Doar mi-e frate de cruce. Poate omul are neapărat nevoie de seceră. Hai să mă duc eu, poate îl mai pot ajunge.

După ce a trecut un timp, s-a întors Cromo ud leoarcă de sudoare şi suflând din greu.

— Nu ştiu ce are fratele meu, zise. Era gata să-l ajung, când a întors capul şi, în loc să mă aştepte, a început să alerge. Am alergat şi eu, nici vorbă. I-am arătat şi secera. Dar, când a văzut-o, a început să fugă ca un nebun. A strigat chiar după ajutor. Zău dacă înţeleg ceva.

— Poate chiar că e nebun, a răspuns nevasta.

Cihung Vanara [redacted]

ÎN VREMEA DE DEMULT a stăpânit odată în ţinutul Pasundan un rege foarte rău. Singura plăcere a regelui era lupta de cocoşi. Dar de rău şi crud ce era, poruncea câteodată, ca celui care pierdea cocoşul în luptă să i se taie capul, ori să fie spânzurat, aşa cum îi era plăcerea mai mare.

Într-o zi i-a trecut prin minte regelui să pună la încercare pe cel mai mare învăţat, chiahiul din împărăţia sa. A rugat pe regină să-şi aşeze un vas de aur pe pântec> sub veşmânt, încât să arate ca o femeie îngreunată. A chemat învăţatul şi l-a întrebat:

— Uită-te bine la soţia mea, înainte de a răspunde. E însărcinată ori ba? De vei ghici bine, te voi face bogat, jar de nu, te voi trimite în iad.

La grea încercare îl punea regele, dar învăţatul, fără măcar să se uite la ea, a răspuns sigur de sine:

— E îngreunată, oh, rege. Iar când va veni sorocul, va naşte un băieţel frumos ca soarele.

— Ai greşit, mincinos ce eşti, spuse regele.

Fără multă vorbă, a scos pumnalul din cingătoare şi • l-a înjunghiat drept în inimă. Învăţatul s-a prăbuşit, dar în acelaşi timp s-a făcut nevăzut, lăsând doar o băltoacă de sânge pe lespede. Regele a rămas înmărmurit, apoi s-a îngrozit când a auzit vocea chiahiului ca o ameninţare i

— Ai omorât un om nevinovat, rege rău ce eşti.’. Ştiu că soţia ta are un vas de aur pe pântec. Dar să ştii şi tu că din acest vas se va naşte un băiat care îmi va răzbuna moartea. Ia aminte, oh, rege, de mina tăiatului care se va naşte din vasul de aur îţi vei găsi pieirea!. Nu mică i-a fost mirarea regelui când a constatat că regina nu mai avea vasul de aur pe pântec, ci a rămas îngreunată.

Câteva luni au trecut, a venit timpul ca regina să nască. Într-o dimineaţă ploioasă, a născut un băiat frumos, precum a prezis chiahiul. Era un băieţel dolofan cu păr negru şi ochii ca stelele. Regele când a auzit că nevasta lui a născut un băiat, l-a luat pe noul-născut, l-a dat pe mâna unui călău cu porunca să-, 1 omoare în pădure şi să-i aducă îndărăt inima ca dovadă. S-a dus călăul cu pruncul în braţe în pădure. Dar se vede că acesta era un om de omenie. Cu toate că era călău, nu l-a lăsat inima să omoare un prunc nevinovat. A pus pruncul pe o plută şi i-a dat drumul în fluviul Citarum. A prins apoi o căprioară, i-a scos inima şi i-a adus-o regelui. A plutit pruncul pe fluviu până a ajuns într-o junglă. Tocmai în jungla aceea trăia un vânător singuratic, care trăia departe de lume. Când vânătorul se ducea să spele vânatul în Citarum, a auzit un plâns de copil, care venea dintr-o tufă, unde pluta se agăţase. Mare i-a fost mirarea şi bucuria când a văzut că plânsul venea de la un băieţaş frumos. L-a luat în braţe, l-a dus acasă, l-a hrănit cu lapte de capră şi l-a îngrijit

cum s-a priceput mai bine.

158

Au trecut câţiva ani şi. Pruncul născut din vasul de arar s-a făcut un băiat foarte frumos şi iscusit. Ştia să ţ tragă cu arcul sau să arunce cu suliţa şi a început să-l însoţească pe tatăl său, adică pe vânătorul care îl crescuse

*! la vânătoare. Intr-o zi, când băiatul însoţea pe vânător la vânătoare, a auzit un cântec de pasăre cum nu mai auzise niciodată. A întrebat pe vânător:

— Ce cântă aşa de frumos, tată?

— Este un cihung, a răspuns vânătorul.

— Ce este un cihung?

— Eo ptâsăre. În altă zi, tot la vânătoare, a văzut o maimuţă care se arunca de la o cracă la alta, de parcă ar fi zburat, nu altceva. A întrebat iar pe taică-său:

— Ce este aceea care zboară printre copaci?

— Aceea este vanara, maimuţa, şi ea nu zboară, fiindcă n-are aripi ca păsările.

— Dar ce este vanara?

— E un animal.

— De ce păsările şi animalele au câte un nume? a întrebat băiatul.

— Păi „ca să se poată deosebi una de alta, a răspuns vânătorul râzând.

— Dar de ce oamenii n-au nume?

— Cum să nu, şi oamenii au fiecare câte un nume, răspunse vânătorul amuzat.

— Atunci, de ce eu n-am nume?

159

Abia acum şi-a "dat seama vânătorul că el nu i-a piis niciun nume băiatului. Fiind departe de lume şi trăind numai ei doi în mijlocul junglei, nu i-a trecut prin minte că şi băiatului îi trebuie un nume.

— Păi, vei avea şi tu dacă vrei, a răspuns vânătorul Cam încurcat. Şi ce nume ai vrea să ai?

— M-aş bucura de m-ar chema Cihung Vanara, căci tare mi-s

dragi păsările cihung şi animalele vanara.

A crescut Cihung Vanara în junglă, până a ajuns un flăcău voinic. Prindea câte un tigru. Vărgat sau un porc mistreţ cu mâinile goale. Când avea nevoie să doboare un -copac, nu îi mai trebuia toporul sau altceva, ci îl scotea din rădăcini cu mâinile lui. Când se lupta cu un taur turbat, îl plesnea o dată între coarne, cu pumnul lui de fier, de lăsa taurul mort cu ţeasta spartă. Când vânătorul a văzut cât de voinic s-a făcut Cihung Vanara, l-a chemat la el, i-a pus în palmă im ou de găină şi i-a zis:

— Fiul meu, a venit vremea să părăseşti casa părin tească. Du-te la muntele Tancuban Perahu, pune acest ou în cuibul balaurului, ca să-l clocească. Din acest ou va ieşi un cocoş care va omorî orice alt cocoş în luptă. Nu lua cocoşul din cuibul balaurului decât după un an de zile, şi cu acel cocoş du-te în capitală să-ţi încerci norocul.

Fără multă vorbă, Cihung Vanara s-a gătit de drum, a băgat oul în sân şi a plecat spre muntele Tancuban Perahu. Drumul până la balaur nu era chiar aşa de uşor, trebuia să străbată jungla plină numai de sălbătăciuni. De mai multe ori a trebuit să se lupte cu şerpi boa, care îi

cădeau pe cap din copaci şi se trezea încolăcit de ei. În sfârşit, după multe greutăţi, a ajuns la cuibul balaurului sakti. Cuibul se afla într-o peşteră, iar balaurului i se vedea doar capul afară. Capul balaurului era de trei ori mai mare decât capul unui taur, cu un corn de oţel pe frunte, doi ochi roşii, ca de rubin, nestemate strălucitoare în loc de solzi, iar din nările şi gura lui ieşeau limbi de foc. Când Cihung Vanara se apropie, balaurul şuieră o dată de îl învălui numai cu flăcări, îl stropi cu venin, deschise gura lui mare cât o şură şi vru să-l înghită. A început o luptă de nedescris. Copacii au fost arşi, pămân-tul a fost răscolit, văzduhul se cutremura, toate vietăţile din junglă au fugit de groază. Nu se ştie câte zile a ţinut lupta, poate patru, poate cinci, poate o săptămână; Dar se ştie că până la urmă Cihung Vanara l-a biruit, a reuşit să-l îmblânzească pe balaur şi a pus oul de găină în cuibul lui.

După un an de zile, în capitala Pasundanului a fost o zarvă

mare. A venit un flăcău, nu ştia nimeni de unde, care avea un cocoş nebiruit în luptă. Îl punea la luptă de zece ori pe zi şi niciodată nu obosea şi aproape niciodată nu se zgâria. Când lovea, deloc nu lovea alături. Cu cuţitul de la picior lovea drept în piept sau în cap ’.

Auzind regele vestea, a dat poruncă să fie adus îndată flăcăul, ca să-l provoace la lupta de cocoşi. A venti Cihung Vanara, căci el era flăcăul, cu cocoşul într-o cuşcă. Dar

1 Pe vremuri, la lupta de cocoşi, se punea cocoşului câte un cuţit legat de pinten, încât lovitura putea fi mortală.

r

ce cuşcă! Era o cuşcă mare de fier cu gratiile cât mâinile. Unui copil. Zicea că acest cocoş al lui era neobişnuit de puternic şi ai* dărâma cu uşurinţă o cuşcă obişnuită. Regele râdea cu neîncredere, când a auzit această năzdrăvănie a şi întrebat:

— Dacă cocoşul tău este într-adevăr aşa de puternic, precum susţii, şi este într-adevăr de nebiruit în luptă, precum am auzit, te prinzi oare să-l pui la luptă cu cocoşii mei?

— Mă prind, cum să nu, dar numai dacă îmi convine prinsoarea, a răspuns Cihung Vanara.

— Dacă cocoşul tău îi omoară pe toţi cocoşii mei, îţi dau regatul meu cu tot ce este al său. Dar dacă pierde cocoşul tău într-o luptă cu unul din cocoşii mei, îţi pierzi capul. Te încumeţi?

— I Să începem îndată lupta, a răspuns Cihung Vanara scurt.

Regele avea mai mult decât Q sută de cocoşi. Cu toţii erau cei mai buni şi cei mai încercaţi cocoşi din ţară. De aceea, regele era sigur de izbândă. Nu există un cocoş, cât de bun ar fi, care poate să lupte cu o sută de cocoşi pe rând. Parcă îl vedea deja cum cade capul lui Cihung Vanara sub paloşul călăului. Dar hainul rege şi-a greşit socoteala. Cocoşul lui Cihung Vanara a răpus pe rând o sută şi mai bine de cocoşi împărăteşti. Cuţitele din pintenii lui nimereau mereu în plin, ba în piept, ba în gât, ba în cap. Când, în sfârşit, ultimul cocoş al regelui a fost răpus, Cihung Vanara zise:

f! 62

— Acum eu sunt regele şi pot să fac ce vreau cu tine..

<L-a înşfăcat îndată pe rege, l-a băgat în cuşca de fier şi l-a aruncat într-un lac adânc. Blestemul chiahiului s-a împlinit, moartea lui a fost răzbunată.

Vestea despre moartea regelui a ajuns şi la urechea prinţului care s-a născut după Cihung Vanara. Dornic să-şi răzbune tatăl, l-a chemat pe Cihung Vanara la luptă. A început lupta între cei doi fraţi, care nu se cunoşteau. Prinţul era frumos, dar nici Cihung Vanara nu era de lepădat. Cihung Vanara era năzdrăvan, dar nici prinţul nu era mai prejos. Amândoi parcă erau doi zei care se luptau pe pământ. Au luptat ei zile întregi fără să se poată dovedi. Până la urmă, când au ajuns pe malul fluviului Citarum, prinţul l-a înşfăcat pe Cihung Vanara şi l-a azvârlit până pe malul celălalt. După atâta timp de luptă, abia acum puteau să mai respire puţin.

— Vii tu la mine sau vin eu la tine, ca să ne mai luptăm? întreba Cihung Vanara pe prinţ.

— Văd că degeaba ne luptăm, a răspuns prinţul. Noi doi suntem deopotrivă, eu n-am să te pot doborî, dar nici tu pe mine. Zic mai bine să împărţim ţara pe din două. Dincoace de Citarum voi stăpâni eu, iar de dincolo s-o stă-pâneşti tu sănătos.

De atunci ţara Pasundan a fost împărţită în două părţi de fluviul Citarum la mijloc, iar Cihung Vanara a domnit jumătate din tară până la adinei bătrâneţe.

16

3

11» 23

Prinţesa şi maimuţoiul

A FOST ODATĂ, – într-o ţară îndepărtată, dincolo de şapte mări şi şaptezeci de munţi, un mare împărat. Avea acest împărat o preafrumoasă fată. Aşa de frumoasă era fata împăratului, încât nimeni nu-i mai spunea pe nume, ci îi spuneau Putri Aju, adică Prinţesa Frumoasă. O iubea împăratul

pe Putri Aju mai mult ca ochii din cap şi îi făcea toate poftele, încât cu cât creştea mai mare, cu atât devenea mai îngâmfată şi răzgâiată, Veni şi vremea măritişului. Atunci împăratul îi grăi:

— Uite, fata mea. A venit vremea să-ţi faci un rost pe lume şi să-ţi alegi tin soţ. Poate îmi vei da bucuria să văd şi eu un nepoţel înainte de a închide ochii pentru totdeauna. Aşa că eu voi da de ştire ca să vină prinţii dimprejur în petit. Pe urmă îi punem la întrecere, care e cel mai viteaz acela te va lua de soţie.

— Ba nu, tată, răspunse Putri Aju. Dacă vrei să mă mărit, eu îmi voi alege singură soţul. Să vină peţitorii la mine şi de care îmi va plăcea, pe acela îl voi lua de bărbat.

Ce să zică împăratul? N-avea nimic de făcut decât a Ba de ştire în tot cuprinsul ţării şi la toţi împăraţii vecini că fetei lui i- a venit vremea măritişului, iar pe viitorul bărbat îl va alege chiar prinţesa. Atâţia peţitori pentru o fată nu s-a mai pomenit de când e lumea, chiar dacă fata era o prinţesă. Dar care prinţ nu râvnea s-o aibă pe Putri Aju în palatul lui? Era de ajuns să te uiţi o dată la ea, ca să

n-omai uiţi în tot restul vieţii. Zeci de prinţi, sute de cavaleri, de zece ori pe atâţia fii de boieri au venit buluc să-şi încerce norocui, doar, doar pe el îl va alege Putri Aju de bărbat. Care de care mai viteaz, care de care mai bogat, unul mai chipeş decât altul. Dar Putri Aju era prea îngâmfată, fiecăruia găsea câte un cusur şi cu toţii s-au întors la casele lor cu câte o ocară în spate. Unui războinic vestit i-a spus:

— Eşti brăzdat de cicatricele rănilor, mi se face groază’ să mă uit la dumneata. Cum aş putea să te iau de bărbat.?

Unui prinţ cu părul ca pana corbului, pielea ca laptele şi chipul ca o statuie cioplită în marmură, de găseai numai laudă pentru frumuseţea lui, i-a zis:

— Eşti palid la faţă, de parcă acum ai ieşit din mor măit. De voi sta lângă tine, mă voi simţi că stau lângă un cadavru. Nu, nu pot să te iau de bărbat.

Unui negustor cu sute de corăbii i-a grăit:

— Ai fi cum ai fi, dar uitătura ta aduce a unui hoţ. De vpi sta

într-o casă cu tine, voi sta cu frica în sân că rni se va fura câte ceva.

Ce să mai lungim vorba? Unii erau prea întunecaţi, unii erau prea albi. Unii prea înalţi, unii prea scunzi. Unii că au părul creţ, iar alţii că au părul lins. De ce unii au nas cârn, iar ceilalţi au nas prea lung? Ba prea slabi, ba prea graşi. Ba prea drepţi ca băţul, ba prea aduşi de spate.

Aşa au trecut ani de-a rândul, încât până la urmă nu mai era nimeni ca s-o peţească pe prinţesă. Îneepând de la prinţii cei mai vestiţi până la simpli flăcăi, din cele mai

umile sate au venit la prinţesă şi cu toţii au fost refuzaţi. De disperare, şi de inimă rea a murit şi împăratul.

Se povesteşte că într-o pădure trăia un maimuţoi. Într-o zi maimuţoiul şi-a zis: „Dacă nimeni nu mai vine s-o peţească pe Putri Aju, hai să-mi încerc eu norocul. Doar se spune că încercarea moarte n-are, iar cine trăieşte trebuie să spere. Şi pe urmă, cine nu este dăruit cu frumuseţe sau bogăţie, de vrea să-i fie pe plac unei femei, trebuie să se bizuie pe darul vorbirii.” Şi-a băgat maimuţoiul coada în nădragi, s-a dichisit cât se poate mai bine şi s-a dus de s-a înfăţişat prinţesei.

— Cum de îndrăzneşti să vii în petit? Nu vezi, eşti plin de păr din cap până în picioare? Ar trebui să-ţi fie ruşine să te arăţi în lume cu atâta păr pe tine, i-a spus prinţesa de îndată ce l-a văzut.

— De ce să-mi fie ruşine de părul meu bogat? răspunse maimuţoiul. Oare nu ştii, prinţesă, că părul este simbolul bărbăţiei? De n-ar avea o coamă bogată, leul n-ar putea fi regele animalelor. De aceea, cu cât este mai păros un bărbat, cu atât este mai viteaz.

— Dar nu vezi că ai o uitătură aşa de hoţească? Parcă ai vrea să şterpeleşti toate lucrurile ce le întâmeşti în cale, zise prinţesa iar.

— Un războinic trebuie să fie mereu cu ochii în patru, căci nu se ştie niciodată de unde vin duşmanii.

— Bine, bine, dar ai un nas aşa de mic…

— Vai, prinţesă, un nas mic e un semn de nobleţe.

— Ia uită-te ce dinţi ai! Mici şi ascuţiţi ca de fiară.

[166

— Oare nu ştii că dinţii frumoşi smt cei ca sâmburele unui castravete şi strălucitori ca perlele?

— Dar ce mâini lungi ai, aproape până la genunchi.

— Cu mâini lungi întinzi mai bine arcul.

— Văd că ai şi gheare. Un viteaz cu gheare, la ce trebuinţă?

— Înadins mi-am lăsat unghiile, ca să cânt mai bine la ghitară şi să-ţi fac o serenadă.

— Totuşi, picioarele tale sunt prea crăcănate, de îi vine omului să râdă numai când se uită cum mergi.

— Ba greşeşti, prinţesă. Un cavaler care în viaţa lui merge numai călare în şa, n-are cum să aibă picioarele drepte ca slugile.

După toate răspunsurile astea, prinţesa nu mai avea ce să spună şi l-a luat pe maimuţoi de bărbat.

Copilul nerecunoscător

TRAI A ODATĂ într-un port o femeie sărmană. De când îi murise bărbatul, care a fost pescar, înghiţit de mare, trăia de la o zi la alta adunând vreascuri din pădure şi le vindea celor ce aveau nevoie de ele. Ca să se apuce de vreo treabă mai ca lumea sau să se angajeze la vreo casă mai bogată nu putea, fiindcă sănătatea ei lăsa de dorit şi nu se putea lăuda cu ea. De dimineaţă până seara

/
167

tuşea încontinuu, iar câad scuipa, scuipa cu sânge. Lumea zicea că plămânii îi erau roşi. Avea femeia un copil, Mălin Kundang îl chema. De aceea femeia era foarte necăjită, nu pentru ea, ci pentru copilul ei, căd nu putea să-l crească cum trebuia. Cu toate că era bolnavă, se străduia întotdeauna să pună de o parte un pumn de orez din farfuria ei pentru Mălin, cel

puţin copilul să nu rămână flămând. Nu e de mirare că de la o zi la alta boala ei se agrava, iar cu cât boala ei înainta, cu atât mai mult cădea pe gânduri. Ce va face Mălin când va rămâne singur? Cine îl va îndruma în viaţă? Ce *se va* întâmpla cu el în lumea asta plină de răutăţi? Nu cumva va apuca pe un drum greşit? Atâtea întrebări pe care şi le punea o chinuiau zi şi noapte, încât de multe ori îi curgeau lacrimi din ochi. Mălin Kundang era un băiat foarte inimos. Nu ca ceilalţi copii de vârsta lui, care se jucau în mare cât era ziua de lungă, fără griji. El o ajuta întotdeauna pe mama sa cu micile lui puteri. Îl durea foarte mult când o vedea cum se chinuie pentru ca să-l poată creşte. Ştia că de multe ori îndura foamea numai ca el să nu rămână flă-mând, dându-i bruma de orez ce a mai rămas. De o întreba:

„De ce nu mănânci şi tu puţin, mamă?” răspundea: „Am îmbucat ceva mai devreme”. Toate suferinţele astea îl făceau să gândească asemeni unui om matur. Când trecea prin port, se uita la corăbiile care duceau mărfuri şi la proprietarul lor îmbrăcat numai în mătase, cu cămaşă brodată şi cu lănţişor de aur. Se gândea întotdeauna ce bine ar fi să aibă şi el o corabie de marfă. Atunci mama

sa nu va mai trebui să adune vreascuri din pădure, ea îşi va putea îngriji sănătatea, iar el va îi fericit.

Când a împlinit vârsta de doisprezece ani, Mălin Kun- datig zise către mama sa: *

— Mamă, numai tu ştii cât te-ai chinuit, ca să mă creşti pe mine. Acum nu mai sunt un copil neputincios, ca să nu-mi pot purta de grijă.. Lasă-mă să plec, căci vreau să-mi încerc norocul în lume. Cine ştie, poate într-o zi te voi putea face fericită şi vei putea fi mândră de (mine. Ca să rămân mai departe lângă tine, ar însemna să-ţi lungesc chinul şi aceasta nu foloseşte nimănui.

— Dar eşti încă un copil, îi răspunse mama. Nici nu ştii cum să deosebeşti binele de rău. Mai rămâi câţiva ani ■acasă şi pe urmă te poţi duce la pescuit, aşa cum a făcut şi răposatul tău tată.

— Ca să te duci la pescuit îţi trebuie o barcă şi scule, iar noi nu avem nici de una, nici de alta. Nu, mamă, mai bine să plec

acum. Iar tu te vei descurca mai bine fără mine în spinare. Uite, ieri a intrat în port corabia bogătaşului Sutan Alam. Mâine mă voi duce la corabie să mă angajez.

Sutan Alam era un negustor foarte bogat. Făcea negoţul până în India şi China. De acolo aducea mătăsuri fine şi alte mărfuri alese, iar când pleca ducea mirodenii şi alte mărfuri căutate acolo. În afară de corabia pe care se efla, mai avea încă trei corăbii. Fiecare corabie era condusă de un nahkoda, adică căpitan, care îl asculta. Cu toată bogăţia lui, Sutan Alam nu era deloc fericit, căci de

când: i-a murit nevasta a rămas singur pe lume. Copii n-avea, iar ca să se însoţire din nou nu îl trăgea inima, aşa de mult iubise pe răposata lui nevastă.

Din prima zi când s-a angajat Mălin Kundang, Sutan Alam a şi început să-l îndrăgească. E adevărat că Mălin era cam pirpiriu şi neştiutor, dar încolo era băiat ascultător şi muncea eu râvnă. Dar cel mai de seamă lucru era că faţa lui aducea mult cu chipul răposatei sale neveste. Jia început îl punea să facă treburile unui mus. Dar puţin câte puţin îi mai lăsa timpul liber şi îl îndruma în arta marinărească. După numai doi ani Sutan Alam îl îndrăgea în aşa măsură, încât nu se mai putea lipsi de Mălin, de acum încolo îl şi socoti ca propriul său copil. II învăţă cum să conducă o corabie, îl învăţă să socotească, îi arătă care mărfuri sunt bune şi care sunt proaste, care mărfuri erau de căutat aici şi care erau de căutat dincolo. Pe scurt, îl învăţă ce trebuie să ştie un nahkoda şi un negustor de-săvârşit. Mălin Kundang nu era deloc băiat prost; Dacă la început era cam neştiutor, aceasta se datora că în toată; viaţa lui nu făcuse altceva decât să adune vreascuri. Acum, când putea să cunoască lumea cum trebuie, cu un dascăl aşa de bun cum era Sutan Alam, într-un scurt timp nu mai avea ce să înveţe de la acesta. Abia împlinise şaptesprezece ani, că Mălin a şi început să comande una din corăbiile lui Sutan Alam. După cinci ani de la plecarea ’de acasă, visul lui Mălin, să ajungă un nahkoda, s-a împlinit. Ceea ce nu s-a împlinit din visul lui de acasă era să-şi fericească mama. Căci Mălin Kundang îşi uitase

de ea. La început, când se angajase ca mus pe corabia lui Sutan Alam, se gândea tot timpul numai la mama sa. Ce lucea ea? Până când o va putea duce cu sănătatea ei aşa de şubredă? Când o va mai putea revedea? Se întâmpla des ca noaptea înainte de a se culca să-i dea lacrimile. Parcă vedea înaintea ochilor cum tuşea mama sa, cu mâi-uile pe piept şi scuipând sânge.

Gândul asupra mamei sale a început să se rărească de Când Sutan Alam l-a luat pe lângă el. Ba, mai mult, a început să se ruşineze de starea lui de dinainte. Se uita la haina sa de mătase şi la cămaşa cu danteluţe şi se gândea cum era îmbrăcat înainte numai cu zdrenţe, locuind într-o cocioabă de bambus, şi o mare ruşine îi năpădea inima. Mălin Kundang a uitat cu ce preţ l-a crescut mama sa, cu ce inimă întristată l-a lăsat să plece şi cu ce dor îl aştepta să se reîntoarcă.

Opt ani au trecut de când plecase de acasă Mălin. În oraşul lui natal mama sa zăcea pe o seândură învelită cu o zdreanţă în cocioaba ei de bambus. E de mirare cum această femeie mai era în viaţă, când numai pentru a tuşi se simţea sfârşită. Ca să mai adune vreascuri, nici vorbă nu mai era. La început s-a apucat de cerşit. Dar nici de cerşit, după un timp, n-a mai avut putere. Toată ziua zăcea pe seândura ei. Numai din mila unei vecine care îi aducea din când în când puţin orez a mai putut să trăiască. Tot timpul se ruga Morţii: „Nu mă lua cu tine, Moarte, până nu-mi revăd copilul. Numai o dată să-l mai văd şi atunci voi putea închide ochii cu inima Împăcată”.

într-o zi, intră vaivârtej o vecină în cocioaba ei, Strigâhd:

— Mama lui Mălin, mama lui Mălin! Fericire, mama lui Mălin, fericire! Nu degeaba l-ai aşteptat. S-a întors fiul tău. Acum e putred de bogat şi îmbrăcat numai cu nur din cap până în picioare. Fiul tău este nahkoda unei corăbii care a venit din China acum câteva zile.

— Unde e? Unde e? Vine încoace? întreba mama lui Mălin Kundang cu lacrimi de fericire în ochi.

— Nu, l-am văzut în port. Sigur că el este, căci toată lumea îi

zicea Mălin Kundang. Pe urmă, cum să nu-l recunosc eu pe Mălin? Tot i-a mai rămas urma aceea pe frunte. Dar se vede că mai are treburi în port, de nu vine degrabă aici. Fii liniştită, soseşte el dintr-o clipă în alta.

în ziua aceea, mama lui Mălin Kundang nu mai putea de fericire. Până seara târziu stătu de vorbă cu vecina. De sute de ori vecina trebui să repete povestea, cum arăta Mălin, cum era îmbrăcat şi aşa mai departe. Toată noaptea n-a dormit şi tresărea la fiecare zgomot, crezind că vine fiul său, Mălin Kundang. Dar nici a doua zi Mălin n-a venit. A treia zi la fel, la fel şi următoarele zile. După ce a trecut o săptămână de zile, mama lui Mălin nu mai putu răbda. Tremurând din tot corpul de slăbiciune, a luat un toiag şi şontâc, şontâc s-a dus în port. A întrebat în stingă, a întrebat în dreapta unde este corabia lui Mălin Kundang. În sfârşit, găsi corabia lui, o corabie mare şi plină de mărfuri cu oameni ce forfoteau pe ea. Îl văzu

(Imn iţji pe fiul ei pe punte, mândru aidoma cum era des-ni’ dr vecină, parcă mult mai frumos. Cu lacrimi în |0J) |, %c urcă pe punte. Deodată un marinar se răsti la ea 1

Ce cauţi aici, cerşetoareo? Ai de gând să şterpe- i U ceva de pe corabie? Cară-te repede, că ridicăm. Ancora!

4

Cum? Plecaţi acuma? întreba ea necrezând auzului. Pleacă el fără să mă vadă? Nu, nu se poate.

— Da, plecăm. N-ai ce căuta aici. De mai rămâi, ai să Ajungi hrana peştilor.

Eu îl caut pe fiul meu. Îl caut pe fiul meu Mălin, Mnlin Kundang, nahkoda corăbiei.

— ■ Oare nu eşti în toate minţile? Mălin Kundang e fiul lui

Sutan Alam, bogătaşul. Cum poate Mălin Kun-dang să fie fiul unei cerşetoare ca tine? Ori te crezi ne-v. I .1,1 bogătaşului Sutan Alam? răspunse marinarul.

— • Ce s-a înlâmplat? întrebă Mălin Kundang, care se apropie auzind gălăgie.

— Mălin, fiul meu, zise mama lui şi se repezi să-l Inlu-ăţişţeze. Dar Mălin Kundang se dădu îndărăt. O recunoscu pe mama lui,

dar îi fu ruşine de ea. Numai gândul că oamenii lui îl vor privi ca pe copilul unei cerşetoare îl îngrozi. (’um ar putea el, cunoscutul nahkoda, fiul lui Sutan Alam, B8 fie fiul unei cerşetoare? Ce ruşine!

Aşa ceva nu se poate.

— Nu te cunosc, femeie, zise el. Dacă vii ca să ceri nişte bani, poftim, şi îi dădu un pumn de argint.

— Dar mie nu-mi trebuiesc banii tăi, Mălin, căci mâine poimâine mor. Tot ce vreau eu e să te îmbrăţişez, fiule. Oare tu nu mă mai recunoşti? Sunt maică-ta, Mălin!

— Se vede că femeia aceasta e nebună. Daţi-o jos pe chei J

Dând aceste porunci îi şi întoarse spatele.

Pe nisip, mama lui Mălin Kundang stătea plângând şi înăbuşită în tuse. Vasăzică, Mălin, fiul ei, pe care iJ aşteptase opt ani de zile, s-a întors şi n-a vrut s-o recunoască, iar acum a plecat iar fără s-o îmbrăţişeze. Fiul ei, care a fost aşa de bun, inima lui s-a schimbat de când a devenit bogat ca şi inimile tuturor bogătaşilor. De ce n-a murit ea mai devreme? De ce s-a rugat Morţii să n-o ia până nu-l vedea pe fiul ei? Să-l vadă cum s-a lepădat de ea?

Pe apa mării se zărea corabia lui Mălin cum se îndepărta de ţărm. Se vedea din ce în ce mai mică şi încet, încet, intra în apă. Când nici vârful catargului nu s-a mai văzut, mama lui Mălin şi-a şters ochii de lacrimi, şi-a îndreptat spatele şi, cu faţa înspre cer, strigă:

— Nu, cel care a fost aici n-a fost fiul meu Mălin Kundang. Fiul meu n-ar fi putut să-şi uite mama, iar pe el l-am pierdut de când a trecut dincolo de pragul casei noastre. Totuşi, dacă omul pe care l-am întâlnit adinea un a fost într-adevăr fiul meu, coboară tu, cerule, asupri corăbiei sale, şi tu, mare, să-l înghiţi, căci eu, mama lui, care i-a dat viaţă, nu-i mai îngădui să pângărească acest pământ sfânt!

Nici n-a terminat bine blestemul, că vântul a şi încetat • ă mai bată. Numai pe cer norii se adunau cu repeziciune, ICOperind

soarele care cu o clipă mai înainte strălucea în toată splendoarea luivdar deodată cerul parcă se despică ’ ■ două şi un fulger năpraznic bubui asurzitor. Un uragan cumplit a început să se dezlănţuie. Marea parcă era pusă la fiert. Talazuri mari cât un munte aruncau peşti din fundul mării la suprafaţă şi de la suprafaţă la fundul mării. Niciun palmier de pe ţărm n-a rămas întreg, rupţi Ca nişte beţe. De când e lumea nu s-a mai pomenit aşa uragtm, de parcă era sfârşitul lumii. După o zi şi o noapte, uraganul a încetat cu desăvârşire. Nici urmă de nor n-a mai rămas pe cer şi Surya, soarele, ieşi din nou ca şi cum nimic nu s-a întâmplat.

De atunci nimeni nu l-a mai văzut pe Mălin Kundang.

Povestea cu cei trei hoţi

AU FOST ODATĂ trei hoţi, fraţi în furturi şi hoţii. Pe unul îl chema Gălap, adică Întunecatul, fiind mai închis la piele, pe al doilea îl chema Pece, adică Chiorul, (fiindcă avea doar un singur ochi teafăr, iar pe ultimul îl chema Bagus, adică Frumosul, fiind mai frumuşel la chip decât ceilalţi doi.

175

Într-o seară s-au dus cei trei hoţi să fure din casa hagiului din sat, cunoscut ca cel mai bogat om din ţinut. Au aflat -ei, pesemne, că în seara aceea hagiul a rămas singur în casă, iar casa era mare calorice casă a unui om bogat. Ajuns în casa hagiului, Gălap a intrat în casă prin acoperiş, urmând ca ceilalţi doi să intre în casă pe uşă, după ce le-o va deschide Gălap pe dinăuntru. Odată ajuns înăuntru, s-a uitat în dreapta, s-a uitat în stingă, şi deodată văzu îmbrăcămintea hagiului atârnată în cuier, iar hagiul se auzea sforăind dintr-o cameră alăturată. Atunci, ce i-a trecut prin gând lui Gălap? „Hai să mă îmbrac în straiele hagiului, parcă văd cum se vor prăpădi de râs băieţii”. Zis şi făcut. Şi-a pus turbanul cel mare al hagiului pe cap, s-a învelit cu pelerina, a luat mătăniile şi s-a dus să deschidă uşa. Dar abia deschise uşa, că a’şi văzut pe Pece şi pe Bagus cum se uitau îngrozit înspre el şi strigau: „Hagiul!”, rupând-o Ia fugă.

Când a văzut Gălap că fraţii lui au luat-o la fugă după ce s-au uitat înspre el, a crezut că hagiul s-a sculat şi era în spatele lui. A rupt-o şi el la fugă după ceilalţi doi.

— Auleo, ne urmăreşte hagiul! strigară cei doi în nebuniţi de groază şi fugeau şi mai tare.

— Aşteptaţi-mă, aşteptaţi-mă! ţipa Gălap după ei.

Fugeau cei trei hoţi ca nişte nebuni, până au ieşit din sat. Fugeau, tot fugeau, până au căzut toţi trei grămadă.

— Vine hagiul să ne omoare! zicea Pece tremurând.

— Iertare, iertare! gemu Bagus.

Tar Gălap, care a căzut peste ei doi, zise:

— Dar unde e hagiul?

Aşa a scăpat hagiul de cei trei hoţi, datorită hainei tui, iar hoţii nu s-au mai întors niciodată. Căci, se zice, ilupă credinţa hoţilor, nu este bine să încerci să furi de unde ai dat greş odată.

Hoţul la mine!

TRĂIAU ODATĂ într-un sat doi tineri căsătoriţi. Faţă în faţă cu casa lor era casa primarului, iar puţin mai încolo, a notarului. Într-o seară, când să intre în pat, au simţit-că un hoţ se ascundea sub patul lor. Un hoţ este întotdeauna înarmat. El, un singur bărbat cu o femeie slabă să se împotrivească unui înarmat? Era prea primejdios. S-au sfătuit ei doi pe şoptite, şi femeia a început să-l întrebe pe soţul ei cu voce tare:

— Bărbate, dacă o să avem un băiat ce nume îi vei da?

— Ce nume să-i dau? Primar şi gata. Să ajungă şi el primar când o fi mare, răspunse bărbatul.

— Şi cum ai să-l strigi dacă îl va chema Primar?

— Cum să-l strig? Primarule, la mine! şi gata. • Hoţul de sub pat a priceput îndată că cei doi erau noi căsătoriţi şi a început să zâmbească.

— Dar dacă mai avem un copil şi iar o să fie băiat, ce nume ai să-i dai? întrebă iar femeia.

— Dar de ce, mă rog, încă un băiat şi nu o fetiţă? întrebă la rândul său bărbatul.

— Aşa sunt eu, îmi plac băieţii, răspunse femeia.

— Păi dacă vom avea încă un băiat, am să-l numesc Notar şi gata. Să ajungă şi el notar când o fi mare.

— Şi cum ai să-i chemi pe amândoi ca să vină la tine?

Spune-mi, te rog, că mi-ar face plăcere.

— Cum să-i chem? Primarule, Notarule, la mine! Şi gata.

Hoţul de sub pat a început să râdă pe înfundate. „Nebunii”, se gândea el. Deodată femeia întrebă iar:

— Dar dacă vom mai avea încă un băiat, ce nume ai vrea să-i dai?

— M-am plictisit să avem trei băieţi. Vreau şi eu o fetiţă, măcar una şi gata. Trei băieţi la rând e prea de tot.

— Ba o să avem încă un băiat, că aşa vreau, zise femeia supărată. Dacă totuşi, cu toate că nu-ţi face plăcere, dacă totuşi o să avem încă un băiat, ce nume ai să-i dai?

— Dacă totuşi, cum zici tu, dacă tstuşi o să avem încă un băiat, zise bărbatul supărat şi el, am să-i dau nume Hoţu şi gata. Să ajungă şi el hoţ când o fi mare.

— Vai, bărbate, se poate să spui una ca asta? Chiar dacă îl va chema Hoţu, ştiu eu ce fac ca să nu ajungă hoţ când o fi mare. Dar cum ai să-i chemi pe toţi trei ca să vină la tine?

— Cum să-i chem? Uite aşa: Primarule, Notarule, Hoţu, la mine! Şi gata. Nu e mare lucru.

— Într-adevăr, nu e mare lucru când spui aşa încet. Dur când copiii vor fi departe, va trebui să-i strigi mai ttre. Nu-ţi va fi cumva ruşine să strigi aşa în gura mare Humele copilului nostru Hoţu?

— Mie? Mie să-mi fie ruşine de numele copilului jncii?

Uite că acuşi am să-l strig în gura mare.

Şi omul a început să strige cu toată puterea:

— Primarule, Notarule, Hoţu la mine!… Primarule, Notarule, Hoţu la mine!… Primarule, Notarule, Hoţu la mine!…

S-a trezit primarul, s-a trezit notarul şi au alergat amândoi

spre casa noilor căsătoriţi. Când au ajuns în casa lor, l-au găsit pe hoţul de sub pat, tăvălindu-se de râs.

întoalce-te, hotule!

SE SPUNE de obicei că femeile sunt bune numai de gură, dar când e vorba de minte n-au nici cât o gămălie de ac. Adevărul nu este tocmai aşa, căci se pot spune multe despre femei cu mintea isteaţă, care de multe **ori** întrec pe bărbaţi.

S-a întâmplat odată, într-o casă singuratică de lângă un sătuc, ca o femeie să rămână singură acasă. Bărbatul

12» ***m***

el împreună cu fratele lui mai mic erau plecaţi în sat, la o nuntă, urmând să se întoarcă abia în zori. Pe femeie o durea capul, de aceea a preferat să rămână acasă. În toiul nopţii, femeia a simţit că un hoţ a pătruns în casă ■găurind zidul. Ce ar fi putut să facă ea, o femeie neajutorată împotriva unui hoţ? Dar femeia nu şi-a pierdut cumpătul. Se purta de parcă nu s-a întâmplat nimic deosebit şi întrebă:

— Cine e acolo, hoţ oale sau o pisică doal? se prefăcea femeia ca una tare proastă la minte.

— Miau, miau, răspunse hoţul.

— Of, ial o pisică, ce păcat! De al veni un hoţ ce bine mi- al pălea. De două zile stau singură acasă spelând. Să vină vleun hoţ, dai de fiecale dată vine numai câte o pisică. Ce păcat, male păcat, bombănea femeia.

. ’ Hoţul, când a auzit ce a bombănit femeia, a ieşit din ascunzătoarea lui şi zise:

— Dar ce ţi s-a întâmplat, frumoaso, de aştepţi să vină un hoţ la tine? Unde ţi-e bărbatul de ai stat două zile singură acasă? Eu sunt un hoţ şi iată că am venit.

p – Bălbatul, meu? Mânca-l-al ciuma, să nu mai aud niciodată de el. Zicea meleu să sunt tale ploastă şi mă bătea în fiecale zi de îmi amăla zilele. Acum e plecat în olaş şi se întoalce abia peste câteva zile. \ – Dar de ce doreşti să vină un hoţ?

— Să vină un hoţ, da, să vină. Să ia toate luclulile din casă, ca să moală bălbatul meu de ciudă când se va

fliloalcc acasă. E şi tale zgâleit. De când ne-am căsătolit am Minira L numai cu sale şi aldei.

j

Hidea hoţul de fericire, aşa noroc nu inţâlneşti în fie-’ Pare zi, şi a început să adune lucrurile din, casă. Dar a Vfizut cu uimire că femeia împrăştia mereu lucrurile adunate şi le încurca de nu putea termina cu strânsul.

Ce faci tu, femeie? Mai bine dă-te la o parte şi im mă mai încurca, s-a răstit hoţul.

■ — Cum să te încuie? Eu te ajut. Mă uit la luclulile de ■Ici ca să văd dacă le-ai luat pe toate sau nu.

Aşa zise ea, tot împrăştiind lucrurile. Hoţul nu se mai lupăra, ci râdea de prostia ei. Dar când hoţul nu era atent, femeia ascundea câte ceva de preţ sub pat.

Până la urmă hoţul a reuşit să termine cu strânsul lucrurilor şi plecă îndoit de şale din cauza greutăţii prădate. Dar nici nu s-a îndepărtat bine şi auzi cum îl strigă femeia înapoi:

— Întoalee-te, hoţiile, vino înapoi! Ai Uitat ceva, pă cii să nu-l iei!

S-a întors hoţul gâfâind şi femeia i-a dat un lanţ de aur. Hoţul i-a mulţumit, iar în sinea lui râdea. „Are dreptate bărbatul ei când spune că femeia aceasta e tare proastă4’. Dar abia se îndepărtă puţin, femeia îl strigă.. Înapoi iar:

— Întoaâce-te, hoţule, vino înapoi! îal ai uitat ceva, păcat să nu-l iei!

Se întorcea hoţul, femeia îi da un rând de îmbrăcăminte scumpă. Hoţul i-a mulţumit şi întrebă:

— Mai este ceva pe care le-am uitat?. Iar femeia îi răspundea:

— Nu, nu mai este.

Dar abia se îndepărtă şi femeia îl strigă iar: – întoalce-te, hoţule, vino înapoi! Ai mai uitat ceva, păcat să nu-l iei!

— Întoalce-te, vino înapoi, întoalce-te, vino înapoi, mai bine

dă-mi-le pe toate şi nu mă mai obosi, zise ho ţul gâfâind din ce în ce mai tare.

Femeia i-a dat iar ceva din lucrurile de preţ pe care le-a putut ascunde. Dar până la urmă nu mai avea nimic, toate lucrurile le-a dat hoţului. Ce să facă acum? Mai era până dimineaţă când bărbatul ei împreună cu fratele lui trebuiau să vină. Oricum trebuia să reţină pe hoţ, L-a chemat pe hoţ înapoi, iar când hoţul s-a întors, femeia i-a spus

— De ce te glăbeşti să pleci? Mai bine întinde-te să te odihneşti oleacă. Intle timp am să fac ceva de-ale gulii, că de când sunt mălitatâ n-am mai mâncat ca lumea.

Se gândea hoţul că femeia avea dreptate. De ce să se grăbească? Dqar femeia era singură în casă, casa era singuratică, iar el era. Obosit de atâta du-te vino cu căratul în spate. S-a lungit hoţul în pat, iar femeia a început să fiarbă orez şi a gătit mâncare în toată legea. Ba a tăiat chiar şi o pasăre. Când mâncarea era gata, s-au ivit zorile.

™ Hai, hoţule, să stăm la masă, l-a invitat femeia.

îi 82

$1 a stat la masă hoţul, înfulecând cu poftă bunătăţile. Dor nici nu s-a săturat bine, că s-a şi trezit înhăţat de ilul bărbaţi. Erau bărbatul femeii cu fratele lui.

Aşa au fost salvate bunurile lor de la hoţ, datorită fe~ i i H ’ i i care s-a dovedit isteaţă şi curajoasă.

O femeie, trei tâlhori şi *un* hot

A FOST ODATĂ o femeie care stătea singură într-o Cpsâ departe de sat. Intr-o noapte, femeia s-a trezit cu Iroi tâlhari, care au intrat în casă forţând uşa. Înainte de

1 jefui casa, tâlharii au pus-o pe femeie să le facă demân-ciire, iar între timp ei beau arak ca la ei acasă. Dar fe meia, curajoasă cum era, a pus otravă în mâncare, aşa că puţin timp după ce au mâncat, tâlharii au căzut gră madă jos sub masă fără suflare.

S-a uitat femeia la tâlharii morţi şi s-a gândit să-i arunce în

râul din apropiere, înainte de a se face dimineaţă. L-a apucat pe unul de o mână şi l-a tras spre uşă, când deodată a simţit că în casă s-a strecurat un hoţ.

— Hbţule, mai bine să ieşi din ascunzătoare şi aruncă-mi acest musafir nedorit, care a murit aici, în râu. La întoarcere te voi răsplăti cu o sută de rupiahi. Dacă vrei să-mi furi, n-ai să găseşti lucruri deosebite, iar de banii anei nu poţi să ştii unde i-am ascuns, zise femeia.

183

S-a gândit hoţul că femeia avea dreptate, aşa că a ieşit din-ascunzătoare, a luat mortul de lângă uşă în spinare' şi s-a dus să-l arunce în râu. După puţin timp s-a întors hoţul cerând răsplata: cei o sută de rupiahi.

— Cred că glumeşti. Văd că mortul a rămas la locul lui de lângă uşă. Doar nu vrei să spui că l-ai aruncat în râu, iar acum mortul s-a întors singur, a spus femeia care între timp, când hoţul arunca mortul de lângă uşă, a pus pe celălalt mort în locul celui dântâi.

Când s-a uitat h©ţul la locul de unde a luat mortul, a î'ămas înmărmurit, căci a văzut că femeia n-a minţit, mortul a rămas la locul lui.

„Dacă îi spun că mortul s-a întors singur, o să mă creadă chiar nebun. Cine poate să creadă o întâmplare ca asta?'! îşi zise hoţul.

Aşa că fără să zică nimic a luat al doilea cadavru şi l-a dus la râu. I-a legat de picior un bolovan mare, a ales un loc cu apa adâncă şi l-a aruncat.

— Să nu te mai prind iar lângă uşă, că va fi vai de tine, zise hoţul.

S-a întors hoţul, dar nu mai căuta pe femeie, ci înainte de a intra în casă se uită la locul cadavrului. Acum, mirarea lui se amestecă cu groaza când văzu cadavrul rămas locului. Adevărul este că între timp femeia a pus acolo pe al treilea tâlhar. Hoţul i-a luat şi pe ăsta, l-a dus la râu, i-a legat un bolovan şi mai mare de un picior, l-a bătut măr, şi abia după aceea l-a aruncat în râu.

,184

Na, să-ţi fie de învăţătură că ţi-ai bătut joc de mine! zise hoţul.

K a întors hoţul la casa femeii gâfâind de atâta trudă, |ar în faţa casei îl aştepta femeia care, când. I-a văzut, i II itrigat de departe:

• • Unde ai fost? de ce n-ai aruncat nici până acum i netavrul?

Auzind întrebarea, pe hoţ l-a cuprins o groază de ntdoscris. Fără să se mai gândească a luat-o la fugă cât îl ţ ineau picioarele.

„Ori cadavrul e însuşi dracul, ori femeia e o vrăji luare”, îşi zise hoţul.

Jopui fermecat

UN ŢĂRAN a murit şi a lăsat ca moştenire celor doi fii ai săi, Parman şi Rogo, un petic de pământ, o casă şi o lută de arginţi.

— Tu eşti fiul cel mare, zise Rogo lui Parman, şi Mneolesc că e dreptul tău să rămâi în casa părintească, să munceşti pamântul. Mie să-mi dai cei o sută de arginţi, ca ■-mi încerc norocul în negoţ.

Din banii moşteniţi, Rogo şi-a cumpărat din sat câteva vaci, cu gândul să le vândă cu preţ bun la oraş. După socoteala lui, într-un timp nu prea lung va’putea să-şi întoc-

mească o gospodărie proprie. Dar ghinionul a fost că, ducând vacile spre oraş, s-a întâlnit cu nişte tâlhari care, după ce l-au bătut măr. I-au luat nu numai vacile, ci şi cămaşa de pe el. Ce să facă acum? Ar fi putut, să se întoarcă acasă la frate-său, care îl va fi primit cu braţele deschise. Dar cum să te întorci aşa, pe jumătate dezbrăcat, când cu o zi înainte ai plecat cu o sută de arginţi în pungă? S-a gândit Rogo cât s-a gândit, până la urmă s-a hotăril să intre argat la un boier dintr-un sat apropiat.

Cinci ani de zile a stat Rogo ca argat în casa unui hagiu, muncind de dimineaţă până noaptea târziu fără odihnă, cu mâncare puţină, numai atât cât să nu moară de foame. Intr-o

seară, şi-a făcut el socoteala:

— Cinci ani de zile am muncit ca un bivol. Dar ce vorbesc, ba şi mai rău decât un bivol. E drept că un bivol munceşte greu în orezărie, dar, de bine de rău, e hrănit pe săturate, pe când eu sunt întotdeauna flămând. După muncă, bivolul e întotdeauna, dus la scaldă, iar eu n-am timp nici să mă spăl ca lumea. Unui bivol nu i se dă îmbrăcăminte, dar nici mie. Însă bivolului nu î se dă îmbrăcăminte că n-are trebuinţă, pe când mie îmi trebuie. Dar dacă mă gândesc mai bine, un bivol n-are simbrie şi nici nu poate pleca de la stăpân, iar eu am simbrie şi pot pleca oricând doresc. Vasăzică, până la urmă tot stau mai bine decât un bivol.

Cu gândul la simbria lui, Rogo s-a împăcat cu soarta. Simbria pentru cei cinci ani de muncă trebuia să fie o sumă destul de frumoasă. Nu ştia nici el cât de mare, dar

i sft încerce iar în negoţ ar fi poate de ajuns. Aşa că Alt» de dimineaţă Rogo s-a înfăţişat hagiului, i-a spus că vin,) gfi se întoarcă acasă şi i-a cerut simbria lui pentru *m*\ linei ani de zile de când s-a băgat argat.

Hai să facem socoteala, zise hagiul. Simbria pentru ■ ij r i n e i ani este atât. Dar trebuie să scădem ce îmi dato-i, ’i În mie. Când ţi-am dat în pază caii, a murit unul din ti Preţul unui cal este atât. Când ai fost odată bolnav, n i i i i h i m i t ă leacului meu te-ai făcut bine; preţul este atât. Când ai rămas singur într-o zi să păzeşti casa, a venit un liuţ şi a furat nişte lucruri din casă. Fiindcă tu erai răs- punzător de ce se întâmplă în casă trebuie să plăteşti piguba. Vasăzică, dacă scădem siaabria din ce îmi datori zi, în loc să primeşti tu ceva de la mine, trebuie sa-iru îi îi zece arginţi. Totuşi, fiindcă m-ai slujit cinci ani. De pile, te las să pleci fără să-mi dai nimic.

„Vasăzică, până la urmă eu stau mai rău decât un bivol, îşi zise Rogo. Dar nu mă las până nu-l învăţ minte pe acest hagiu hapsân.”

A plecat Rogo la fratele său, Parman, şi i-a povestit |eate păţaniile sale.

— Şi acum împrumută-mi cincizeci de arginţi, ca să-mi mai încerc norocul, sfârşi Rogo.

Din aceşti cincizeci de arginţi, Rogo şi-a cumpărat haine

pentru a se îmbrăca ca lumea, a mai cumpărat şi un ţap bătrân, iar restul de bani i-a băgat sub coada ţapului. Cu ţapul după el s-a întors Rogo la fostul său slăpân.

187

— Am venit ca să-mi plătesc datoria, zise Rogo hagiului.
— Dar ce este cu acest ţap? întrebă hagiul mirat văzându-l bine îmbrăcat şi târând un ţap bătrân.
— Acest ţap nu este un ţap obişnuit, ci un ţap fermecat, pe care îl am de la un drac, răspunse Rogo. I-am promis să-l slujesc după moarte şi în schimb mi-a dat acest ţap, care poate să-mi dea arginţi oricând am nevoie.
Cu această vorbă, Rogo a început să apese burta ţapului, şi, imediat se rostogoliră câteva monezi de argint.. A numărat Rogo zece monezi şi i-a înmânat hagiului. Când a văzut această minune, hagiul, fiind foarte lacom, nu «nai putea să-şi ia ochii de la ţap.
— N-ai vrea să mi-l vinzi mie? întrebă el.
— De ce să-l vând când el îmi dă în fiecare zi atâta bănet de nu-l pot număra?! răspunse Rogo.
— Îţi dau un sac de arginţi pentru el, a spus hagiul.
— Un sac de arginţi îmi dă ţapul în câteva zile.
— Îţi dau un sac de aur, insistă hagiul.
— Dacă ţii atât de mult să mi-l cumperi, bine, fie aşa *ţ/am* spui. " -.
A luat Rogo sacul cu aurul şi a lăsat ţapul în casa hagiului.
Dar înainte de a pleca, zise:
— Să nu uit să-ţi spun. Câteodată, ţapul îşi face de cap şi nu mai aruncă monezi de argint. Dacă se întâmplă acest lucru, ia un topor şi loveşte-l în cap. Ţapul nu va muri, căci e ţapul necuratului, în schimb va face el mo nezi de argint, chiar mai multe decât înainte.

Cu aticul lui plin de aur, Rogo şi-a întemeiat o gos- fiotliine frumoasă şi s-a căsătorit cu o mândreţe de fată. Ih" neuin încolo el lucra numai pe pământul lui, şi aşa H li îi îi rericit până la adinei bătrâneţe.
Dw cu ţapul şi hagiul ce s-a mai întâmplat? Ţapul I m u r i t chiar a’ doua zi după ce a plecat Rogo, sub toporul litigiului, căci

în loc să facă monezi de "argint, a făcut uniuni balegă, iar hagiul a înnebunit de ciudă.

Ciocodilul a! b

A FOST ODATĂ în Djava Dvipa – adică în Insula hva – un rege renumit, cu numele de Devata Clăncar, mlica Zeul pe Pământ. Regele Devata Clăncar n-avea altă plăcere decât să mănânce mâncăruri alese. Nu-i plăcea nici v’mutoarea, nici luptele de cocoşi, nici cele între taur, şi liu.ru, nici întrecerea călăreţilor. În schimb, avea sute de bucătari. Un bucătar-şef avea sub comanda lui câţiva ajutori de bucătar-şef, iar fiecare ajutor de ajutor de pucătar-şeî avea sub comanda lui câţiva bucătari. Dar şi aceşti bucătari simpli la rândul lor aveau câţiva Butori de bucătar, şi aşa mai departe. Fiecare bucătar-şef nispiindea doar pentru un singur fel de mâncare, niciodată mai mult. Unul era meşter la supa de pasăre, altul era meşter la ciorba de burtă şi aşa mai departe, de la

mâncărurile obişnuite până la mâncărurile neobişnuite, ca limbi de papagal, creier de maimuţă, labă de tigru şi al-teie. Pe urmă, regelui nu-i plăcea să mănânce singur, căci singur îşi pierdea pofta de mâneare. În fiecare zi stăteau *la* masa lui toţi prinţii şi boierii ca ia o sărbătoare, iar de treburile ţării nimeni nu se ocupa. Bineînţeles, poporul trebuia să aducă cele de trebuinţă gătitului: zeci de păsări, zeci de animale rare şi sălbatice, mirodenii şi rădăcini care nu se găseau decât în junglă. Trăia poporul cum trăia, dar de asemenea trai mai bine lipsă.

într-o zi s-a întâmplat, pe când regele mânca o ciorbă de fazan, să găsească o bucăţică de carne cu un gust deosebit de bun. N-avea gustul cărnii de fazan, dar nici alt gust de carne pe care a mai mâncat-o vreodată în viaţa lui. Ce fel de carne era oare? se mira regele. Doar mân-case aţâtea feluri de carne şi ştia gustul fiecăruia. A întrebat pe ceilalţi meseni dacă a nimerit vreunul vreo bucăţică de carne cu un gust deosebit în ciorba de

fazan, însă toată lumea a răspuns nu. Ciorba de fazan avea carne de fazan, ziceau ei. Dar regele era sigur că în ciorba de fazan mai era şi altă carne. Era numai o bucăţică, totuşi avea gust mult mai bun decât orice carne cunoscută lui. Regele a hotărât să afle ce carne era şi să mai mănânce din această bunătate deosebită. A chemat pe şeful bucătar al ciorbii de fazan şi i-a povestit cele întâmplate. Dar şi şeful bucătar al ciorbii de fazan o ţinea una şi bună, că ciorba de fazan era gătită în faţa ochilor lui şi avea numai şi numai carne de fazan.

Ducă nu-mi afli ce carne era, zise regele ameninţă-iM,

Voi porunci să vă scurteze de cap şi pe tine şi pe toţi lorii lai.

(’o putea să facă şeful bucătar al ciorbii de fazan? A

di.... Ni şi el pe toţi ajutorii lui, adică ajutorii de bucătar-

f| ui ciorbii de fazan, şi i-a înfăţişat regelui. La rândul Im, iiccştia din urmă au chemat pe ajutorii de ajutor de Inicalar-şef al ciorbii de fazan, şi aşa mai departe, până *i** II o înfăţişat în faţa regelui chiar ucenicii. În sfârşit, un Ic, cu tot corpul tremurând de frică, zise:

— Vai, stăpâne, mă rog de iertare. Toată această în-Kmplare s-a datorat numai şi numai unei greşeli de-ale Iticlir. Când am tăiat carnea de fazan, mi-am luat şi vârful defţelului mic. Poate bucăţica degetului meu mic era iu IM-a cu un gust deosebit.

Regele părea nedumerit, dar în acelaşi timp şi fericit de această întâimplare. Cum de nu i-a trecut prin minte piua atunci să guste carne de om? De n-ar fi fost această lut cuplare, poate până la moarte nu ar fi gustat niciodată «(temenea bunătate.

Tncepând din ziua aceea, carnea de om a devenit mân-carea lui preferată. Carnea de om era întotdeauna prezentă la masa lui, gătită în diferite feluri. Îi-plăcea mai **files** carne de copii, căci carnea de copii este mai fragedă. Toată lumea îşi ascundea copiii, căci peste tot oamenii ii’V.clui îi căutau. După câţiva ani, niciun copil nu se mai • • .ca în Djava Dvipa, cu toţii până la unul au fost mâncaţi de regele Devata Clăncar. Dacă nu se mai puteau găsi

copii, atunci au început să fie vânaţi şi tinerii. Fugeau tinerii, unii în munţi, alţii în junglă, de au rămas satele numai cu bătrânii gârboviţi de ani, care nu mai erau buni pentru niciun fel de muncă. Djava Dvipa cea bogată a devenit o ţară pustie. Nici orezăriile nu se mai lucrau.

în timpul acela a venit în Djava Dvipa un tânăr voinic pe nume Agisaka. Trecu Agisaka prin mai multe sate şi nicăieri n-a văzut ţipenie de om. În sfârşit, când trecea prin satul Dadapan a văzut o femeie bătrână. A întrebat-o Agisaka ce s-a întâmplat cu această ţară de nu se mai vedea viaţa de toate zilele. Bătrâna din Dadapan i-a povestit despre regele Devata Cian car şi de obiceiul său de a mânca carne de om şi de tinerii fugiţi în munţi şi în Junglă.

— Mai bine grăbeşte-te să te întorci de unde ai venit sau du-te de te ascunde, până nu vin oamenii regelui în căutarea tinerilor rătăciţi.

Dar Agisaka, în loc să asculte povaţa bătrânei, zise că lui nu îi era frică, ba ar vrea chiar să se ducă să-l Intâlnească pe acest rege mâncător de oameni.

într-adevăr, puţin timp după aceea au venit. Oamenii regelui căutând tinerii rătăciţi. Când l-au văzut pe Agisaka, au vrut să-l lege ca pe un vânat. Dar Agisaka era un sakti, adică un năzdrăvan. În loc să-l lege pe el, ei se legau şi se luptau între ei, se băteau şi se omorau, iar Agisaka stătea cu braţele încrucişate, fără să-şi mişte nici un singur deget. După ce a văzut că oamenii regelui s-au bătut

[192

îndeajuns, a făcut ce a făcut, încât ei s-au oprit de a se bate. Le- a spus pe urmă să-l ducă în faţa regelui.

N-a fost puţină bucuria regelui văzând cum slujbaşii lui s- au întors cu un tânăr. De mai multe luni nu mai gustase carne de om. Insă Agisaka i-a grăit:

— Eu am. Venit de bună voie la tine, căci de vrei sS mu omori n-ai să izbuteşti niciodată. Am auzit că ai obiceiul să mănânci carne de om şi eu am venit ca să mă mănânci.

— Cum, vrei să te mănânc de bună voie? întreba regele mirat.

— Da, însă numai de vei izbuti a-mi umple şapca mea’ cu pământ. Iar de nu, te voi omorî.

— Numai atâta? râdea Devata Clăncar în hohote. Iţî voi umple nu o şapcă, ci o mie de şepci dacă doreşti.

A coborât regele de pe tron să se ducă afară să umple şapca lui Agisaka, grăbit ca să mai guste carne de om. Apucă îndată şapca şi o trase ca s-o poată umple cu pă-mânt. Dar când a tras-o, şapca s-a lărgit. Cu cât trăgea mai mult, cu atât se lărgea mai tare. Regele Devata Clăncar trăgea întruna de şapcă, urmărit de Agisaka, până l-a cuprins frica şi a început să fugă. Dar fugind, tot trăgea de şapca ce se lărgea mereu. Fugea, fugea regele trăgând şapca după el, care se lărgea mereu, până ce a ajuns la ţărmul Mării de Sud. Acolo nu mai avea unde să fugă, iar Agi-saka, îl şi ajunsese din urmă.

— Ajutor î ţipă regele, dar nimeni nu veni să-l ajute* A căzut regele cu capul la pământ şi gemu:

l! l – Povesti nemuritoare, voi. 18; 193

c – Iertare, iertare.

— Eu te iert, a spus Agisaka, căci mie nu mi-ai făcut nimic. Dar oamenii şi copiii pe care i-ai mâncat, cum te vor ierta?

— Nu mă omorî, fă orice cu mine, dar nu mă omorî.

Îndurare, gemu regele.

— Bine, nu te voi omorî, a spus Agisaka. Deoarece ţie îţi place să mănânci carne de om, mâncător de oameni să- rămâi. De moarte ţi-e frică, de aceea nu vei muri niciodată, i

Şi cu aceste cuvinte l-a îmbrâncit pe Devata Clăncar în mare. Când a căzut în apă, regele s-a făcut nevăzut, iar în locul lui înota un crocodil alb, căci într-adevăr regele Devata Clăncar sta preschimbat în crocodil alb. Şi nu ca oricare alt crocodil, acest crocodil nu trăieşte în fluviu, ci în mare, în Marea de Sud. De aceea nu e bine să faci baie în Marea de Sud, căci acest crocodil alb se contopeşte la culoare cu spuma mării şi te poate înhăţa fără să-l vadă nimeni.

POVESTE PERSANĂ

{Repovestită de CRINA DECUSARA)

O sută de dinari

ÎN VREMURILE DE DEMULT trăia într-un oraş îndepărtat un curelar pe nume Sărai. El avea un singur fiu, pe care-l chema Mamed.

Într-o bună zi curelarul spuse:

— Eu am îmbătrânit deja, fiule, şi nu mai am putere să lucrez ca înainte. În toată viaţa mea am reuşit să ago nisesc vreo trei sute de dinari, însă, cum nu mi-a rămas mult de trăit, trebuie să mă îngrijesc de soarta ta. Ia spune-mi, ce ai vrea să devii: negustor, muzicant sau hoge *?

Mamed îi răspunse:

— Nu vreau să fiu hoge, că-i prea greu să învăţ; nici muzicant nu vreau să mă fac, fiindcă mi-e lene să tot ciupesc strunele şi să zbier cât mă ţine gura. Aş încerca să devin negustor, pentru că negustorii stau la ei în pră vălie şi nu fac nimic. Toţi beau ceai pe săturate şi adună grămezi de bani.

1 Hogea – preot şi învăţător.

****

«O* 4

îl 95

— Fie, se învoi curelarul. Uite, ţine o sută de dinari şi du-te în cetatea vecină. Dacă o să cumperi piper îl vei aduce aici şi astfel îl poţi vinde cu câştig.

Mamed luă banii de la părintele său, îi puse în traistă şi porni la drum. Merse el cât merse, şi în cele din urmă ajunse în oraşul de scaun al împărăţiei.

Aici, în piaţă, văzu o băcănie unde se vindea piper negru. Mamed. Ceru băcanului să-i dea piper de o sută de dinari, iar în timp ce acesta îi cântărea marfa, tânărul se uita în toate părţile şi văzu mulţime de oameni mergând într-o singură direcţie.

De îndată uită de piper şi se luă după mulţime.

Oamenii au intrat într-o grădină, iar acolo s-au oprit lângă doi bărbaţi, îmbrăcaţi în costume frumoase, care cântau la dutară l. Erau nişte muzicanţi vestiţi şi lumea îi asculta încântată, aproape cu evlavie.

„Iată ce mi-aş dori să devin” gândi Mamed şi păşind spre vestiţii cântăreţi îi întrebă:

— Oameni buni, cărora vă place veselia, cât aţi lua voi ca să mă învăţaţi să cânt la dutară în şapte zile?

— Dacă vrei să înveţi numai în şapte zile, răspunse unul dintre ei, atunci nu ne apucăm de treabă pentru mai puţin de o sută de dinari.

Mamed se învoi să plătească o sută de dinari.

Muzicanţii îl duseră Ia ei acasă şi în şapte zile îl învă-ţară să cânte la dutară. Mamed le dădu dinarii şi porni înapoi pe. Drumul pe care venise la oraş.

1 Dutară – instrument muzical cu coarde.

Merse el ce merse cale lungă şi în sfârşit ajunse la "casa părintească.

Văzându-şi băiatul, curelarul se bucură:

— Ei, fiule, ai adus piper?

Mamed nici nu a încercat măcar să ascundă că cei o sută de dinari îi dăduse ca să înveţe să cânte la dutară.

Atunci, tatăl îi dădu încă o sută de dinari şi îi porunci să aducă neapărat piper. Mamed s-a dus din nou în oraşul de scaun al ţării, unde muzicanţii îl învăţaseră să cânte la dutară.

Văzându-l vânzătorul de piper îi strigă înciudat:

— Hei, negustorule, pe unde ai umblat şi te-ai rătăcit, pe când eu îţi cântărisem deja marfa?

— Dar tu de ce ţipi şi-mi porunceşti? răspunse su «-părat Mamed. Eu târguiesc într-o sută de locuri şi nimenea nu mă zoreşte. Nu mai pierde vremea cu vorbe de clacă, mai bine cântăreşte-mi repede piper de o sută de dinari.

Şi băcanul se apucă să cântărească sprinten piperul! Mamed însă nu se ocupa câtuşi de puţin de marfă, şi tot timpul privea cu nesaţ în jurul lui.

Deodată văzu cum treceau în fugă pe lângă el nişte tineri cu cărţi şi cu caiete în mâini. Tare ar fi vrut Mamed să afle încotro se grăbesc aşa, şi uitând de piper, a alergat în urma lor.

Tinerii au ajuns în faţa unor porţi mari şi au intrat’ în curte. Aici îi aştepta un dascăl cu barba albă. Ei s-au aşezat în grabă şi bătrânul începu să le explice ceva.

197,

Mamed s-a îndreptat către dascăl şi l-a întrebat ce face cu tinerii, cu ce se îndeletnicesc ore în şir.

— Îi învăţ carte, pentru ca în viitor să se poată ocupa cu treburile statului.

— Şi cât vrei să iei ca să-mi arăţi şi mie toată învăţătura în şapte zile?

— Dacă vrei să înveţi toate astea numai în şapte zile, i-a răspuns dascălul, atunci nu mă încumet să fac învoiala pe mai puţin de o sută de dinari.

— Bine, a primit Mamed. Poftim cei o sută de dinari.

Peste şapte zile, Mamed deja învăţase carte şi s-a îndreptat spre casă.

Merse el ce merse, într-un târziu sosi în oraşul natal şi îi povesti tatălui său pe ce cheltuise banii. Bătrânul nu l-a ocărit pe Mamed, însă îi dădu ultimii o sută de dinari şi îl trimise a treia oară după piper.

Băiatul s-a dus din nou în oraşul în care lăsase cei două sute de dinari şi s-a îndreptat spre aceeaşi băcă-^ nie, dar era închisă. Mamed s-a uitat de jur-împrejur…

Deodată a auzit voci din prăvălia vecină:

— Ia calul! Mişcă nebunul! Mergi cu pionul!

S-a uitat şi a văzut câţiva oameni care jucau şaH; printre ei era un jucător deosebit de bun. Mamed l-a urmărit cu atenţie un timp şi apoi îl întrebă:

— Cât îmi iei ca să mă înveţi şi pe mine acest joc în şapte zile?

— Dacă e vorba de numai şapte zile, nu mă învoiesc decât pentru cel puţin o sută de dinari.

,198

— Ia banii şi să nu mai lungim vorba de prisos.

Peste şapte zile Mamed ştia să joace bine şah; i-a icris tatălui său cum a cheltuit ultimii o sută de dinari şi i-a chemat să vină în cetate, ’ pentru ca să nu se ruşineze În faţa celor din oraşul natal, care îl cunoşteau de multă vreme.

Iar când bătrânul tată veni la fiul său risipitor, Mamed i-a

spus:

— Du-mă în târg şi vinde-mă negustorilor ce caută conducători de caravane, iar din banii aceia o să trăieşti până ce voi fi din nou bogat.

Tatăl a început să plângă la gândul că fiul lui va fi în robie, însă Mamed era hotărât să facă aşa, şi în cele din urmă tatăl se învoi; îşi luă fiul de mână şi îl duse la târg..

Cam tot în vremea aceea negustorii din cetate tocmai strânseseră o caravană la care aveau nevoie de un îngrijitor la cămile.

Unul din negustori, Iomud-Bek, îl cumpără pe Mamed pe câţiva dinari şi astfel tânărul porni la drum lung şi greu cu caravana.

Merse caravana ce merse şi în cele din urmă a ajuns la o fântână adâncă şi aproape secată. Iomud-Bek dădu poruncă să-blege cu o frânghie de mijloc pe sclavul Mamed şi să-i dea drumul în fântână, ca să ia apă măcar într-un burduf.

. Odată ajuns ni fundul fântânii, Mamed a văzut în jur grămezi de argint, aur şi pietre preţioase. De îndată le strigă negustorilor, vestindu-le comoara găsită; iar ne-

gustorii i-au azvârlit în fântână nişte saci să-i umple cu averile de acolo.

După ce toate bogăţiile au fost scoase la lumina zilei, caravana a pornit la drum, iar pe Mamed l-au lăsat în fânttna părăsită.

Rămas singur acolo, tânărul se uită cu atenţie de jur-împrejur şi observă o uşă joasă. O deschise şi se pomeni într-o cameră unde dormea un dev *l,* iar pe perete, deasupra lui, atârna o dutară.

Mamed a luat dutara din cui şi prinse a cânta cu măiestrie, aşa cum îl învăţaseră pentru o sută de dinari, cândva, muzicanţii cei vestiţi.

Devul s-a trezit deîndată şi zărind în. Faţa lui un om a început să strige înfricoşător:

— Ei, tinere, cum de-ai nimerit aici? Cum de-ai în drăznit să vii încoace?

Mamed îi povesti ce s-a întâmplat şi cum s-au purtat

negustorii cu el.

— Eu te-aş fi mâncat, i-a spus Devul, dar ai cântaf cu multă măiestrie şi mai ales pentru că ai cântat melodia ce-i plăcea fiului meu, nu-ţi voi face niciun rău,

La aceste cuvinte Devul începu să plângă.

— De ce plângi? întrebă Mamed.

— Mi^am amintit de fiul meu. Era de-o seamă cu tine’ când odată, jucându-mă cu el, am spart din. Neatenţie chiupul2 în care păstram sufletul lui şi el a murit. Fiu- i Dev – fiinţă mitică, animal cu puteri miraculoase. *1* Chiupul

— Vas mare de lut.

200

lui meu îi plăcea grozav să cânte la dutara asta. Cum să te răsplătesc, băiete, pentru cântecul tău? Ai vrea să • duc înapoi caravana şi să mă răfuiesc cu negustorii *J* Mamed răspunse:

— Nu, cinstite Dev, de ce să întorci din cale caravana, mai bine du-mă pe mine la ei.

Devul i-a îndeplinit rugămintea şi-l duse atât de repede la caravană, cât un om n-ar fi apucat să soarbă o Înghiţitură de apă.

— Pace vouă, se adresă Mamed negustorilor uimiţi. Vă rog plecat să mă iertaţi că eu am adormit în fântână şi nu m-am ţinut de voi.

— Ce să le fac? întrebă Devul. Spune-mi dacă vrei şi o 8ă- i tai pe toţi.

— Nu, preacinstite Dev, răspunse Mamed, nu este nevoie să faci asta. Eu voi primi de la ei partea mea de comoară şi o să mă răscumpăr din robie; iar apoi o să mă întorc cu banii la tatăl meu. Ţie, îţi mulţumesc, cinstite Dev.

Devul dispăru, iar negustorii s-au speriat rău de’tof.

Au prins a* se sfătui. În şoaptă cum să scape de robul cel cu putere asupra Devului.

Iomud-Bek se gândi să-l trimită pe Mamed cu scrisoare către fiii săi, pentru ca ei să-l ucidă; aşa că îl chemă şi deîndată ce termină de scris, îi porunci tânărului 3

— Ia calul meu şi du-te înainte de spune acasă că Iie-a mers bine tot timpul călătoriei şi că venim cu caravana întreagă. Iar scrisoarea dă-o fiului meu mai mare.

201!

Mamed luă scrisoarea, încalecă şi porni în galop.

A mers el cât a mers, până când ajunse la un râuleţ şi acolo a hotărât să se odihnească puţin. A aprins focul şi a pus să fiarbă apa pentru ceai.

Cât a aşteptat să fiarbă apa, se tot uita la scrisoare şi tare ar fi vrut s-o citească.

„Hai să vedem, gândi el, dacă n-oi fi uitat învăţătura care mi-a dat-o dascălul.”

Zis şi făcut. Mamed deschise scrisoarea şi citi. Începea astfel:

„Fiii mei, vă salut pe fiecare în parte…” şi se termina aşa:

., „Aducătorul acestei scrisori este robul meu. El urzeşte ceva rău împotriva noastră, aşa că omorâţi-l neîntârziat”.

Mamed a rupt scrisoarea şi a pus altă hârtie în loc, pe care scrise:

„Aducătorul scrisorii a găsit în fundul unei fântâni mult aur şi pietre preţioase. Jumătate din comoară mi-a dăruit-o mie; aşa că primiţi-l ca pe un oaspete de seamă”.

În timpul ăsta, ceaiul clocotea; Mamed îl bău şi porni din nou la drum.

Ajungând în oraşul unde locuia Iomud-Bek, Mamed întrebă din om în om care e casa lui şi îi înmână scrisoarea fiului mai vârstnic.

Băieţii s-au bucurat când au aflat de îmbogăţirea neaşteptată şi l-au primit cu multă cinste pe Mamed. Seara au făcut un chef la care au chemat şi alţi oaspeţi.

202

Veselia a ţinut toată noaptea. Spre dimineaţă, Mamed 11 întrebă pe fiul cel mai mare al lui Iomud-Bek:

— Cum dă voie împăratul să fie asemenea petreceri în timpul săptămânii?

— Noi nu avem împărat.

— Dar cine conduce ţara voastră?

— Împărătita. S-a anunţat, nu de mult, că se va căsători cu cel care va câştiga partida de şah jucată cu ea.

— Şi cum se ajunge la palatul ei? întrebă Mamed.

— Nu te duce acolo, prietene, spuse fiul cel mai mare al neguţătorului. Deja mulţi au încercat să o învingă la jocul de şah şi au plătit cu viaţa, fiindcă împărătita a poruncit să fie pedepsiţi pentru îndrăzneala lor toţi cei care pierd. Cât despre jocul de şah, frumoasa asta joacă mai bine decât oricare din împărăţie.

Mamed nu le ascultă sfatul, bău ceaiul şi se îndreptă grăbit spre palat.

La intrare îl opri straja:

— Ce cauţi aci?

— Am venit să mă însor cu împărătita voastră, răspunse Mamed.

Vizirul îi anunţă deîndată împărătiţei vestea şi ve-< nind înapoi zise:

— Împărătita noastră întreabă dacă joci bine şah?

[— Spune-i că da.

— Cine te-a învăţat?

— Un jucător bun, căruia i-am plătit o sută de dinari pentru învăţătură.

— Tu trebuie să joci de patru ori cu împărătita noastră; ai dreptul să pierzi numai o singură dată. Restul, de trei ori, trebuie neapărat să câştigi.

— Ne-am’ înţeles, răspunse Mamed. Aşa să fie.

— Ştii însă ce te aşteaptă dacă nu respecţi învoiala?

— Ştiu, răspunse Mamed.

— Dar nu-ţi va părea rău să te desparţi de viaţă?

— Mi-ar părea rău, de bună seamă, pentru că, desigur, eu mă voi căsători cu împărătita voastră, iar după aceea n-o să mai vreau să mor, răspunse din nou Mamed.

Atunci vizirul îl conduse în iatacul fecioarei-împărătiţe. Vâzându- 1 fata de împărat se întrista:

— Tinere, o să-mi pară rău când călăul îţi va reteza capul. Mai bine renunţă la planurile tale.

— N-am venit încoace să fac vorbe de clacă, rămase neînduplecat Mamed.

împărătita porunci să fie adus jocul de şah şi începură să joace. Vizirul şi curtenii, care urmăreau fiecare mutare de pe tabla de şah, nu-şi găseau locul de neastâmpăr.

Prima oară Mamed pierdu.

Fetei i se făcu milă de tinereţea lui şi zise:

— Mai bine renunţă la întrecere, fiindcă n-o să câştigi r; ici o singură dată.

— Să nu pierdem timpul cu discuţii fără rost, se împotrivi Mamed. Prima oară eu m-am lăsat bătut din respect faţă de tine. Aşa e obiceiul în ţara mea; musafirul dacă joacă şah cu gazda, trebuie să-i cedeze prima partidă.

Continuară jocul şi Mamed câştigă de trei ori la rând. Aflând vestea, toţi s-au bucurat foarte tare, pentru multe mame plânseseră moartea fiilor lor îndrăzneţi. Impărătiţa se lăsa greu înduplecată şi îi spuse lui Mu med:

— Tu nu m-ai învins pe deplin. Hai să jucăm pentru Ultima oară. Dacă vei pierde n-am să te pedepsesc, ci o MA te las să pleci acasă. Dacă totuşi vei câstiga, o să fu cern nunta.

Mamed câştigă şi de data aceasta.

Impărătiţei nu i-a mai rămas altceva de făcut decât ift poruncească să se facă masa de nuntă şi să-i invite pe toţi maimarii cetăţii la ospăţ.

A doua zi dimineaţă îl aşeză pe tânăr pe tronul de aur fi astfel Mamed a devenit padişah.

De cum îşi începu domnia, înainte de toate, el trimise Călăreţi în calea neguţătorilor să-i aducă direct la palatul său.

Când sosi caravana, în frunte cu Iomud-Bek la palat’, amed porunci să li se ia comoara găsită de el în fântână 1 să fie împărţită sărmanilor din cetate. Iar lui Iomud-Bek *fa* dat câţiva dinari, spuindu-i:

— Uite banii pe care i-ai plătit tatălui meu. De astăzi u mwam răscumpărat libertatea. Acum să ştii că eu sunt adişahul tău şi dacă te mai porţi aşa cum ai făcut până fecum o să plăteşti scump totul.

Cu aceste cuvinte el i-a dat drumul lui Iomud-Bek şi i-a lăsat liberi pe neguţători.

Pe urmă, Mamed trimise tatălui său o scrisoare şi dădu poruncă să fie adus bătrânul la el la palat. Tatăl a venit cât a putut de repede şi a trăit fericit restul zilelor lângă fiul său. Se spune că ei mai trăiesc şi acum, şi se bucură de viaţă tihnită.

POVEŞTI PERSANE

(Repovestite de VIOREL BAGEACU)

Corbul cel îndărătnic

A FOST ODATĂ ca niciodată. Cândva, trăia un abiar *1* Cfire avea multă bogăţie şi bani. Şi mai avea şi un fecior pe care îl chema Mehrak. Cum era singurul, se înţelege că • ra şi nespus de îndrăgit. Când Mehrak ajunse flăcău şi îi trescu barbă şi mustăţi, tatăl său îi găsi o nevastă pricepută şi sprintenă.

Abiarul trăia în îndestulare şi în fiecare seară, la cină, în jurul său se adunau şi nevasta, şi feciorul, şi nora. Dar • 1 nu era numai abiar, mai era şi maimare peste sat, din care pricină era ascultat de toţi oamenii. Zilele treceau, Vremea zbura, lunile se duceau, iar anii rămâneau în urmă. Abiarul îmbătrâni şi slăbi. Odată, într-o seară, îşi chemă feciorul şi-i grăi:

— Ceea ce am avut de făcut pe această lume am termi- lat şi, nu peste multă vreme, am să închid ochii pentru totdeauna. Mehrak, fiul meu, ţie-ţi grăiesc! Nu lăsa ca Jdupă moartea mea lampa să se stingă şi casa să rămână fără

1 Abiar – cel care se îngrijeşte de întreţinerea canalelor de rigaţie.

lumină, iar banii nu-i cheltui fără rost. Ţine calea de mijloc, calea cea de aur şi, cândva, de te va părăsi norocul, ia în’mână sapa, apucă-te să ari şi să semeni, şi vei găsi îndestulare aşa cum numai pământul îţi dă.

Trecură câteva zile şi abiarul muri. Mehrak îi luă locul, dar nu înţelese ce trebuie să facă; cheltui banii fără nicio noimă şi asta până află că în afară de o vacă şi de laptele pe care îl dădea, cu

care de altfel era nevoit să-şi ducă zilele, nimic nu-i mai rămăsese. Cei ce mâncau găini şi miei trăiau acum numai cu pâine uscată…

Odată, Mehrak ieşi la câmp şi văzu o arie de treierat. Îşi aminti că tată-sau îi poruncise: „Cândva, de te va părăsi norocul, ia în mână sapa”. Şi se gândi: Trebuie cât se poate de repede să vând vaca, să fac rost de pământ, să strâng sământă şi să mă apuc să-mi gătesc un ogor cu grâu. Întocmai şi făcu. Cu banii primiţi pe vacă cumpără puţin pământ şi grâu de sământă. Apucă în mână sapa şi se puse pe treabă…

Dar iată că veni şi vremea culesului. Într-o dimineaţă, Mehrak văzu cum un corb negru, care era aşezat pe ogorul lui, îi strica semănătura. Atunci luă de jos o piatră şi o aruncă în corb. Pasărea se înălţă în văzduh, apoi se aşezU pe un bolovan negru, la marginea aceluiaşi ogor. Stătu acolo ce stătu şi când Mehrak începu să lucreze, iarăşi se întoarse la stricăciunile lui. O a doua piatră porni din mâna omului, ca să-l lovească, dar, ca şi mai înainte, corbul se ridică în văzduh şi se aşeză pe bolovan. Şi cum până la

[• sfinţit şezu cu încăpăţânare pe ogor, pasărea reuşi până la urmă să-l scoată pe Mehrak din minţi. În dimineaţa ce L*trmă, corbul făcu acelaşi lucru ca şi în ajun, până ce Mehrak îi zise:

— Ascultă, corbule! De ce eşti îndărătnic şi-mi strici "semănătura?

— Vreau să-mi bat joc de tine, răspunse corbul. Mehrak nu izbuti în niciun fel să se descotorosească de corb, aşa că seara el îi povesti nevestei totul, tot ce i se întâmplase peste zi. Şi nevasta îi zise:

— Mâine dimineaţă, înainte ca spre tine să zboare corbul, ia nişte smoală, topeşte-o şi toarn-o pe bolovanul cel negru. Când corbul se aşază, se lipeşte, tu îl prinzi şi-i răsuceşti gâtul.

— Nevastă, ce înţeleaptă eşti! se minună Mehrak. M-ai învăţat un lucru bun. Întocmai am să fac!

În ziua următoare, dis-de-dimineaţă, aduse smoală „o topi şi o turnă pe bolovanul cel negru. Se lumină bine, apoi răsări şi soarele. După un ceas se ivi şi corbul din ajun, care se repezi la semănătură. Mehrak îi dădu pace până ce soarele topi şi mai

bine smoala. După aceea, luă o piatră şi o az'vârli în corb. Speriată, pasărea se grăbi spre bolovan, iar când se aşeză, pe dată, ghearele i se lipiră. Iar Mehrak se apropie şi nu peste mult îi simţi gâtul în palmă.

— De ce faci asta? întrebă corbul văzându-şi clipele vieţii numărate.

14

— Vreau să-mi bat joc de tine! răspunse Mehrak. Şi corbul zise mai departe:

— Dă-mi drumul, mai mult n-am să mai fac niciun rău semănăturii tale. Dacă ai să mă omori, puii mei vor răm'âne fără ocrotire, te vor blestema şi ţie însuţi îţi va fi rău.

Vorbele corbului îl înduioşară pe Mehrak şi el îi dădu' drumul.

— Hei, Mehrak! mai zise corbul după ce se aşeză pe bolovan. Tu ai avut milă de mine, aşa că am să te răsplă-, tesc. Îţi dau o pană. Păstreaz-o şi dacă vei avea vreo neno rocire, dă-i drumul s-o ducă vântul. Încotro o va porni, să te duci în urma ei şi asta până ai să ajungi la mine. Când *să* să mă vezi, n-am să te las neajutorat.

I – Prea bine, încuviinţă Mehrak.

Aşa că luă pana, o duse acasă, i-o dădu nevestei şi zise:

— Îa un cufăr de fier şi ascunde pana pe fundul lui.

Poate, la zile negre, ne va fi de vreun folos.

Nevasta luă pana şi o puse în cufăr. Trecură câţiva ani şi iată că veni seceta. Nu tu ploaie, pământul nu rodi nimic şi Mehrak ajunse la sapă de lemn. Aducându-şi aminte, nevasta îi zise:

— Mehrak, ce-ar fi să iei pana şi să te duci să cauţi corbul?

— Bine zici, du-te şi adu pana, răspunse el.

Femeia aduse pana, Mehrak ieşi din casă şi îi dădu drumul. Pana zbură de parcă ar fi purtat-o vântul, iar Mehrak în urma ei merse până ajunse pe culmea unui munte, la un palat le fier. Se uită şi ce văzu? Acolo dormea o matahală de demon care, simţindu-l, se trezi şi Urlă:

— Hei, fiu de om cu dinţii albi şi ochii negri! Ce nevoi te- au

adus pe-aici?

— Merg în urma penei, răspunse Mehrak.

— Bine, du-te mai departe 1

Pana zbură ce zbură şi intră într-o peşteră. Mehrak, tot după ea, ajunse şi el înăuntru şi acolo, fără să se aştepte, dădu cu ochii de corb.

— A, Mehrak! Bine ai venit! Ţi-ai amintit de mine? întrebă corbul.

Şi Mehrak îi povesti de secetă şi de grijile pe care le avea.

Corbul îi dădu degrabă patru-cinci saci cu grâu şi-i zise:

— Uite de-ale gurii pentru voi toţi în acest an secetos. Îi mai dărui o găină şi-i zise:

— Găina asta nicio dată nu se dă jos din cuibar şi în fiecare zi vă dă câte un ou de aur. Găina ţi-o dăruiesc ca să ai şi bani.

Mehrak se întoarse acasă vesel şi fericit şi-i povesti nevestei tot ce făcuse.

— Toate sunt bune, zise nevasta, dar tu să nu spui ni mănui că noi avem o astfel de găină.

1 *AX.*

211!

Iar. Mehrak n-o ascultă, se duse pretutindeni şi arătă găina. Aşa află şi maimarele satului, care trimise un *om* la Mehrak" să-l întrebe: „Am auzit că ai o găină nemaipomenită. Dă-tni-o s-o văd, apoi ţi-o înapoiez". Neavând ce face, Mehrak trimise găina, iar maimarele satului îi înapoie alta, care semăna cu cea care dădea în fiecare zi oul *de* aur. Pricepând că nu-i aceeaşi găină, Mehrak, se duse la maimarele satului, care îl ciomăgî şi- 1 goni.

Trecu un an şi iarăşi ajunse la sapă de lemn.

— Mehrak, du-te şi caută corbul, îl sfătui nevasta.

Ca şi prima dată, Mehrak ajunse la corb şi-i povesti acestuia totul. Acum corbul îi dădu un cazan şi o strecurătoare, după care îi grăi:

— Cum ţi se va face foame, bate cu strecurătoarea în cazan, cere bucatele poftite şi cazanul ţi le va da.

Mehrak se bucură, aduse cazanul acasă şi în fiecare seară luau din cazan tot ce pofteau. Odată, Mehrak îi zise nevestei:

— Maimarele satului m-a supărat nespus. Hai să ne

răzbunăm, li chemăm în ospeţie şi punem înaintealui o sută de bucate felurite ca el să'vadă că noi nu suntem mai răi decât alţii, cu toate că ne-a luat găina.

— De ce eşti neghiob?! se mânie. Nevasta. Îţi va lua cazanul cum ţi-a luat şi găina.

— Nu, n-am să i-l dau, făgădui Mehrak.

Plecă şi îl pofti pe maimarele satului cu toţi ai lui. La amiază, când se aşezară să prânzească, maimarele satului

cum una după alta, în faţa lor, apăreau felurite bu-!. De uimire, îşi muşcă un deget. Îi zise slugii sale: Du-te şi vezi ce anume fac ei dincolo.

— Cazanul e acolo, şopti sluga când se întoarse." Bat o strecurătoare în el, poruncesc bucatele şi cazanul le Una după alta.

Maimarele satului nu zise nimic, prinzi pe îndestulate u doua zi, trimise un om la Mehrak.

Dă-mi, rogu-te frumos, cazanul vostru pentru două

:. Mehrak nu se învoi, dar îi luară cazanul cu sila. Peste louă zile îi înapoiară alt cazan. Mehrak băgă de seamă că

vorba de alt cazan şi porni întins la maimarele satului, iarăşi îl bătu şi-l izgoni.

Când intră în cel de-al treilea an, starea lui Mehrak

«ra tot jalnică. Atunci, dădu drumul penei, ca şi prima şi tv doua oară, şi porni să caute corbul. Când îl găsi, îi povesti totul. Ascultându-l, corbului i se făcu milă şi-i zise:

— De data asta am să-ţi dau un aşa lucru, că ai să pri meşti înapoi şi găina, şi cazanul.

Îi dărui un dovleac şi-i mai zise:

— Dacă te va necăji careva, loveşte cu mâna în dovleac

t grăieşte: „O sută de ciomege în mâini, frica o alungă”.

) în dovleac se ivesc o sută de robi cu pielea neagră, fiere cu puterea a o sută de tineri, care îţi vor rupe duş- lanul în bucăţi. Iar când termină treaba, grăieşte-le: lobi, ascundeţi-vă în dovleac şi luaţi şi ciomegele cu

/oi". Atunci se vor ascunde în dovleac.

Mehrak luă darul, nu se duse acasă, ci porni drept la maimarele satului.

— Ce vânt te aduce? întrebă maimarele satului.

— Niciun vânt, răspunse Mehrak, doar am venit să-mi iau înapoi găina şi cazanul.

— Loviţi-l, alungaţi-l!

Numai ce auzi porunca maimarelui satului şi Mehrak lovi dovleacul cu mâna şi grăi: „O sută de ciomege în mâini, frica o alungă”. Din dovleac se iviră harapii şi se porniră să rupă oasele maimarelui satului şi slugilor sale. Când văzu că-l omoară, maimarele satului strigă:

— Îţi dau şi găina, şi cazanul!

r-r Pai, mai repede, îi dădu Mehrak ghes. Şi mai zise:

— Robi, ascundeţi-vă *în* dovleac şi luaţi şi ciomegele cu voi.

Harapii îndepliniră întru totul porunca. Chiar atunci se adunară şi locuitorii satului care-l aleseră pe Mehrak mai mare peste ei. Iar nevastă-sa, care era acasă, ce văzu?: Mehrak se întorcea cu găina, cazanul şi dovlea cul şi, pe deasupra, mai avea bastonul şi turbanul mai marelui satului. Ajuns acasă, îi povesti totul nevestei, de-a fir-a-păr. Ea se bucură, se ridică în picioare şi începu să joace.!

Cum dorinţele lor s-au îndeplinit, aşa să se îndeplinească dorinţele tuturor.

esteci fetei de croitor feciorului de împăral

TRĂIA ODATĂ un croitor, care avea trei fete. Intr-o P, feciorul împăratului veni la el şi-i zise: – Coase- mi o mantie din flori. Croitorul se duse la fata cea mare şi-o întrebă:

— A venit azi la mine feciorul împăratului şi-a cerut

RI-I COS o mantie din flori. Ce să fac?

Dar fata nu înţelese nimic şi nu fu în stare să răspundă.

Trecu noaptea, veni şi ziua a doua. Croitorul se duse U atelier şi căzu pe gânduri. Stătu şi chibzuî pârlă seara, clar zadarnic, nimic nu hotărî. În aceeaşi seară, se duse la < ea de a doua fată, mijlocia, şi-i povesti şi ei de cerinţa făcută de feciorul împăratului. La fel şi ea, nu înţelese tll mic şi nu găsi nicio scăpare.

Mai trecu o noapte. Dimineaţa, croitorul iarăşi se duse) a atelier, se gândi tot până la apusul soarelui şi nici de data asta nu ghici despre ce-i vorba. Iar seara, plecă şi la cea de a treia fată, mezina, căreia îi povesti totul.

Ea îi răspunse:

— Apoi despre asta nici nu merită să te frământi. Cum

ic va ivi mâine feciorul împăratului la tine, spune-i; „Ca lă-ţi cos mantia din flori, trebuie foarfeci, aţă şi cjegetar tot din flori. Dacă-mi vei da

toate astea, atunci am să-ţi **ic".**

Feciorul împăratului veni în a patra zi. După răspunsul primit, înţelese că croitorul trebuie să aibă trei fete şi că în prirna noapte se sfătuise cu cea mai mare, în a doua cu cea mijlocie, dar nimic nu reuşise să afle. Iar în a treia noapte, el vorbise cu mezina şi tocmai ea născocise răspunsul.

Şi feciorul împăratului se îndrăgosti de mezină fără s-o fi văzut şi trimise după ea peţitori.

Ascultaţi mai departe. Feciorul împăratului era logodit cu o prinţesă bogată. Şi iată că zvonurile îi ajunseră la urechi, cum că feciorul împăratului trimite peţitori la fata croitorului. De aceea ea hotărî să zădărnicească acest lucru prin toate chipurile câte-ar exista şi căută să afle cine trebuie să ducă darurile de la palat la logodnică. Astfel află că feciorul împăratului trimite fetei o tavă cu fel de fel de’bucate. Prinţesa se mânie peste poate din gelozie, se duse la un slujnic, îi dărui mulţi bani şi-i ceru:

— Mănâncă tu însuţi de acolo un pumn de orez, o aripă de pui şi ia puţin şerbet!

Sluga îi îndeplini rugămintea, după aceea duse tava fetei croitorului. Şi ea văzu: cineva umblase la farfurii. Hotărî fata că feciorul împăratului îi trimisese resturile cinei, nu mâncă nimic şi-i răspunse în versuri:

Pilajul pe jumătate ciugulit, > Un pumn de-orez abia-am primit. Şi păsările jără de-o aripă,

Orez puţin tu mi-ai trimis în pripă.

Cât îşi bătu feciorul împăratului capul, îi fu peste pu-’1 să înţeleagă ce înseamnă asta.

În ziua următoare, el cumpără o pereche de papuci imoşi şi porunci *să-i* ducă fetei. Prinţesa află şi acest ru, se duse la slujnicul care trebuia să plece, îi dădu ni mulţi şi-l rugă:

— Mai întâi încalţă tu papucii, mergi cu ei mult, să se Ifice. Şi numai după aceea du-i!

Sluga aşa şi făcu. Duse fetei croitorului papucii rupţi, r fata nici nu-i încălţă şi-i trimise înapoi.

După ce se află de logodnă, prinţesa începu să trimită oameni la feciorul împăratului şi aceştia îi spuneau că ^ata, vai, nu-i bună de nimic. Aşa o ţinu până la nuntă.

Şi iată că pe feciorul împăratului şi pe fată îi duseră Jn camera însurăţeilor. Dar el nici n-o privi şi adormi. Dimineaţa, mireasa spuse despre asta soacrei. Şi ea ce. Ţlia: în această zi, fiul ei se va duce în grădina cu flori julbene. Căci avea trei grădini: cu flori galbene, cu flori roşii şi cu flori albe. Feciorul împăratului se plimba în fiecare zi printr-una din ele, şi acum era rândul grădinii cu flori galbene. Soacră îi zise fetei:

— Urcă-te pe un cal şi du-te la grădina cu flori gal- şbene. Cum ajungi, bate în porţi. Îţi va deschide prinţul, N, u cere-i un buchet de flori galbene şi el îţi va da. Cum (primeşti buchetul, întoarce-te şi nu mai scoate nici

Vorbă.

Fata întocmai şi făcu. Încalecă un cal, plecă la grădina cu flori galbene şi bătu. Prinţul deschise porţile şi ea îi zise:.

— Vreau flori, vreau un buchet, repede, grăbeşte-te!

Prinţul se duse, rupse un buchet de flori galbene, le dădu fetei şi dori să-i vorbească, dar ea încalecă în grabă şi plecă iute ca vântul.

A doua zi soacra îi zise:

— Astăzi, fiul meu va fi în grădina cu flori albe. În calecă un cal alb, du-te la grădină, bate în porţi, prinţul îţi va deschide, iar tu cere-i un buchet de flori albe. El va rupe florile şi ţi le va da; fii cu băgare de seamă, nu vorbi nimic şi întoarce-te repede.

Fata călări un cal alb, bătu în porţi, prinţul deschise şi-i ieşi în

întâmpinare. Şi de data asta fata îi ceru:

— Vreau flori, vreau un buchet, repede, grăbeşte-te!

Prinţul rupse flori albe, le legă în buchet şi buchetul îl dădu fetei. Voi să-i vorbească, dar ea sări pe cal şi se depărta ca gândul.

în a treia zi, soacra îi zise fetei:

— Încalecă azi un cal murg, îndreaptă-te la grădina cu flori roşii şi bate în porţi. Cum iese fiul meu, ca şi mai înainte, cere-i un buchet de flori roşii. El îţi va da florile, iar tu zi-i: „Cordonul mi-e prea strâns şi nu-l pot desface

— Taie-l!" Cum va aduce cuţitul, pune mâna sub el ca să-ţi taie un deget. Şi cum te tai, ţipă: „Vai, degetul meu! Vai, degetul meu!" Apoi, ia buchetul, încalecă şi pleacă de-acoio.

Fata făcu întocmai. Înşeuă un cal murg, se duse la grafi, bătu şi prinţul îi deschise. Ea grăi:

. Vreau flori, vreau un buchet, repede, grăbeşte-te! Prinţul rupse un buchet de flori, le dădu fetei şi

§ltsta zise: j

— Cordonul mi s-a strâns prea tare şi nu pot desface ful. Ia un cuţit şi taie-l! Prinţul aduse un cuţit şi voi să taie nodul, dar fata puse

’lin sub tăiş şi îşi răni degetul mare. Atunci ţipă:

— Vai, degetul meu! Vai, degetul meu! Apoi se urcă pe cal şi-i dădu pinteni.

Când prinţul se întoarse acasă, fata începu iar să trige:

— Vai, degetul meu! Vai, degetul meu!

Prinţul rămase uimit; înţelese că strigătul e al acelei te, care fusese în grădină. Iar toate aceste nopţi, prinţul U dormise din pricina dragostei pentru fata pe care o fizuse în grădină! El se apropie şi o privi cu luare-aminte I ce văzu: da, era aceaşi fată care Venise în grădina cu ri galbene, şi în grădina cu flori albe, şi în grădina cu ri roşii. Plinse prinţul de bucurie şi-o întrebă:

— Fată dragă, ce să se fi întâmplat?

Iar ea îi povesti despre toate, iar prinţul o îmbrăţişa» Şi iată că pentru şapte zile şi şapte nopţi înfrumuse-ră oraşul şi nuntiră.

— "a

219

întocmai cum această fată şi feciorul împăratului şi-au îndeplinit dorinţele, aşa să se îndeplinească şi dorinţele-voastre, ale tuturora..

Vulpea şi cocoşul

DEMULT, trăia un cocoş, care căzuse de multe ori în laba vulpii, dar de fiecare dată izbutise, cum-necum, s-o înşele şi să scape cu viaţă. Şi iată că, odată, undeva de parte de sat, când ciugulea nişte boabe, văzu pe neaşteptate că vulpea se furişa spre el.

, Până la sat era departe, până acolo nu era chip de ajuns. Şi cocoşul de-abia reuşi să zboare într-un ulm bă-trân de-alături. Vulpea se apropie de ulm şi-i zise:

— Hei, cocoşule! De ce-ai zburat în copac pe dată ce-ai dat cu ochii de mine?

Iar cocoşul îi răspunse:

— Apoi, ai fi poftit să fug la tine să te îmbrăţişez?

— Desigur! Oare tu n-ai aflat? Padişahul a trimis pe toate uliţele şi prin toate bazarurile crainici şi le-a poruncit să strige:

„În întreaga mea împărăţie, niciun suflet viu, nicio jivină nu va avea dreptul să-l necăjească pe cel slab. Fie ca de-aici înainte lupii şi oile să bea api din acelaşi izvor, iar ulii şi porumbeii să trăiască într-un

220

cuib!" Iar acum, tu trebuie să cobori şi să plecăm eună să ne plimbăm,

Bine e să te plimbi cu mai mulţi, nu doar. Noi, răs-e cocoşul. Aşteaptă puţin, să vină în fugă, ca furtuna, c jivine ce trăiesc pe-aici. Atunci o să ne plimbăm cu I. Dar vulpea întrebă îndată:

— Dar ce jivine? Care jivine?

— Seamănă cu lupii, numai că au urechile şi cozile lungi.

— S-ar putea să fie dulăi ciobăneşti?
— După cum se crede sunt!

Socotind că sunt dulăi, vulpea îşi puse coada pe spi-"e şi pe-aici ţi-e drumul. Iar cocoşul îi strigă în urmă: >— De ce o iei la sănătoasa?

— Fiindcă nu-mi place s-am treabă cu dulăii.

— Apoi n-ai spus chiar tu că padişahul a poruncit turor jivinelor să nu-i necăjească pe cei slabi?

— Da, însă dulăii erau în câmp şi n-au auzit porunca dişahului.

POVEŞTI POLONEZE

Repovestire de JANINA RADU dufA IOZEF IGNACY KRASZEWSKI

Floarea de feriga

ÎNTR-UN SAT îndepărtat trăia odată un băiat pe care îl chema Jacek, dar toţi îi spuneau Curiosul – aşa de bă-găreţ era. Mereu căuta câte ceva şi ce era mai greu de obţinut aceea dorea. Tot ce avea la îndemână nu-i plăcea, iar pentru ce trebuia să lupte, să se zbată – la asta ţinea cel mai mult.

Se întâmplă într-o seară, când oamenii stăteau roată în jurul focului, iar el cioplea un cap de câine, pe măciulia bastonului, ca o babă uitată de vreme şi deşteaptă foc să înceapă a povesti povestea floarei de ferigă.

Curiosul Jacek era ochi şi urechi la spusele babei, fiind cât pe-aci să se taie cu briceagul.

Baba povestea despre floare ca şi cum ar fi văzut-o cu ochii ei, dar zdrenţele de pe ea nu despre asemenea fericire vorbeau. Când a terminat, Jacek şi-a spus: „Fie ce-o fi, trebuie să am floarea. Şi o vei avea, pentru că omul când doreşte mult un lucru şi are voinţă, reuşeşte să-l do-bândească”. Jacek adesea îşi repeta cuvintele acestea, cre-zând cu sfinţenie în ele.

iar lângă satul unde-şi aveau părinţii lui casa, creş- 0 pădure în care oamenii petreceau o dată pe an o pte de sărbătoare, aprinzând focuri.

Jacek hotărî: „Când ei vor sări peste foc, arzându-şi pile, eu mă voi duce în pădure şi voi găsi floarea. Dacă Ui ăsta nu voi reuşi, mă voi duce la anul, dacă nici la

1 n-am să reuşesc, peste un an voi încerca iar, şi atâta p am s-o caut până o voi afla".

Şi astfel Jacek, doar cu gândul la floare, veghea cu ne-dare sosirea nopţii. Timpul i se părea că se opreşte în

»

în sfârşit, sosi clipa aceea. Adunaţi la marginea pădurii, rinzând focuri, cântând, jucând, tinerii petreceau. Jacek se îmbăie bine, îşi puse cămaşă albă, se încinse brâul roşu nou-nouţ, se încălţă cu opincile, capul şi-l operi cu pălărie cu pană şi apucă drumul codrului, pe Inserat.

Codrul era negru şi nemişcat, iar deasupra noaptea ne-ătrunsă de stelele sclipitoare, care doar pentru ele înseşi uminau, pentru că pământului nu erau de niciun folos. Jacek cunoştea bine calea în codru, ziua, dar acum, "upă ce ajunsese în adâncul codrului, nu mai recunoştea ’ci drum, nici copaci. Totul era altfel decât de obicei, uştenii copacilor căzuţi la pământ păreau a fi foarte groşi şi atât de mari, că nu era chip nici să-i ocoleşti, nici să treci este ei. Mereu îi tăiau calea tufele dese şi ghimpoase, care niciodată nu creşteau prin locurile acelea, şi urzicele care fri-

geau nemilos. Întuneric beznă şi doar din când în când, pe iei-colo, se aprindeau ochi galbeni, verzi sau roşii, strălucind ca şi cum voiau să- 1 ardă. Ochii aceştia izbucneau ba sus, ba jos, ba la. Dreapta, ba la stânga, dar nu reuşeau să-l sperie pe Jacek, care continua să meargă înainte.

Ce greu era drumul! La fiecare pas îi ieşea ci te o buturugă în drum. Jacek se căţăra pe ea, dar cum ajungea sus şi dădea să coboare, vedea că buturuga era atât de mică, încât ar fi putut să o păşească uşor. Mai mergea ce mai mergea şi dădea peste un brad înalt, înalt de parcă nu avea sfârşit. Jos trunchiul părea cât un turn de gros. Da să-l ocolească şi, când reuşea, băga de seamă că bradul acesta avea un trunchi subţire cât braţul. Şi înţelese atunci că duhurile rele îi stau împotrivă, înşelându-l.

Dete apoi peste un asemenea desiş, încât nici măcar un deget

nu strecurai prin el, dar Jacek se aruncă disperat să-l treacă... Abia scăpat din încâlceală, dădu peste o mlaştină întinsă. De ocolit nu era chip. Încercă cu piciorul – se scufundă. Noroc că din loc în loc se zăreau smocuri de iarbă. Sărind de la o insuliţă la alta, cu greu a ajuns Jacek la malul celălalt al mlaştinii. Întoarse faţa şi se îngrozi: smocurile păreau a fi nişte capete rânjitoare. Dacă cineva l-ar fi întrebat în ce parte a satului se află, n-ar mai fi ştiut să răspundă.

Deodată în faţa lui se ivi o tufă de ferigă cât un stejar de mare şi văzu lipită de o frunză floarea de briliant... Cinci petale strălucinde şi în mijloc un ochi zâmbitor ce se învârtea ca roata morii. Inima i se strânse, întinse mâna

224

I cât pe ce era să prindă floarea, când, pe neaşteptate, cocoşul cântă. Floarea îl privi mai înfocat, apoi se stinse. Nise te izbucneau împrejur, dar Jacek n-ar fi putut spune 3

Ppunzele râdeau sau broaştele orăcăiau. Totul i se învârte j a în cap şi căzu jos.

: Nu mai ştiu nimic din ceea ce i se întâmplase, până când tyi reveni în fire la el acasă. Mama sa, plângând, îi spunea rfi J-a găsit spre dimineaţă, în codru, mai mult mort decât Viu.

Jacek nu scoase o vorbă despre cele întâmplate în *ca** dru; îi era ruşine. Se jură doar că va mai veni încă- o dată. Anul întreg doar la noaptea aceea se gândi, dar nu po-? meni de floare nimănui. Când se lăsă seara mult aşteptată, Jacek, proaspăt spălat, curat îmbrăcat, cu cămaşa nibă, brâu roşu şi opincile nepurtate, o luă spre codruv Credea că şi de data aceasta va fi nevoit să răzbată prin desiş, dar, spre marea lui mirare, acelaşi codru, ace-e

’laşi drum erau cu totul altfel. Brazii zvelţi şi stejarii stă-* teau unul departe de celălalt, pe o câmpie presărată cu pietre. De la un copac la altul drumul era lung ca şi cum fei s-ar fi îndepărtat mereu unul de celălalt. Pietrele imense, lacoperite cu muşchi, deşi erau nemişcate, ziceai că răsar din pământ. Printre pietre creştea ferigă: mică şi mare,

jrnul’tă, multă, dar niciuna nu avea floare. La început fe-pga îi venea lui Jacek până la glezne, apoi până la genunchi, *ţină* la brâu şi, în sfârşit, devenise mult mai înaltă de-CÂt el... Un vuiet

ciudat se auzea în ferigă, amestecat parcă

— Pnvpsli npinuriinaip. VrVI. IR
225

cu râsete şi plâns. Şi cum punea piciorul pe vreuna – şuiera, cum o atingea cu mâna – sângera…

I se păru că mersese un an întreg, atât de lung era drumul prin ferigă. Dar nu se întoarse şi nici cumpătul nu şi-l pierdu. Merse mereu mai departe.

Deodată, aceeaşi floare din depărtare străluci, cinci petale nestemate, şi-n mijloc, ochiul învârtindu-se ca roata…

Se apropie Jacek, întinse mâna, dar iată cocoşii cân-tară şi floarea dispăru din nou.

N-a mai leşinat de data aceasta. Se aşeză pe o piatră şi cu lacrimi în ochi, treptat, îl cuprinse mânia. Strigă: ■ „Voi încerca şi a treia oară!” Şi, cum era foarte obosit, se lăsă printre pietre şi adormi.

Abia închise ochii, când un vis ciudat îi apăru. Se făcea că are în faţă floarea cea cu cinci petale, cu ochiul în mijloc, care- 1 întreba printre hohote de râs:

— Ei, te-ai sătui-at? Ori ai să mă mai urmăreşti?

— Ce am hotărât voi îndeplini, răspunse Jacek. Te voi culege!

O petală se lungi ca o limbă de lumină, apoi totul dispăru şi băiatul dormi buştean până dimineaţa. Când se trezi, se pomeni la marginea codrului, într-un loc cunoscut şi nu mai fu sigur dacă toate cele de ieri aievea s-au în-tâmplat sau în vis. Se întoarse acasă sleit de puteri şi se culcă în pat. Şi iarăşi un an încheiat tot se gândi cum să dobândească florea cea neobişnuită. Nimic însă nu-i venea în minte, *aşa că în seara cu pricina îmbrăcă iarăşi cămaşa

226

bă, brâuleţul roşu, opincile nepurtate şi cum se întunecă ergă în codru să-şi încerce norocul.

Şi codrul iarăşi era altfel. Drumul, cel cunoscut, şi co-acii, dar feriga nicăieri. Jacek pătrunse adânc în codru, nde ştia el feriga, dar floarea n-o găsi. Pe unele tufe um-lau gâze, pe altele omizi,

iar pe alocuri ferigele erau scate. Dezamăgit, Jacek voia să se întoarcă, când la pi-ioare văzu o floare cu cinci petale strălucitoare şi ochiul n mijloc. Întinse mâna, apucă floarea. Ca focul îl arse, dar nu-i dete drumul. Floarea crescu atât de strălucitoare, încât Jacek trebui să închidă ochii pentru că-l orbea. Apoi floarea i se aşeză pe inimă, iar o voce astfel îi vorbi: – M-ai luat, al tău să fie norocul, pentru că să ştii: cui sunt, acela poate să înfăptuiască orice, dar niciodată, CU nimeni, nu are voie să împartă fericirea sa…

De atâta bucurie lui Jacek i se învârtea capul şi nu prea luă în seamă ce spunea vocea. „Ei, ce-mi pasă.'” zise în Binea lui.

„Să fiu fericit, atâta vreau.”

Imediat simţi cum floarea se lipeşte de pieptul lui, în Inimă, prinzând rădăcini… L-a bucurat asta. Floarea n-avea să-i mai fie luată niciodată.

Cu sufletul uşor şi cântând se întorcea acasă. Drumul se întindea în faţă-i ca o fâşie argintată, copacii se dădeau la o parte, iar florile se aplecau până la pământ. Jacek mergea cu capul sus şi se gândea ce să ceară florii. Intâi îi trecu prin cap că ar fi bine să aibă un palat, un sat mare şi mulţi servitori – şi iată că dintr-o dată s-a pomenit la marginea codrului, dar într-un loc necunoscut.

227

Văzu că nici el nu mai e acelaşi. Hainele ce Io purta erau din stofe scumpe, pantofii cu tălpi de aur, iar cămaşa din mătase. Alături stătea o caleaşca cu şase cai albi înhămaţi şi servitori în livrea; un surugiu îi deschise uşa caleştii. Jacek nu se mai îndoia că este dus spre palat. Aşa s-a şi întâmplat. Într-o clipită caleaşca ajunsese la un palat, în faţa căruia aşteptau servitorii. În mulţimea oamenilor adunaţi acolo, Jacek căuta zadarnic o figură cunoscută; chipurile oamenilor erau străine, ciudate şi speriate.

Dar, când a intrat în palat, uită asta. Înăuntru era atât de măreţ, încât nu ştia la ce să se uite întâi şi întâi.

„Ah, ce viaţă voi avea acum!” îşi spunea Jacek cer-cetind toate colţurile palatului. Apoi se culcă, căci după o asemenea noapte tare era istovit. Patul era atât de moale, că Jacek nici nu ştia cât timp a dormit. Se trezi, înfometat, probabil, şi văzu că

masa este deja pusă şi în*că nu* o masă obişnuită, ci una deosebită, pe care apărea imediat tot ce-şi dorea. Şi cum înainte dormise foarte mult, tot astfel acum mâncă şi bău până nu mai putu. Apoi coborî în grădină.

Pomi neobişnuiţi creşteau în ea: *tu* flori şi fructe încărcaţi, într-o parte grădina dădea la mare, în cealaltă, spre o pădure minunată; iar prin mijloc curgea un râu. Jacek umbla prin grădină, se minuna şi nu putea înţelege cum de nu se văd nicăieri meleagurile lui – nici pădurea din care ieşise, nici satul natal. Nu-l cuprinse dorul după ele. Lumea ce-l înconjura era cu totul alta, frumoasă, minunată, dar, din păcate, prea străină. Începu să nu se mai simtă în apele lui, dar era îndeajuns să vadă cum toţi oa-

menii îl ascultă, cum tot ce-şi doreşte numaidecât se îndeplineşte, ca să uite şi satul, şi casa, şi părinţii.

A doua zi, lui Jacek parcă începu să-i fie urât. Dar când îi chemă pe curteni şi văzu cât de adânc se plecau în faţa lui, gata să-i îndeplinească orice dorinţă, şi când auzi vorbele dulci pe care i le adresau toţi, uită şi de satul natal, şi de părinţi. Ceru să fie condus la tezaur, unde aurul, argintul şi pietrele scumpe săteau în grămezi uriaşe.

„Of, doamne, dacă aş putea să trimit alor mei măcar, un pumn din bogăţiile astea, să-şi mai cumpere puţin pă-mânt!” gândi Jacek, dar numaidecât îşi aduse aminte că norocul lui nu-1 poate împărţi cu nimeni. Se şi linişti în sine: „De ce să mă omor pentru asta; ce, ei n-au minte? Să-şi caute şi dânşii floarea, dacă vor să aibă noroc. Să-mi văd de treburile mele”. Şi aşa trăia Jacek distrându-se cât putea. Îşi construia mereu alte palate, îşi aranja în toate felurile minunata sa grădină, îşi schimba caii albi cu unii murgi, iar murgii cu unii negri, născocea tot alte şi alte feluri de mâncare, până când, într-o bună zi, se plictisi de toate. Îl cuprinse un asemenea dor după satul şi casa părintească, încât nu-şi mai găsea locul. Măcar să-i vadă, să afle cum o mai duc şi ei, săracii… îşi aminti de maică-sa, pe care o iubise atât de mult şi inima i se strânse de un dor, cumplit.

Hotărî deci într-o zi să le facă o vizită. Se urcă în ca-, leaşcă şi

porni la casa părinţilor. Caii o luară într-o goană nemaipomenită şi într-o clipită se pomeni în faţa binecunoscutei case. Ochii lui Jacek se umplură de lacrimi când

văzu totul la fel ca odinioară, dar parcă mai prăfuit şi mai sărăcăcios. După minunăţiile de la care venea, orice lucru îi păru şi mai jalnic. Lângă fântână zăcea albia veche, butucul crăpat şi putred, pe care spărgea lemne mai ieri. Dar oamenii?

Din cocioabă ieşi o bătrânică îmbrăcată ca vai de lume, zgribulită şi speriată. Jacek coborî; primul care îl întâm-pină fu Burek, clinele lui credincios de odinioară. Era mai slab ca atunci, părui zbârlit şi lătra cât îl ţineau puterile. Nici nu se gândea să-l recunoască. Jacek se apropie de casă. În prag, sprijinindu-se de perete, stătea maica lui holbându-şi ochii, dar nerecunoscându-l.

Inima i se topi lui Jacek şi, mişcat cum fu, strigă:

— Măicuţă dragă! Eu sunt, Jacek al vostru! La vorbele acestea bătrânică tresări, ochii îmwşiţi de plâns şi fum se îndreptară către el şi stătu ca împietrită. Apoi dădu din cap şi spuse:

— Jacek! Vă bateţi joc de mine, boierule. Jacek nu mai e pe lumea asta. Dacă trăia, nu şi-ar fi lăsat el părinţii săi fără nicio veste atâta amar de ani, iar. Dacă ar fi avut de toate, aşa cum domnia voastră are, nu i-ar fi lăsat să moară de foame. Mai dădu din cap şi zâmbi amar. Jacek al meu avea suflet bun şi nici n-ar vrea să audă de un noroc pe care să nu-l poată împărţi cu alor săi.

Lui Jacek inima i se făcu grea şi coborî pleoapele... Bu-zunarele îi erau pline de aur, dar când băgă mâna în ele ca să dea maică-si un pumn de galbeni, îl cuprinse teama

9 să nu piardă totul. Şi stătu aşa ruşinat, iar bătrâna nu-l slăbea din ochi. Ieşiră din casă fraţii, apăru taică-său. Inima lui Jacek se înmuia, dar privi spre caleaşca, servitori şi caii minunaţi şi inima se întări la loc, iar floarea de ferigă îl apăra (ca o platoşă... Jacek se răsuci pe călcâi şi plecă fără nicio vorbă. Urcă în caleaşca şi ordonă întoarcerea la palat. Dar ce se petrecea în

el nicio limbă nu-i în stare să descrie. Vorbele mamei bătrâne, că nu-i "fericire aceea ce n-o poţi împărţi cu alţii, îi sunau în urechi ca un blestem. Ajuns la palat, Jacek puse orchestra să cânte, iar pe curteni să danseze. Se îmbată, îşi bătu joc de câţiva slujitori, dar, totul, degeaba: urâtul nu-i trecea.

Anul întreg, deşi avea de toate, fu trist şi mereu simţi în gură un gust amar, iar în inimă – o piatră grea. Nu mai putu să suporte şi hotărî să mai facă o vizită.

Dar ajungând la casa cea veche, părintească, văzu că totul e şi. Mai sărăcăcios ca ultima dată, iar în prag apăru fratele cel mic, Maciek.

— Unde-i măicuţa? întrebă Jacek.'

— Bolnavă, zace în pat, şopti copilul oftând.

— Dar tata?

— În groapă...

Câinele îl lătra cât putea, dar el intră în casă. Bătrânica 2ăcea în pat. Jacek se apropie, dai- mama sa tot cu ochi străini îl privi. Nu mai putea vorbi, iar ei nu îndrăznea s-o întrebe nimic.

Cât pe aici era să le dea un pumn de aur, dar în ultima clipită mâna i se opri, îl cuprinse frica nespusă că va pierde fericirea.

Ca un nesimţitor, începu să gândească: „Bătrâna nu mai are mult de trăit, iar eu îs tânăr. Ea se va prăpădi în curând, iar pe mine mă aşteaptă atâtea... lumea, bogăţiile, domnia".

Şi o zbughi din casă, urcă în caleaşca şi s9* întoarse la palat. Dar aici se încuie şi plânse amar. Sub platoşa de fier, cu care floarea de ferigă îi cuprinsese inima, începuse să se încălzească sufletul lui de om. Ca să scape, ordonă tarafului să cânte, curtenilor să danseze, iar el însuşi se apucă de băut, ca să uite. A doua zi şi zilele care urmară, Jacek nu stătu locului, se tot plimba, trăgea cu puşca, mânca şi bea. Dar tot degeaba...

În urechi îi suna mereu:

„Nu-i fericire aceea ce n-o poţi împărţi cu alţii!"

Nici anul nu s-a scurs şi Jacek a slăbit atât, încât deveni străveziu, se îngălbeni ca ceara şi suporta chinuri groaznice cu toată bogăţia în care se lăfăia.

În sfârşit, după o noapte albă îşi umplu buzunarele cu aur şi porunci să fie dus acasă. Pentru că hotărâse: chiar de ar fi să

piardă totul, trebuie să-şi ajute mama şi fraţii.

— Fie ce o fi, zise, şi să pier… Nu mai pot îndura viaţa asta. Caii opriră în faţa casei. Totul părea a fi ca înainte: albia de lângă fântână, butucul, scara… dar nicio ţipenie de om nu apăru în prag…

Jncek alergă spre uşă – o găsi priponită. Se uită prin Mwustră

— Nu era nimeni înăuntru. ’ Un cerşetor ce tocmai trecea pe lângă poartă strigă: |P*~ Ce căutaţi acolo, boierule… Nu-i nimeni, toţi au MMUrit de sărăcie, foame şi boli. I Jacek înlemni. Stătea şi privea…

„Din vina mea au murit, să pier deci şi eu!” Abia rosti KEste cuvinte şi pământul se deschise, înghiţindu-l.

Şi cu el a pierit acea floare de ferigă pe care azi de-• aba ar mai căuta-o cineva.

j» Povestea în ui ui

Repovestire de 3 ANIN A RADU după MĂRIA KONOPN1CKA

TRĂIA ODATĂ un rege care domnea peste o ţară Jioarte mare şi foarte bogată. În ţara aceea câmpiile erau pntinse, livezile bogate şi pline de pomi de tot felul, pădu-|tile nesfârşite şi în ele mulţime de vietăţi. Dar câte păsări Brâu în aer! Ce mult peşte în ape! Câte flori pretutindeni! ’De toate se găseau în ţara aceea; şi oraşe mari, şi sate ^nenumărate. Şi totuşi regele umbla trist şi nemulţumit – ’ pentru că în ţara lui nu se găsea aur.

— La ce bun grânele acestea, pădurile nepătrunse şi ’cirezile bogate, dacă n-am aur? Toate roadele pamântului

trebuie să le duc, să le preschimb în aur. Dacă în ţara mea ar fi aur, întregul popor s-ar îmbogăţi.

E adevărat că în ţara aceea oamenii nu aveau cu ce să se

îmbrace. Îşi făceau haine din piei şi doar cei bogaţi, din oraşe, trimiteau după stofe şi mătăsuri pe alte meleaguri.

— Dacă aş avea aur – ofta regele – nimic nu mi-ar lipsi nici mie şi nici poporului meu.

într-o zi, când regele cufundat în gânduri triste se plimba pe drumul cel mare, se întâmplă să treacă pe acolo nişte negustori. Văzându-l pe rege, au descălecat, l-au salutat respectuos şi întrebând dacă nu are nevoie de ceva au început să despacheteze mărfuri. Regele zise:

— Degeaba veniţi aici cu mărfurile acestea, de un sân gur lucru doar am nevoie.

Negustorii, curioşi să afle care este lucrul acela, îl întrebară.

— Îmi trebuie aur – răspunse regele, vreau să-l gă sesc în pământul meu, să-l pot extrage şi să mă îmbogăţesc eu şi poporul meu. (

S- au întristat negustorii văzând că nu sunt în stare să îndeplinească dorinţa regelui. Dar printre ei era unul bătrân, cu părul alb ca neaua şi barba lungă până-n brâu. Acest bătrân înţelept i-a privit pe tovarăşii săi necăjiţi şi pe regele care dorea aur pentru poporul ce umbla dezbrăcat, s-a gândit ce s-a gândit, şi apoi, făcând un pas înainte, zise:

— Luminăţia ta, am în traista mea seminţe pe care, dacă le semeni primăvara, aur va răsări. Zicând aceasta, I coborî de pe cămilă o traistă, o dezlegă în faţa regelui ară- Undu-i seminţe. Tare s-a mai minunat regele auzind că există pe lume asemenea seminţe din care creşte aurul.

Deşi traista era grea, împăratul singur o duse în palat.

A doua zi, prin întreaga ţară zbura vestea că regele însuşi va semăna seminţe din care va creşte aur. Vestea «ceasta i-a uimit pe toţi. Întregul popor voia să vadă mi-| nunăţia. Mamele îşi aduceau copiii, taţii pe fiii lor şi astfel câmpul era înţesat cu o mulţime de oameni. Iar regele a apărut pe un cal bălan, frumos împodobit, înconjurat de curteni, demnitari şi muzicanţi. După rege urma vistierul, care sub un baldachin strălucitor ducea sacul cu seminţe. Când alaiul acesta ajunse la marginea câmpului dinainte ales anume, regele îşi scoase coroana şi, ca

un simplu semănător, cu sacul în mână, o porni de-a lungul brazdei proaspăt făcute, semănând seminţele acelea minunate. După rege, domnii cei mai mândri au mers cu grapa, acoperind sămânţa întocmai cum se acoperă grâul şi orzul şi orice, alte seminţe. Când câmpul a fost semănat şi boronit, regele îşi puse coroana pe cap şi cu mare alai se întoarse la palat bucuros peste poate că are un câmp – atât de mare semănat cu aur.

- Trecu o zi, trecu a doua, regele tot privea prin geam I dornic să vadă cum aurul va răsări. Dar pe câmp nu s-a văzut nimic. Până când, într-o zi, căzu o ploaie caldă, iar

apoi soarele încălzi pământuî. Se uită regele şi văzu cât ţine câmpul ce avea să răsară. S-a bucurat spunându-şi:

„TST-o să mai ştie oamenii ce-i aia sărăcie, dacă o să culegem aurul acesta. Şi la primăvară voi semăna cu el un câmp de zece ori mai mare.”

Se plimba regele prin palat cu inima uşoară, zâmbea ■ide mulţumire şi iată că hotărăşte să nu se uite o săpjă-ssăaă pe câmp, pentru ca bucuria să-i fie şi mai mare.

Trecu o săptămână. Regele, nerăbdător să vadă aurul. Se duse la câmp, dar în loc de galbenul aşteptat a văzut o verdeaţă proaspătă ce creştea deasă ca un covor. S-a mirat în sine, zicându-şi:

„Ani crezut că aurul va apare galben de la început, pe cân. D e numai verdeaţă”.

Dar se linişti şi aşteptă mai departe. Aşteptă o săptămână, două. Pe câmp crescură tulpini înalte, subţirele, apărură mugurii, încă puţin şi înfloreau. Curtenii începură să şuşotească neîncrezători, văzând cum seamănă aurul acela cu o buruiană. Regele însă nu-şi pierdu cumpătul, încredinţând pe toţi că aurul va apare sub învelişul de floare.

Nu trecu mult şi mugurii înfloriră. Numai că floarea nu era aurie, ci albastră ca cerul senin. De la un capăt la flitul al câmpului, pe tulpini au apărut flori atât de albastre, încât privind câmpul credeai că cerul a coborât asupra pământului. Iarăşi s-a mirat regele cum de a înflorit aurul atât de albastru. Îngândurat, se plimba prin odăile sale nemaistiind ce să creadă. Abia a doua

zi dimineaţa

236

I.i luminat la gândul că poate fructul va fi de aur. Şi laşi fişi speranţei noi îi urmă aşteptarea.

Trecu vara. Din floricelele albastre se făcură nişte lăciulii mici şi rotunde. Regele se gândi că în ele trebuie |*t&* fie aur. Luă o măciulie în palmă, o strivi şi când ieşiră I la iveală seminţe aidoma cu cele semănate, se înfurie ca *ţ* niciodată. Îi chemă pe slujitori, le ordonă să smulgă plan- tele acelea care l-au făcut de râs, să le snopească în bătăi I fi, apoi să le azvârle în apă. Slujitorii au îndeplinit întocmai porunca regelui, au smuls toate tulpinele, le-au bătut din toată puterea, le-au legat şi îe-au aruncat în apă, Ba, supăraţi pentru treaba care le-au pricinuit-o ierburile f acelea

— Au mai aruncat pe deasupra şi pietre. Între timp, regele, supărat foc, a ordonat să fie căutat 1 prin lumea întreagă acel negustor bătrân care a îndrăznit r să-şi bată joc de el. Dar oricât l-au căutat trimişii regelui, nu l-au găsit. Regele devenea tot mai trist decât înainte. Umbla abătut şi îngrijorat de poporul său sărman pentru care voia să facă ceva, dar nu ştia ce. Şi când trecea o dată de-a lungul râului, dădu cu ochii de o grămadă de pietre, sub care părea a fi ceva. Regele trimise o slugă să vadă ce este. Aflând că acolo zace iarba aceea, care trebuia să rodească aur, regele se supără foc şi le porunci s-o scoată şi s-o ducă departe, în pădure, ca să n-o mai vadă ′ şi să nu-şi mai amintească de ruşinea păcălelii.

Au făcut slujitorii întocmai, au scos planta aceea din apă şi au dus-o departe în pădure.

,

237

Curtenii, vrând să-l distreze pe rege, au organizat în-îr-o zi o mare vânătoare, cu mulţi invitaţi. Regelui i-a plăcut ideea, au început pregătirile şi se părea că ocupat fiind cu ele, nu se mai gândeşte la necazul său. Într-adevăr, regele îşi pregăti armele, caii, îşi alese câinii cei mai de soi şi, când totul fu gata, încalecă

şi înconjurat de domnii şi prinţii invitaţi, o porni spre pădure.

Dar întâmplarea făcu aşa fel, că abia ajunşi în pădure, dădu peste ierburile acela aduse aici de servitori. Uscate, înnegrite, zăceau în drumul regelui, aducându-i aminte de toate speranţele spulberate şi de amărăciunea înfrân-gerii. Mânia nestăpânită i-a aprins faţa şi n-a mai vrut să audă de vânătoare. S-a întors acasă, dar nu înainte de a ordona ca slujitorii să snopească în bătăi iarba blestemată, apoi s-o arunce atât de departe, încât să dispară şi amintirea ei.

Dar timpul trece, şi regele îşi uită de necazul cu seminţele.

O dată hotărî să plece într-o plimbare mai lungă.

Curtenii, bucuroşi, au pregătit totul de minune şi alaiul a pornit la drum. În frunte, regele, pe un cal alb, în urmă, cavalerii. Vremea era frumoasă, caldă şi priveliştile în-cântau ochii. Mergea alaiul înaintând vesel, până când deodată calul alb al regelui tresări speriat

Regele încercă să-l strunească, dar în zadar, picioarele calului se împleticiră şi căzu. În ultima clipă regele reuşi să sară de pe cal speriat tare. Se uită în ce s-a încurcat calul şi cu uimire recunoscu lujerii bătuţi şi az-vârliţi în apă şi iarăşi şi iarăşi snopiţi în bătăi şi care me-

U îi ieşeau în cale. Se gândi să-i ardă, dar tocmai în clipa ceea sosiră soldaţii care îl căutau pe bătrânul negustor, egele, văzând pe cel care atât de amarnic l-a păcălit, s-a îniat straşnic şi a strigat:

— În temniţă te voi arunca, nemernicule care ai îniat credinţa stăpânului tău. Mi-ai dat seminţe din care ebuia să scot aur – aşa mi-ai promis – şi iată ce aur a escut – zise regele luând în mână câteva tulpini, bătute 1 răzbătute, încât doar firicele albe argintii mai rămăse-leră din ele.

Bătrânul se uită şi răspunse:

— Luminăţia ta, dacă aceasta este voinţa ta, voi fi în-temniţat, dar te rog dă-mi cu mine lujerii ăştia. Şi peste ’ouă luni vei avea ştire despre ei.

Regele se învoi, iar bătrânul şi lujerii fură îndată aruncaţi în temniţă.

Şi s-ar fi prăpădit acolo bătrânul de foame, dacă n-ar fi fost

fiica temnicerului, o fată tânără, frumoasă şi harnică, pe nume Rozi a. Rozia îi aducea bătrânului în fiecare zi demâncare şi venea în temniţă totdeauna cu furca torcând borangic cât timp mânca bătrânul. Într-o zi, bătrânul a ru gat-o să toarcă nişte caiere scoase din lujerii aruncaţi în temniţă o dată cu el. Rozia, deşi credea că, nu va ieşi nimic din aceasta, începu să toarcă, numai să nu-l amărască pe bătrân. Dar, spre marea ei mirare, din furcă ieşea un fir- subţire şi frumos.

*

După câteva zile de tors, bătrânul a rugat-o pe Rozia să meargă acasă şi să ţească din firele acelea întocmai cum I

ţesea ea de obicei cu cele de borangic. Rozia a făcut ce i se spuse şi a ţesut o pânză frumoasă cum nu mai văzuse. Se întâmplă că în zilele acelea să sosească în temniţă slujbaşul regelui, să vadă dacă mai trăieşte bătrânul. Fu uâmit găsindu-l vioi şi îi zise:

— Vrei să ceri ceva regelui? Fata lui se mărită azi. La care bătrânul răspunse:

— Aş dori să-i fac prinţesei un dar de nuntă şi de aceea du-mă la palat.

Slujbaşul i-a îndeplinit dorinţa, l-a adus în faţa regelui. O dată ajunşi, bătrânul văzu nunta în toi, mireasa ca *uc,* crin, mirele strălucitor ca soarele şi, deşi regele s-a îfecruniat la vederea bătrânului. Acesta îi întinse un sul de piaza pe care Rozia, învăţată de el, a albit-o cu apă şi soare.

— Ce ai acolo? a întrebat regele curios.

— Luminăţia ta, asta este aurul care trebuia să-l obţii din seminţele pe care ţi le-am dat. Acesta este inul, bogăţia săracilor, aurul pe care vroiam să-l scot din pă-mântul acesta. Ai poruncit să fie azvârlit în apă? Bine ai făcut, căci tulpinele lui în apă trebuie să se înmoaie. Ai ordonat să fie scos din apă? Bine ai făcut căci trebuia să se usuce. Ai ordonat să fie snopit în bătăi? Şi asta bine ai făcut, deoarece inul trebuie bătut ca să ajungi la fibra dinăuntrul tulpinei. M-ai aruncat în temniţă?, Şi asta bine al făcut, căci acolo o fată cu. Inimă bună m-a hrănit, iar eu am învăţat-o cum se toarce şi cum se ţese inul. Dar. Rău

ai făcut că toate cele ce le făceai le făceai cu mânie. Azi însă, fiind o zi atâ’t de fericită, îţi iert nedreptatea ce

lî-ai pricinuit-o şi îi aduc prinţesei acest dar. Prinţesa să SUtlă prin sate cum să fie semănat inul şi cum luminăţia ta l-ai îngrijit, dar nu cu mânie, ci cu dragoste, iar din pân/. Ă să fie cusute cămăşi pentru toţi cei nevoiaşi.

Regele, ruşinat de nedreptatea pe care o făcuse bătrî-’ nului. S-a sculat în picioare, l-a îmbărţisat, i-a cerut iertare şi nşezându-l la masă la locul de cinste, zise:

— Îţi mulţumesc, bătrâne, pentru cele ce ai făcut în binele poporului meu. Eu doream aurul, iar tu mi-ai dat Un lucru şi mai de preţ.

Pentru că aurul l-ar folosi cei bogaţi, iar inul va ră-minc celor nevoiaşi.

16

POVESTE UZBECĂ

(Repovestite de VIORICA DINESCU)

Docă-ţi trimit o gâscă, o jumuleşti?

A FOST ODATĂ ca niciodată. A fost odată o ţară în- depărtată cârmuită de un padişah căruaa îi plăceau tare mult însuşirile alese ale minţii omeneşti. Şi nu ştiu cum se făcu, tocmai pe el îl milostivi Allah cu un vizir sărac cu duhul.

într-una din zile, padişahul, însoţit de vizir, ieşi din serai în straie de om de rând, cu gândul să vadă cu ochii lui cum trăieşte şi ce mai gândeşte norodul. Şi tot colin-dând ei prin cetate, în sus şi-n jos, iată într-o uliţă o colibă în faţa căreia o fată lucra la gherghef. După ce îi dădu bineţe fetei, padâşahul intră cu ea în vorbă:

— Unde ţi-e tatăl, fată dragă?

— S-a dus să facă din mult puţin.
— Dar maică-ta unde-i?
— S-a dus să facă dantr-unul doi.
Şi, spre mirarea vizirului care sta deoparte şi asculta, fără să înţeleagă o iotă, padişahul mai zise:
— Aveţi casă frumoasă, dar coşul e cam aplecat pe o rână.
— Ne-o fi el coşul aplecat, dar fumul iese drept.

înveselit de răspunsurile agere ale fetei, padişahul o ’ mai întrebă:
— Ia zi, fată isteaţă, dacă-ţi trimit o gâscă, o jumuleşti?
— Până la tuleiele cele mai fine.
— Te las cu bine, fată dragă, a mai spus padişahul şi, Urmat de vizir, a plecat mai departe.
Când, în sfârşit, s-au întors la serai, padişahul grăi care vizir
:
— Dacă izbuteşti să dezlegi vorbele pe care le-am ichimbat cu fata din colibă, e bine de tine, dacă nu, ai ■ă plăteşti cu viaţa puţinătatea minţii tale.
— Oh, slăvite padişah, lasă-mi măcar trei zile de gân-dire, se rugă vizirul.
Şi padişahul se învoi. Se gândi vizirul o zi, se gândi două zile, dar cum să-l taie pe el capul cel cu minte puţină la astfel de cuvinte încâlcite? Groaza puse stăpânire pe vizir, căci se apropia sorocul dat de padişah şi ştia că nu-i de glumit cu hotărârea stăpânului, o dată luată. În cea de a treia zi, văzând că n-o să poată ieşi singur din impas, alergă la coliba cu pricina.
— Uite "ce-i, fato, zise el, dacă n-am să dau de tâlcul vorbelor pe care le-ai schimbat cu tovarăşul meu de drum, acum două zile, are să fie vai şi amar de mine. Vrei să mă ajuţi?
— Te-ajut cu dragă inimă, rosti fata, numai că pentru fiecare întrebare în parte va trebui să-mi dai câte o sută de galbeni.

Să se mai tocmească vizirul, când era în joc viaţa lui?!

— Bine, fţe după vrerea ta, dar zi mai repede, f-ato, ca să mi se ia, în sfârşit, piatra de pe suflet.

— Taica e plugar. „S-a dus să facă din puţin mult” înseamnă că a ieşit la semănat, pe ogor, căci dintr-un bob de grâu va strânge, la vară, zece-douăzeci de boabe. Maică-mea e moaşă. Tocmai fusese chemată la o naştere. Se dusese, aşadar, să facă dintr-unul, doi. „Aveţi casa frumoasă, dar coşul vă e cam aplecat pe o rină”, a mai zis însoţitorul tău, adică „de arătoasă eşti arătoasă, dar te uiţi cam saşiu”. La care eu am răspuns: „Dar fumul iese drept”, adică: „Ou toate astea, văd bine, fără greş”.

— Dar tovarăşul meu de drum ţi-a mai zis ceva la urmă, " o zori vizirul pe fată, nerăbdător. „Dacă-ţi trimit o gâscă, o jumuleşti?

Fata izbucni în hohot de râs:

— I Păi chiar asta am făcut eu. Acuma. Nu mi te-a trimis el pe tine, iar eu nu te-am uşurat chiar acum de cî-teva sute de galbeni?!

POVEŞTI TURCEŞTI

(Repovestite de VIORICA DINESCU}

Frumosul pescar

SE SPUNE CA, odinioară, trăia un pescar care avea Un fecior frumos ca o fată dintre cele mai mândre. Tare Şi-ar fi dorit pescarul ca fiul său să înveţe carte şi să se alte din traiul greu pe care îl moşteneau din tată în fiu. De aceea îl şi dădu la învăţătură, dar băiatul nu se împăca Cu şcoala pentru nimica în lume. „Ei, o să fie şi el un pes-, car trudnic şi bicisnic ca rnine”, îşi făcu părintele curaj. Îi rostui un rând de veşminte împodobite cu fir auriu şi fegintiu şi îi luă o tipsie frumoasă, pe care să-şi pună peştele de vânzare. Să tot fi avut vreo cincisprezece-şai-sprezece ani băiatul; glasul îi suna tot atât de frumos precum frumoase îi erau şi chipul, şi boiul. Zi de zi îşi lua tipsia cu peşte, şi-o punea pe creştet, şi ieşea pe străzi. Când se pornea el să strige: „Peşte, peşte proaspăt!’” părea o dezmierdare şi nu era om care să-l audă şi să nu dorească să-l şi vadă iar după aceea să nu cumpere, de hatârul lui, cât mai mult-peşte.

Aşa trecu o bună bucată de vreme până într-o zi, când ’recu prin faţa seraiului padişahului, încereând, ca de obicei, să vândă peştele de pe tipsie. Sultana cea mică, fiica

245

padişahului, alergă la fereastră, atrasă de glasul dezmierdător al flăcăului.

— Mergeţi de târguiţi-i tot peştele de pe tipsie, strigă ea roabelor, după ce îl văzu, şi daţi-i pescarului, în schimb, un pumn de galbeni!

Roabele dau fuga şi fac aşa cum le poruncise sultana. Nespus de bucuros, flăcăul vine glonţ acasă şi pune toţi galbenii cât căpătase în mâna părintelui său, spunându-i şi de unde îi dobândise. Dar, spre marea sa nedumerire, faţa bătrânului se brazdă a îngrijorare:

— Asta nu-i semn bun, fiule. Dar, în faţa soartei, n-ai cum să te împotriveşti.

Se scurseră aşa o zi, două. Ori de câte ori se nimerea ca tânărul pescar să treacă prin faţa seraiului, sultana cea mică poruncea să i se cumpere tot peştele şi, în schimb, să i se lase pe tipsia goală un pumn de galbeni.

În cele din urmă, tot prin roabe, îl chemă înăuntru. Şi cum nu mai voia să se despartă de flăcău, îl îmbrăcă în straie de fată, îi acoperi capul cu turban de mătase, amăgind pe părinţi şi pe curteni că şi-a luat o roabă nouă, mai frumoasă şi mai plăcută decât toate celelalte de până acum. Mai mult, dorind ca să şi-l facă egal cu ea însăşi, îl învăţă pe flăcău să scrie şi să citească şi să cânte cu toată măiestria la alăută.

Intr-run ceas de taină, când se aflau în grădina seraiului numai ei doi, sultana îi grăieşte:

— Eu voi face din tine soţul meu legiuit.

246

— Ştiu şi eu dacă ţi-ai chibzuit bine hotărârea, prea- f frumoasă sultană! îndrăzneşte să-i zică pescarul. Teamă mi-e că într-o bună zi, la vreme de necaz ori supărare, ui *să-ţi* aduci şi *să-mi* aduci aminte c-am fast un biet fiu de pescar pe care, prin voinţa ta, l-ai ridicat până la tine. >Vi, vezi tu, sultană, eu nu-s

în stare să îndur o umilire ca ’ usta. Dat mi-e ca atunci să mă ferec în tăcere şi să rămân uşa până mă voi săvârşi din viaţă.

— Niciodată n-am să-ţi pot face una ca asta, căci te

. Iubesc din toată inima, făgădui sultana.

— De-i adevărat ce spui, mă învoiesc bucuros să ne Bbnim vieţile, că şi tu, de mult mi-eşti dragă, dar prea erau (multe stavile între noi ca să mă încumet să ţi-o măr turisesc.

Flăcăul pleacă acasă, la coliba lui pescărească şi tocmeşte peţitori care s-o ceară pe sultană de soaţă. Padi-şahul-tată încearcă să se împotrivească, căci, vezi bine, [nu-i venea deloc uşor să-şi dea singura odraslă după un flăcău făr’ de sânge de soi şi fără avere, dar atâta stărui f (sultana, atâta stărui, încât, până la urmă, încuviin* i ţează nunta. Trec zilele, trec anii în zborul zorit pe care numai fericirea îl cunoaşte. Căci atât frumosul pescar, cât şi tânăra f sultană se iubeau nespus, din adâncul sufletului şi ceasu-l rile petrecute mereu împreună se goneau unele după al-[tele fără niciun nor. Odată, pe când se hârjoneau, senini, I pe aleile cu crini şi iasomie din grădina seraiului, nu ştiu cum se făcu şi flăcăul o apucă prea strins de mână pe

sultană. Chipul acesteia se strâmbă, străfulgerat de durere şi, într-o clipă de mânie îşi uită de toate făgăduielile şi izbucni:

— Ah! Cât de grosolan te porţi! Crezi, cumva, că mâna mea e o tipsie de pescar de o răsuceşti cum îţi vine?

Abia a rostit sultana aceste vorbe şi flăcăul îşi şi pierdu graiul. Tare s-a căit sultana pentru cuvintele-i nesăbuite, dar, cum zice şi proverbul, „Săgeata odată slobozită din arc nu se mai întoarce înapoi”. Ce-a fost spus, rămâne spus. Zadarnic cade în genunchi în faţa soţului ei, rugân-du-se cu lacrimi fierbinţi de iertare; acesta o priveşte numai lung, cu o mâhnire copleşitoare, dar o frântură de eu-vânt nu-i scapă de pe buze.

A doua zi, la mijirea zorilor, pescarul se scoală binişor, îşi lasă pe pat veşmintele cele bogate, şi numai cu o cămaşă şi pantaloni din ţesătură grosolană, pescărească, se strecoară pe poarta seraiului, luând drumul mării. Şi cum în depărtare, în larg, tocmai trecea o corabie, el face semn cu mâna chemând-o la ţărm. Şi atât de rugător se uita flăcăul cu ochii săi mari şi

trişti, şi atât de grăitor arăta prin semne că doreşte cu disperare să fie primit printre ceilalţi marinari, numai în schimbul mâncării, atât de strălucitor de frumos şi atât de nenorocit părea în muţenia sa, încât maimarii corăbiei, cu inimile îmblânzite, se hotărâră să-l primească.

În clipele de răgaz, când corabia aluneca liniştită peste ape, pescarul cânta din alăută cu atâta dor şi jale, încât fermeca nu numai toată suflarea de pe punte, ci şi pescă-

xşii şi alte zburătoare care dădeau târcoale corăbiei, ca **Cşi** vietăţile care mişunau în adâncurile tăinuite ale mării [ţi se apropiau să-l asculte. Şi astfel, într-o înţelegere de-» lină cu toţi oamenii de pe corabie, el colindă ţară după tţară, cunoscând îndeaproape lumea, cât e ea de necuprinsă} i de felurită.

În vremea aceasta, la serai, sultana, care-şi iubea soţul cu toată puterea inimii şi se caia amarnic de greşeala ei, **«Băzu** la pat de durere. În suferinţa ei îşi chemă părintele aproape şi îi grăi astfel:

— Tată dragă, eu mi-am supărat adânc bărbatu-mi

preaiubit, călcând făgăduiala pe care i-am făcut-o când ^e-am luat. N-am să-mi pot afla liniştea până nu-l găsesc în rătăcirea lui prin lume. Îngăduie-mi, părinte scump, să plec la drum lung şi anevoios, căci altfel mă voi prăpădi de amărăciune..

Padişahul-tată porunceşte de se durează grabnic o co-J rabie cum nu se mai văzuse: pânzele îi erau din atlasul cel mai strălucitor, şi catargele, din aur. Iar fata îşi ia patruzeci de roabe, le îmbracă, ca pe ea însăşi, în straie bărbăteşti şi părăseşte ţărmul. Şi corabia cu catarge de aur colindă pretutindeni, cercetând ţărmurile, iar cele patruzeci şi una de femei se dovediră agere şi dârze în treburile mării, mai abitir ca cei mai destoinici marinari. Şi nu era loc de popas, şi nu era om întâlnit în cale, ca şeful co- răbiei – însăşi sultana – să nu întrebe cu sufletul din jee în ce mai apăsat de dor şi de căinţă:

— Nu cumva a trecut pe-aici un tânăr chipeş, ’ânalt şi zvelt

precum chiparosul, mlădiu ca trestia, meşter neîntrecut în mânuirea alăutei, dar fără de glas?

După multe zile de căutări, într-o zi i se răspunse, în sfârşit:

— Da, într-o corabie se afla un marinar mut, cu chipul scris şi trupul zvelt şi mlădiu cum spui. Cânta ne asemuit din alăută. Corabia pe care se afla s-a îndreptai de aici hăt, departe, tocmai spre Eghipet.

Însufleţită de nădejde, sultana nu mai zăbovi o clipă. Ridică ancora şi după nu ştiu câte şi câte zile de navigal fără oprire, atinse în sfârşit coastele ţării în care nădăjduia să i se împlinească mult aşteptata sa întâlnire cu cel care-i fusese soţ preaiubit. Uluit de minunăţia corăbiei migăli la din material preţios ca un giuvaer, norodul se îmbulzeşte ca s-o privească îndeaproape. Vestea despre corabia nemaivăzută, care-i împodobeşte ca nicio alta ţărmurile împărăţiei, răzbate până la padişahul Eghipetului însuşi, care, fără preget, se ridică de pe tronul său şi vine, iii' conjurat de curteni, să vadă cu proprii-i ochi minunea de care se vorbeşte ătâta. Şi, copleşit de cinstea pe care i-au arătat-o corăbierii cei străini, la plecare, îi pofteşte şi el la un ospăţ în serai, fără să-i treacă prin cap că are în faţa sa femei şi nu bărbaţi.

În toiul petrecerii, pentru desfătarea deplină a mesenilor, la un semn al padişahului gazdă, apare în sala cea mare pardosită numai şi numai cu marmură, un tacâm de cântăreţi vestiţi în meleagurile acelea prin măiestria lor.

jitana se uită cu luare-aminte la fiecare în parte şi, Jodată, inima îi sare din loc recunoscându-şi, în cântă->ţul la alăută, soţul. Se stăpâneşte însă cât poate de bine zice padişahului:

— Frumos mai cântă tânărul acesta!

— Aşa este, întări padişahul, când îl ascult îmi pare că /fid pasărea rotindu-se slobodă în înaltul cerului, ori că» ud vântul care face fiecare frunză să sune cu alt glas...

pfecat însă că e fără de grai... mai suspină el.

— Eu nu cred că un om atât de frumos şi de înzestrat el să fie mut. Ar fi prea nedrept...

— De şase luni de când se află în seraiul meu, n-a ICOS o vorbă cu nimenea. Nu încape îndoială, flăcăul e, din picate, fără

de glas.

— Padişahul meu, se rugă fata, lasă-l pe cântăreţ să ffimână noaptea asta pe corabia mea şi mă prind în schim bul celor patruzeci de corăbieri ai mei că mâine, când soa rele va lumina omenirea cu razele-i binefăcătoare, flăcăul va vorbi.

Padişahul se învoieşte, sigur că va câştiga prinsoarea., M astfel sultana se află, după atâtea zile de rătăciri, din lou faţă în faţă cu frumosul pescar. Îi înconjură picioarele braţele şi cerându-i iertare pentru cuvintele nesocotite căpaţe fără voie de pe buze, îl roagă să-i vorbească. Aşa cu noaptea hărăzită prinsonii. Şi soarele răsări, smul-Ind întinderii nesfârşite de ape curcubee mişcătoare.

— Ai câştigat prinsoarea, preabunule padişah, şi, odată ea, şi pe cei patruzeci de corăbieri ai mei, se dădu bă-

tută sultana. Mai am însă o rugăminte la tine: lasă-mi încă o noapte pe cântăreţ şi dacă în zori n-o vorbi, îţi dă-xvuiesc şi corabia mea cu pânze din atlaz şi catarge de aur.

Şi iarăşi, rămânând singură cu soţul ei, îi aminteşte de zilele fericite petrecute împreună, îi povesteşte încercările prin care a trecut ca să-l reîntâlnească şi îl roagă cu lacrimi fierbinţi să rostească o vorbă. Zadarnic însă. Când soarele răsări, smulgând întinderii nesfârşite de ape curcubee mişcătoare, sultana se înfăţişă padişahului, grăind:

— Am pierdut şi de astă dată, slăvite padişah. Corabia cu tot ce se află pe ea este de-acum a ta, ţi se cuvine după înţelegere. Dar mai am o rugăminte: mai lasă-l pe cântăreţ şi în noaptea aceasta pe corabie, cu mine. Ca zălog al prinsorii pun chiar viaţa mea, căci altceva nu mi-a mai rămas. Dacă nici de data asta flăcăul nu va vorbi, la revărsat de zori să vie gâdele să-mi curme zilele.

Fu rândul padişahului s-o roage pe sultană să nu-şi pună chezaş viaţa când sfârşitul prinsorii este dinainte cunoscut. Dar oricâte îi spuse el, încercând să-i arate nebunia prinsorii, sultana nu se întoarse din hotărârea ei:

— Dacă stăruinţa mea se dovedeşte a fi întemeiată, atunci, padişahul meu, să-mi dai înapoi, rogu-te, atât corabia cât şi corăbierii mei. Dacă, dimpotrivă, totul se dovedeşte a fi o

închipuire de-a mea, capul meu este al călăului.

252

În ceasurile târzii ale nopţii, când toată suflarea de pe ape, cer şi uscat se odihnea în tihnă, sultana, prăbuşită la picioarele frumosului pescar, îl ruga fierbinte:

— Mâine, în zori, am să-mi dau viaţa dacă tu nu mă ierţi şi nu-mi vorbeşti. Te va răbda inima să fii uciga-

I şui meu?

Dar toate vorbele şi toate lacrimile ei sunt de prisos. Dimineaţa bate voios în geamuri, cu degetele-i de lumină. Cu temerile adeverite, padişahul Eghipetului porunceşte să se. Înalţe spânzurătoarea, în piaţa cea mare. Este adusă sultana, mândră ca cel mai mândru flăcău în straiele ei bărbăteşti. Neînfricată, urcă singură treptele de lemn care o duceau spre braţul ameninţător de care atârna ştreangul. Dar, chiar în clipa când funia îi cuprinse gâtul, cân-tăreţul, amestecat prin mulţimea de gură-caseă, strigă cu toată puterea:

— Opriiiţi! Nu aveţi în faţă o tipsie de pescar, ci un cap de sultană!

Când, la un semn al padisahului, gealatul îndepărtează funia din jurul fragedului grumaz al sultanei şi părul ei se revărsă peste umeri, lucind ca cel mai curat aur în bătaia razelor de soare, toţi rămân înmărmuriţi. Iar cântă-reţul îngenunchează înaintea padisahului, mărturisind:

— Sunt soţul ei. Mă juruisem să nu-i vorbesc până la moarte…

Şi aşa se făcu că sultana, care nu precupeţise nimic, nici chiar viaţa, pentru ca să-şi recapete soţul pierdut prin vina ei, căpătă înapoi de la padişahul Eghipetului, uşurat

253

că nu-şi încărcase sufletul cu un omor fără rost, roabele, corabia şi soţul. Şi ei se întorc împreună în ţara lor, unde au trăit în fericirea cea mai deplină până la moarte. Iar sultana, o dată măcar nu a mai greşit cu vreo vorbă ori vreun gând faţă de soţul ei, frumosul pescar de altădată… f Ei şi-au împlinit visul lor cel mare, fie să-l împlinim şi noi pe-al nostru…

Crăticioara

A FOST ODATĂ ca niciodată. Demult, demult, în vremi apuse, trăiau laolaltă, într-o colibă, două femei sărace – mamă şi fiică. Cât erau ziua şi noaptea de lungi, mama torcea, iar fata, în fiecare dimineaţă, pleca cu firele la târg, să le vândă, şi aşa, târâş-grăpiş, îşi înnodau traiul de la o zi la ai ta.

Odată, ca de obicei, după o zi şi o noapte de tors fără odihnă, femeia îi încredinţa iar fetei truda mâinilor ei. Ajunsă la târg, fata vându firele, dar când să târguiascâ de-ale gurii, privirea îi fu atrasă de o crăticioara care strălucea de-ţi lua ochii, îmbiind cumpărătorii. Dorinţa de a avea ea crăticioara fu atât de puternică, încât fata nu se putu abţine şi, uitându-şi de toate, cumpără crăticioara, dând în schimb puţinii gologani primiţi pentru firele toarse.

Când ajunse acasă, maică-sa mai-mai să-şi iasă din minţi: în mină fata ţinea o crăţicioară, ce-i drept, frumoasă foc, dar de-ale gurii, nimic… ZVârli femeia crăţicioară cât mai departe, în uliţă, iar pe fiica sa o bătu, o bătu cât putu de zdravăn, ca să-i piară pofta de a mai fi şi altădată la fel de nechibzuită. Iar în ziua aceea au ţinut post negru, căci nu se afla în casă nicio îmbucătură.

A doua zi, pe uliţă, trecea o moaşă, care tocmai se întorcea spre casă de la treburile ei. Văzând ceva lucitor pe jos, se aplecă: era crăticioara. O luă şi o duse acasă, unde după ce o spălă bine, găti în ea sărmăluţe în foi de viţă. Când să se aşeze la masă, cineva bătu la poartă, chemând-o de grabă la o naştere.

„Am să mănânc când mă întorc”, îşi zise moaşa, şi plecă. Abia închise uşa în urma ei şi crăticioara „ţuşt!” s-a ridicat de la loc şi hopa, hopa, ţopa, ţopa, glonţ, acasă la fată. „Cioc, cioc” s-a auzit o bătaie în uşa colibei.

— Cine-i? întrebă fata care alergase în grabă.

— Crăticioara.

— Ce-ai înăuntru?. L

— Sărmăluţe.

Iute fata deschide uşa, deşartă sarmalele într-o strachină şi, de frica maică-si, ca nu cumva, văzând crăticioara, să-şi aducă iarăşi aminte de necazul de ieri şi iarăşi s-o ia la bătaie, aruncă, împotriva inimii, vasul cât mai'departe, pe uliţă. În ziua aceea mama şi fiica mâncară cu poftă bucate gustoase cum de mult nu mai avuseseră parte.

Mai trecu *6"zi* \ când sultana, soaţa padişahuluî, se îndrepta spre hamam, de departe, pe uliţă, văzu ceva care strălucea, strălucea de te orbea: era craticioara cea frumoasă.

— Ia craticioara, dădacă dragă, porunceşte ea înso ţitoarei sale, ar fi o dovadă de nesocotinţă să-ţi laşi no rocul în drum, oricât de neînsemnat ţi s-ar părea!

Slujitoarea ascultă, ia craticioara şi merg mai departe. La hamam, sultana, când se dezbracă, îşi pune toate nestematele în craticioara, o dă însoţitoarei ei s-o ţină şi ea intră în baie. Dar, abia îşi aşeză în poală craticioara. Şi un somn viclean şi pune stăpânire pe dădacă. Când aceasta începe să moţăie, craticioara ţuşt! sare din poală şi hopa, hopa, ţopa, ţopa, numai la coliba fetei se mai opreşte.

„Cioc, cioc" se auzi o bătaie în uşă.

— Cine-i acolo? întrebă fata.

— Craticioara.

— Ce-ai înăuntru?

— Mărgăritare, puzderie, şi alte zorzoane femeieşti care vă încântă pe voi atâta.

Fata deschide, ia toate câte se aflau în craticioara – şiraguri de mărgăritare şi nestemate multe, precum şi lanţuri grele de aur – se împodobeşte cu ele şi, de frica maică-si, iarăşi aruncă craticioara cât colo, pe uliţă.

Ziua următoare se îndrepta spre hamam însuşi şeh-? ade – prinţul, fiul padişahului. Cum zăreşte pe uliţă

ffiticicioara scânteind atât de vesel, îi spune însoţi toru-Ui său:

— Ia te mită, *lala* dragă, ce crăticioară drăguţă! Hai i-o luăm,

e norocul nostru!
Iar *lala,* dascălul nedespărţit de şehzade, îl ascultă şi i.< crăticioară. Ajungând la baie, şehzade se spală, se bărbiereşte şi câad tocmai termină cu îmbrăcatul şi dă să NO încingă cu şalul cel subţire, de India, crăticioară ţuşt! **Sare** din mâinile lalei, îngrămădeşte şalul cel de preţ în ta şi hopa, hopa, ţopa, ţopa, o porneşte pe uliţă, drept spre coliba fetei. Prinţul, după ea.

„Cioc, cioc” se aud bătăi zorite în uşă.

— Cine-i acolo?

— Crăticioară.

— Ce-mi aduci?

— Un soţior.

Fata deschide uşa, crăticioară, tuşt, intră în colibă, cu prinţul care da s-o prindă. Şi şehzade era atât de frumos, atât de frumos, cum nici nu se poate povesti. Dar nici fată nu era mai prejos: până şi şiragurile de mărgăritare şi nestemate, şi lanţurile grele de aur care-o împodobeau păleau faţă de neasemuita-i frumuseţe. Cum se privesc, cei doi tineri sunt străfulgeraţi în inimă de dragoste. Şi prinţul, uitând cu totul de şalul după care venise, şopteşte, ca vrăjit:

— Mi-eşti dragă, fată frumoasă, atât de dragă că n-aş mai vrea să stau departe de tine nici măcar o clipă. Te

învoieşti să-mi fii soaţă dreaptă, nedespărţită la bine şi la rău?

— Mă învoiesc, răspunde fata cu un zâmbet.

Şi aşa au făcut ei nuntă mare, împărătească, care a ţinut patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi. Tot timpul nunţii crăticioara nu s-a despărţit de lângă miri. Iar după nuntă, aceştia au ţinut-o la serai, în loc de cinste, păstrând-o ca pe ochii din cap, întrucât prin ea îşi aflaseră fericirea de-o viaţă.

Aşa au avut ei parte de ceea ce şi-au dorit. Fie ca să avem şi noi, de asemenea, parte de împlinirea dorinţelor noastre!

POVEŞTI VIETNAMEZE

(Repovestite de lâodlCA Slmlonicai

Viteazul Thek-Seng

ÎN VREMURILE DE DEMULT, într-un sat din nordul Vietnamului trăia un băiat care se numea Thek-Seng. El era fiul unor oameni foarte săraci şi rămase şi orfan de amândoi părinţii încă de când era copil. De aceea ducea o viaţă nespus de grea. Nu avea casă, aşa că şi-a făcut un adăpost în scorbura unui copac mare din pădure, iar pentru a avea din ce trăi aduna vreascuri şi le ducea în sat, unde primea în schimb câte ceva demâncare sau alte lucruri de care avea nevoie. Cu toată marea lui sărăcie, el era cinstit şi cuminte, vorbea frumos cu toată lumea, lucru pentru care toţi îl lăudau şi îl iubeau.

Mai mult decât orice însă, Thek-Seng era foarte blând cu animalele din pădure. Niciodată nu a vânat vreo păsărică pentru a o mânca sau vretin animal ca să-i ia blana. Când găsea vreun animal rănit, îl îngrijea şi-l punea la adăpost de fiare mai mari, iar când vedea pui de păsărele căzuţi din cuib, îi lua cu băgare de seamă şi-i punea la Joc, spre marea bucurie a părinţilor, care ciripeau parcă ar fi vrut să-i mulţumească. Ba chiar şi când vedea vreun copăcel doborât de vânt sau năpădit de buruieni, îl

ridica, îi punea proptele sau curăţa locul din jur, ca să poată creşte în voie.

Lucrul acesta a plăcut foarte mult zeului pădurii, care vedea de asemenea că băiatul nu era mulţumit de viaţa pe care o ducea şi că adeseori era cuprins de gânduri triste. De aceeea zeul s-a apropiat într-o zi de scorbura băiatului şi i-a spus:

— Dragă Thek-Seng, nu mai fi trist. Văd că eşti băiat deştept, minunat şi bun la inimă. Meriţi o soartă mult mai bună. De aceea, am să te ajut ca să scapi de viaţa grea pe care o duci acum. Aceasta va fi răsplata mea pentru grija pe care ai avut-o mereu faţă de vietăţile pădurii, de plante şi de animale.

Din ziua aceea, zeul a venit în fiecare zi la băiat şi l-a învăţat meşteşugul luptei. Când a văzut că Thek-Seng ajunsese atât de iscusit în luptă încât nimeni să nu-l poată birui, zeul i-a dăruit un

arc şi un topor, după care s-a făcut nevăzut.

Rămas singur, Thek-Seng îşi continuă citva timp vechea ocupaţie, adică adunatul vreascurilor, dar în acelaşi timp făcea zilnic fel de fel de exerciţii de întărire a corpului, pentru a deprinde cât mai bine învăţăturile primite. Numai când s-a simţit deplin stăpân pe puterile lui s-a hotărât să plece în lume, ca să-şi caute norocul.

însă nu mult timp după ce a ieşit din pădure şi mergea pe o potecă spre sat, s-a întâlnit cu un om viclean, numit Ly Thong, care trăia numai din ce înşela pe cei din jurul său. De aceea, în orice împrejurare el căuta să afle cât mai

multe lucruri pentru a vedea ce folos poate să tragă din orice. Văzându-l pe Thek-Seng, a intrat în vorbă cu el şi, punându-i câteva întrebări meşteşugite, şi-a dat seama, cu ce fel de om avea de-a face şi că ar avea multe de câştigat Aflând că Thek-Seng era singur pe lume, el l-a chemat sa trăiască împreună ca nişte fraţi, ceea ce bietul băiat a primit foarte bucuros, căci se săturase să stea tot singur, fără niciun prieten apropiat. Ly Thong l-a poftit să locuiască în casa lui şi îi dădea tot ce îi trebuia. —.

În vremea aceea, trăia prin apropiere un balaur groaznic. El se hrănea cu fel şi chip de animale, dar mai mult decât orice îi plăcea carnea de om. În fiecare lună, satele dimprejur îi dădeau rând pe rând câte un om, ca să nu aibă de suferit din partea lui pagube şi mai mari. S-a mtâmplat ca la puţin timp după ce Thek-Seng s-a împrietenit cu Ly Thong, acesta urma să fie dat balaurului. De aceea Ly Thong era cuprins de o frică de nedescris şi se tot gândea cum să facă pentru a trimite pe altcineva la moarte în locul lui. În seara când urma să se ducă la balaur, el i-a spus lui Thek-Seng:

— Iubitul meu frate, în noaptea aceasta e rândul meu să fac de strajă la templul de lângă pădure. În fiecare noapte templul este păzit de cineva. Insă chiar azi am început să fac vin şi nu pot să întrerup lucrul, căci mi se strică vinul. De aceea te rog să te duci să faci de pază în locul meu, iar când va veni rândul tău mă voi duce şi eu la templu pentru tine,

261

Thek-Seng nu auzise de balaur şi, cinstit cum era, nici nu-şi închipuia că oamenii ar putea fi şi altfel. Fără a bănui nimic, el s-a învoit să se ducă în noaptea aceea la templu. Îndată ce s-a înserat băiatul şi-a luat arcul şi toporul şi a plecat liniştit acolo unde îl trimisese Ly Thong.

în miezul nopţii a auzit un zgomot înfricoşător şi a văzut că din pădure ieşea uriaşa dihanie, cu o gură mare cât o prăpastie. Dar băiatul nu s-a speriat, ci, luându-şi arcul şi toporul, s-a prins la luptă. Când se depărtau puţin unul de altul, băiatul îl străpungea cu săgeţile, iar de aproape îl lovea cu toporul. Lupta a fost lungă şi grea, căci balaurul era atât de mare, încât săgeţile erau pentru el ca nişte ace, iar loviturile toporului „chiar dacă tăiau în el răni adânci ca brazdele de plug, aproape nu se cunoşteau în aşa matahală. Totuşi, după câteva ceasuri de luptă aprigă, balaurul a fost răpus. Între timp, se luminase de ziuă, aşa că Thek-Seng a tăiat capul balaurului şi, luându-l în spinare, a pornit spre casa lui Ly Thong.

Când l-a văzut intrând în casă, Ly Thong a rămas la început mut de uimire, căci fusese sigur că Thek-Seng nu va ieşi viu din aşa încleştare, dar când a văzut şi capul balaurului, s-a gândit că scăpase de moarte şi va găsi în aceasta un prilej de câştig bun. El puse deci pe Thek-Seng să-i povestească tot ce se întâmplase. Iar în timpul povestirii, deşi se minuna de atâta vitejie, îşi făcea planul cum să întoarcă lucrurile pentru a trage numai el tot folosul din aceasta. De aceea, pe măsură ce Thek-Seng îşi

262

Istorisea isprava, Ly Thong se prefăcea că este clin ce în ce mai îngrijorat, iar la urmă spuse: – Să ştii că ai făcut un mare rău. Balaurul acela era al împăratului, care ţinea la el ca la ochii din cap. Când va afla că l-ai omorât, te va pedepsi aspru. Pentru a scăpa de mânia împăratului, cred că e bine să fugi deocamdată din sat şi să te ascunzi din nou în scorbura ta. Eu voi căuta *i* să-l îmbunez pe împărat şi, când primejdia va fi trecut, voi veni să te iau din nou la mine.

Bietul Thek-Seng, foarte mâhnit că trebuia să se întoarcă din nou la viaţa grea de altă dată, s-a grăbit să se ducă în pădure, iar Ly Thong s-a înfăţişat îndată împăratului şi a vorbit astfel:

— Mărite împărate, ţara a scăpat de marea primejdie a balaurului. Eu l-am omorât azi-noapte şi i-am tăiat capul, pe care l-am adus acasă la mine.;' – Dacă este adevărat ceea ce spui, meriţi multe laude şi mare răsplată, a răspuns împăratul. Dar de ce nu ai adus aici capul balaurului?

— Pentru că este foarte mare şi greu, înălţate împărate. Ca să-l pot aduce de la marginea pădurii până acasă, pe mine m-au ajutat vreo cincizeci de oameni, care s-au adunat acolo după ce omorâsem singur fiara.

Auzind acestea, împăratul a poruncit unui ofiţer să ia o sută de soldaţi cu care să meargă şi să aducă la palat capul balaurului. Când porunca a fost adusă la îndepli- • nire şi împăratul a putut vedea cu ochii lui ce grozăvie fusese balaurul, şi-a dat şi el seama de ce pacoste scă-

pase ţara. Pentru a răsplăti pe cel ce făcuse atâta bine omenirii, împăratul i-a dat lui Ly Thong o mare sumă de bani şi l-a. Înălţat la rangul de mandarin.

Zilele treceau şi în acest timp Thek-Seng îşi vedea de muncă, dar o ducea mai rău ca înainte, căci nu mai îndrăznea să se ducă în sat cu vreascurile, ci aştepta până se întâmpla să treacă cineva pe lângă pădure şi să-i dea mai nimic pe tot ce adunase într-o zi întreagă. Numai rareori, pe înnoptate, se furişa până la casa prietenului său, care îi dădea câte ceva demâncare.

împăratul ţării acesteia avea o fată foarte frumoasă, căreia îi plăceau mult de tot florile, aşa că aproape toată ziua şi-o petrecea în grădină. Odată, când fata era singură, pe deasupra grădinii s-a ivit un vultur foarte mare, care s-a năpustit asupra ei, a luat-o în gheare, s-a ridicat în slava cerului şi s-a făcut nevăzut. Thek-Seng băgase de seamă că vulturul se rotea deasupra grădinii împărăteşti, iar când l-a văzut că se ridică cu fata în gheare, a luat arcul şi a tras o săgeată spre el. Însă vulturul era prea departe, aşa că săgeata l-a nimerit în aripă dar nu l-a omorât şi el a putut să-şi urmeze zborul. Thek-Seng s-a luat după picăturile de sânge care căzuseră din rană şi a aflat că

vulturul îşi avea cuibul într-o prăpastie din munţi.

La vremea prânzului, împăratul a aşteptat ca fata să vină la masă, dar, văzând că ea întârzie prea mult, a trimis s-o caute în grădină. Slujitorii s-au întors după un timp, spunând că domniţa nu era între flori, ca de obicei. Atunci

căutat-o peste tot, dar n-au găsit-o şi nimeni nu ştia ce întâmplase, căci răpirea se făcuse în mare grabă, fără vreun om să observe. Împăratul a fost peste măsură de hnit de pieirea fiicei sale şi a făgăduit o mare răsplată ui ce o va găsi şi o va aduce acasă.

Ly Thong s-a gândit îndată că şi de aici ar putea scoate va. S-a dus deci în grabă la Thek-Seng şi i-a spus;

— Fratele meu bun şi drag, hai să pornim să căutăm ta de împărat. Dacă vom izbuti s-o găsim, va fi foarte e, căci împăratul ne va răsplăti, iar pe tine s-ar putea te ierte că i-ai omorât balaurul. Atunci vei putea să te rei la mine şi să trăieşti din nou printre oameni. Rtea grea este că nu ştim încotro s-o pornim în cău-

’e, căci nimeni nu ştie cine e răpitorul ei şi unde s-a dus. Insă Thek-Seng i-a povestit tot ce văzuse, a adăugat ştie şi unde este ascunzătoarea vulturului care răpise ’ «ta. Pentru a ajunge până la cuibul lui, ei au luat o frân- hie foarte lungă şi groasă şi au pornit pe drumul cunos- lut de Thek-Seng, până au ajuns la marginea prăpastiei. Colo au făcut un fel de cuşcă din tulpini de bambus şi, ttpă ce au legat-o bine de un capăt al frânghiei, Thek- eng a spus:

— Acum unul din noi va trebui să intre în cuşcă, iar celălalt îl va, lăsa în jos cu frânghia, până va ajunge în fundul prăpastiei. Acolo este cuibul vulturului şi, acolo

II dus fata.

Lui Ly Thong îi era frică să coboare, dar îndată îi veni În minte cum să scape.

— Să tragem la sorţi, spuse el. Iată, am într-o mină 6 pietricică albă, iar în cealaltă una neagră. Eu am să le amestec,

iar tu să alegi: dacă găseşti pietricica albă, vei rămâne aici şi voi coborî eu, iar dacă o vei nimeri pe cea neagră, vei coborî tu.

Thek-Seng s-a învoit, iar Ly Thong a pus mâinile li spate, prefăcându-se că amestecă pietricelele, dar în acest timp el a aruncat-o pe cea albă şi a luat încă una neagră, pe care o pregătise din vreme. Aşa se face că Thek-Seng a fost cel ales la sorţi să coboare în căutarea vulturului. S-au hotărât deci ca Ly Thong să rămână sus şi să păzească frânghia, iar când Thek-Seng va voi să iasă, ’să-l anunţe scuturând frânghia, iar Ly Thong va trage cuşca în sus.

Thek-Seng, care nu se temea de nimic a intrat în cuşcă, iar Ly Thong l-a coborât încet până în fundul prăpastiei. Aici era o peşteră lungă, la intrarea căreia se mai vedeau încă picături de sânge căzute din rana vulturului, Thek-Seng se luă după aceste urme şi după o bucată ide vreme văzu că peştera se lărgeşte atât de mult, încât lăsa loc pentru un mare palat, în care locuia vul- turul, însă acesta luase acum înfăţişarea unui balaur cu şapte capete şi, auzind zgomot de paşi în peştera sa, veni în grabă să pedepsească pe cel ce cutezase să-i încalce locaşul. Dar Thek- Seng nu se despărţise de arcul şi de toporul său, aşa că se prinse la luptă cu balaurul cel fioros.

Lupta a fost mai grea decât aceea cu balaurul de la tem-Lplu, căci acum duşmanul avea şapte capete şi, când Thek-teeng izbutea să-i reteze unul, îndată creştea altul în Hpcul lui. Văzând că n-o scoate la capăt cu tăiatul capetelor, Thek-Seng s-a prefăcut că-i este frică şi a luat-o la fugă până s-a depărtat de balaur, apoi a început să-l străpungă cu săgeţile. În sfârşit, o săgeată a pătruns în kţnima balaurului, care începu să verse sânge negru pe toate gurile şi, după câteva zvârcoliri groaznice, muri.. Când Thek- Seng a păşit în palat, fetei împăratului nu-i venea să creadă că vede un chip omenesc, căci aici trăia numai între lighioanele spurcate din slujba balau-*K. Fului.* Însă mirarea ei s-a schimbat în bucurie fără margini Icând a aflat că răpitorul ei pierise şi că acest tânăr ve-jnise s-o pună în libertate şi s-o ducă la părinţii ei.

Cum fata de împărat era nerăbdătoare să iasă mai repede la lumina zilei şi să ajungă acasă, a pornit îndată cu Thek-Seng

spre locul unde îi aştepta cuşca de bambus. Thek-Seng îşi dădea bine seama că Ly Thong nu-i va putea ridica pe amândoi deodată, aşa că a spus fetei să jintre în cuşcă, după care a scuturat frânghia. Ly Thong a ridicat-o până a scos-o din prăpastie, în timp ce Thek- Seng aştepta ca frânghia să coboare din nou pentru a-l (scoate şi pe el.

Văzându-se cu fata de împărat, Ly Thong era sigur că ’va fi bine răsplătit, dar în răutatea şi lăcomia lui îşi făcu şi acum socoteala că ar fi mai bine dacă n-ar avea de împărţit cu Thek-Seng. De aceea, în loc să lase în jos

frânghia cu cuşca, el aruncă în prăpastie mai mulţi bolovani mari de piatră, ca să-şi zdrobească tovarăşul. După aceea a pornit cu fata spre palatul împăratului,

Thek-Seng se adăpostise în peşteră şi văzu cum cădeau stâncile chiar pe locul unde stătuse cu câteva clipe mai înainte. Adânc îndurerat de nerecunoştinţa celui pe care-l socotise că-i este ca un frate, Thek-Seng se întoarse la palatul balaurului, cu gândul că va găsi acolo vreun mijloc de a ieşi din prăpastie. Tot căutând prin palat, ajunse într-o cameră întunecoasă, în care văzu un tânăr frumos, legat în lanţuri şi cu un jug la gât. Lui Thek-Seng i se făcu milă de el şi, cu ajutorul toporului său, în câteva clipe îl scoase din lanţuri şi din jug. Văzându-se liber, tânărul spuse:

— Îţi mulţumesc, om bun, că m-ai scăpat din robia balaurului. Sunt aici de mai multe luni, de când balaurul acesta, luând chipul unui vultur uriaş, m-a răpit din palatul tatălui meu şi m-a adus aici, de unde nu credeam că voi mai scăpa. Tatăl meu este împăratul apelor. Să mergem la el şi îţi voi arăta recunoştinţa noastră pentru nepreţuitul ajutor pe care mi l-ai dat.

Cei doi tineri au ieşit din peşteră şi au mers pe fundul prăpastiei până au ajuns la un pârâu. La îndemnul băiatului, amândoi au intrat în albia pârâului şi îndată apele s-au umflat şi i-au dus la vale, ca într-o trăsură, fără să-i ude. În felul acesta au ajuns foarte curând la împăratul apelor, care nu mai ştia cum să-şi arate bucuria de a-şi revedea fiul pe care-l pierduse de atâta vreme fără să

e ce se întâmplase cu dânsul. Împăratul apelor 51 primi arte bine pe Thek-Seng şi, dându-şi seamă de meritele ăstuia, îl rugă să rămână pentru totdeauna în împă-* ţia lui, care era cea mai bogată din lume; apoi adăugă acolo va fi cel mai bun prieten al fiului său, nu-i va şi nimic şi va putea trăi fericit, însă Thek-Seng nu se îndura să se despartă pentru tdeauna de locurile unde trăise până atunci. În afară aceasta, de când o văzuse pe fata de împărat, gându-e lui erau mereu la dânsa şi dorea din tot sufletul s-o adă din nou. De aceea mulţumi împăratului apelor, ntru bunăvoinţa sa şi-l rugă să-l ajute să iasă din praştie şi să ajungă lângă satul de unde venise, împăratul apelor nu mai stărui să-l oprească la dânsul i, văzând că băiatului îi era dor de ţara sa, se hotărî să-i ndeplinească dorinţa. Mai înainte însă îl duse în vistieria Sa şi-l rugă să ia de acolo, drept răsplată pentru salvarea fiului său, tot ce-i plăcea. În sala aceea erau bogăţii nemaivăzute, iar împăratul îi spuse că le poate lua şi pe ’oate, căci el mai avea multe altele. Dar Thek-Seng îşi ’ese numai un instrument muzical, un fel de lăută cu singură coardă. După aceea, împăratul şi cu fiul său duseră până la un izvor limpede, ale cărui ape se um-ară ca un val, îl luară pe sus şi în câteva clipe îl lăsară hiar lângă pădurea unde era arborele scorburos. După ce stătu puţin pe iarbă, privind cu drag la curile pe care era cât pe-aci să nu le mai vadă, Thek-ng începu să cânte din lăuta sa. Aceasta scotea nişte

sunete nemaipomenit de dulci, dar pătrunzătoare, înfi-ripând o melodie ca de pe altă lume, care se răspândea până departe în împrejurimi. Oricine o auzea se oprea uimit şi tulburat, simţind în melodie un clor adânc şi o mare durere.

De la sosirea lui Ly Thong, palatul împărătesc era cuprins de mare tristeţe. La început împăratul se bucurase revăzându-şi fiica, dar bucuria nu i-a fost de lunga durată, căci băgă de seamă că fata era acum mută. Cei mai pricepuţi vraci şi cei mai învăţaţi cărturari fuseseră chemaţi la palat, dar niciunul nu a putut găsi leacul care să redea graiul fetei de împărat. Pe lângă aceasta, fata era atât de tristă, încât jalea cuprindea şi pe toţi

cei din jur. Gândurile ei erau mereu la frumosul viteaz care o scăpase de balaur şi pe care îl credea mort, strivit de stâncile aruncate de Ly Thong în prăpastie.

în ziua când Thek-Seng s-a întors în pădurea sa, fata de împărat stătea în grădină, cufundată în gândurile ei negre. Împăratul, împărăteasa şi mulţi curteni erau alături de dânsa şi căutau zadarnic s- o înveselească. Deodată, pe undele văzduhului veniră sunetele fermecătoare ale unui instrument nemaiauzit. Fata tresări şi, de unde până atunci nu putuse scoate nicio vorbă, chipul ei se lumină şi spuse

:

— Acesta este viteazul care m-a smuls din ghearele balaurului!

Apoi ea povesti cu de-amănuntul tot ce se întâmplase În clipa în care fusese răpită de vultur până la întoarcerea neasâ.

Foarte tulburat de cele auzite, împăratul dădu poruncă jnai multor mandarini să ia ostaşi cu ei şi să pornească ndată pentru a căuta unii pe cel ce cânta, alţii pe Ly ’hong şi să-i aducă în faţa lui.

Când un. Grup de soldaţi a ajuns la casa lui Ly Thong, u rămas îngroziţi de ceea ce vedeau. Zeul pădurii, acela. Are îl ajutase la început pe Thek-Seng, ştia tot ce se Jntâmpla şi veghea asupra bunului băiat, dar îl lăsase în Voie pe vicleanul Ly Thong, ca să vadă până unde merge icăloşia lui şi totodată pentru a-l învăţa pe Thek-Seng să e descurce. Acum se hotărâse să-l pedepsească pe Ly ong, iar soldaţii au ajuns acolo chiar în momentul când sul pădurii cobora din nori şi arunca fulgere asupra vino-atului, făcându-l scrum şi cenuşă.

Ceilalţi ostaşi l-au găsit pe Thek-Seng şi l-au rugat să vină la împărat. Fata l-a recunoscut îndată, iar părinţii ei i-au adus mulţumiri pentru că le-a scăpat fiica de balaur. După aceea, când a aflat că tot el omorâse pe balaurul de a templu, împăratul şi-a dat seama ce mare viteaz era ’hek-Seng şi de ce mare folos ar putea fi împărăţiei un asemenea om. El i-a dat pe fiica lui de soţie şi, cum nu mai avea alt copil, a spus de faţă cu toţi dregătorii şi curtenii că dorinţa lui este ca acest om să fie urmaşul său la tron……

271

în felul acesta, mulţumită vredniciei sale, Thek-Seng a scăpat de toate nevoile. Însă faptele sale de vitejie nu s-au terminat aici. După câtva timp, împărăţia aceasta a fost atacată de o mare oaste de duşmani. Împăratul şi-a adunat armata, s-a întărit într-o cetate şi se pregătea de luptă. Dar Thek-Seng a spus că nu este nevoie de armată, căci el singur va opri pe duşmani. Când cotropitorii s-au apropiat de cetate, Thek-Seng şi-a luat lăuta şi a început să cânte o melodie veselă. Pe loc duşmanii şi-au aruncat armele şi au început să joace şi au tot jucat până au obosit atât de tare, încât au căzut la pă-mânt şi au adormit adine. Soldaţii împăratului s-au apropiat de ei şi, fără să le facă vreun rău, le-au luat armele, ca să nu mai aibă cu ce lupta. După un timp duşmanii s-au trezit din somn, dar erau atât de slăbiţi, încât nu puteau nici să se ridice de la pământ şi au început să ceară de mâncare. Thek-Seng a poruncit oamenilor săi să-i aducă o oală cu orez fiert. Când i s-a adus oala, el a dat-o duşmanilor şi le-a spus:

— Iată, mâncaţi de aici.

— Dar nu ne ajunge, căci oala este mică, iar noi suntem mulţi! au răspuns soldaţii duşmani.

însă când au început să mănânce, au observat că oala rămânea mereu plină, încât toţi au mâncat până s-au săturat şi oala părea tot neîncepută. După aceea au prins putere, s-au ridicat şi au plecat de unde veniseră, fără a face vreo pagubă împărăţiei.

272

Aşa au păţit şi alţi duşmani care veneau cu gânduri de cotropire, încât s-a dus vestea pretutindeni şi nimeni nu mai îndrăznea să încalce hotarele acestei ţări.

După câţiva ani, împăratul simţi că era prea bătrân pentru a cârmi bine împărăţia, aşa că a lăsat tronul lui Thek-Seng, iar acesta a domnit mulţi ani în pace, spre binele poporului său.

I

Pepenaş

TRĂIA ODATĂ într-un sat un om sărac şi cu soţia lui. Singurul lor mijloc de trai era tăiatul şi căratul lemnelor din pădure sau munca pe pământul celor bogaţi. Ei aveau un singur copil, dar acesta nu era la fel cu toţi ceilalţi copii, ci era în forma unui pepene. De aceea părinţii l-au numit So-dua, adică

„pepenele verde”, iar toată lumea care îl cunoştea îi spunea Pepenaş. Copilul nu făcea nimic toată ziua, căci, neavând mâini, nu putea să se apuce de niciun lucru, iar când voia să meargă se rostogolea ca o minge.

în fiecare zi părinţii lui se duceau la muncă, iar acasă, rămânea numai Pepenaş. Îndată ce se vedea singur, copilul ieşea din coaja sa de pepene şi se făcea un copil ca toţi copiii, după care se apuca să facă toate treburile în casă: mătura, spăla şi strângea totul, punea fiecare lu-

cru la locul lui, făcea casa să strălucească de curăţenie. După ce termina tot lucrul, lua, iarăşi forma de pepene şi se. Aşeza într-un colţ, aşteptându-şi liniştit părinţii. Aceştia se minunau de ceea ce vedeau prin casă, dar nu înţelegeau cine făcea toată treaba în lipsa lor.

În acelaşi sat trăia şi un boier foarte bogat, stăpânul a tot ce era prin împrejurimi. El avea trei fete, toate foarte frumoase, însă deosebite la fire: cele două mai mari erau îngâmfate, mândre de frumuseţea şi de bogăţia lor, în timp ce sora lor mai mică nu-şi găsea pereche de modestă, de cuminte şi de harnică. Toată lumea ţinea la ea, iar pe celelalte toţi le ocoleau, căci le ştiau că sunt şi foarte’ răutăcioase.

Într-o zi Pepenaş a spus mamei sale:

— Mamă, eu nu mai vreau să stau tot timpul în casă fără să fac nimic, în timp ce toţi oamenii sunt la lucru. Aş vrea să muneesc şi eu la câmp cu voi, dar nu pot, aşa că vreau să intru, ia boier, ca să-i păzesc turma de oi.

Biata femeie nu prea credea că băiatul ei va putea face aceasta, dar- mai mult ca să-i îndeplinească o dorinţă s-a dus la

boier şi l-a rugat să-l ia pe copilul ei Pepenaş ca păzitor de oi. Boierul nu voia să- 1 primească la început, căci nici el nu avea încredere într-un astfel de păstor, dar până la urmă s-. A învoit să-l trimită cu oile la câmp mai mult de curiozitate, să vadă ce va face copilul. Insă era hotărât ca îndată cej se va pierde vreo oaie sau va avea orice altă nemulţumire, să-l dea afară din. Slujbă.

Din ziua aceea Pepenaş se ducea zilnic cu oile la pă-l* dure şi le îngrijea atât de bine, încât nu numai că nu s-a f pierdut ori s-a îmbolnăvit vreuna, dar toate s-au făcut E mai frumoase, s-au îngrăşat şi au fătat miei mai mulţi. În câţiva ani turma boierului a sporit ca număr şi ca fru-| inuseţe, Văzând că se înşelase asupra vredniciei ciobanului său, boierul a spus într-o zi fetelor sale *t^, i* – Sunt foarte mulţumit de felul cum păstorul Pepenaş îşi face slujba. De când îmi păzeşte el turma, aproape; că n-o mai cunosc: oile s-au înmulţit şi s-au împlinit şi [în felul acesta averea mea a crescut. De aceea trebuie să • ne purtăm cu dânsul în aşa fel ca să-l atragem de

— Gartea.; noastră, să nu se bage la stăpân în altă parte. Pentru I aceasta am hotărât ca începând de mâine, să-i trimit de-(mâncare la prânz în pădure, iar voi, fetelor, i-o veţi duce pe rând, în fiecare zi câte una. Când a auzit aceasta, fata cea mai mare a spus: —: Cum poţi cere, tată, ca noi, fete de boier, să ducem demâncare unui argat? Nu se cade să „facem aşa! ceva, căci toată lumea ar râde şi de noi, fetele, şi de tine. Iar fata cea mijlocie a adăugat:

— Ar fi o nemaipomenită ruşine ca noi să ne ducem; cu de-ale mâncării la un cioban, care nici măcar nu este un om ca toţi oamenii, ci un pepene verde.. Boierul era acum sigur "*că şi fata cea mai mică va ’ găsi o pricină să nu se ducă, ’ însă ea ă răspuns că este bucuroasă de a face pe voia tatălui ei şi a doua zi a ple-’

cat cu coşul de merinde spre locul unde ştia că este Pe penaş cu turma lor de oi.,

Când a ajuns la marginea pădurii, s-a uitat în toate părţile să-l

găsească pe ciobănaş, dar nu-l vedea nicăieri. În schimb, a auzit o muzică atât de dulce, încât a rămas fermecată şi a stal mult timp nemişcată ca să asculte. Adu-cându-şi însă aminte pentru ce a venit, a început să-l cheme cu glas tare pe băiat. Îndată muzica a încetat, iar Pepenaş s-a ivit rostogolindu-se prin iarbă până la picioarele fetei, a primit mâncarea, după care fata a plecat acasă.

La fel s-a întâmplat timp de mai multe zile la rând: când fata se apropia de locul unde băiatul păzea oile, au zea aceeaşi muzică fermecătoare, care parcă venea din altă lume, dar îndată ce paşii ei făceau vreun zgomot pe frunzele sau crenguţele uscate, ori când ea îl chema pe nume pe cioban, cântecul înceta într-o clipă, iar Pepenaş venea spre dânsa dându-se vesel de-a rostogolul prin iarbă.:

Într-o zi, fata s-a gândit să păşească uşor de tot, fără a face niciun zgomot. Aşa a şi făcut şi a izbutit să ajungă neobservată chiar lângă locul de unde porneau sunetele. Strecurându-se uşor, din ce în ce mai mult, din tufiş în tufiş, şi privind pe ascuns, fata a văzut o poieniţă cu iarbă verde ca mătasea, unde un tânăr de o neasemuită frumuseţe stătea culcat într-un leagăn de liane şi flori şi cânta dintr-un fluier de aur, iar pe crengile copacilor din

Jurul lui erau adunate zeci de privighetori şi alte păsări frumos cântătoare, ale căror triluri fermecătoare se îmbinau armonios cu sunetele cristaline ale fluierului.

O bună bucată de vreme fata a rămas ca încremenită, uimită de ceea ce vedea şi auzea, dar mai târziu, privind mai cu băgare de seamă împrejur, a văzut la oarecare distantă de leagănul de flori o coajă de pepene despărţită în două, aşa cum era aceea care acoperea de obicei pe băiat. Fata a întins binişor mâna printre rămurele şi printre frunze, a apucat coaja şi a tras-o mai întâi spre dânsa, apoi a dus-o mai departe şi a ascuns-o sub nişte frunze. După aceea s-a dus mai spre marginea păduri, tot aşa de uşor precum venise şi a început să strige:

— Pepenaş, unde eşti, Pepenaş? Vino, că ţi-am adus demâneare!

< Ca de obicei, cântecul a încetat dintr-o dată, iar tî-nărul a

sărit din leagănul său şi s-a îndreptat spre locul unde lăsase coaja, vrând să-şi ia forma <ie mai înainte şi negăsind-o a fost nevoit să meargă spre fată cu înfăţişarea pe care o avea şi a primit hrana adusă. Fata nu-şi mai lua ochii de la el şi nu se mai sătura privindu-l, atât era de frumos, Acum ea şi-a dat seama că Pepenaş era ptr-ădevăr altfel de om decât ceilalţi, dar nu aşa cum toţi îl crezuseră, un copil prostuţ şi cu chip caraghios, ci un om înzestrat cu daruri pe care nu le mai avea nimeni pe lume. Încă mai de mult, de când auzise pentru prima dată cântecul acela minunat, simţise în suflet o tulburare pe care nu ştia cum să şi-o explice, dar acum, privind

la băiatul încântător din faţa ei, înţelesese că tulburarea aceea era dragoste şi că de acum înainte nu va mai putea trăi fără cel

— Ce se numea Pepenaş.

După ce a terminat de mâncat, Pepenaş s-a rugat de fată să-i înapoieze coaja de pepene şi să nu povestească nimănui, nici chiar surorilor şi părinţilor ei, ceea ce văzuse. Fata a jurat că va păstra taina, i-a dat coaja şi a plecat acasă. Băiatul şi-a luat din nou forma sub care îl cunoşteau toţi, a mai stat cu turma la păscut, apoi a plecat spre sat, restogolindu-se după oi prin praful drumului.

A doua zi şi în zilele următoare, fiica cea mai mică a boierului a venit mereu să aducă demâncare lui Pepenaş. Acesta nu se mai ferea de dânsa, rămânea cu înfăţişarea de om şi uneori chiar doinea din fluier în faţa ei, împreună cu măiestrele sale cântăreţe înaripate. Au-zindu-l şi privindu-l zilnic, dragostea ei devenea din ce în ce mai puternică, dar tot atât de mult se aprinsese şi. Inima băiatului pentru frumoasa fată de boier. De aceea s-au ho. Tărât să fie mereu împreună, unindu-şi vieţile prin căsătorie.

Aşa se face că într-o bună zi Pepenaş a spus mamei sale:

— Mamă dragă, eu vreau să mă însor cu fata cea mică a boierului. Du-te, te rog, la dânsul şi cere-i să mi-o dea de soţie.

La început mama a stat pe gânduri, căci nu îndrăznea să facă asemenea cerere unui boier aşa de mare.

Apoi a cugetat că, deşi erau săraci, erau oameni cinstiţi, aşa că boierul nu avea de ce să se simtă jignit. Aşadar, împreună cu soţul său, s-a înfăţişat boierului şi amândoi l- au rugat să-şi dea pe fata mai mică fiului lor, Pepenaş.

Boierului nu-i venea să-şi creadă urechilor când a auzit ce spuneau aceşti oameni: cum îndrăzneau nişte ţărani săraci să peţească fiica unui mare boier, şi încă pentru un fiu care avea un chip de neom? Nici vorbă nu putea fi de o asemenea căsătorie. Totuşi, ca să nu se spună că le-a respins cererea, s-a gândit să le pună nişte condiţii atât de grele, încât să nu poată fi îndeplinite. După ce s-a gândit puţin, a spus:

- — Bine, primesc să dau pe fiica mea de soţie fiului dumneavoastră şi vom face nunta peste zece zile. Până atunci însă băiatul va trebui să-mi clădească trei palate mari şi frumoase, cum nu mai sunt altele în ţara aceasta. Fiecare palat să fie în mijlocul unui parc întins, cu copaci şi flori, iar lângă fiecare parc să fie câte un câmp de orez destul de mare, ca din recolta de pe el să aibă ce mânca toată curtea mea timp de un an de zile. Dar dacă până atunci nu va fi făcut aşa cum am spus, pe el îl voi tăia în două, ca pe un pepene, iar vouă, părinţilor lui, voi pune să vi se taie capul.

Bieţii oameni au plecat acasă foarte tulburaţi.

— Iată în ce încurcătură ne-a băgat Pepenaş al nostru! însurătoare îi trebuia? Şi dacă ţinea neapărat să se însoare, nu putea găsi o fată de teapa lui? Cine va putea înfăptui vreodată ceea ce a cerut boierul?

Grija lor era cu atât mai mare cu cât vedeau că Pepenaş parcă nici nu se mai gândea îa aceasta. În fiecare zi se ducea cu turma de oi la păscut, ca de obicei, şi nici nu mai pomenea de nuntă. Aşa au trecut nouă zile.

în dimineaţa zilei a zecea, toţi au rămas uimiţi văzând alături de casa boierului trei palate minunate, unul de marmură, altul

de cristal, şi al treilea de fildeş încrustat cu aur. În parcurile din jurul acestor palate erau copaci mari şi umbroşi, precum şi flori de toate culorile, care îmbălsămau aerul până departe cu parfumul lor. Toate păsările cântătoare din împrejurimi se adunaseră aici şi îşi împleteau ciripiturile într-o armonie cerească. Iar dincolo de marginile parcurilor se legănau uşor în vânt lanuri bogate de orez, întinse cât puteai cuprinde cu privirea.

Oamenii din sat aşteptau cu inima strânsă această zi. Însă când văzură nemaipomenita minune, îşi schimbară părerea şi începură să se gătească pentru nuntă. Pe la prânz, toţi sătenii îmbrăcaţi în haine de sărbătoare, se adunară la palatul de fildeş şi aur, unde fuseseră poftiţi de părinţii lui Pepenaş.

Când mai era puţin timp până la ora când trebuia să înceapă nunta, a apărut şi Pepenaş, venind de-a rostogolul prin noroi şi băltoace, căci peste noapte plouase. Văzându-l aşa de tăvălit şi de murdar, boierul ri-a vrut să dea ochii cu el şi şi-a făcut de lucru prin mulţimea nuntaşilor. Dar mireasa şi-a întâmpihat mirele cu drag, l-a ajutat să urce înalta scară a palatului şi a intrat îm-

eună cu el într-o cameră. Curând după aceea, în timp nuntaşii vorbeau fel şi chip despre cele ce se intimau, din camera aceea s-a auzit un glas necunoscut, apoi a s-a deschis şi toţi au văzut că fata iese la braţul unui lăr de o frumuseţe nepământeană. Împreună s-au apro-lat de locul unde se aflau laolaltă părinţii şi rudele Tistului şi ale fetei, iar el a vorbit astfel, cu glas tare, să fie auzit de toţi cei ce veniseră la nuntă: r- Eu sunt acela pe care până acum l-aţi cunoscut sub orma unui pepene verde. Vraja care apăsa putea să distra numai în cazul când cea mai frumoasă fată din ţară -ar fi luat de soţ de bună voie. Astăzi visul acesta mi se plineşte, iar eu îmi voi păstra pentru toată viaţa în-Jişarea de acum. Totuşi, în amintirea chipului pe care ~m avut până acum, numele meu va rămâne şi de aci ainte tot Pepenaş. 1 Toată lumea a înţeles atunci că Pepenaş era un om osebit, cu mult mai presus decât tot ceea ce se văzuse înă atunci. De aceea, nunta a început cu mare veselie şi ţinut trei zile şi trei nopţi fără întrerupere. Boierul fu~ e sigur că nunta nu

va avea loc, Pepenaş neputând Aice la îndeplinire porunca sa, aşa încât nu făcuse nici pregătire. Însă în palatele ridicate peste noapte de Pe-~naş se găseau din belşug toate cele necesare pentru "trecere, aşa că veselia nu mai cunoştea margini.

După nuntă, Pepenaş şi soţia lui s-au mutat în cel ai frumos din cele trei palate, unde duceau o viaţă fe-’cită. Pe celelalte două palate le-au dăruit, câte unul fie-

căreia din celelalte două fiice ale boierului. Aşa au vrut Pepenaş şi soţia lui, pentru ca să se bucure şi ele de fericirea lor. Însă, cu toată această dărnicie fără seamăn, cele două surori mai mari nu mai puteau de necaz, văzând cum se înşelaseră în privinţa lui Pepenaş, şi erau pline de invidie faţă de sora lor.

După câtva timp, Pepenaş a spus soţiei sale:

— Acum suntem bogaţi, avem palat frumos, grădină mare şi orez mult, totuşi eu nu vreau să trăiesc fără să lucrez ceva. Când aveam forma de pepene, n-am putut să merg la şcoală ca toţi copiii şi nici să învăţ o meserie. Dar nici nu pot rămâne toată viaţa să păzesc oile sau să adun vreascuri din pădure. De aceea, va trebui să plec la învăţătură în capitala ţării, ca să devin doctor.

Soţia lui a fost de aceeaşi părere, aşa că îndată au început să facă pregătirile de drum, iar după câteva zile Pepenaş a plecat din satul său. Insă, înainte de a se despărţi de soţia lui, i-a dat un cuţit şi două ouă, spunându-i i

— Oriunde te vei duce, să porţi cu tine aceste lucruri, căci îţi vor fi de mare folos la nevoie.

După plecarea lui Pepenaş, tânăra lui soţie se ducea mereu pe la surorile ei, pe care le iubea aşa cum orice om trebuie să-şi iubească fraţii şi surorile. Stând împreună cu ele, îi mai trecea dorul de soţ şi nu se mai simţea atât de singură. Dar, cu toată bunătatea ei, cele două surori mai mari nu o puteau suferi, invidia lor creştea pe fiecare zi tot mai mult, aşa că, în sfârşit, ele şi-au pus în gând s-o omoare. De aceea, într-o zi i-au spus:

— Astăzi este vreme frumoasă, vântul nu bate deloc, şa că ne-am gândit că ar fi bine să facem o plimbare cu prea pe mare. Vrei să vii şi tu cu noi?

Tânăra soţie a fost foarte bucuroasă auzind o aseme-ea propunere din partea surorilor ei şi s-a învoit să meargă cu ele în barcă, însă nu a uitat să ia cu dânsa cele ’rei lucruri date de soţul ei. Odată suite în barcă, cele trei iice ale boierului vâsleau pe rând, foarte bine dispuse, îhă când s-au depărtat mult de mal. Atunci cele două fete răutăcioase, pândind o clipă când sora lor nu era atentă, au îmbrmeit-o cu putere până au aruncat-o în îare. Biata femeie a încercat să înoate, dar era prea de-arte de mal, aşa încât a început a se duce la fund. Insă iar atunci a apărut un peşte mare, care a înghiţit-o şi pornit mai departe pe sub apă. Peştele a înotat cât a înotat, apoi s-a apropiat de o insulă şi a ieşit lângă mal, ca să se încălzească la soare. Atunci soţia lui Pepenaş i-a spintecat pântecele cu cuţitul şi a ieşit pe uscat. Acolo şi-a făcut o colibă şi când pus ouăle pe nisipul cald, din ele au ieşit doi pui, care u crescut până s-au făcut un cocoş şi o găină. Pe insulă, tânăra femeie a trăit mai mulţi ani. În acest imp ea se hrănea cu rădăcini şi cu fructe ale plantelor de pe insulă, precum şi cu ouăle pe care le făcea zilnic găina. În tot acest timp, cocoşul umbla de colo până colo, rivincl în toate părţile, să vadă dacă nu vine vreo pri- ejdie. Într-o zi, în largul mării a apărut o corabie foarte rumoasă. Când a văzut-o, cocoşul a început să cânte:

— Cucurigu, iată corabia doctorului, care vine să-şi ducă soţia acasă!

El cânta mereu şi aşa de tare, încât s-a auzit până şi pe corabie. Doctorul Pepenaş, care într-adevăr se întorcea cu corabia acasă, a rămas uimit auzind aceste cuvinte. Ei a tras corabia la mal şi, când a coborât, nu-i venea să creadă găsindu-şi soţia în aşa pustietate, când o ştia în palatul lor de fildeş şi aur. Dar şi mai mare i-a fost bucuria că, după cele întâmplate, a găsit-o în viaţă şi sănătoasă, chiar dacă trăia într-o colibă săracă pe un ţărm pustiu. A luat-o pe corabie şi, foarte fericiţi, au pornit împreună spre casă.

Când au ajuns în satul lor, Pepenaş a pornit înainte şi a intrat

singur în curte. Aici cumnatele sale l-au întâmpinat plângând şi spunând că sora lor cea mică a murit- Dar tocmai când prefăcuta lor jale părea mai mare, s-a ivit şi aceea pe care credeau că au omorât-o. De ruşine şi de frică, nici n-au mai stat să dea ochii cu ea, ci au fugit într-o pădure, de unde nu s-au mai întors. Nimeni n-a ştiut vreodată ce s-a întâmplat cu ele.

Din ziua aceea, Pepenaş nu a mai plecat de lângă soţia sa şi împreună au trăit fericiţi până la adânci bătrâneţe.

POVESTI AROMÂNE

[Repovestite de Iulia Murnu)

Ţila.. 5

Berbecul de aur... 9

Fiul săracului şi fiul bogatului.... 14

Curcubeta 20

Mintea şi Norocul 28

Piatra fermecată 29

Tana-Căpitana 36

POVEŞTI BULGARE

(Traducere din limba bulgară de Mihail Magiari)

Fuga animalelor...» 49

Fructul cel mai valoros....... 55

Nora răsfăţată...» 57

Anecdote 59

Legende.. 62

POVEŞTI DIN CEHOSLOVACIA

(Repovestite de Rodica Pândele)

Moş Matei şi Moş Gheorghe 65

Fratele Degeţel vorbeşte cu peştii... 68

Fratele Degeţel şi hoţul 68

Regele Vânt şi copiii împăratului... 69

Ianacek-Tontul 74

POVEŞTI CHINEZE

(Repovestite de LI YU-GIU)

Cel mai' frumos bărbat 78

Gluma proastă......... 80

Prostul lacom • 81

Leac pentru nemurire........ 82

Feciorul şi fantoma... <J4

Umbra fricosului 86
Metamorfoza 88

Prima. Impresie...... ’J
’... O
Banditul şi Cotonogeală..;... *9 2*
Trei-Tăişuri.. 9 3
....
„Aşa este”... 9 7
.... J0
Spintecătorul de dragoni...... 3
Maimuţele şi castanele....................................... 105
....
între cincizeci şi o sută de paşi.................................... 3. 06
Şiretenia câinelui... 1 07
....
Mamă de vânzare... _.... - 1 08
Pasărea-Fenix......... 1 09
Voinicul şi tigrii... 1 11
....
Scoica şi barza............................. 1
«........................... 12
Un tratament eficace - ..’...... 1 13
în orchestra imperială... 1 15
....
Fetele lui moş Huan.................................. 1 16
Un ajutor dat la timp 121
POVESTE CHINEZA

(Traducere de Eufrosina Dorobanţii)
Nurorile din oglinzi……… 124

LOVEŞTI JAPONEZE
(Repovestite de Sanda Mendel şi George Nicolescii)
Prinţesa lunii………. 137
Lupta dintre maimuţă şi rac…… 142
Issun-Boshi………… 145
POVEŞTI JAVANEZE
(Repovestite de Niculina Scorţaru)
Vulpea cu cioc……… 150
Femeia cea isteaţă……. 154
Cihung Vanara………. 157
Prinţesa şi maimuţoiul..».. « «, 164
Copilul nerecunoscător «….. 167
Povestea cu cei trei hoţi., 175
Hoţul la mine!……… 177
întoalee-te, hoţule! 179
O femeie, trei tâlhari şi un hoţ…. 183
Ţapul fermecat….» 185
Crocodilul alb.»»,, 189
POVESTE PERSANA *(Repovestită de Crina Decusară)*
O sută de dinari „» „195
POVEŞTI PERSANE
(Repovestite de Viorel Bageacu)
Corbul cel îndărătnic………………………………………….. 207,
Povestea fetei de croitor şi a feciorului de împărat 215
Vulpea şi cocoşul……… 220

POVEŞTI POLONEZE
(Repovestite de Ianina Radu)
Floarea de ferigă „., 222
Povestea inului. ■ i 233
POVESTE UZBECA
(Repovestită de Viorica Dinescu)
, Dacă-ţi trimit o gâscă, o jumuleşti?… 242
POVEŞTI TURCEŞTI
(Repovestite de Viorica Dinescu)
Frumosul pescar 245
Crăticioara.». *» «» 254

POVEŞTI VIETNAMEZE
(Repovestite de Rodica Simionică) Yiteazul Thek- Seng 259
Pepenaş x...................................... • ».. 273

Lector: IOANA RICUS
Tehnoredactor: EUGEN BUCI/
Dat *la cules Ul.1975. Bun de tipar 2S.1V.197S. Tiraj 117 000. Apărut 1975. Comanda nr. 1*005.

Coli *de tipar 9.*
Combinatul Poligrafie „Casa Seânteir’ Bucureşti – Piaţa Scânteil. Nr. 1 Republica Socialistă. România Comanda nr. 50 104